

Kiszelovics és Társa Településtervező Kft.

5000 Szolnok, Szántó krt. 52. I. lh. II/5
Tel/fax: 56/343-279

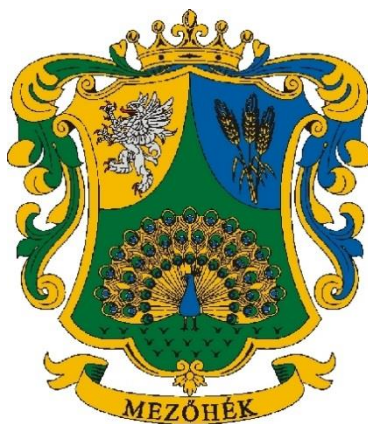
Sz.: 17/2017.

MEZŐHÉK

KÖZSÉG

TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

2021. március hó

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

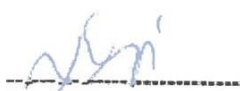
Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Aláírólap

Vezető településtervező:

Kiszelovics Ildikó
TT - 16-0238
településmérnök, városépítési
városgazdasági szakmérnök

Közlekedéstervező:

Kovács Ferenc
Tk6-16-0568
Közlekedési vezető tervező

Táj- és zöldfelületi tervező:

Szűcs Gábor
TK/1 05-0480
Okl. táj- és kertépítésmérnök

Táj- és zöldfelületi tervező munkatárs:

Kollányiné Földi Hajnalka
Okl. táj- és kertépítésmérnök

Környezetvédelmi tervező:

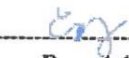

Desics Judit
környezetmérnök,
környezetgazdálkodási, közmű üzemeltetői,
ár- és belvízvédelmi szakmérnök
SZ.K.V.1.1. - Hulladékgazdálkodás
SZ.K.V.1.2. - Levegőtisztaság védelem
SZ.K.V.1.3. - Víz és földtani közeg védelem
SZ.K.V.1.4. - Zaj és rezgésvédelem

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Víziközmű tervező:

Gőnczöl Csaba
TV-16-0857
építőmérnök

Elektromos közmű tervező:

Egervári László
TE - 16 - 0222
villamosmérnök

Távközlési tervező:

Puskás Béla
TH - 16 - 0297
távközlési mérnök

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

TARTALOMJEGYZÉK

Mezőhék község Településrendezési Eszközök
megalapozó vizsgálatához

1.rész: Helyzetfeltáró munkarész

- 1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok
- 1.2. A településfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata
- 1.3. Területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata
- 1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai
- 1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása
- 1.5.1. A hatályos településfejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai
- 1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések
- 1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata
- 1.6.1. Hatályban lévő településrendezési eszközök
- 1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek
- 1.7. A település társadalma
- 1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség
- 1.7.2. Térbeli – társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok
- 1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések egyházak, stb.)
- 1.8. A település humán infrastruktúrája
- 1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, stb.)
- 1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása
- 1.9. A település gazdasága
- 1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre
- 1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői
- 1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelései
- 1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)
- 1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet – kínálat)
- 1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere
- 1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program
- 1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere
- 1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység
- 1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai
- 1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás
- 1.10.6. Intézményfenntartás

Mezőhek Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

- 1.10.7. Energiagazdálkodás
- 1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások
- 1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata
 - 1.12.1. Természeti adottságok
 - 1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet
 - 1.12.2.1. Táj történeti vizsgálat
 - 1.12.2.2. Tájhasználat értékelése
 - 1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek
 - 1.12.3.1. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek
 - 1.12.3.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett területek, értékek, emlékek
 - 1.12.3.3. Ökológiai hálózat
 - 1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése
- 1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata
 - 1.13.1. A települési zöldfelületi rendszer elemei
 - 1.13.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek
 - 1.13.1.2. Zöldfelületi ellátottság értékelése
 - 1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái
- 1.14. Az épített környezet vizsgálata
 - 1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata
 - 1.14.1.1. A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata
 - 1.14.1.2. Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok
 - 1.14.1.3. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek
 - 1.14.1.4. Funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatok)
 - 1.14.1.5. Alulhasznosított barnamezős területek
 - 1.14.1.6. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület
 - 1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata
 - 1.14.2.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat
 - 1.14.2.2. A tulajdonjogi vizsgálat
 - 1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter
 - 1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése
 - 1.14.5. Az építmények vizsgálata
 - 1.14.5.1. Funkció, kapacitás
 - 1.14.5.2. Beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)
 - 1.14.5.3. Magasság, szintszám, tetőidom
 - 1.14.5.4. Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok
 - 1.14.6. Az épített környezet értékei
 - 1.14.6.1. Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag
 - 1.14.6.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület
 - 1.14.6.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők
 - 1.14.6.4. Világörökségi és világörökség várományos terület
 - 1.14.6.5. Műemlék, műemlékegyüttes

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

- 1.14.6.6. Műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történeti kert, temető és a temetkezési emlékhely
- 1.14.6.7. Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet
- 1.14.6.8. Nemzeti emlékhely
- 1.14.6.9. Helyi védelem
- 1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái
- 1.15. Közlekedés
 - 1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok
 - 1.15.2. Közúti közlekedés
 - 1.15.3. Községi közlekedés
 - 1.15.3.1. Közúti
 - 1.15.3.2. Kötőtpályás
 - 1.15.4. Kerékpáros és gyalogosközlekedés
 - 1.15.5. Parkolás
- 1.16. Közművesítés
 - 1.16.1. Víziközművek
 - 1.16.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz-termálvíz hasznosítás)
 - 1.16.1.2. Szennyvízelvezetés
 - 1.16.2.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés
 - 1.16.2. Energia
 - 1.16.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)
 - 1.16.2.2. Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei
 - 1.16.2.3. Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése
 - 1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezetékek nélküli hírközlési építmények)
- 1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)
 - 1.17.1. Talaj
 - 1.17.2. Felszíni és felszín alatti vizek
 - 1.17.3. Levegőtisztaság és védelme
 - 1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés
 - 1.17.5. Sugárzás védelem
 - 1.17.6. Hulladékkezelés
 - 1.17.7. Vizuális környezetterhelés
 - 1.17.8. Árvízvédelem
 - 1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák
- 1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást; beépítést befolyásoló vagy korlátozó tényezők)
 - 1.18.1. Építésföldtani korlátok
 - 1.18.1.1. Alábányászott területek, barlangok és pincék területei
 - 1.18.1.2. Csúszás, süllyedésveszélyes területek
 - 1.18.1.3. Földrengés veszélyeztetett területei
 - 1.18.2. Vízirajzi veszélyeztetettség
 - 1.18.2.1. Árvízveszélyes területek
 - 1.18.2.2. Belvízveszélyes területek
 - 1.18.2.3. Mély fekvésű területek

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

- 1.18.2.4. Árvíz és belvízvédelem
- 1.18.3. Egyéb
 - 1.18.3.1. Kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl lejtés, falszakadás)
 - 1.18.3.2. Mélységi, magassági korlátozások
 - 1.18.3.3. Tevékenységből adódó korlátozások
- 1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely
- 1.20. Városi klíma

2. rész Helyzetelemző munkarész

2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetés, folyamataik elemzése

3. rész Helyzetértékelő munkarész

- 3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése , szintézis
 - 3.1.1. A folyamatok értékelése
 - 3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése
 - 3.1.3. A településfejlesztés- és rendezés kapcsolata
- 3.2. Problématérkép/értéktérkép
- 3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek
 - 3.3.1. Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása
 - 3.3.2. Szegregált, vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése
 - 3.3.3. Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

1.rész: Helyzetfeltáró munkarész

Bevezetés, előzmények

Mezőhék Község Polgármesteri Hivatala 2017. évben bízta meg a Kiszelovics és Társa Településtervező Kft-t, hogy a település igazgatási területére vonatkozóan új, a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet szerinti településrendezési tervet készítsen.

Az új településrendezési terv készítését indokolta a jelenleg hatályos településrendezési terv jóváhagyása óta eltelt több, mint 10 év társadalmi, gazdasági változása. A jogszabályi környezet változása, a magasabbrendű tervek módosulása, a település új fejlesztési elképzelései is mind az új terv készítését indokolták.

1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

Mezőhék Jász – Nagykun – Szolnok megye déli részén, a Szolnok – Túri Sík kistáj területén, Békés megye határához viszonylag közel fekszik.

A településhez levő legközelebbi városok:

Martfű, Tiszaföldvár, Törökszentmiklós, Kunszentmárton, Mezőtúr, Békés megyéből pedig Szarvas.

Szolnok Martfűn keresztül közelíthető meg közúton. A település nem rendelkezik vasútvonallal.

A település igazgatási területének szomszédai:

- északon: Kétpó, Kengyel,
- keleten: Mezőtúr,
- nyugaton: Martfű, Tiszaföldvár
- délen: Mesterszállás, Öcsöd

Mezőhéknek kistérségi kapcsolatok terén Mezőtúrral, Martfűvel és Tiszaföldvárral szorosabb az együttműködése. A település tagja a Mezőtúri Többcélú Kistérségi Társulásnak.

A település intézményellátottsága a mezőtúri, martfői és tiszaföldvári oktatási, egészségügyi, kereskedelmi, szolgáltató intézmények igénybevételével biztosított. a közép és felsőfokú ellátás részben szolnoki intézményekkel biztosított.

Mezőhék Jász – Nagykun – Szolnok megye déli részén, a Szolnok – Túri Sík kistáj területén, Békés megye határához viszonylag közel fekszik.

A településhez levő legközelebbi városok:

Martfű, Tiszaföldvár, Törökszentmiklós, Kunszentmárton, Mezőtúr, Békés megyéből pedig Szarvas.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Szolnok Martfűn keresztül közelíthető meg közúton. A település nem rendelkezik vasútvonallal.

A település igazgatási területének szomszédai:

- északon: Kétpó, Kengyel,
- keleten: Mezőtúr,
- nyugaton: Martfű, Tiszaöldvár
- délen: Mesterszállás, Öcsöd

Mezőhéknek kistérségi kapcsolatok terén Mezőtúrral, Martfűvel és Tiszaöldvással szorosabb az együttműködése. A település tagja a Mezőtúri Többcélú Kistérségi Társulásnak.

A település intézményellátottsága a mezőtúri, martfői és tiszaöldvári oktatási, egészségügyi, kereskedelmi, szolgáltató intézmények igénybevételével biztosított. a közép és felsőfokú ellátás részben szolnoki intézményekkel biztosított.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Elhelyezkedése térkép (forrás: googlemaps)

Mezőhék község Szolnok – Túri – Sík kistáj területén fekszik, mely kistáj területe: 1700 km².

Domborzati adatok:

A kistáj 80 és 105 m /Király-halom/ közötti tszf-i magasságú, löszszerű üledékkel fedett hordalékkúp-síkság. A felszín több mint 50 %-a az alacsony ármentes síkság, negyede-negyede az enyhén hullások síkság (a Ny-i részen), illetve az ártéri szintű síkság (peremeken) orográfiai domborzattípusába sorolható. A kistáj képében csak a szórványosan megjelenő, a Zagyva és a Tarna hordalékkúp-anyagából felépülő, 1-5 m magas, löszös homokkal fedett homokbuckák, a kistáj D-i felében mindenfelé megjelenő, kusza hálózatot alkotó elhagyott folyómedrek, morotvák, valamint a kunhalmok jelentenek némi változatosságot.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Földtani adottságok:

A felszín legnagyobb részét löszös agyag, lösziszap borítja, hozzá igen jelentős téglagyagkészletek kapcsolódnak. Nagyobb területeket borít – főként a mélyebb, rossz lefolyású felszíneken – a holocén réti és lápi agyag.

Éghajlat:

A kistáj mérsékelt meleg – száraz, de közel fekszik a meleg – száraz éghajlatú területhez, a D-i részek már igen szárazak.

Az évi középhőmérséklet É-on 9,9-10,0 Co, máshol 10,2 – 10,4Co.

Az évi csapadék 510 – 540 mm, átlagosan, azonban a D-i részeken az 500 mm-t sem éri el.

Az É – ÉK-i ill. a D-i a leggyakoribb szélirány, az átlagos szélesség 2,5 m/s körül van.

A kistáj egy része igen száraz, a kevés csapadék indokolja az öntözéses gazdálkodást.

Az É-ÉK-i illetve a D-i a leggyakoribb szélirány, az átlagos szélesség 2,5 m/s körül van.

Vízrajz:

Kelet felől a Hortobágy – Berettyóra támaszkodik, míg nyugaton kanyargós peremmel néz a Tisza árterére. A Tiszához csak kevés vízfolyás indul. Ilyen az Alcsi – Holt Tiszához folyó Kengyeli- főcsatorna, majd a Cibakháza – Martfői főcsatorna.

A Hortobágy-Berettyó idetartozó 70 km-es szakaszához vezetnek: Köles-Özes-csatorna (17 km, 122 km²), Karcagi I. számú főcsatorna (23 km, 252 km²) Villogó-csatorna (38 km, 82 km²), Kakat-éri-csatorna(45 km, 298 km²), Gástyási-csatorna (11 km, 76 km²) Túrkeve-csatorna (12 km, 63 km²), varaséri-Álomzugi-főcsatorna (26 km, 274 km²). A Hármaskörös d-ről 21 km-en határolja a tájat. Hozzávet a Mezőtúri – főcsatorna (24 km, 164 km²) és a Harangzugi-csatorna (24 km, 344 km²). Száraz, gyér lefolyású, erősen vízhiányos terület.

Az árvizek kora tavasszal és kora nyáron jelentkeznek. Ilyenkor a belvizeket levezető főcsatornák is nagyobb vízhozamokat vezetnek. Az őszi viszont a kisvizek időszaka. A hármaskörös és a csatornák vízminősége II. osztályú. a belvízveszélyt jelzi, hogy a csatornahálózat összhossza az 1500 km-t is meghaladja.

A kistájnak számos tava van. Kisebb részben természetesen (5; 10,7 ha), melyek területe nem számottevő. A Hortobágy-Berettyó és a Hármaskörös jobb partján 6 meandertó található. Még több a különféle célú mesterséges tározó és halastó.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A talajvíz mélysége Fegyvernektől D-re Mezőtúrig 6 m alatt van, Karcag – Kisujszállás – Túrkeve körzetében 2-4 m között, máshol 4 – 6 m között. Mennyisége sehol sem jelentős. A rétegvíz mennyisége 1 l/s km² körül van, de nyugaton kevesebb. Minden település közütemi vízzel ellátott.

Növényzet:

A Tiszántúli flórajárásba / Crisicum /.tartozó kistáj potenciális erdőtársulásainak a fűz – nyár – éger ligeterdők, a tölgy – kőris – szil ligeterdők, a sziki tölgyesek, a tatárjuharos lösztölgyesek tekinthetők.

A lágyszárú fajok között megtalálható a süntök, a farkasfog, a magyar óballas tb.

A jelentéktelen kiterjedésű erdőgazdasági területeket fiatal- és középkorú, zömében keménylombos erdők borítják. Az összes erdő átlagos évi folyónövedéke 2,1-3,0 m³/ha között ingadozik.

A mezőgazdasági növénytermesztés fontosabb kultúrái a búza (25-35 q/ha), az őszi árpa (20-35 q/ha), a kukorica 30-50 q/ha) és a cukorrépa 8200-500 q/ha).

Talajok:

A zömmel löszös üledékeken kilenc talajtípus alakult ki. A legnagyobb kiterjedésűek a kedvező mezőgazdasági adottságú alföldi mészlepedékes és a réti csernozjomok, 12 illetve 34 %-os területi részaránnyal. Vályog és agyagos vályog mechanikai összetételű változataik termékenysége II. és IV. között változik.

A felszíntől karbonátos és kilúgozott változataik egyaránt előfordulnak.

Sajátos táji adottságok:

A kistáj települései zömükben jól megközelíthetőek. A természeti feltételek kedvezőek a helyi regionális üdülési igények fogadására.

Tájtípológiai összegezés:

Meleg, száraz, Ny-on igen száraz éghajlat mellett erős vízhiányban szenvedő terület. Három tájtípus fordul elő.

Ény-i harmada magas ártéri helyzetű löszös síkság, főleg alföldi jellegű csernozjom talajféleségekkel, ahol a magasabb talajvízű laposokban, hajdani folyómedrekben különböző szikes foltok is előfordulnak, néhol jelentős kiterjedésben. Sok esetben azonban csak a mélyebb talajszelvény sós vagy szolonyeces.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Csaknem teljes egészében szántóföldi hasznosítás alatt áll. Rét és legelő csak a szíkes laposokban, a lösztölgyes ligeterdő maradványai pedig csak a régi medrek mentén fordulnak elő. Máshol az akác az egyeduralkodó.

A táj DNy-i fele magas ártéri helyzetű, lösztakarós hordalékkúp-síkság. Talajai főleg réti csernozjomok, de annak mélyben sós és szolonyeces változatai is előfordulnak, s a gyenge lefolyású, magasabb talajvízű helyeken különböző szíkes talajok is megjelennek. A hasznosításban a szántóföldi jelleg az uralkodó. A szíkes laposok gyenge legelői, a régi medermaradványok ligetei és akácós fasorok jelentenek csekély változatosságot. A kultúr sztyep jelleg igen erős.

A Hortobágy – Berettyó és a Hármaskörös medrét keskenyebb – szélesebb sávban holtmedrekkel tagolt alacsony fekvésű, magas talajvízű mentesített ártér kíséri. Talajtakarója réti és réti öntés talajokból, valamint gyenge lefolyású helyeken szikesekből áll.

Az egész terület nagy vízhiányát enyhíti a Nagykunsági főcsatorna öntözőrendszerének kiépítése.

1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata

Területfejlesztési dokumentumok:

- Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió
- Jász – Nagykun – Szolnok Megyei Területfejlesztési Program 2014 – 2020
- Jász – Nagykun – Szolnok Megyei Területfejlesztési Konceptió 2014 – 2020
- Jász – Nagykun – Szolnok Megyei Közgyűlés 26/2019. (VI.14.) KH számú határozatával aktualizált Jász – Nagykun – Szolnok Megyei Integrált Területi Program 2014-2020 2.3.2 változata

Az Országos Területfejlesztési Konceptióhoz való igazodás

Az Országos Területfejlesztési Konceptiónak Mezőhék Község tekintetében az alábbi releváns megállapításai rögzíthetők:

Régiók fejlesztési irányai:

Észak-Alföld (*Hajdú-Bihar megye, Jász-Nagykun-Szolnok megye, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye*)

Az Észak-Alföldi Régió földrajzi elhelyezkedésére, valamint a meglévő és mobilizálható erőforrásaira támaszkodóan, hazai és európai szinten is versenyképes gazdaságával, az értékek megőrzésével és fenntartható használatával biztosítja a minőségi élet feltételeit az itt élők számára

Nemzeti Fejlesztés 2030 való igazodás

Az Országgyűlés 1/2014 (I.3.) OGY Határozata **Nemzeti Fejlesztés 2030** – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról (melynek elkészítéséről az 1996. évi XXI. törvény rendelkezik) alapján:

Mezőhek Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Átfogó fejlesztési célok:

- Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés
- Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom
- Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeinek megőrzése és környezetünk védelme
- Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet

Specifikus célkitűzések:

- Versenyképes, innovatív gazdaság
- Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
- Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és – ellátás
- Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+f+I
- Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom
- Jó állam: szolgáltató állam és biztonság
- Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme

Területi specifikus célok:

- Az ország makroregionális szerepének erősítése
- A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
- Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
- Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
- Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés
- Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása

Középtávú fejlesztési prioritások:

- Patrióta gazdaság, kis- és középállamati bázison, nagyvállalati partnerségben
- Fordulat a teljes foglalkoztatottság és a tudástársadalom felé
- Útban az erőforrás – és energiahatékonyság, illetve az energiafüggetlenség felé
- Népesedési és közösségi fordulat
- Területi integráció, térségi és helyi fejlesztések a helyi gazdaság bázisán

Mezőhek Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Szak és területpolitikai fejlesztési irányok között szerepel:

A fenntartható és harmonikus város-vidék kapcsolat

A város-vidék egységes rendszert alkot. A városi centrumok központi funkciókat látnak el, amelyek elérhetőségét/hozzáférhetőségét biztosítani kell minden potenciális érintettnek. A városkörnyéki falvak a lakó- és rekreációs funkciókon kívül szerepet játszanak a városok élelmiszerellátásában és az ökológiai hálózatok, a városok körüli zöld gyűrűk, zöldfelületek biztosításában.

Jász-Nagykun-Szolnok megye

POZICIONÁLÁS

A megye sajátos térszerkezeti törésvonalon fekszik az Alföld közepén. A főváros vonzásába tartozó Jászság és Szolnok térsége fejlődő a versenyképes iparágak koncentrációja miatt, míg a tiszántúli részeken elmaradott, periférikus térségek alakultak ki. A nagytérségi és környezeti adottságok hasznosításának akadálya a gyorsforgalmi úthálózat hiánya és a közúthálózat romló állapota. A kedvező adottságokon alapuló mezőgazdasági termelés csökkenő volumenű, de javuló minőségű. A közelmúlt nagy beruházásai csökkentették a megye árvízi veszélyeztetettségét. A Tisza adta lehetőségek kihasználatlanok, a turizmus kínálata csak néhány településen bővült. A 2000-es évek folyamatos GDP növekedése 2009-ben tört meg, 2010-ben pedig már csökkenés volt tapasztalható. A népesség erősen fogy, a fiatalok körében pedig nő a romák aránya. A foglalkoztatottak száma csökken, a munkanélküliség növekszik, de ezek a trendek az országos átlagnál kedvezőbbek. A bérek elmaradnak a hazai átlagtól, a foglalkoztatási szerkezet stabil. A közüzemi infrastruktúra fejlődése dinamikus, a humánszolgáltatások kapacitása és igénybevétele összhangban van.

FEJLESZTÉSI IRÁNYOK

- Erőteljes kapcsolódás a fejlődő fővárosi térséghez és M1-M5 tengelyhez a gyorsforgalmi utak (M4, M8, M44) kiépítése, a közút- és vasúthálózat fejlesztése, az innováció és a gazdasági együttműködés bővítése által.
- Versenyképes megye kialakítása Szolnok térsége súlyának növelésével, a Jászság új minőségű fejlesztésével, a Tiszántúlon új növekedési pólusok kialakításával és a Tisza-tó kiemelt kezelésével.
- Az agrárium együttműködésen alapuló megújítása a tájfenntartó kapacitás növelése és a termelés bővítése érdekében.
- Kiegyensúlyozott Tisza-mente és kultúrtájak hálózata létrejöttének előmozdítása összehangolt vízügyi, környezetvédelmi, energetikai, turisztikai és vidékfejlesztéssel.
- A népességmegtartó képesség növelése a foglalkoztatási lehetőségek bővítése, a képzettség és az egészségi állapot javítása, a felsőfokú oktatás fejlesztése és az infrastrukturális felzárkóztatás folytatása segítségével.
- A leszakadó térségek és társadalmi csoportok felzárkóztatása a foglalkoztatási, infrastrukturális, intézményi, társadalmi és kulturális feltételek biztosításával.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

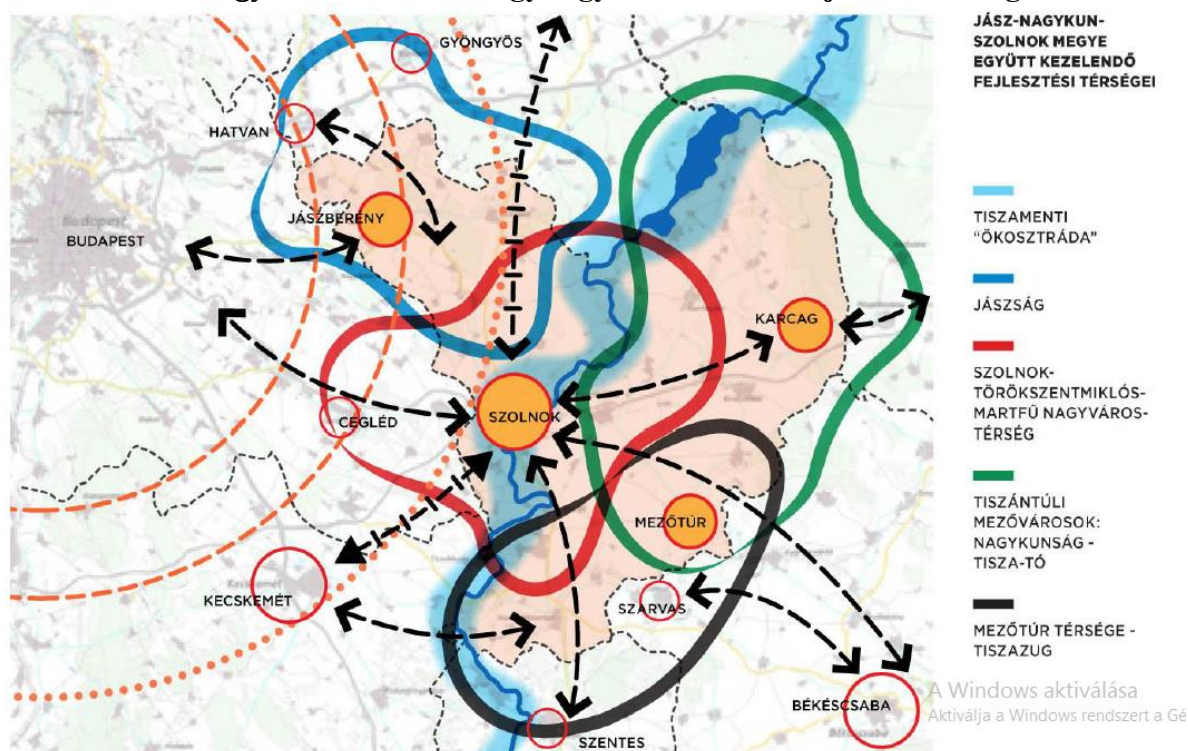
Kapcsolódás a megye Területfejlesztési Koncepciójához és Programjához

Jász – Nagykun – Szolnok Megye együttkezelendő térségei

A 2014 – 2020-as programozási ciklusra való felkészülés során Jász – Nagykun – Szolnok Megye elkészítette a Megyei Stratégiai Programot, Operatív Programot és Integrált Területfejlesztési Programot, amelyek a megye egészét érintő, komplex fejlesztési irányokat tartalmazza. Ezen dokumentumokban került rögzítésre, hogy egyes területi egységeket kiemelten, egy egységként szükséges fejleszteni, segíteni. Az ITP hatályos verzióját Jász – Nagykun – Szolnok Megyei közgyűlése a 21/2018. (IV.26.) közgyűlési határozattal fogadta el, mely rögzíti a megye együttkezelendő térségeit:

- Jászság
- Szolnok – Törökszentmiklós – Martfű térsége
- Nagykunság – Tisza-tavi térség
- Mezőtúr térsége – Tiszazug

Jász – Nagykun – Szolnok megye együtt kezelendő fejlesztési térségei

Forrás: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Integrált Területi Program 2014-2020 (Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés 66/2015. (V. 13.) KH számú határozatával)

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Integrált Területi Program 2014-2020 című dokumentum alapján Mezőhék a „Mezőtúr térsége – Tiszazug” és a „Szolnok – Törökszentmiklós – Martfű térsége” együtt kezelendő térségbe is sorolható. A Koncepció fő erre vonatkozó jövőképe: „A Tiszazug és Mezőtúr térsége aktív együttműködő partner a Dél-Alföld

Mezőhek Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

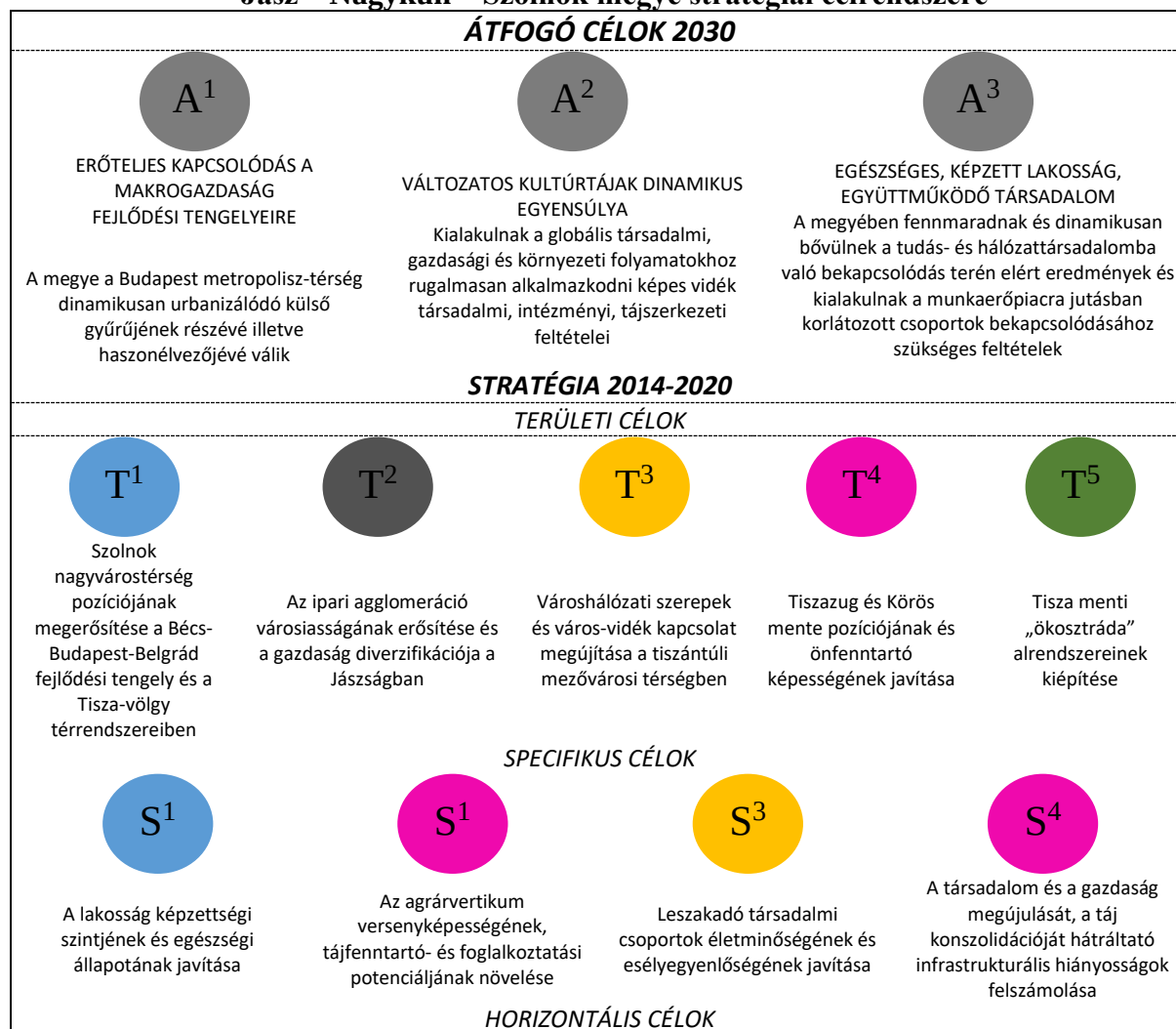
kapcsolódó térségével – Tiszakécske, Csongrád, Szentes, Szarvas, Gyomaendrőd – kialakított Körös-menti együttműködésben, amely meghatározó agrár- és vidékfejlesztési térség és rekreációs-turisztikai zóna, Cserkeszőlőhöz, mint nagytérségi gyógy- és termálturisztikai központhoz kapcsolódva. Mezőtúr, Szarvas és Szentes szoros együttműködésben az agrár- és vidékfejlesztés fontos oktatási, kutatási bázisává fejlődnek.”

Jász – Nagykun – Szolnok Megye – 2014-2020

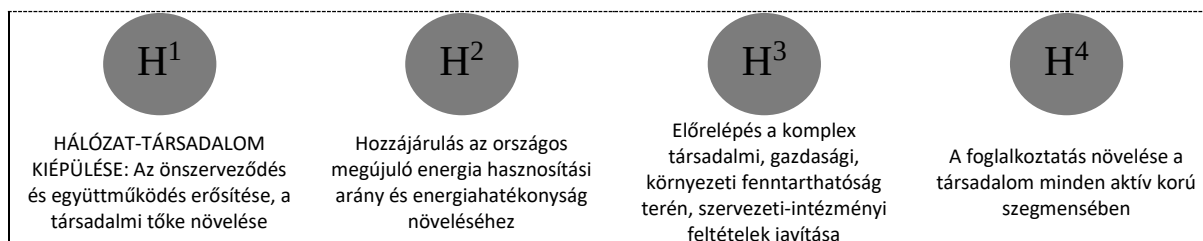
Jász-Nagykun-Szolnok megye 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó stratégiai célrendszere három átfogó célt tartalmaz, amely az alábbiak:

- **A1:** Erőteljes kapcsolódás a makrogazdaság fejlődési tengelyeihez
- **A2:** Változatos kultúrtájak dinamikus egyensúlya
- **A3:** Egészséges, képzett lakosság, együttműködő társadalom

Jász – Nagykun – Szolnok megye stratégiai célrendszere

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Forrás: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Integrált Területi Program 2014-2020 [*Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés 21/2018.(IV.28.) számú határozatával módosítva*]

A stratégiai célrendszer fentiek mellett 4 horizontális és 4 specifikus célok rendszerét területi célokkal egészíti ki:

- **T1:** Szolnok nagyvárostérség pozíciójának megerősítése a Bécs-Budapest-Belgrád fejlődési tengely és a Tisza-völgy térszereiben
- **T2:** Az ipari agglomeráció városiasságának erősítése és a gazdaság diverzifikációja a Jászságban
- **T3:** Városhálózati szerepek és város-vidék kapcsolat megújítása a tiszántúli mezővárosi térségben
- **T4:** Tiszazug és Körös mente pozíciójának és önfenntartó képességének javítása
- **T5:** Tisza menti „ökosztráda” alrendszerének kiépítése

A célhierarchiában megjelenő T4. jelű területi cél a Tiszazug és Körös mente pozíciójának és önfenntartó képességének javítását nevesíti, utalva arra, hogy Együtt kezelendő térségnek minősül a térség.

A területfejlesztés megyei elvei

A koncepció és stratégia kidolgozása és megvalósítása során, a fentiek felül, továbbá a Közös Stratégiai Keretről szóló európai parlamenti rendeletben foglalt és az OFTK-ban jóváhagyott, megvalósításra vonatkozó elvek közül kiemelten kezeli a megye a partnerségre és többszintű kormányzásra, valamint a fenntarthatóságra vonatkozó alapelveket.

Ezen túlmenően további három elv érvényesítése bír kiemelt jelentőséggel:

- **Dinamizáló, alkalmazkodó és válságkezelő stratégiák differenciált és összehangolt alkalmazása;**
- **Integrált területi megközelítésben rejlő lehetőségek legteljesebb kihasználása;**
- **A tervezést és megvalósítást kísérő folyamatos tanulás, kapacitásépítés és hálózatépítés elve.**

Mezőhék vonatkozásában a következő területi célok relevánsak:

T-4 Tiszazug és Körös mente pozíciójának és önfenntartó képességének javítása

Nagyterségi kapcsolatokban rejlő gazdaságfejlesztési potenciál megerősítése, Körösmente – Tiszazug értékeiben rejlő jövedelemtermelő képesség növelése Tiszazug és Körös mente nagyterségi integrációja: M44, Mezőtúr – Túrkeve kapcsolata az M4-es gyorsforgalmi úthoz, Tiszaföldvár – Mezőtúr között kelet-nyugati út térségi feltáró szerepének erősítése,

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

kapacitásfejlesztése; Mezőtúr – Szarvas közötti Körös híd, Csongrád – Csépa közötti Tisza – híd megépítése, azokhoz vezető utak felújítása, megerősítése, 146-os vasút korszerűsítése, elérhetőség javítása.

T-5. Tisza menti „ökosztráda” alrendszereinek kiépítése

- Holtágak integrált tájgazdálkodási és turisztikai programba illesztett összehangolt rehabilitációja (vízgazdálkodási – ökológiai – rekreációs célú integrált holtág-megújítás, vízutánpótlás, holtágak tájgazdálkodási célú hasznosítási feltételeinek megteremtése, vizsgálva egyes holtágak összekapcsolásának lehetőségét, holt-ág rezervátum)
- Integrált vízgazdálkodásra épülő teljes halgazdálkodási vertikum felépítése
- Tájgazdálkodási mintaprojektek, a táji diverzitást és a turisztikai vonzerőt növelő fejlesztések megvalósítása a Tisza mentén
- Szociális fókuszú integrált tájgazdálkodás ösztönzése a Tisza menti kistelepülésekben

A területfejlesztés megyei elvei

A koncepció és stratégia kidolgozása és megvalósítása során, a fentiek felül, továbbá a Közös Stratégiai Keretről szóló európai parlamenti rendeletben foglalt és az OFTK-ban jóváhagyott, megvalósításra vonatkozó elvek közül kiemelten kezeli a megye a partnerségre és többszintű kormányzásra, valamint a fenntarthatóságra vonatkozó alapelveket.

Ezen túlmenően további három elv érvényesítése bír kiemelt jelentőséggel:

- **Dinamizáló, alkalmazkodó és válságkezelő stratégiák differenciált és összehangolt alkalmazása;**
- **Integrált területi megközelítésben rejlő lehetőségek legteljesebb kihasználása;**
- **A tervezést és megvalósítást kísérő folyamatos tanulás, kapacitásépítés és hálózatépítés elve.**

Az Országos Területrendezési Tervhez való igazodás

- Az Országos Területrendezési Terv (OTrT) 2. melléklete az Ország Szerkezeti terve a település igazgatási területét:

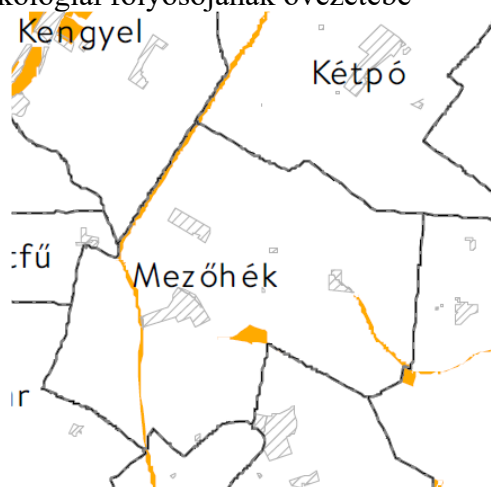
- települési térség
- mezőgazdasági térség
- erdőgazdálkodási térség
- vízgazdálkodási térség

térségi területfelhasználási kategóriába sorolja.

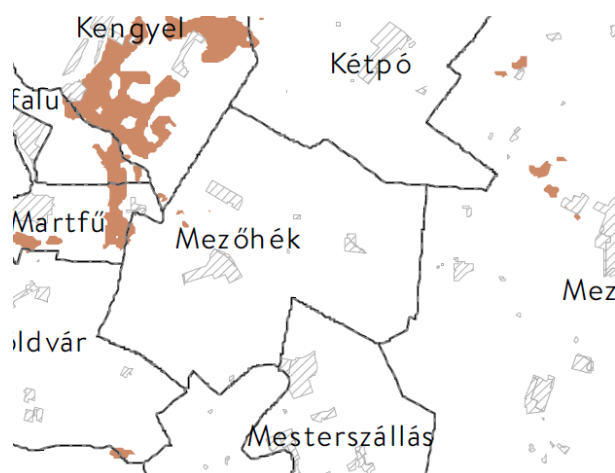
Az országos övezetek közül a település közigazgatási területe az alábbi övezetekbe sorolt:

- ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetébe

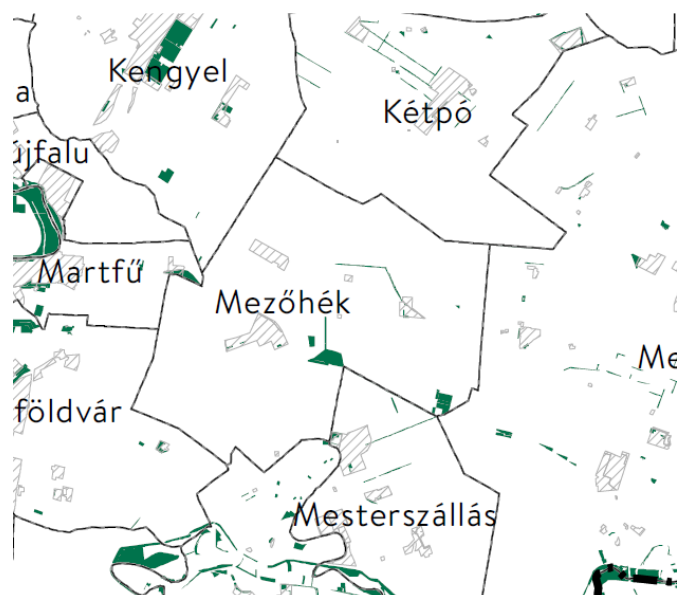

- kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek övezetébe

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

- erdők övezetébe

Az **országos övezetek** közül a település közigazgatási területe az alábbi övezetekbe **nem** sorolt:

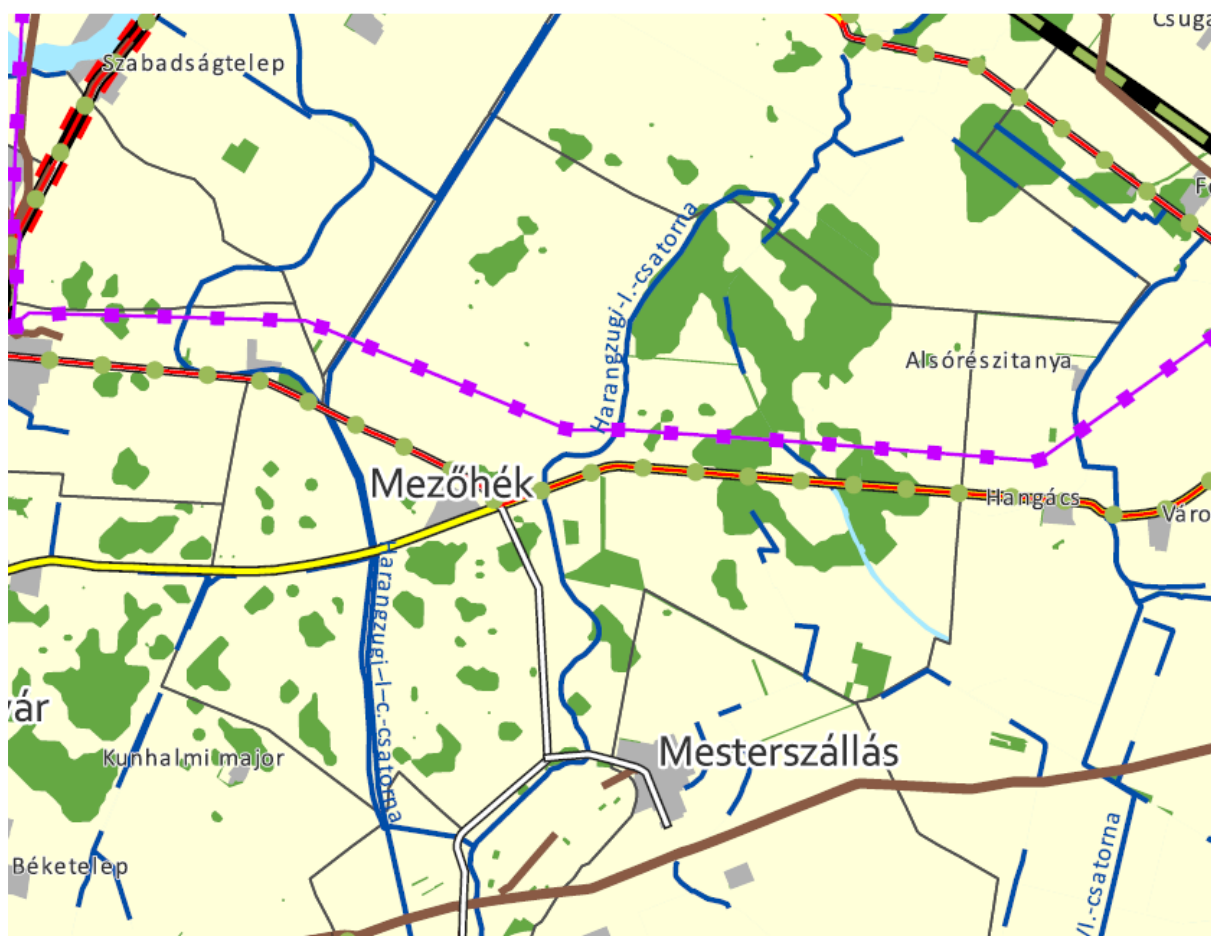
- világörökségi és világörökségi várományos terület övezetébe
- honvédelmi és katonai célú terület övezete által érintett település övezetébe

Műszaki infrastruktúra szempontjából meglévő országos jelentőségű csatornák érintik az igazgatási területet észak – déli irányba

A Megyei Szerkezeti Terv település területét érintő elemeink felsorolása, bemutatása

- Jász-Nagykun-Szolnok Megye hatályos Területrendezési Terve (MTrT) 2020. májusában került jóváhagyásra, mely a település közigazgatási területét az alábbi térségi területfelhasználás érinti:

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

- Erdőgazdálkodási térség
- Mezőgazdasági térség
- Települési térség
- Vízgazdálkodási térség

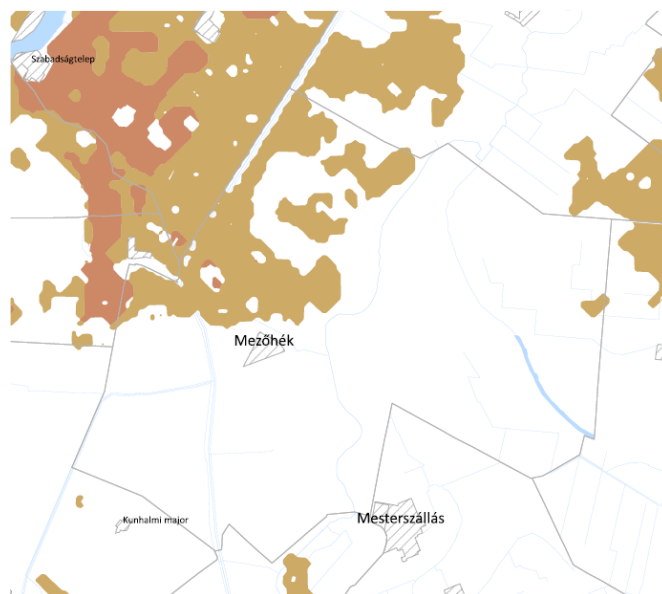
A **megyei övezetek** közül a település közigazgatási területe az alábbi térségi övezetekbe sorolt:

- országos ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetébe

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

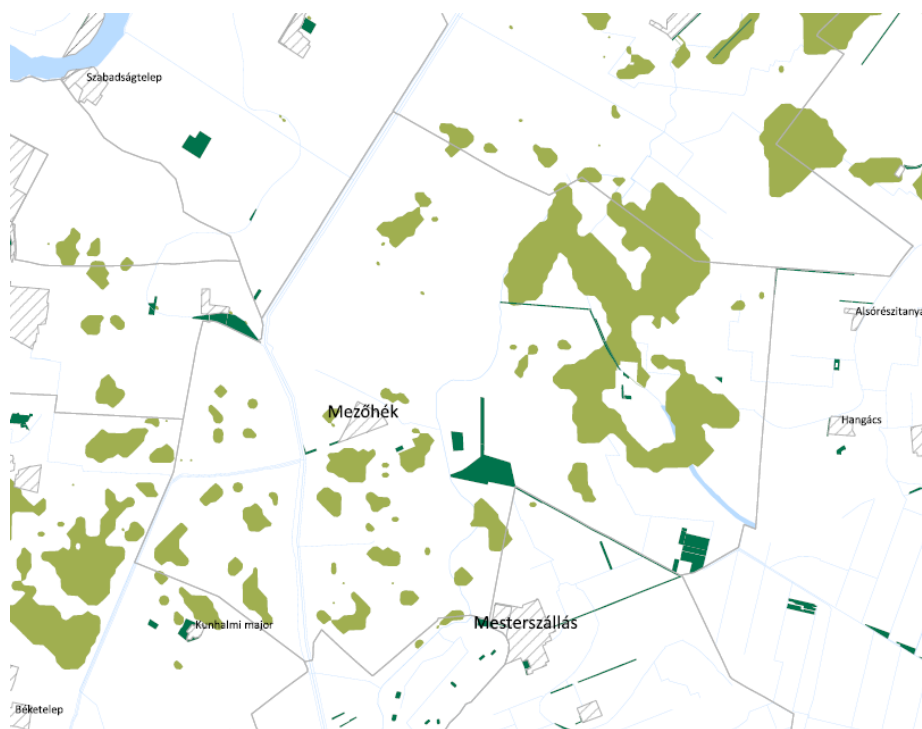

- kiváló, jó termőhelyi adottságú szántók övezetébe

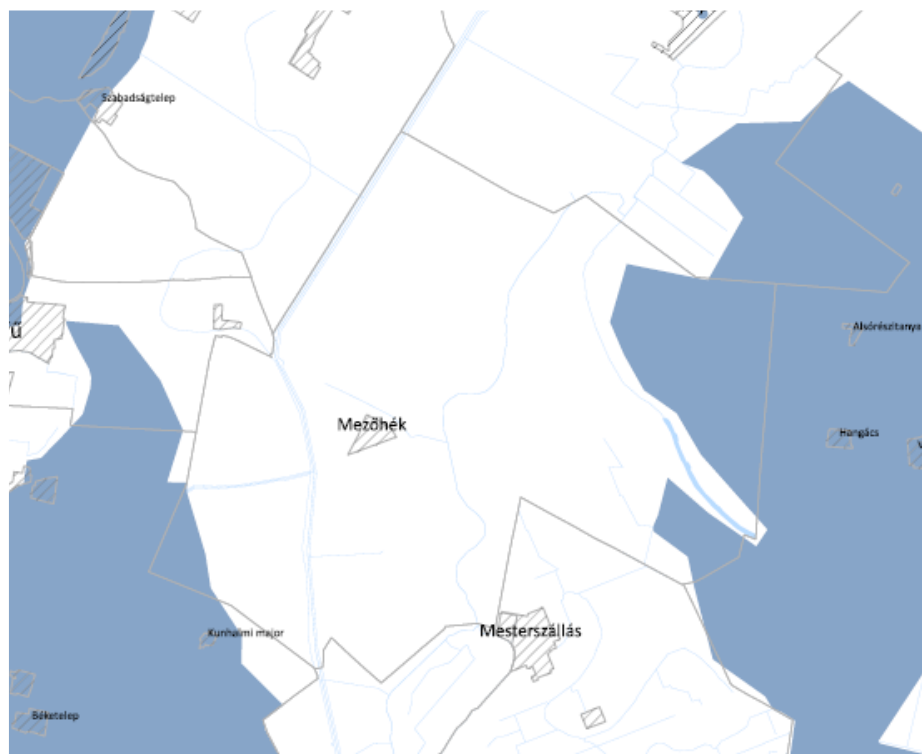

- erdők övezete, erdőtelepítésre javasolt terület övezetébe

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

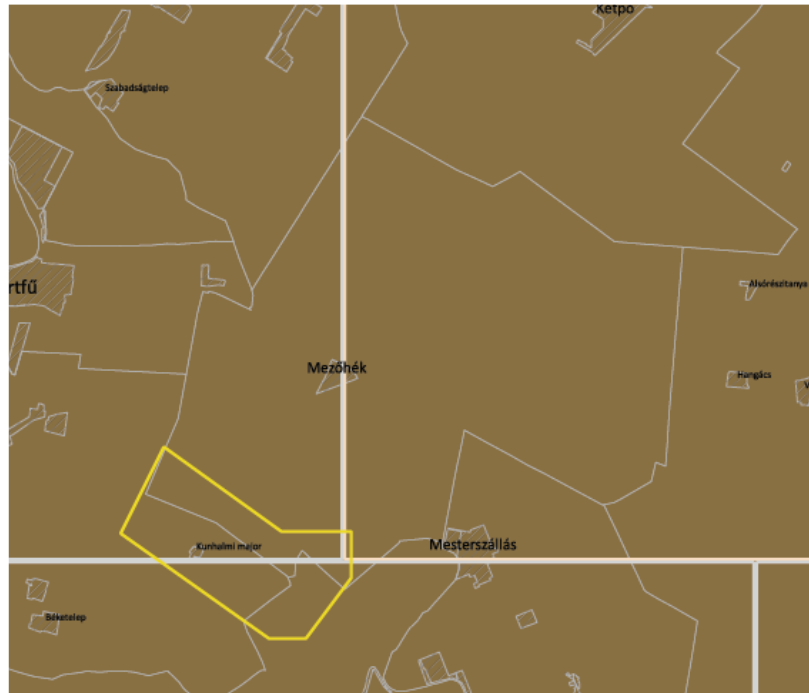

- Vízminőségvédelmi terület övezetébe

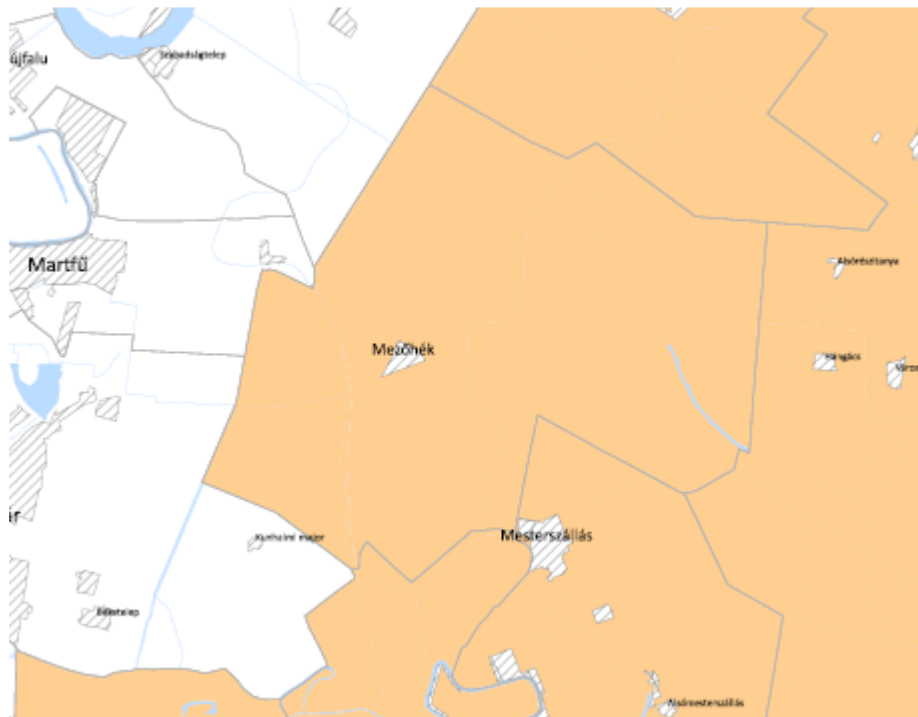

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

- Ásványi, nyersanyagvagyon terület övezetébe

- Tanyás területek övezetébe

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A **megyei övezetek** közül a település közigazgatási területe az alábbi térségi övezetekbe **nem** sorolt:

- tájképvédelmi terület övezetébe
- világörökségi terület övezetébe
- nagyvízi meder terület övezetébe
- honvédelmi, katonai célú terület övezetébe
- rendszeresen belvízjárta terület övezetébe
- térszervező városok területének övezetébe
- térségi együttműködés területének övezetébe
- ártéri tájgazdálkodás területének övezetébe
- pusztai tájgazdálkodás területének övezetébe

Jász – Nagykun – Szolnok Megyei területrendezési Terv érintett térségi műszaki infrastruktúra – hálózat elemei:

- térségi jelentőségű összekötőút
- térségi jelentőségű kerékpárút
- térségi elosztást biztosító 132 kV-os elosztó hálózat
- térségi jelentőségű csatorna

1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai

A település igazgatási területének szomszédai:

- északon: Kétpó, Kengyel,
- keleten: Mezőtúr,
- nyugaton: Martfű, Tiszaföldvár
- délen: Mesterszállás, Öcsöd

- Kétpó

Kétpó településrendezési terve: Jóváhagyás: 2006 (tervező: Településrendezési és Műszaki Társulás, Dankó Zoltán vezető településtervező), jelenleg új településrendezési tervet készít a település

- Kengyel

Kengyel településrendezési terve, jóváhagyás: 2006, készítette: Babilon Istar Építész Iroda Kft, Szikra Zoltán vezető településtervező, Szolnok

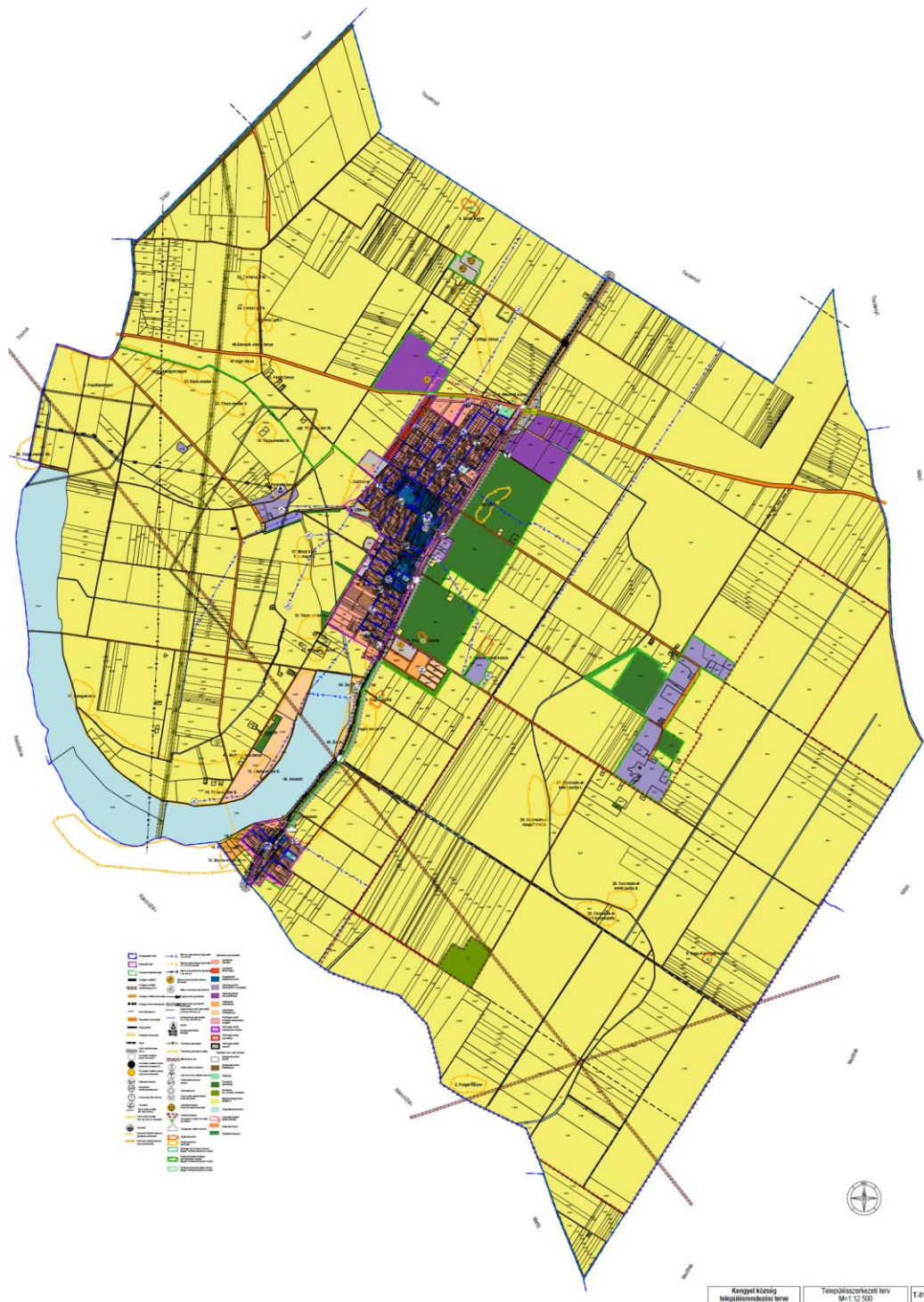
Településszerkezeti terv jóváhagyó határozat: 2/2006 (II.16.)

A kapcsolódó terület a Kengyeli halastó területével érintkezik.

A településrendezési terv olyan fejlesztést, mely közvetlenül hatással lenne Mezőhékra nem tartalmaz.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Kengyel – településrendezési terv

- **Forrás:** Kengyel Község Önkormányzat adatszolgáltatása

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

- Tiszaföldvár

Tiszaföldvár településrendezési terve: Jóváhagyás: 2004, jóváhagyó határozat: 207/2004 (VIII.10.) ÖKT határozat, módosítás: 2009. jóváhagyó határozat: 308/2009. (IX.24.) határozat, készítette: Ex! Kft (Guttman József vezető tervező)

A településrendezési terv olyan fejlesztést, mely közvetlenül hatással lenne Mezőhékre nem tartalmaz. A város új településrendezési terv készítését határozta el.

- Mesterszállás

Mesterszállás településrendezési terve, jóváhagyás: 2006, készítette: Településrendezési és Műszaki Társulás. (Kiszelovics Ildikó vezető tervező)

A településrendezési terv olyan fejlesztést, mely közvetlenül hatással lenne Mezőhékre nem tartalmaz. A település új rendezési tervet készít.

- Öcsöd

Öcsöd településrendezési terve, jóváhagyás: 2002, jóváhagyó határozat: 58/2002 (IX.12.) készítette: Optimunka Bt. (Csaba Márton vezető tervező)

A településrendezési terv olyan fejlesztést, mely közvetlenül hatással lenne Mezőhékre nem tartalmaz.

A településsel szomszédos települések településrendezési terveinek vizsgálata:

1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

A település egy hatályos településfejlesztési döntéssel rendelkezik, melyben a Képviselő-testület határozattal döntött új településrendezési terv elkészítéséről.

A döntést indokolta a település településfejlesztési koncepciója és településrendezési terve jóváhagyása óta eltelt 10 éves időtávlat társadalmi- gazdasági- közigazgatási változásai, a törvényi kötelezettség és a megváltozott fejlesztési elképzelések.

A település több településfejlesztési döntéssel nem rendelkezik.

1.5.1. A hatályos településfejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai

Mezőhék nem rendelkezik integrált településfejlesztési stratégiával. A településfejlesztési koncepció tartalmazza azokat a fejlesztési elképzeléseket, melyek az elmúlt időszak fejlesztési lehetőségei, irányai voltak.

A fejlesztési elképzelések egy része megvalósult, a meg nem valósult fejlesztések egy része ma már nem fejlesztési célkitűzés, míg egy része továbbra is fejlesztési cél.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

A hatályos településrendezési szerződés jelen településrendezési terv készítésére vonatkozik. A településrendezési terv készítésével párhuzamosan folyó, vagy induló településrendezési tervmódosítás nincs. Településrendezési szerződés keretein belül beruházó finanszírozhatja a településrendezési eszköz készítését, módosítását – Mezőhék esetében jelenleg ilyen szerződés nincs.

Korábban, 2016-ban a Versivet Kft finanszírozott külterületi telephelyére vonatkozó településrendezési terv módosítást, mely jóváhagyásra került.

1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata

1.6.1. Hatályban lévő településrendezési eszközök

Mezőhék Község Településrendezési terve az Épített Környezet alakításáról és védelméről szóló törvény (1997. évi LXXVIII. törvény) alapján 2007 -ben került jóváhagyásra, a 70/2007. (XII.20.) számú Képviselő – testületi határozattal. A helyi építési szabályzatot pedig a 12/2007. (XII.21.) számú rendelettel hagyta jóvá Mezőhék Község Önkormányzatának Képviselőtestülete.

1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

A településszerkezeti terv az alábbi fejlesztéseket jelölte ki (funkciójában megváltozott területek):

III.1.2. Tervezett beépítésre szánt területek:

a) Mezőhék belterületén a településszerkezeti terv az alábbi beépítésre szánt területek kijelölését tervezi:

- a belterület északkeleti részén általános mezőgazdasági területből hosszútávon falusias lakóterület fejlesztést (32/1, 32/2, 32/3, 33/1 és 33/2 hrsz) – *nem valósult meg*
- a belterület délkeleti részén zöldterületen környezetbarát gazdasági terület fejlesztést (hrsz: 65) – *részben megvalósult*

b) A külterületen belterületbe vonással:

- a belterülethez csatlakozva, attól északkeletre általános mezőgazdasági területből falusias lakóterület, valamint gazdasági terület, környezetbarát ipari tevékenységnek, és kereskedelmi, szolgáltató területnek, vállalkozások

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

telephelyeinek jelöl ki területfejlesztést (0354/3 hrsz egy része)– *nem valósult meg*

c) A külterületen beépítésre szánt területként:

- a belterülettől nyugatra általános mezőgazdasági területen különleges terület, strand fejlesztést jelöl (0356/14 hrsz) – *nem valósult meg*
- a belterülettől délre mezőgazdasági területen a sportpályához kapcsolódva, különleges terület, lovaspálya fejlesztés számára jelöl területet (03/7 hrsz)- *nem valósult meg*

Mezőhék igazgatási területén a következő területfelhasználási változásokat jelöltük a Településfejlesztési Koncepcióval és annak módosításával összhangban:

- a.,** A belterülettől északkeletre jelenleg külterület bevonásával a jelenlegi mezőgazdasági területen, falusias lakóterületet, továbbá kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területet. (0354/3 hrsz egy része)– *nem valósult meg*
- b.,** A belterület déli részén, nem hasznosított zöldterületen, kereskedelmi, szolgáltató gazdasági fejlesztést. (hrsz: 65) – *részben valósult meg*
- c.,** A külterületen, a belterülettől délre a meglévő sportpálya mellett különleges terület (lovaspálya) kialakítását, mezőgazdasági terület helyén (03/7 hrsz)– *nem valósult meg*
- d.,** A belterülettől nyugatra külterületen a meglévő mezőgazdasági területen különleges terület fejlesztést (strand létesítése) (0356/14 hrsz) - *nem valósult meg*
- e.,** A Megyei területrendezési tervvel összhangban a külterület keleti részén jelenlegi mezőgazdasági területen erdőterület fejlesztést jelöl a településszerkezeti terv (0140/2, 0142/3, 0142/4, 0142/10 hrsz) – *nem valósult meg, de továbbra is tervezett*

A 2016. évi módosítás során

- általános mezőgazdasági területen különleges állattartó terület kijelölése (086/25) – *megvalósult fejlesztés*

1.7. A település társadalma

1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

Demográfia

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A község létrejöttéig a lakosság szinte teljes mértékben a tanyavilágban lakott.

Népességi adatok:

Év	1869	1880	1890	1900	1910	1920	1930	1941	1949	1960	1980	1985	1990	1992	2001	2004
Fő	982	1072	1201	1285	1575	1607	1870	2005	2302	2157	746	594	496	483	412	416

„Mezőhék lakosainak száma a község megalakulását követő időszakról kezdődően csökkent. 1970-ben népessége mindössze csak 1450 fő, 1960. évi népszámlálás szerinti népsűrűsége legkisebb a megyében és lakosságának 10%-a élt csupán a belterületen. Az állami gazdaság és a tsz-ek körül szinte új közsésmagok – lakóházakkal, üzlettel, klubbal – keletkeztek és ez megakadályozta az egységes, rendezett, szociális létesítményekkel ellátott belterület kialakítását. E szemlélet nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy az itt dolgozók nem a községben, hanem a környező helységeken telepedtek meg, sőt a falu tősgyökeres lakói közül is sokan választották végső otthonuknak a fejlettebb, szociális, kulturális és egyéb intézményekkel jól ellátott környező településeket.”

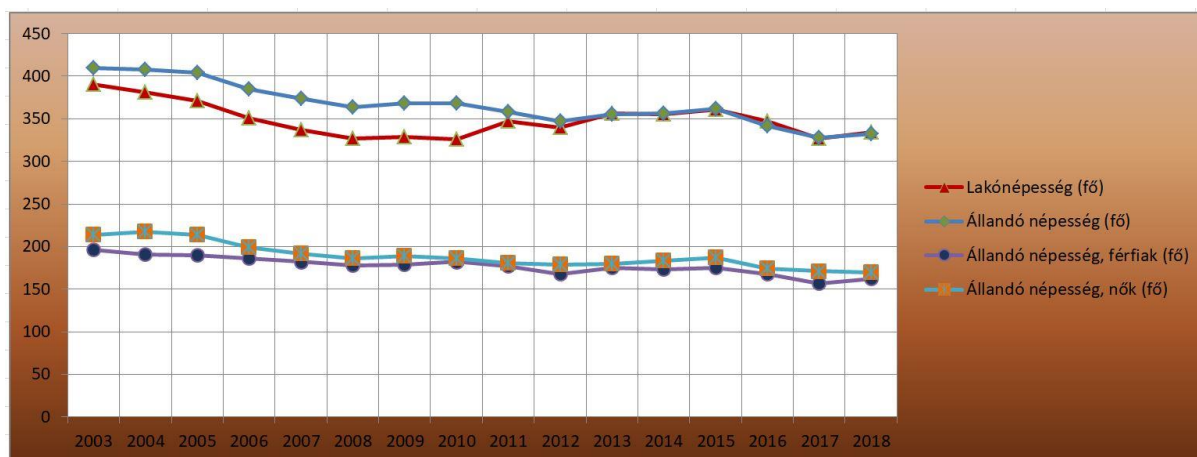
(Forrás: Adatok Szolnok megye történetéből)

Mezőhék népességszáma (forrás: TEIR)

Év	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lakó-népesség	390	381	371	351	337	327	329	326	347	340	356	355	361	347	327	334
Állandó népesség	410	408	404	385	374	364	368	368	358	347	355	356	362	342	328	332
Állandó Népesség Férfiak	196	191	190	186	182	178	179	182	177	168	175	173	175	168	157	162
Állandó Népesség nők	214	217	214	199	192	186	189	186	181	179	180	183	187	174	171	170

A település célkitűzése a népességszám megtartása és növelése.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

(Forrás: TEIR adatokból saját szerkesztés)

A lakónépesség száma csökkenő tendenciát mutat 350 fő körüli. A népesség lassú fogyása figyelhető meg, mely egyrészt az alacsony születési számokkal, másrészt az elvándorlással van összefüggésben.

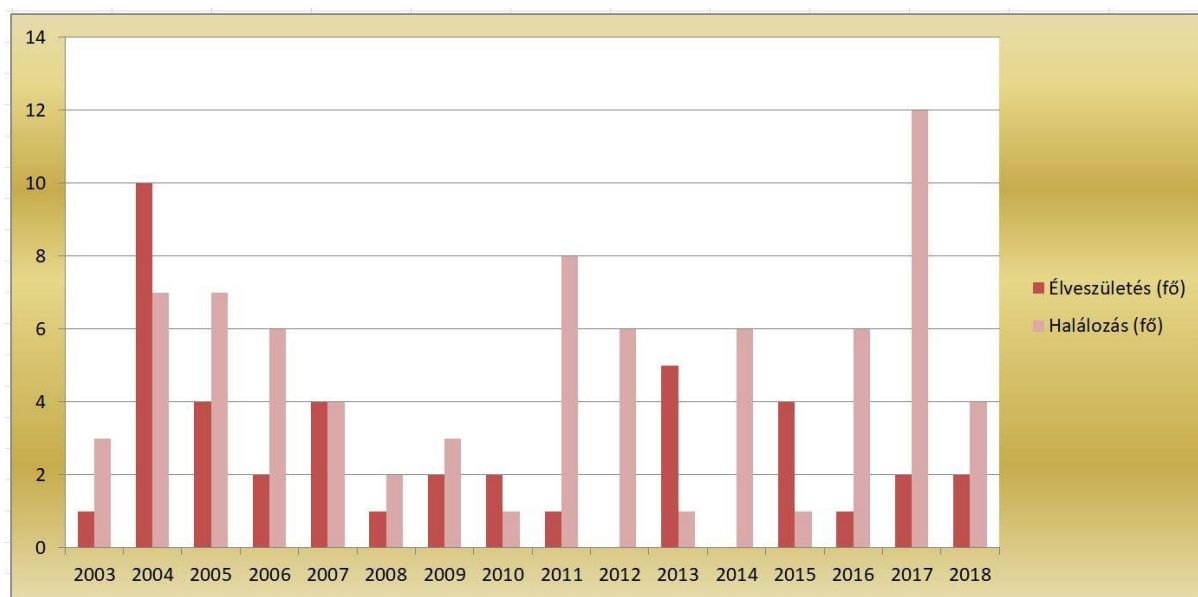
Az elmúlt néhány évben a népességszám stagnáló tendenciát mutat.

Az élveszületések és halálozások aránya (forrás: TEIR)

Év	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Élve- születés	1	10	4	2	4	1	2	2	1	0	5	0	4	1	2	2
Halálozás	3	7	7	6	4	2	3	1	8	6	1	6	1	6	12	4

Az élveszületések száma az elmúlt 15 évben 0 – 10 között mozgott, míg a halálozások száma is hasonló tartományban 1-12 között volt, és a halálozások száma jellemzően meghaladta az élveszületések számát.

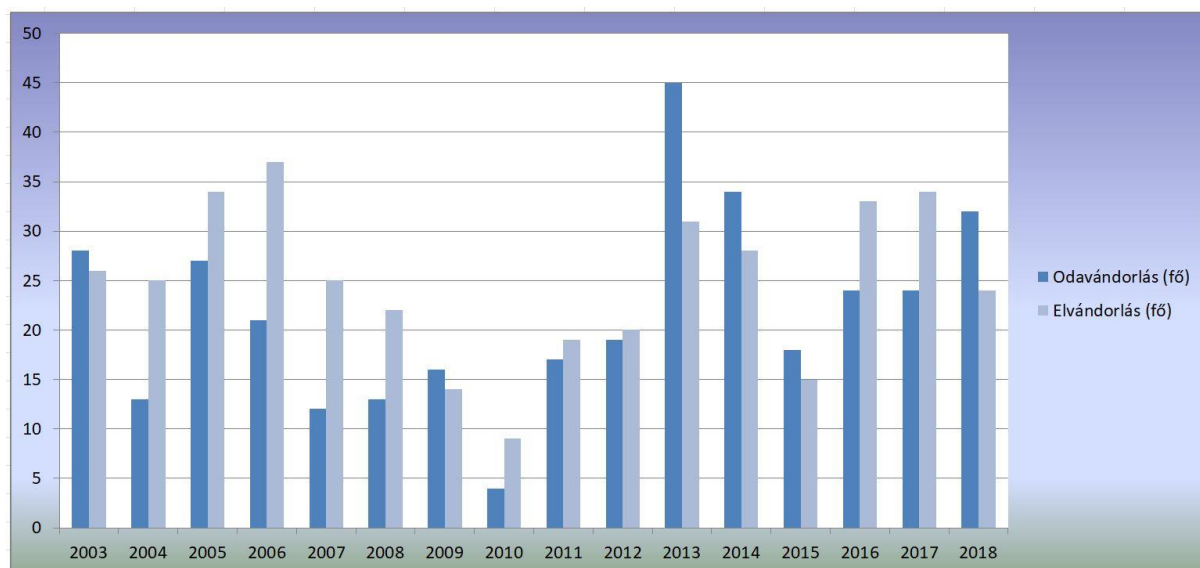
Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

(Forrás: TEIR adatokból saját szerkesztés)

Népviándorlás (forrás: TEIR)

Év	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Oda-vándorlás	28	13	27	21	12	13	16	4	17	19	45	34	18	24	24	32
El-vándorlás	26	25	34	37	25	22	14	9	19	20	31	28	15	33	34	24

(Forrás: TEIR adatokból saját szerkesztés)

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A népvándorlás jellemzően minden évben meghaladja a születések és a halálozások számát. Általában az elvándorlás száma meghaladja az odavándorlás számát. Az elvándorlás összefüggésben van a munkahelyek alacsony munkaerő felvevő képességével a településen, és a napi ingázás nehézségeivel, valamint a településen lévő kevés számú szolgáltatással.

A halálozások születés számánál nagyobb aránya és az elvándorlás száma miatt csökken a lakónépesség száma.

A tendencia a kedvező szociálpolitikai támogatások, a családvédelmi akcióterv miatt 2017-ről 2018-ra megfordult, az odavándorlás száma növekedett.

Foglalkoztatás, munkanélküliség

A népesség gazdasági aktivitása az elmúlt évtizedekben jelentősen csökkent, amely összefüggésben van az előregező lakossággal és a munkanélküliséggel.

A foglalkoztatottak nagyobb hányada eljár a településről dolgozni. Jellemzően Martfűre, Szolnokra.

Nagyobb foglalkoztatók a településen:

- Önkormányzat Mezőhék - ált. közigazgatás
- Vitaleggs Kft – Bbaromfi tenyésztés, étkezési tojás forgalmazás
- Hazai Pirospaprika Kft – fűszerpaprika előállítás

A településen kevés a munkahely, illetve a munkahelyet teremtő vállalkozás. Az utóbbi években önkormányzat és intézményei a legnagyobb foglalkoztatók. Sokan ingáznak a környező nagyobb településekre, városokra.

A településen élők Szolnokra, Martfűre járnak dolgozni, jellemzően helyközi autóbusszal, vagy saját gépkocsival.

Az elmúlt évek mutatóit elemezve elmondható, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma jelentősen növekedett, a nyári szezonális munkák miatt csökkenés tapasztalható, majd a téli időszakban ismét megemelkedik.

A közfoglalkoztatás keretén belül elvégzett főbb tevékenységek a következők:

a) Településüzemeltetés, kommunális feladatok:

- felszíni vízelvezetés: csapadékvíz elvezető árkok, átereszek karbantartása, tisztítása,
- zöldterületek kezelése és ápolása: növények ültetése, parkgondozás, parlagfű irtás, közterületeken, játszótéren, temetőben,
- síkosság mentesítés, hó eltakarítás: közintézmények, közterületek, buszmegállók.

b) Intézmények működési feladatainak segítése:

- gondozói kisegítő tevékenység,
- konyhai kisegítők,
- gépjárművezető,

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

- adminisztrációs, technikai feladatok segítése, takarítás, postázás és kézbesítés, irattár rendezés, biztonsági feladatok.

A közfoglalkoztatásról, a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, és az egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény létrehozta és megteremtette a közfoglalkoztatás új intézményrendszerét. Ahogy más területre is jellemző, a közfoglalkoztatást szabályzó is többször módosultak. A 320/2014 (XII.13.) Korm. rendelet alapján a Munkaügyi Kirendeltségek szervezetileg 2015.04.01 hatállyal a Járási Hivatalokhoz kerültek.

2015. évben az előzetes tervezési szempontok alapján elsősorban a település önfenntartását segítő, helyi sajátosságú programok kapnak támogatást a Kistérségi Startmunka Programok között.

Egyéb programok hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás keretében valósíthatók meg /közút, belvív, illegális hulladék stb./.

Közfoglalkoztatási programok:

- *Kistérségi Startmunka Programok*
- *Mezőgazdasági startmunka mintaprogram*

A közfoglalkoztatás fontos feladata, hogy visszavegye a munka világába azokat az álláskeresőket, akik az elsődleges munkaerő – piacon nem jutnak álláslehetőséghez. Cél, hogy a foglalkoztatáshoz képzettség is társuljon.

Munkanélküliek (regisztrált álláskereső 2001-től) száma és végzettsége (Forrás: TEIR)

Év	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Regisztrált Munkanélküliek	33	30	27	35	26	32	31	36	32	9	12	7	12	8	10	10
Regisztrált Munkanélküliek férfiak	21	18	16	21	18	24	22	21	18	3	7	3	6	5	4	5
Regisztrált Munkanélküliek nők	12	12	11	14	8	8	9	15	14	6	5	45	6	3	6	5
Reg. munkanélküli 8.o. kevesebb végzettséggel	3	2	2	3	3	2	0	0	0	0	2	0	1	0	0	n.a.
Reg. munkanélküli 8.o. végzettséggel	12	15	19	19	13	17	17	21	17	6	7	4	6	4	5	4
Reg. munkanélküli szakmunkásképző v.	9	8	6	6	7	8	7	10	8	2	2	0	3	3	3	2
Reg. munkanélküli szakiskolát v.	3	0	0	2	1	1	2	1	1	0	1	1	1	0	0	1
Reg. munkanélküli érettségizett	6	5	0	4	2	4	5	4	6	1	0	2	1	1	2	3
Reg. munkanélküli	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	n.a.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

főiskolát végzett																
Reg. munkanélküli egyetemet végzett	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	n.a

A munkanélküliséggel kapcsolatos adatokat befolyásolja a szociális védőháló változása. A rendszerváltás után jelent meg a munkanélküliség. A regisztrált munkanélküliek a munkanélküli járadék időszakán túl, amennyiben munkát nem találtak szociális jövedelempótló támogatásban részesülhettek. Az időközbeni jogszabályi változások miatt 2008-tól regisztrált álláskeresőkről beszélünk, akik rövid ideig álláskeresői járadékot kaptak, majd szociális helyzetüktől függően kaphattak támogatást illetve közhasznú munkát kellett végezniük. Az utóbbi évek újabb változásokat hoztak és különböző területeken közmunkásként foglalkoztatják az álláskeresőket.

Mezőhéken jellemzően az álláskeresők zöme fizikai dolgozó, alacsonyabb iskolai végzettséggel.

Jövedelmi viszonyok

Mezőhék, hasonlóan az Észak-Alföldi régió településeivel az országos jövedelmi viszonyok alsó szegmensében helyezkedik el. Jász- Nagykun- Szolnok Megyén belül a Kunszentmártoni Járás jövedelmi viszonyok tekintetében a mezőny alján található, nagyságrendekkel megelőzi a Jászság (Felső- Jászság Jászberény és Jászfényszaru környéke), továbbá a megyeszékhely. A járáson belül is eltérőek a jövedelmi viszonyok. Mezőhéken belül a jövedelmi viszonyok, hasonlóan a többi településhez különbségeket mutatnak – azonban itt az ország többi részén lévő nagyon jómódú réteg nem alakult ki. A legalacsonyabb jövedelműek a szociális juttatásokat (álláskeresői járadék, közmunka, GYES, nyugdíj stb.) igénybevevők.

1.7.2. Térbeli – társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Mezőhéken is a környező településekhez hasonlóan a rendszerváltás után kisebb mértékű társadalmi rétegződés alakult ki. A település lakóterületei viszonylag homogén beépítésűek, a társadalmi rétegződés itt jelentős különbségeket nem mutat. A rétegződésen belül kiélezett konfliktusok nincsenek, de az érdekviszonyok a társadalmi osztályon belül mozognak.

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések egyházak, stb.)

Civil szervezetek:

- Mezei Virág Nyugdíjas Klub
- Polgárőr Egyesület

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Rendezvények:

- Falunap
- Gyermeknap
- Kihívás napja
- Mikulás ünnepség
- Karácsonyi műsor

Templom

Kövér János és felesége 1866-ban kastélyuk mellé sírkápolnát emeltetett. A kápolna bejárata felett egy felíratos kőtábla adja hírül az építtetők nevét és az építés évszámát. A mezőhéki hívők ezt a sírkápolnát használták egyházi ünnepek megrendezésére egészen az 1960-as évekig. Ekkor a tűzoltószertár átalakításával templomot emeltek, mely jelenleg is a misék színhelye.

Kövér sírkápolna

Templom

A tűzoltó szertár felhasználásával, átépítésével valósult meg a községben a Szent Kereszt katolikus templom, melyet a Szeged – Csanád megyés püspök szentelt fel. A templom az ökoménia szellemében lehetőséget nyújt a község református vallású lakóinak a templomban megtartandó református istentiszteletre is.

A katolikus istentiszteleteket a mesterszállási, a református istentiszteleteket az öcsödi lelkipásztor szokta megtartani.

1.8. A település humán infrastruktúrája

1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, stb.)

Közigazgatás:

1952-től önálló község. Közigazgatásilag több településhez tartozott, jelenleg a Mezőtúri Közös Önkormányzati Hivatal Mezőhéki Kirendeltsége

Polgármesteri Hivatal, Mezőhék, Kossuth Lajos út 1.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Oktatás

Óvodai ellátás:

Mezőhéki Óvoda és Konyha, Mezőhék, Mártírok út 9/b.

Jelenleg 1 óvodai csoportban 12 gyermek jár, az óvodapedagógusok száma 2 fő.

A településen bölcsőde vagy családi napközi nincs, de igény esetén az óvoda az ellátást 2,5 éves kortól tudja biztosítani.

Óvodai ellátással kapcsolatos adatsor (Forrás: VÁTI – TEIR)

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Év	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Óvodai feladatellátási helyek száma	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Óvodai férőhelyek száma	25	13	13	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Óvodába beíratkozottak	12	11	17	16	15	18	14	18	10	12	10	11	12	16	11	12
Óvoda-pedagógusok száma	2	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Általános iskola

Az önálló községé válás előtti időkben csak az oktatás területén folyó munkákról vannak ismereteink. Intenzív átfogó művelődés nem észlelhető. a Mezőtúrhoz, Öcsödhöz, Tiszaföldvárhoz tartozó külterületi iskolákban a népművelés egyes ágazataival való foglalkozás ugyan kimutatható, de nem meghatározó.

1945 után meg kellett teremteni az objektív feltételeit annak, hogy a munka kezdetét vehesse. A volt uradalmi kastély ideiglenesen alkalmas volt néhány művelődési intézmény kilakítására. A végleges megoldást azonban új oktatási és művelődési intézmények építése jelentette.

1961-ben egy 2 tantermes iskolát adtak át, amihez 1962-ben újabb két tantermet és igazgatói lakást építettek. Az iskola később még 2 újabb tanteremmel bővült, s így megeremtődtek a feltételei a körzetesítésnek. Az állami gazdaság és a tsz autója szállította a felső tagozatosokat teljesen díjtalanul az iskolába. Az 1960-as évek elején beindult a felnőttoktatás is az állami gazdaság vezetőségének támogatásával.

Az állandó pedagógusvándorlás megszüntetése érdekében szolgálati lakásokat építettek, így az 1960-as évek elején az oktatásnak már kedvezőbb feltételei érték meg, amit az alábbi kimutatás is bizonyít:

	1949	1952	1961
tanulók száma	384	467	377
tanerők száma	8	9	13
1 tanteremre jutó fő	54	67	63
1 nevelőre jutó fő	48	52	29

1960-ban még mindig 86 fő az írni – olvasni nem tudók száma. A község lakóinak iskolázottsági szintje 1960-ban:

ír - olvas:	1661 fő (7 évnél idősebb 1747)
ált. iskolát végzett	145 fő
érettségizett	21 fő
Egyetemet, főiskolát végzett	11 fő

a szétszórta tanyai világból bejáró tanulókat az eredményesebb oktató – nevelő munkát segítette a Járási tanács azzal, hogy 1952-ben idény napközi otthont létesített.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Iskolai létszám és oktatással kapcsolatos adatok (forrás: VÁTI-TEIR)

Év	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	n.a.	0	n.a.
Ált. iskolai osztálytermek száma	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	0	n.a.	0	n.a.
Ált. iskolai osztályok száma	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	n.a.	0	n.a.
Ált. iskolai tanulók száma	13	15	10	10	8	5	12	14	13	15	8	0	0	n.a.	0	n.a.
Ált. iskolai főállású pedagógusok száma	5	5	4	4	2	2	2	2	2	2	2	0	0	n.a.	0	n.a.
Tornaterem, tornaszoba a közoktatási intézményben	2	2	2	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1
Tornateremmel, tornaszobával ellátott közoktatási intézmény száma	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1

A településen 2013-ban megszűnt az általános iskolai oktatás. A gyermekek a Martfői József Attila Általános Iskolába járnak.

Egészségügy

1952 előtt csak alkalmoszerű orvosi ellátás folyt a héki külterületeken, amit a tiszaföldvári orvos végzett. 1957-ben gyökeres változás történt, amikor körorvost neveztek ki, s lakást biztosítottak neki a Táncsics TSZ-ben

Jelenleg a háziorvosi rendelés a településen megoldott. Az iskola és ifjúsági egészségügy alapellátási tevékenységet a háziorvos látja el.

A sürgősségi betegellátás hétköznapiakon rendelési időn kívül és hétvégén a Mezőtúri Kórház és Rendelőintézet Központi Orvosi Ügyeletén történik, a kórházi ellátás pedig egyes esetekben Szolnokon biztosított.

A gyermekorvosi rendelés és a védőnői tanácsadás is megoldott.

A háziorvosi ellátás állandó helyettesítő orvossal megoldott, a védőnő hetente egy alkalommal jön a településre, az orvosi ügyelet kistérségi szinten biztosított. Gyermekorvos havonta egyszer rendelt, majd ez 2013-ban megszűnt, jelenleg a gyermekorvosi ellátást a háziorvos biztosítja.

A prevenció jegyében minden évben lehetőség nyílik helyben tüdőszűrésre, valamint egyéb szűrőprogramokra helyben vagy a falugondnoki szolgálat járművével a kijelölt szűrőpontokon.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Egészségügyi adatok (forrás: TEIR)

Év	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Házi orvos	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	n.a.	0	n.a.
Házi gyermek-orvos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	n.a.	0	n.a.
Körzeti ápoló	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	n.a.	1
Betöltött Védőnői Helyek száma	0	0	1	n.a.	0	1	1	0	0	0	0	0	0	n.a.	n.a.	n.a.

Gyógyszertár:

A településen gyógyszertár nem működik. Az orvosi rendelőben rendelési időben mozgó patika üzemel.

Szociális ellátás

A településen szociális otthon, idősek nappali otthona nem működik.

A szociálisan rászorulóknak a szociális étkeztetés biztosítva van, 2018-ban 16-an részesülnek szociális étkeztetésben. a szociális étkeztetést a mesterszállási főzőkonyha biztosítja.

A családsegítő szolgálati feladatokat a Berettyó – Körös Többcélú Társulás Szociális Szolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálat (5400 Mezőtúr, Kossuth tér 1.) látja el.

Szociális ellátás (Forrás: TEIR)

Év	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Időskorúak otthonainak száma	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	n.a.	0	n.a.
Nappali ellátást nyújtó idősök klubjainak száma	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	n.a.	0	n.a.
Időskorúak otthonai működő férőhelyek száma	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	n.a.	0	n.a.
Időskorúak otthonaiban gondozottak száma	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	n.a.	0	n.a.
Nappali	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	n.a.	0	n.a.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

ellátást nyújtó idősok klubja működő férőhelyeinek száma																
Nappali ellátást nyújtó idősok klubjaiban ellátottak száma	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	n.a.	n.a.

Művelődés

A népművelési tevékenység bázisa az állami Gazdaság és a Táncsics TSZ központja volt. A községben 1954-ben épült ideiglenes művelődési otthon , amelyet többször felújítottak. Kezdetben élénk műkedvelő tevékenység folyt a 100 személyt befogadó kultúrházban. Hetente kétszer vetítettek filmeket az Állami Gazdaság és a község kultúrotthonában. Az 1960-as évek elején gyakori vendég volt a tsz művelődési házában a Szolnoki Szigligeti Színház társulata is. Kéőbb busszal szállították Szolnokra az előadásokra az érdeklődőket.

A lakosság művelődési igényeit a községi általános Művelődési Ház elégíti ki illetve biztosítja. Az intézmény területén található a községi könyvtár is. A kötetek száma 7100 db. A Művelődési Ház befogadó képessége 130 fő.

A Művelődési ház udvarán 2012-ben közösségi teret adtak át, ahol szabadtéri rendezvényeket tartanak. Ugyancsak szabadtéri rendezvények tartására alkalmas a Táncsics Emlékpark, melyet 2017-ben alakítottak ki.

A könyvtári kötetek száma (Forrás: VÁTI – TEIR)

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Év	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nyilvános könyvtár	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Nyilvános könyvtárak egységeinek száma	7287	7317	7339	7339	7339	6617	6373	6373	6373	6373	5065	2000	1672	1672	1355	1313
Kölcsönzött egység	342	383	409	420	400	155	102	96	87	76	82	76	151	147	85	105
Beíratkozott olvasó	78	80	90	92	92	96	96	84	79	30	36	34	54	76	68	75

1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása

A településen az esélyegyenlőség biztosítása különböző országos és térségi programokkal biztosított. A programok pályázatok révén érhetők el.

Mezőhék Község Önkormányzat Képviselő – testülete a 47/2018. (XII.18.) Képviselő – testületi határozattal hagyta jóvá a helyi esélyegyenlőségi programot.

Az esélyegyenlőségi program 2018 – 2023 évekre vonatkozik.

a Helyi Esélyegyenlőségi Program hosszútávú célja, hogy Mezőhéken egyetlen lakost sem érhet neme, faji hovatartozása, bőrszíne, nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása, nemzetisége, anyanyelve, fogyatékosága, egészségi állapota, vallási vagy világnézeti meggyőződése, politikai vagy más véleménye, családi állapota, anyasága/terhessége, apasága, szexuális irányultsága, nemi identitása, életkora, társadalmi származása, vagyoni helyzete, foglalkoztatási jogviszonya, érdekképviselőhöz való tartozása, vagy egyéb helyzete miatt hátrányos megkülönböztetés, zaklatás, jogellenes elkülönítés.

Cél, hogy Mezőhék olyan település legyen, ahol elsődleges alapelvként érvényesül, hogy minden ember egyenlő. Cél továbbá, hogy közvetlen vagy közvetett diszkrimináció, illetve hátrányos megkülönböztetés senkit se érjen.

Mezőhék Község Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét
- a közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés elvét
- diszkriminációmentességet
- szegregációmentességet

Mezőhék Község Önkormányzata elfogadta a települési támogatásról szóló önkormányzati rendeletét, melynek célja, hogy olyan települési támogatási rendszer működjön, amely elsősorban krízishelyzetben segítséget nyújt és a hátrányos helyzetből adódó hatások enyhítésére szolgál.

1.9. A település gazdasága

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

Mezőhék önállóvá válása és megalakulása után mezőgazdasági jellegű maradt. Az ipart és a kereskedelmet a településen működő 4 kisiparos és néhány bolt, valamint vendéglátó egység jelentette.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Vállalkozások száma (Forrás: VÁTI, TEIR adatbázis)

Év	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Regisztrált Vállalkozások száma	18	16	15	15	15	48	50	56	58	58	64	64	69	71	68	67
Működő vállalkozások száma	16	13	11	9	n.a.	12	10	13	13	12	13	9	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Működő Kft	3	3	4	5	6*	6	5	6	6	5	4	3	5*	5*	5*	5*
Működő Rt	0	0	0	0	0*	0	0	1	1	2	2	2	3*	2*	0*	n.a.*
Működő szövetkezet	0	0	0	0	0*	0	0	0	0	0	0	0	0*	n.a.*	0*	n.a.*
Működő Bt	3	3	2	1	2*	2	2	2	2	1	2	1	2*	2*	2*	2*
Működő EV	9	7	5	3	7*	4	3	4	4	4	5	3	7*	8*	8*	8*
0 és ismeretlen számút foglalkoztató működő vállalkozás	11	3	0	0	2*	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	26*	10*	10*	9*
1-9 fő foglalkoztató	3	9	9	7	11	n.a.	n.a.	n.a.	9	8	9	5	39*	57*	56*	56*
10-19 fő foglalkoztató	0	0	1	1	1*	1	1	0	1	1	1	1	1*	1*	0*	n.a.*
20-49 fő foglalkoztató	2	1	1	1	1*	1	1	2	2	2	2	2	2*	2*	2*	2*
50-249 fő foglalkoztató	0	0	0	0	0*	0	0	1	1	1	1	1	1*	1*	0*	n.a.*
250 fő feletti foglalkozó	0	0	0	0	0*	0	0	0	0	0	0	0	0*	n.a.	0*	n.a.*

Mezőhéken a potenciális munkalehetőségek száma jónak mondható. A vállalkozások, termelő egységek helyi lakosokkal nem tudják feltölteni a munkaerő szükségletüket, ugyanakkor mégis van munkanélküli a településen. Ennek az oka, hogy nem minden esetben egyezik a munkáltató által elvárt képzettségi szint, vagy a munkakörülmények nem felelnek meg az álláskeresőknél.

Mezőhék község nagyobb munkaerő foglalkoztatói (Forrás: Önkormányzat, 2018. évi adatok)

- Önkormányzat - ált. közigazgatás
- Mezőcsír Kft (5462 Cibakháza, Kispusztai Tanya 1)
- Mezőtúriak Mezőgazdasági Szövetkezete (5400 Mezőtúr, Szabadság tér 29.)
- Vad – Agro Kft (5400 Mezőtúr, Balassa út 1.)
- Parkós Agro Kft. (5400 Mezőtúr, Földvári út 107.)
- Lévai Kft. (5430 Tiszaföldvár, Bezerédi út 3/a)
- Alcsisziget Zrt. (5400 Mezőtúr, Alsórészi Vízköz 352)
- Vitaleggs Kft (5100 Jászberény, Szelei u. 69.)
- Szántó Lajos (5435 Martfű, Móricz Zs. út 2.)
- Kóródi Ferenc (5453 Mezőhék, Táncsics M. út 47)
- Házi Piros Paprika Kft. (6346 Sükösd, Dózsa György út 164.)

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Külterületi telepek:

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

A település főbb gazdasági ágazatai:

- mezőgazdaság

A település külterületének nagy része mezőgazdasági, szántó terület, ahol intenzív művelés folyik. A külterületen telepített lineár öntözőberendezések biztosítják a földek vízutánpótlását.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A külterületi nagyobb gazdálkodók mellett több gazdálkodó tulajdonában vannak a mezőgazdasági területek.

Jellemzően szántóföldi kultúrákat, búza, kukorica, árpa, repce termesztnek.

A település jellemzően mezőgazdasági település, ahol a mezőgazdasági termesztés és az ezekhez kapcsolódó állattenyésztés, terményfeldolgozás építményei a kül- és belterületen megtalálhatók.

A külterületi nagyobb majorokban egyrészt állattartás (baromfi és szarvasmarha) másrészt, takarmány előállítás, szárítás tevékenység van.

Külterületi gazdálkodók:

- Mezőcsír Kft (5462 Cibakháza, Kispusztai tanya 1)
- Mezőtúriak Mezőgazdasági Szövetkezete (5400 Mezőtúr, Szabadság tér 29.)
- Vad – Agro Kft (5400 Mezőtúr, Balassa út 1.)
- Parkos Agro Kft. (5400 Mezőtúr, Földvári út 107.)
- Lévai Kft. (5430 Tiszaföldvár, Bezerédi út 3/a)
- Alcsisziget Zrt. (5400 Mezőtúr, Alsórényi Vízköz 352)
- Vitaleggs Kft (5100 Jászberény, Szelei u. 69.)
- Szántó Lajos (5435 Martfű, Móricz Zs. út 2.)
- Kóródi Ferenc (5453 Mezőhék, Táncsics M. út 47)
- Házi Piros Paprika Kft. (6346 Sükösd, Dózsa György út 164.)

-ipar

Mezőhéken nagy ipari létesítmény és ipari park nem található. A külterület gazdasági jellegű telephelyein inkább szolgáltatási tevékenységet és raktározást folytatnak, elsősorban a mezőgazdasághoz, állattenyésztéshez kapcsolódóan.

1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelései

A településen jellemzően a nagyobb gazdálkodó szervezetek agrárszférához, állattenyésztéshez köthető tevékenységet folytatnak.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A nagyobb gazdálkodó szervezet több év óta hasonló profillal működik. Jellemzően a saját tevékenységükön belül bővítenek elsősorban pályázati lehetőségekkel épületkorszerűsítéssel, új állattartó építéssel fejlesztik vállalkozásukat.

A településen működő nagyobb vállalkozások a következők:

- Mezőcsír Kft (5462 Cibakháza, Kispusztai tanya 1)
- Mezőtúri Mezőgazdasági Szövetkezet (5400 Mezőtúr, Szabadság tér 29.)
- Vad – Agro Kft (5400 Mezőtúr, Balassa út 1.)
- Parkos Agro Kft. (5400 Mezőtúr, Földvári út 107.)
- Lévai Kft. (5430 Tiszaföldvár, Bezerédi út 3/a)
- Alcsisziget Zrt. (5400 Mezőtúr, Alsórényi Vízköz 352)
- Vitaleggs Kft (5100 Jászberény, Szelei u. 69.)
- Szántó Lajos (5435 Martfű, Móricz Zs. út 2.)
- Kóródi Ferenc (5453 Mezőhék, Táncsics M. út 47)
- Házi Piros Paprika Kft. (6346 Sükösd, Dózsa György út 164.)

A településen a legnagyobb munkaerő foglalkoztató a közfoglalkoztatás (közmunka program) révén az Önkormányzat

Fő tevékenységei:

- belterületi belvizek karbantartása
- belterületi út kátyúzás
- illegális hulladéklerakás felszámolása
- mezőgazdasági program a külterületen
- belterületi parkosítás

A Versivet Kft néhány éve településrendezési szerződés keretein belül külön településrendezési terv módosítást finanszírozott. Ez a módosítás a meglévő mezőhégi állattartó telepre vonatkozott, melyet a tevékenységnek megfelelően kellett szabályozni. A tervmódosításban foglaltak megvalósultak. A módosított, hatályos terv tartalmazza a vállalkozás hosszútávú fejlesztési lehetőségeinek megvalósítását.

A nagyobb gazdálkodók kérdőíves formában jelenlegi tevékenységükről, fejlesztési elképzeléseikről megkérdezésre kerültek. Jelenlegi hosszútávú fejlesztési elképzelései telken belüliek, új terület kijelölésével nem járnak, elsősorban technológia korszerűsítésére vonatkoznak.

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)

A település versenyképességét a gazdasági lehetőségein túl (pl: mezőgazdasági területek, állattenyésztés, stb.) az elérhetőség, a munkaerő képzettsége is befolyásolja. Mezőhék földrajzi értelemben, elérhetőség területén megyén belül alacsony potenciállal rendelkezik. A települést főútvonal nem érinti, megközelítése országos mellékútról biztosított. Közvetlen vasúti kapcsolat nincs. A munkaerő településen belüli átlagos képzettségi színvonala alacsonynak mondható, nagy az alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezők aránya. A településről a munkakörű lakosság nagy része napi ingázással, vagy kisebb része heti

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

ingázással eljár dolgozni a környékbeli nagyobb települések, jellemzően Martfű munkacsoportjába.

1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet – kínálat)

Az ingatlanpiaci viszonyok az ország többi településéhez hasonlóan Mezőhéken is jelentősen átalakultak. A 2009. évi pénzügyi válság alapjaiban változtatta meg az ingatlanpiacot. A finanszírozási nehézségek és szociális támogatások miatt a kereslet egyre csökkent, míg a kínálat jelentősen növekedett. Megjelentek az értékesíthetetlen ingatlanok, melyeknek hiteltartozása nagyobb, mint az ingatlan értéke.

Az elmúlt évek ingatlanár-robbanása nem érintette a települést, még mindig az eladó ingatlanok vannak túlsúlyban az országos átlagártól nagymértékben elmaradva. A CSOK bevezetésének hatása – új családiházak építése, lakásbővítés – a vizsgálat időpontjában még nem érzékelhető a településen.

1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Mezőhék Község Önkormányzat Képviselő-testületének 1/2017.(III.02.) számú önkormányzati rendelete Mezőhék Község költségvetéséről szól.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Mezőhék Község Önkormányzat

Képviselő-testületének

1/2017.(III.02.) önkormányzati rendelete

Mezőhék Község Önkormányzat 2017. évi költségvetéséről

Mezőhék Község Önkormányzata az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében eljárva, az Alaptörvény 31. cikk (1) bekezdés f) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva, figyelemmel a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 111. §-ban, a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény 138. § (1) bekezdés b) pontjában, az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 23. § (1) bekezdésében található előírásokra az alábbi rendeletet alkotja:

1. A rendelet hatálya

1. §

- (1) E rendelet hatálya kiterjed Mezőhék Község Önkormányzata Képviselő-testületére és szerveire (a továbbiakban: Önkormányzat), az önkormányzat által alapított és irányított költségvetési szervekre (továbbiakban: intézmények), továbbá mindazon magánszemélyekre, jogi személyekre, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekre, amelyek a költségvetésben szereplő előirányzatokból részesülnek.

2. A költségvetés bevételei és kiadásai

2. §

- (1) A képviselő-testület az önkormányzat – beleértve költségvetési intézményeit – 2017. évi költségvetésének

Ft.	
BEVÉTELI FŐÖSSZEGÉT	138 651 000
KIADÁSI FŐÖSSZEGÉT	138 651 000

állapítja meg, melyből

Ft.	
Működési célú bevételek	74 183 938
Működési célú kiadások	92 877 358
Működési költségvetés egyenlege	18 693 420
Felhalmozási célú bevételek	6 467 062
Felhalmozási célú kiadások	45 215 000
Felhalmozás költségvetés egyenlege	38 747 938
Költségvetési bevételek összesen	80 651 000

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

2

Költségvetési kiadások összesen	138 092 358
Költségvetés egyenlege	57 441 358
Finanszírozási bevételek	58 000 000
- Előző évi működési célú maradvány	58 000 000
- Előző évi felhalmozási célú maradvány	
- Működési célú hitelfelvétel (forráshiány)	
- Felhalmozási célú hitelfelvétel (forráshiány)	
Finanszírozási kiadások	558 642
- Működési célú finanszírozási kiadás	558 642
- Felhalmozási célú finanszírozási kiadás	
Finanszírozási bevételek és kiadások egyenlege	57 441 358

- (2) Mezőhék Község Önkormányzata 2017. évi költségvetésének összevont mérlegét a rendelet 1. melléklet tartalmazza.
- (3) Mezőhék Község Önkormányzata 2017. évi költségvetésében a működési célú és felhalmozási célú bevételek és kiadások összevont mérlegét a rendelet 2.1. és a 2.2. mellékletek részletezik.
- (4) A Mezőhék Község Város Önkormányzata 2017. évi állami támogatások jogcímeit és összegeit a rendelet 3. melléklete tartalmazza.

3. A költségvetés részletezése

3. §.

- (1) Mezőhék Község Önkormányzata 2017. évi Beruházási és felújítási kiadások előirányzatait feladatonként a rendelet 4. melléklete részletezi.
- (2) A Mezőhék Község Önkormányzatának 2017. évi kiemelt támogatásait a rendelet 5. számú melléklete tartalmazza.
- (3) Mezőhék Község Önkormányzata által 2017. évben folyósított ellátottak pénzbeli juttatásait jogcímenként a rendelet 6. melléklete tartalmazza.
- (4) Mezőhék Község Önkormányzata 2017. évi működési költségvetési bevételeinek forrásösszetételét a rendelet 7. melléklete részletezi.
- (5) A Mezőhék Község Önkormányzatának Európai Unió támogatással megvalósuló projektjei a rendelet 8. melléklete tartalmazza.
- (6) Mezőhék Község Önkormányzatának 2017. évi bevételi és kiadási előirányzatait a rendelet 9. melléklete, a bevételeket és kiadásokat feladatonként a rendelet 9.1 és 9.2. melléklete részletezi.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

3

- (7) Mezőhéki Óvoda és Konyha 2017. évi bevételi és kiadási előirányzatai a rendelet 10. melléklete, a bevételeket és kiadásokat feladatonként a rendelet 10.1. és 10.2 melléklet részletezi.
- (8) Mezőhék Község Önkormányzata 2017. évi előirányzat felhasználási tervét havi bontásban a rendelet 11. melléklete tartalmazza.
- (9) A Mezőhék Község Önkormányzata által 2017. évben adott közvetett támogatások a rendelet 12. melléklete részletezi.
- (10) Mezőhék Község Önkormányzata 2017. évi engedélyezett létszámkeretét a rendelet 13. melléklete tartalmazza.
- (11) A Képviselő-testület az előre nem látható feladatok, az évközi többletigények, valamint elmaradó bevételek pótlására az Áht. 23. § (3) bekezdése alapján általános tartalékot, a várható feladatok évközi biztosítására céltartalékot képez.
- (12) A Képviselő-testület az általános tartalék összegét 17 806 000- Ft-ban a céltartalék összegét 0-Ft-ban határozza meg. A Mezőhék Község Önkormányzatának 2017. évi általános és céltartalék előirányzatát a rendelet 14. melléklete tartalmazza
- (13) Az általános és céltartalék felhasználását esetenkénti 5 millió Ft-ig a polgármester engedélyezi, melyről a Képviselő-testületet a költségvetési rendelet módosításakor tájékoztatja. Az 5 millió Ft feletti felhasználásra csak a Képviselő-testület döntését követően kerülhet sor.
- (14) Mezőhék Község Önkormányzata költségvetési évet követő három év tervezett előirányzatainak keretszámait a rendelet 15. melléklete tartalmazza.
- (15) Mezőhék Község Önkormányzata által megkötött többéves kihatással járó, adósságot keletkeztető ügyletek fizetési kötelezettségeinek bemutatása a lejáratig a 16. melléklet tartalmazza.
- (16) Mezőhék Község Önkormányzata saját bevételeinek részletezése az adósságot keletkeztető ügyletből származó tárgyévi fizetési kötelezettség megállapításához a rendelet 17. melléklete részletezi.
- (17) Mezőhék Község Önkormányzata 2017. évi adósságot keletkeztető fejlesztési céljait a rendelet 18. melléklete részletezi.
- (18) A Képviselő-testület az önkormányzat 2016. évi maradványát a 2017. évi költségvetés feladatai finanszírozásába bevonja, figyelemmel az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) erre vonatkozó előírásaira is.
- (19) Az intézményi maradvány-elszámolás során az Önkormányzatot illeti meg

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

4

- a) a végleges feladatmaradás miatti összeg,
- b) meghatározott célra rendelkezésre bocsátott – áthúzódó, pénzügyi teljesítés nélküli – összegek maradványa.
- c) A Képviselő-testület a 2016. évi gazdálkodás intézményi maradványát, beleértve az intézményi alulfinanszírozást is – a gazdálkodási helyzetének ismeretében – az intézményétől elvonhatja.

4. §

(I) A Képviselő-testület a költségvetési egyensúly megőrzése, valamint a minimális hitelfelvétel érdekében az alábbi intézkedéseket rendeli el:

- a) A Képviselő-testület felügyelete alá tartozó intézmény maradványának elszámolását a Mezőtúri Közös Önkormányzati Hivatal pénzügyi irodája vizsgálja felül. A zárszámadási rendelet hatálybalépéséig a várható szabad maradvány terhére kötelezettség nem vállalható.
- b) E rendelet mellékletében meghatározott kiadási előirányzatok nem léphetők túl, azokra többletkötelezettség nem vállalható.
- c) Fedezet hiányában vállalt, pénzügyi ellenjegyzés nélküli kötelezettségvállalásból adódó kifizetés nem történhet.
- d) A fejlesztési és felújítási feladatok csak a teljes források – támogatások, átvett pénzeszközök, fejlesztési bevételek – biztosítása esetén indíthatók.

4. A költségvetés végrehajtására vonatkozó szabályok

5. §

- (1) Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény értelmében az önkormányzati szintű költségvetés végrehajtásáért a polgármester, a könyvvezetéssel kapcsolatos feladatok ellátásáért a jegyző a felelős.
- (2) A Képviselő-testület az önkormányzat költségvetését, bevételi és kiadási előirányzatát, valamint az intézmények költségvetését – rendeletének módosításával – képviselő-testületi döntéssel megváltoztathatja.
- (3) A Képviselő-testület a jóváhagyott bevételi és kiadási előirányzatok közötti átcsoportosítás jogát átruházza a polgármesterre. Az előirányzatok polgármester általi átcsoportosítása nem lépheti túl a 2. § (1) bekezdésben meghatározott költségvetési főösszeget, kivéve, ha az Önkormányzat számára év közben meghatározott célra támogatásként, támogatásértékű bevételként vagy átvett pénzeszközként érkezett bevételek a bevételi és kiadási előirányzatokat azonos összeggel módosítják. Az ily módon biztosított források felhasználásáról, az intézmények saját hatáskörben végrehajtott előirányzat módosításainak jóváhagyásáról, valamint az átruházott hatáskörben hozott döntésekről, az emiatt szükségesség váló költségvetési rendelet módosításáról a Képviselő-testület szükség szerint, de legalább negyedévente dönt.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

- (4) A Képviselő-testület - az első negyedév leteltével - negyedévenként, de legkésőbb az éves költségvetési beszámoló elkészítésének határidejéig, december 31-ei hatállyal módosítja a költségvetési rendeletét. Ha év közben az Országgyűlés – a helyi önkormányzatot érintő módon – a hozzájárulások, támogatások előirányzatait zárolja, azokat csökkenti, törli, az intézkedés kihirdetését követően haladéktalanul a Képviselő-testület elé kell terjeszteni a költségvetési rendelet módosítását.

6. §

- (1) A Képviselő-testület a 2017. költségvetési évben az önkormányzatnál és az önkormányzati támogatású intézményben az engedélyezett létszámkeret túllépését megtiltja. A közszolgálati, közalkalmazotti illetve költségvetési szerveknél, a jogviszony év közbeni megszűnése esetén az üres álláshely tölthető be.
- (2) Mezőhék Község Önkormányzata a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényben meghatározott kötelező illetve a szabad kapacitás terhére önként vállalt, nem kötelező önkormányzati feladatokat saját maga látja el.
- (3) Az állampolgárok élet- és vagyonbiztonságát veszélyeztető elemi csapás, illetőleg következményeinek elhárítása érdekében a polgármester az önkormányzat költségvetése körében átmeneti intézkedést hozhat. Ebben a jogkörben eljárva a polgármester az előirányzatok között átcsoportosítást hajthat végre, egyes kiadási előirányzatok teljesítését felfüggesztheti, költségvetési rendeletben nem szereplő kiadásokat teljesíthet. A megtett intézkedésekről a képviselő testület legközelebbi ülésén be kell számolnia.
- (4) A Közös Önkormányzati Hivatal, mint gazdasági szervezettel rendelkező intézmény – a kijelölt intézményekkel kötött munkamegosztási megállapodásban foglaltakra is figyelemmel - köteles a gazdálkodás vitelét, valamint számviteli rendjét meghatározó szabályzataikat a mindenkor érvényes központi szabályozás figyelembevételével elkészíteni, illetve a szükséges módosításokat végrehajtani.
- (5) A feladat elmaradásából származó - személyi és dologi - megtakarítások felhasználására csak a Közgyűlés döntésének megfelelően kerülhet sor.
- (6) Az e rendeletben meghatározott kiemelt előirányzatokat az intézmény köteles betartani, illetve betartatni. Az előirányzat túllépés megakadályozása az intézményvezető kiemelt feladata és felelőssége. A gazdasági szervezettel nem rendelkező költségvetési intézmények a többletbevételeik terhére kötelezettségvállalást nem kezdeményezhetnek. Az előirányzat túllépés fegyelmi felelősséget von maga után.
- (7) A központi költségvetési kapcsolatokból származó bevételek (normatívák) biztonsága, megalapozottsága érdekében folyamatosan figyelemmel kell kísérni az intézményi feladatmutatókat, és szükség szerint intézkedni kell, az intézményi támogatások módosításáról.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

6

7. §

- (1) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 151. §-ban foglaltak szerint Mezőhék Község Önkormányzata biztosítja a Mezőhégi Óvoda és Konyhában ellátottak, valamint a közigazgatási területén az állami intézményfenntartó központ által fenntartott és működtetett nevelési-oktatási intézményekben tanulók számára – az érintett nevelési-oktatási intézmények által közölt adatok alapján - az étkeztetést.
- (2) Mezőhék Község Önkormányzata a gyermek részére nyújtott ételmezési szolgáltatást a Mezőhégi Óvoda és Konyha Kft útján biztosítja.

8. §

- (1) A Képviselő-testület által jóváhagyott önkormányzati intézmények részére megítélt irányítószervi támogatás mértéke feladat bővülés vagy feladat csökkenés indokkal a polgármester jóváhagyásával, a testület döntése által módosítható. Amennyiben a jóváhagyott támogatás 2017.12.31. fordulónappal nem kerül a felhasználásra, úgy az adott intézmény köteles a fel nem használt támogatást az önkormányzat részére, mint túlf finanszírozást legkésőbb 2017.12.31. napján visszautalni.
- (2) Az Képviselő-testület kijelenti, hogy a gazdasági szervezettel nem rendelkező intézménye tekintetében a 2017. évi költségvetési rendeletben pénzügyileg módjában áll a cafeteria juttatást biztosítani.
- (3) A közös önkormányzati hivatal munkavállalói részére a Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény 59. § (4) bekezdése értelmében a cafeteria mértéke nem haladhatja meg az évi bruttó 200 000 Ft/főt. Az önkormányzat (polgármester) esetében ennek mértéke a mindenkori illetményalap ötszöröse, vagyis bruttó évi 193 250 Ft/fő/teljes munkaidő.
- (4) A minden hónap 20. napján esedékes Magyar Államkincstár részére megküldendő pénzforgalmi jelentéshez a bevételek és kiadások alakulását követve az előirányzatok közötti átcsoportosítás valamint az előirányzatok módosítását az önkormányzat esetében a polgármester, az intézmények esetében az intézményvezető kezdeményezi azzal, hogy a soron következő költségvetés módosítás alkalmával a szükségszerű, pénzforgalomhoz igazoló módosítások a rendeleten átvezetésre kerülnek.

5. A költségvetés végrehajtásának ellenőrzése

9. §

Mezőhek Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

7

- (1) Az Intézmények ellenőrzése a belső kontrollrendszer keretében valósul meg, melynek létrehozásáért, működtetésért és továbbfejlesztésért az önkormányzat esetében a jegyző, az intézmények esetében az intézményvezető felelős.
- (2) Az önkormányzat a belső ellenőrzés kialakításáról a független belső ellenőr útján gondoskodott. A megfelelő működtetésről és a függetlenség biztosításáról a jegyző köteles gondoskodni.

6. Átmeneti és vegyes rendelkezések

10. §

- (1) A Képviselő-testület – a 2015. évi C. törvény 57. § (1) bekezdés alapján – valamint a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 132. §-a szerinti illetményalap a 2017. évben 38 650 forintban állapítja meg.
- (2) A Képviselő-testület a nyilvántartott és több eredménytelen behajtási intézkedés után is fennálló követelések leírásának eseteit és engedélyezésének hatáskörét az alábbiak szerint határozza meg:
 - Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. tv (továbbiakban: Áht.) 97. § (2) bekezdése alapján az önkormányzat és szervei követeléseiről lemondani csak az alábbi esetben lehet:
 - végelszámolási és felszámolási eljárás keretében,
 - jogutód nélküli megszűnés esetén,
 - intézmények átszervezése, összevonása esetén,
 - feladatátadáshoz kapcsolódóan.
 - A követelés leírását:
 - 2.000 eFt-ig a polgármester
 - 2.000 eFt felett a képviselő-testület engedélyezi.
- (3) Az értékhatar értelmezésénél az éven túli követelések adósonként számíthatók. Az értékhatar meghatározásánál az Áht. 97. § (3) bekezdésének alkalmazása során Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény 68.§ alapján a kis összegű követelés értékhatarára 100.000 Ft.
- (4) A Képviselő-testület által rendelet alapján elfogadott 2017. évi elemi költségvetést az Önkormányzat és Intézményeik vonatkozásában 2017. március 17-ig kell a Magyar Államkincstár részére benyújtani.
- (5) Az év közbeni gazdasági változások önkormányzatra gyakorolt hatásának fedezetét az ebben a rendeletben elfogadott költségvetési előirányzatok terhére – esetenként megtakarításokkal – illetőleg a költségvetési tartalék terhére kell biztosítani.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

8

- (6) A polgármester saját hatáskörében rendeli el a köztemetést. A Képviselő-testület a polgármesterre ruházza az alábbi támogatásokat:
- települési támogatás
- (7) A Képviselő-testület dönt a
- Bursa Hungarica ösztöndíjpályázatról.
- (8) Az Intézmény az általa ellátott közfeladat hatékonyságát javító intézkedésekkel a gazdaságosság, takarékoság, célszerűség követelményeinek érvényesítésével kötelesek elősegíteni a költségvetés pénzügyi egyensúlyának megőrzését.
- (9) A Képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert, hogy 2018. január 1-jétől a 2018. évi költségvetési rendelet elfogadásáig a helyi bevételeket folyatatólagosan szedje be és a kiadásokat időarányosan finanszírozza.
- (10) E rendeletben foglaltak végrehajtásáról a 2017. évi zárszámadásról szóló rendeletben kell számot adni.

7. Záró rendelkezések

11. §

- (1) Az Áht. 25. § (3) – (4) bekezdése szerinti előirányzat teljesítések e rendelet által meghatározott kiadási és bevételi előirányzatokba beépültek.
- (2) E rendelet a kihirdetése napján lép hatályba, de rendelkezéseit 2017. január 1-jétől kell alkalmazni.

Főrizs Ágnes Karolina
polgármester

dr. Enyedi Mihály
jegyző

Vagyongazdálkodás

Mezőhék Vagyonáról és vagyongazdálkodásáról a 7/2012 (IV.26.) Önkormányzati rendelet rendelkezik, melyet a 4/2013 (III. 28) rendelettel módosítottak.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A 7/2012 (IV.26.) Rendelet megállapítja a törzsvagyon fogalmát és annak formáit. Az önkormányzat törzsvagyont a Rendelet 1. melléklete tartalmazza, üzleti vagyont pedig a 2. melléklet.

A Rendelet a vagyonkezelői jog gyakorlásáról is szól.

az önkormányzat vagyonáról nyilvántartást kell vezetni. A törzsvagyont és egyéb vagyont egymástól elkülönítve kell nyilvántartani.

Az önkormányzatot megilletik mindazon jogok és terhelik mindazon köteleességek, amik a tulajdonost megilletik illetve terhelik. az Önkormányzatot megillető tulajdonosi jogokat kizárólagosan a Képviselő m- testület gyakorolja.

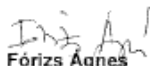
Az önkormányzati ingatlanvagyon részletes adatait az ingatlankataszter tartalmazza.

Kivonat Mezőhék Község Képviselő-testülete 2013. március 27-én tartott soros ülésének jegyzőkönyvéből:

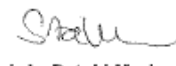
Mezőhék Község Önkormányzata
4/2013.(III.28.) sz. önkormányzati rendelete
az önkormányzat vagyonáról és a vagyongazdálkodás szabályairól szóló rendelet
módosításáról

Mezőhék Község Képviselő-testülete az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 107. §-ban meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. § A rendelet 1. sz. mellékletének helyébe az alábbi melléklet lép:
„1./ sz. melléklet: Az önkormányzat törzsvagyonába tartozó vagyontárgyak:
a) helyi közutak és műtárgyaik;
b) közterek és parkok;
c) vizek és közcélú vízi létesítmények;
d) helyi döntés alapján forgalomképtelen törzsvagyon;
e) közművek;
f) intézmények épületei;
g) műemlékek;
h) muzeális emlékek;
i) helyi döntés alapján korlátozottan forgalomképes vagyon.”
2. § A rendelet 2. sz. mellékletének helyébe az alábbi melléklet lép:
„2./ sz. melléklet: Az önkormányzat üzleti vagyonába tartozó vagyontárgyak:
a) mezőgazdasági rendeltetésű földek;
b) építési telkek, területek;
c) üzletrészek, részvénnyek (kivéve az Nvtv. 2. melléklet II/b pontban szabályozottak);
d) lakások;
e) nem lakás céljára szolgáló helyiségek;
f) tenyésztőállatok, haszonállatok;”
3. § Ez a rendelet 2013. március 28-án lép hatályba.

Forizs Agnes
polgármester

Szászné dr. Pataki Marianna
aljegyző

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Mezőhék Község 2015 – 20129 gazdasági programja alapján a Fejlesztési elképzelések:

Mezőhék Község Önkormányzatának Képviselőtestülete a 2015 – 2019 . évekre a következő gazdálkodási és fejlesztési elképzeléseket, célkitűzéseket határozza meg:

Szervezési feladatok:

- Legyen élhetőbb Mezőhék minden korosztály számára!
- Lehetővé kell tenni, hogy a lakosság, helyi vállalkozók és egyéb érdeklődők minél szélesebb körben, megfelelő időben jusson hozzá a szükséges információkhoz, tájékozódhasson a Képviselőtestület, önkormányzati hivatal tevékenységeiről, hozott döntéseiről (hirdetőtáblák bővítése, testületi ülések jegyzőkönyveinek elérhetővé tétele, honlapon való megjelenítés)
- A Képviselőtestület tagjai szükség esetén mihamarabb jelezzék a lakosokat érintő problémákat.
- a lakosság aktív részvételével szép, virágos, gondozott környezet, falukép kialakítása és annak megóvása, fejlesztése
- Községi programok szervezésével, művelődési, szórakozási lehetőség biztosításával, közös társadalmi munkaakkciókkal egy jó faluközösség kialakítása
- Hagyományok felelevenítésével, különleges programok szervezésével, rendezettebb faluképpel tegyük vonzóvá településünket a más településen élők, turisták részére
- Testvér – települési kapcsolatok kiépítése az ország határain belüli és kívüli településekkel
- Civil szervezetek megalakulásának, működésének segítése
- Megfelelő orvosi ellátás biztosítása, szakellátásokra történő bejutás biztosítása, helyben megoldható szűrővizsgálatok szervezése
- Falugondnoki szolgálat további működtetése a lakosság igényeinek figyelembe vételével, különösen az időseket és a külterületen élőket érintő szociális ellátás színvonalának javítása
- A gazdálkodó egységekkel, vállalkozásokkal meglévő kapcsolat további javítása a kölcsönösség elvén. Bemutakozási lehetőség biztosítása számukra az önkormányzat honlapján.
- Az önkormányzati alapfeladatok ellátásához kapcsolódó intézmények folyamatos működésének biztosítása az észszerűség határain belül
- Közmunka programokban való részvétellel, minél több munkalehetőség biztosítása az állandó munkahellyel nem rendelkezők részére
- Állandó munkahelyeket létrehozó vállalkozások , különösen a helyi termékek feldolgozását szorgalmazó magánkezdemenyezések segítése
- A szociális földprogramba való bekapcsolódási lehetőségek feltárása, a programban való bekapcsolódással a helyben megtermelhető, kézimunka igényes termények, termékek, állati termékek előállításával a lakosság ellátásának javítása
- Az önkormányzati tulajdonban lévő szántóterületek művelésére való törekvés intenzív növények termesztésével munkalehetőség biztosításával a lakosságnak
- Pályázati lehetőségek folyamatos figyelése és kihasználása révén minél több fejlesztési, működési forrás megszerzése.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Fejlesztési elképzelések:

- A település központjának rehabilitációja, parkok felújítása, kialakítása
- A Tiszaföldvár .- Mezőtúr közötti út települést érintő szakasza melletti terület rendezése, az illegális hulladéklerakó felszámolása, piacter kialakítása
- A Polgármesteri Hivatal, Művelődési Ház felújítása, berendezéseinek fejlesztése, modernizálása, az energiatakarékosság szempontjainak érvényesítésével
- Az orvosi rendelő épületének – a szolgálati lakást is beleértve – további felújítása, korszerűsítése
- A Köztársaság és Petőfi út, a temetőhöz vezető út szilárd burkolatának kiépítése. Meg kell oldanunk a Géptelepen a bejárasi lehetőséget. Tanyabejárók állapotának javítása
- Járdák felújítása, szélesítése, hiányzó járdaszakaszok pótlása
- Jó minőségű, iható víz biztosítása bel- és külterületen egyaránt. Az „Észak – alföldi Régió Ivóvízminőség – javító program II. ütem” megvalósítása során megújult vízműtelep állagának megóvása, együttműködve a telep üzemeltetőjével, keresni a lehetőséget a vízvezeték rendszer cseréjére
- A felújított játszótér folyamatos karbantartása
- A szélessávú – internet elérhetőség biztosítása a közösségi terekben
- A buszjáratok igényekhez történő igazítása, buszvárók korszerűsítése, felújítása
- A felújított kápolna karbantartása, idegenforgalmi látványossággá tétele, környezetének fejlesztése, megközelíthetőségének javítása
- - Bel- és csapadékvíz elvezető csatornarendszer kiépítése, a belvízkárok elkerülése érdekében
- A rekultivált régi szemét lerakóhely és környezetének folyamatos karbantartása
- A települési információs táblarendszer kialakításának folytatása, fejlesztése
- Szabadidős tevékenységek és sportolási lehetőségek biztosításához a teniszpálya és sportpálya felújítása
- Igény esetén a tanyák villamosításának segítése
- Az idegenforgalom fellendítése céljából magánszálláshelyek kialakításának szorgalmazása, faluház, falumúzeum, ifjúsági szálláshelyek kialakítása, turisztikai vonzerő növelése
- A lakosság minőségi, olcsó, magyar élelmiszerrel, termékekkel való ellátását segítő hálózat eszközigényének megteremtése
- Az elfojtott termálvizes kút adottságainak megvizsgálása, fejlesztési lehetőségeinek feltárása

Mezőhék község új gazdasági programja 2020 – 2024. évekre

II.

Pénzügyi helyzet, gazdálkodás pénzügyi politikája

A vagyoni helyzet:

Az Önkormányzat vagyona 2019. év végi zárómérlege alapján: 429.492.473 –Ft

Törekedni kell a meglévő vagyon megőrzésére, gyarapítására.

Teljessé kell tenni az ingatlanvagyon kataszteri nyilvántartását.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A pénzügyi helyzet

Az önkormányzat pénzügyi helyzete stabilnak mondható, hitelállománya nincs. Működési hiány évek óta nincs tervezve.

A kiadásokat továbbra is a lehető legkisebb szinten kell tartani, miközben a bevételeknél minél több saját bevétel illetve pályázati forrás bevonása szükséges a fejlesztési elképzelések megvalósításához.

A gazdasági program anyagi forrásainak megteremtése:

A gazdasági programban meghatározott célkitűzések megvalósításához szükséges anyagi források biztosítása érdekében az Önkormányzat a következő feladatokat rögzíti:

- Figyelemmel kell kísérni a költségvetési támogatási rendszert, és törekedni kell a támogatási rendszer által kiemelt támogatásban részesített feladat ellátási módok megvalósítására, amennyiben azok összhangba hozhatók az önkormányzat elképzeléseivel. /a feladatokat igyekszik olyan formában, illetve feltételekkel megteremteni, hogy a legkedvezőbb támogatást kapja./
- Meg kell keresni az önkormányzat sajátos bevételeinek növelési lehetőségeit.
- A helyi adópolitika alakításánál figyelembe kell venni a vállalkozások és a lakosság teherviselő képességét, érvényesíteni kell a vagyonarányosabb teherviselés elvét, miközben meg kell tenni a szükséges intézkedéseket ahhoz, hogy javuljon az adófizetési morál.
- Az önkormányzat áttekinti meglévő vagyontárgyait, azok hasznosítási módjait, lehetőségeit, valamint fenntartási, üzemeltetési költségek nagyságát. Ennek megfelelően javaslatot kell kidolgozni a vagyontárgyak hasznosítására /bérbeadás/, az egyes vagyontárgyak értékesítésére.
- Törekedni kell a pályázati lehetőségek kihasználására, a lehető legtöbb pályázati forrás megszerzésére.
- Hitelfelvételre csak indokolt – másként meg nem oldható- esetekben, és csak a fejlesztések megvalósításához kapcsolódóan kerüljön sor.

III.

Gazdálkodási, fejlesztési elképzelések:

Mezőhék Község Önkormányzat Képviselő-testülete a 2020 – 2024. évekre a következő gazdálkodási és fejlesztési elképzeléseket, célkitűzéseket határozza meg:

Szervezési feladatok:

- legyen élhetőbb Mezőhék valamennyi korosztály számára
- lehetővé kell tenni, hogy a lakosság, helyi vállalkozók és egyéb érdeklődők minél szélesebb körben, megfelelő időben jusson hozzá a szükséges információkhoz, tájékozódhasson a Képviselő-testület, önkormányzati hivatal tevékenységéről, hozott döntéseiről. /hirdetőtáblák bővítése, testületi ülések jegyzőkönyveinek elérhetővé tétele, lakosságot érintő esetekben honlapon történő megjelenítés/
- A képviselő-testület tagjai szükség esetén mihamarabb jelezzék a lakosokat érintő problémákat
- a lakosság aktív részvételével szép, virágos, gondozott környezet, falukép kialakítása, annak megóvása, fejlesztése

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

- közösségi programok szervezésével, művelődési, szórakozási lehetőségek biztosításával, közös társadalmi munkaakkciókkal, egy jó faluközösség kialakítása
- a hagyományok felelevenítésével, különleges programok szervezésével, rendezettebb faluképpel kell vonzóvá tenni Mezőhék települést a más településen élők, turisták részére
- testvér települési kapcsolatok kiépítése az ország határain belüli és kívüli településekkel
- civil szervezetek megalakulásának, működésének segítése
- megfelelő orvosi ellátás biztosítása, szakellátásokra való bejutás biztosítása, helyben megoldható szűrőprogramok megszervezése
- falugondnoki szolgálat további működtetése a lakosság igényeinek figyelembevételével, különösen az időseket, rászorulókat és a külterületen élőket érintő szociális ellátás színvonalának javítása
- gazdálkodó egységekkel, vállalkozásokkal meglévő kapcsolat további javítása a kölcsönösség elvén. Bemutakozási lehetőség biztosítása számukra az önkormányzat honlapján
- az önkormányzati feladatok ellátásához kapcsolódó intézmények folyamatos működésének biztosítása az ésszerűség határain belül
- közmunka programokban való részvétellel, minél több munkalehetőség biztosítása az állandó munkahellyel nem rendelkezők részére
- állandó munkahelyeket létrehozó vállalkozások, különösen a helyi termékek feldolgozását szorgalmazó magánkezdemenyezések segítése
- a szociális földprogramba való bekapcsolódási lehetőségek feltárása, a programba való bekapcsolódással a helyben megtermelhető, kézimunka igényes termények, termékek, állati termékek előállításával a lakosság ellátásának javítása
- az önkormányzati tulajdonban lévő szántóterületek művelésére való törekvés intenzív növények termesztésével munkalehetőség biztosítása a lakosságnak
- pályázati lehetőségek folyamatos figyelése és kihasználása révén minél több fejlesztési, működési forrás megszerzése

Fejlesztési elképzelések:

- Mezőhék település központjának rehabilitációja, meglévő parkok felújítása, újak létrehozása
- Tiszaföldvár-Mezőtúr közötti út települést érintő szakasza melletti terület rendezése, az illegális hulladéklerakó felszámolása, piacter kialakítása
- a Művelődési Ház felújítása, a Polgármesteri Hivatal és a Művelődési ház meglévő berendezéseinek fejlesztése, modernizálása, az energiatakarékosság szempontjainak érvényesítésével
- a Polgármesteri Hivatal tetőszerkezetének felújítása
- orvosi rendelő épületének – a szolgálati lakást is beleértve- további felújítása, korszerűsítése
- óvoda-iskola épület fűtéskorszerűsítése
- a temetőhöz vezető út szilárd burkolatának kiépítése. Meg kell oldani a Géptelepen a bejárati lehetőséget. Tanyabejárók állapotának javítása.
- a belterületi utak aszfalttrétegének folyamatos karbantartása, felújítása
- járdák felújítása, szélesítése, a hiányzó járdaszakaszok pótlása

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

- jó minőségű, iható víz biztosítása bel és külterületen egyaránt. Az Észak-alföldi Régió Ivóvízminőség-javítóprogram II. ütem megvalósítása során megújult vízmű telep állagának megóvása, együttműködve a telep üzemeltetőjével, keresni a lehetőséget a vízvezetékrendszer cseréjére
- a korábban felújított játszótér folyamatos karbantartása
- térfigyelő kamerarendszer kiépítése, nyilvános WiFi elérhetőség biztosításával (okostelepülés)
- a buszjáratok igényekhez való igazítása, buszvárók korszerűsítése, a meglévők felújítása
- a felújított kápolna karbantartása, idegenforgalmi látványossággá tétele, környezetének fejlesztése, megközelíthetőségének javítása
- bel- és csapadékvíz elvezető csatornarendszer felújítása, kiépítése a belvízkárok elkerülése érdekében
- a rekultivált régi szemét lerakóhely és környezetének folyamatos karbantartása
- a település információs táblarendszer kialakításának folytatása, fejlesztése
- szabadidős tevékenységek és sportolási lehetőségek biztosításához tenisz és sportpálya felújítása, szabadtéri fitnesspark kiépítése
- igény esetén a tanyák villamosításának segítése
- az idegenforgalom fellendítése céljából magán szálláshelyek kialakításának szorgalmazása, faluház, falumúzeum, ifjúsági szálláshelyek kialakítása, a turisztikai vonzerő növelése
- a lakosság minőségi olcsó, magyar élelmiszerrel, termékekkel való ellátását segítő hálózat eszköz-igényének megteremtése
- az elfojtott termálvizes kút adottságainak megvizsgálása, fejlesztési lehetőségeinek feltárása

1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

A településfejlesztési politika célkitűzései:

Mezőhék Község Önkormányzat településfejlesztési politikájának legfőbb célkitűzése, hogy az önkormányzati vagy a képviselő-testület ciklusa alatt tartósan ne csökkenjen. Csak olyan fejlesztéseket vállaljon, melyekkel a megvalósuló eszközöket, programokat a működtetés során is zökkenőmentesen finanszírozni tudja.

Az önkormányzati gazdálkodás forrásai:

- állami támogatások (normatívák, egyéb feladatfinanszírozások),
- helyi adóbevételek (építmény, iparüzési, ...),
- központi adóbevételek (a gépjárműadó településen maradó része, ...),
- működési bevételek (térítési díjak, bérleti díjak),
- felhalmozási bevételek,
- átvett pénzeszközök,
- pályázatok (működési, fejlesztési).

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Az önkormányzati feladatok ellátásához szükséges pénzeszközöket döntően a központi költségvetés biztosítja, de a helyi gazdaságból származó bevételek nélkül az intézményeink feladatellátásában minőségi romlás következne be. Mezőhék számára fontos, hogy az itt működő vállalkozások helyben maradjanak.

Amennyiben nem veszélyezteti a település érdekeit, lakosait, közbiztonságát, abban az esetben az új vállalkozások letelepítését az önkormányzatnak elő kell segíteni

A vállalkozások számára esetenként előnyös lehet az önkormányzat részvétele közös programokban, pályázatokban. Kedvező pályázati lehetőség esetén két, vagy többoldalú pályázatok beadásának lehetőségét is vizsgálni kell.

Az intézményi kiadások csökkentésére kell törekedni. A megújuló energia széles körben történő elterjesztése kiemelt feladat.

A pályázati lehetőségek számbavétele:

Az Európa 2020 stratégia olyan növekedést hivatott megvalósítani, amely intelligens, azaz amelynek esetében az oktatási, a kutatási és az innovációs beruházások hatékonyabbak, fenntarthatóbbak. Kulcseleme az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra és a versenyképes iparra való átállás. Inkluzív, mivel nagy hangsúlyt fektet a munkahelyteremtésre és a szegénység csökkentésére. A stratégia középpontjában öt ambiciózus célkitűzés áll, amelyek a foglalkoztatással, a kutatással, az oktatással, a szegénység csökkentésével és az éghajlatváltozással/energiaüggyel kapcsolatosak.

Az öt kiemelt uniós célkitűzés a következő:

- A 20-64 évesek körében legalább 75 százalékra kell emelni a foglalkoztatás szintjét.
- Az uniós GDP 3 %-át kutatásra és fejlesztésre kell fordítani.
- Teljesíteni kell a „20/20/20” éghajlat-változási/energiaügyi célkitűzéseket.
- Az iskolából kimaradók arányát 10% alá kell csökkenteni, és el kell érni, hogy az ifjabb generáció legalább 40 százaléka rendelkezzen felsőoktatási oklevéllel.
- 20 millióval csökkenteni kell a szegénység kockázatának kitett lakosok számát.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés 2013 március 11-én döntött a megye együttkezelendő térségei (Jászság; Szolnok – Törökszentmiklós – Martfű térsége;

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Nagykunság – Tisza-tavi térség; Mezőtúr térsége – Tiszazug) fejlesztési előtanulmányainak elfogadásáról.

1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

Gazdasági Program

Mezőhék Község 2014-2019

II. Gazdálkodás, fejlesztési elképzelések:

Mezőhék Község Önkormányzatának Képviselőtestülete a 2015 – 2019 . évekre a következő gazdálkodási és fejlesztési elképzeléseket, célkitűzéseket határozza meg:

Szervezési feladatok:

- Legyen élhetőbb Mezőhék minden korosztály számára!
- Lehetővé kell tenni, hogy a lakosság, helyi vállalkozók és egyéb érdeklődők minél szélesebb körben, megfelelő időben jusson hozzá a szükséges információkhoz, tájékozódhasson a Képviselőtestület, önkormányzati hivatal tevékenységeiről, hozott döntéseiről (hirdetőtáblák bővítése, testületi ülések jegyzőkönyveinek elérhetővé tétele, honlapon való megjelenítés)
- A Képviselőtestület tagjai szükség esetén mihamarabb jelezzék a lakosokat érintő problémákat.
- a lakosság aktív részvételével szép, virágos, gondozott környezet, falukép kialakítása és annak megóvása, fejlesztése
- Községi programok szervezésével, művelődési, szórakozási lehetőség biztosításával, közös társadalmi munkaakkciókkal egy jó faluközösség kialakítása
- Hagyományok felelevenítésével, különleges programok szervezésével, rendezettebb faluképpel tegyük vonzóvá településünket a más településen élők, turisták részére
- Testvér – települési kapcsolatok kiépítése az ország határain belüli és kívüli településekkel
- Civil szervezetek megalakulásának, működésének segítése
- Megfelelő orvosi ellátás biztosítása, szakellátásokra történő bejutás biztosítása, helyben megoldható szűrővizsgálatok szervezése
- Falugondnoki szolgálat további működtetése a lakosság igényeinek figyelembe vételével, különösen az időseket és a külterületen élőket érintő szociális ellátás színvonalának javítása
- A gazdálkodó egységekkel, vállalkozásokkal meglévő kapcsolat további javítása a kölcsönösség elvén. Bemutakozási lehetőség biztosítása számukra az önkormányzat honlapján.
- Az önkormányzati alapfeladatok ellátásához kapcsolódó intézmények folyamatos működésének biztosítása az érszerúség határain belül
- Közmunka programokban való részvétellel, minél több munkalehetőség biztosítása az állandó munkahellyel nem rendelkezők részére

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

- Állandó munkahelyeket létrehozó vállalkozások , különösen a helyi termékek feldolgozását szorgalmazó magánkezdemenyezések segítése
- A szociális földprogramba való bekapcsolódási lehetőségek feltárása, a programban való bekapcsolódással a helyben megtermelhető, kézimunka igényes termények, termékek, állati termékek előállításával a lakosság ellátásának javítása
- Az önkormányzati tulajdonban lévő szántóterületek művelésére való törekvés intenzív növények termesztésével munkalehetőség biztosításával a lakosságnak
- Pályázati lehetőségek folyamatos figyelése és kihasználása révén minél több fejlesztési, működési forrás megszerzése.

Fejlesztési elképzelések:

- A település központjának rehabilitációja, parkok felújítása, kialakítása
- A Tiszaföldvár - Mezőtúr közötti út települést érintő szakasza melletti terület rendezése, az illegális hulladéklerakó felszámolása, piactér kialakítása
- A Polgármesteri Hivatal, Művelődési Ház felújítása, berendezéseinek fejlesztése, modernizálása, az energiatakarékosság szempontjainak érvényesítésével
- Az orvosi rendelő épületének – a szolgálati lakást is beleértve – további felújítása, korszerűsítése
- A Köztársaság és Petőfi út, a temetőhöz vezető út szilárd burkolatának kiépítése. Meg kell oldanunk a Géptelepen a bejárasi lehetőséget. Tanyabejárók állapotának javítása
- Járdák felújítása, szélesítése, hiányzó járdaszakaszok pótlása
- Jó minőségű, iható víz biztosítása bel- és külterületen egyaránt. Az „Észak – alföldi Régió Ivóvízminőség – javító program II. ütem” megvalósítása során megújult vízműtelep állagának megóvása, együttműködve a telep üzemeltetőjével, keresni a lehetőséget a vízvezeték rendszer cseréjére
- A felújított játszótér folyamatos karbantartása
- A szélessávú – internet elérhetőség biztosítása a közösségi terekben
- A buszjáratok igényekhez történő igazítása, buszvárók korszerűsítése, felújítása
- A felújított kápolna karbantartása, idegenforgalmi látványossággá tétele, környezetének fejlesztése, megközelíthetőségének javítása
- Bel- és csapadékvíz elvezető csatornarendszer kiépítése, a belvízkárok elkerülése érdekében
- A rekultivált régi szemét lerakóhely és környezetének folyamatos karbantartása
- A települési információs táblarendszer kialakításának folytatása, fejlesztése
- Szabadidős tevékenységek és sportolási lehetőségek biztosításához a tenispálya és sportpálya felújítása
- Igény esetén a tanyák villamosításának segítése
- Az idegenforgalom fellendítése céljából magánszálláshelyek kialakításának szorgalmazása, faluház, falumúzeum, ifjúsági szálláshelyek kialakítása, turisztikai vonzerő növelése
- A lakosság minőségi, olcsó, magyar élelmiszerrel, termékekkel való ellátását segítő hálózat eszkozigényének megteremtése
- Az elfojtott termálvizes kút adottságainak megvizsgálása, fejlesztési lehetőségeinek feltárása

(Forrás: Mezőhék 2015-2019. évekre vonatkozó gazdasági programja)

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai

Mezőhék község elsődleges célja a foglalkoztatás növelése, a helyi munkahelyteremtés és munkahely megtartás ösztönzése. A település a foglalkoztatás növelése érdekében támogatja a munkahelyteremtő beruházásokat és saját tulajdonú intézményei révén részt vállal a foglalkoztatásból, a közmunkaprogram lehetőségeit kihasználja.

1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

Mezőhék község területén az alábbi önkormányzati tulajdonú családi ház (bérlakás) található:

- 71 hrsz, Vörös Hadsereg út 12
- 75/5 hrsz, Vörös Hadsereg út 28
- 85 hrsz, Lenin út 3.
- 98 hrsz, Lenin út 2/a
- 100 hrsz, Mártírok út
- 115 hrsz Lenin út 14
- 118 hrsz Mártírok út 2

Mezőhék község önkormányzata 2019-ben 6 db bérlakással rendelkezik, 2 db komfort nélküli, szinte lakhatatlan. A kiadott lakások közül 3 db összkomfortos.

Külterületi tanyák:

- 0124/5 hrsz
- 0157/5 hrsz
- 0161/3 hrsz
- 0192/2 hrsz
- 0198/4 hrsz
- 0356/4 hrsz

Mezőhék község önkormányzata a lakhatást lakhatási támogatással segíti.

A község lakosainak 22%-a, 79 fő él külterületi tanyákon. Két külterületi tanyasor és szórtan elhelyezkedő tanyákon a falugondnoki szolgálat segítségével megoldott a külterületi lakosok élelmiszerrel gyógyszerrel ellátása, az orvosi ellátás igénybevétele.

1.10.6. Intézményfenntartás

Az intézményfenntartás keretei az elmúlt évben átalakultak. Az oktatási, nevelési intézmények a Klebersberg Intézményfenntartóhoz tartoznak. Jelenleg a településen iskola nem működik, az általános iskolásokat autóbusszal Martfű iskolájába szállítják.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Az önkormányzat tulajdonában lévő művelődési ház és a könyvtár továbbá a polgármesteri hivatal fenntartása önkormányzati feladat.

1.10.7. Energiagazdálkodás

Az önkormányzat energiagazdálkodásához tartozik az intézmények teljes energiaellátása a fűtés - melegvíz - villamosenergia ellátás. Az energiagazdálkodás területén a villamosenergia-gazdálkodás terén az intézmények világítás korszerűsítése, új energiatakarékos fényforrások alkalmazása célszerű. Az intézmények napelemmel történő ellátása és energetikai korszerűsítése még nem történt meg.

Az intézmények energetikai fejlesztése kapcsán célszerű a tetőfelületen elhelyezett napelemek megvalósítása, melyek az intézmények energiaszükségletének kb 30%-át megtakarítják. Az energetikai korszerűsítés (külső falfalületek hőszigetelése, nyílászárók cseréje) szintén energia megtakarítást eredményez.

Javasolt a gazdasági fejlesztési területek megvalósítandó létesítményeknél a megújuló energiahasználat bevezetése napelemek segítségével.

1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások

Az alábbi feladatok ellátását Mezőhék község Önkormányzat végzi:

- Önkormányzati közutak üzemeltetése
- Önkormányzati lakóingatlanok és nem lakóingatlanok bérbeadása, üzemeltetése
- Zöldterületek üzemeltetése
- Belvízvédelemmel kapcsolatos tevékenység
- Sportlétesítmény működtetés
- Köztemető fenntartás, működtetés, temetkezési szolgáltatás
- Növénytermesztési szolgáltatás
- Erdőgazdálkodás
- Város és községgazdálkodás mns. tevékenység (közterület bérbeadás)

1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata

1.12.1. Természeti adottságok

Mezőhék Jász-Nagykun-Szolnok megye déli részén a Martfű városát Mesterszállást is érintő, Öcsöddel, valamint Mezőtúrt és Tiszaöldvárt összekötő közlekedési utak csomópontja mellett kialakult település. Megközelíthető Martfű felől 4627 számú, Mezőtúr felől 4628 jelzésű közlekedési útvonalon, melyek a belterület közvetlen szomszédságában haladnak át a település igazgatási területén.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Mezőhék történeti, területi, gazdasági fejlődését meghatározták a jó termőhelyi adottságok, a mezőgazdasági nagyüzemek, az ipari település Martfű szomszédsága és Mezőtúr, Tiszaföldvár közelsége.

A település Mezőtúri Kistérség Többcélú Társulás tagja.

A település igazgatási területe **8982,0302** ha (89,82 km²): külterülete 8944,8761 ha, zártkertje: nincs, belterülete: 37,1541 ha, lakosainak száma 347 fő. (2017. január 1.)

A település természeti adottságai

Mezőhék igazgatási területe a Szolnok – Túri sík elnevezésű kistájon helyezkedik el.

A település természeti adottságai részletesen jelen vizsgálat 1.1 fejezetében kerültek ismertetésre.

Táji megjelenés, tájképi jellegzetesség

Mezőhék szabályos utcahálózattal létrehozott település. A lakott terület körüli tájat a mérnöki pontosság és átgondoltság jellemzi. A mai napig meglévő nagyüzemi termelésnek megfelelő terület-felosztású földeken a lineárok szélessége által meghatározott táblákat alakítottak ki. Ezt az azonos távolságban épített csatornahálózat rendszer és a vonalas létesítmények melletti fásítások, mezővédő erdősávok is hangsúlyozzák. A tájképet pozitívan befolyásolják a természetes vízfolyások lágy vonalát követő mélyfekvésű legelők, ligetes facsoportok laza, összefüggő lombozata. (Harangzugi csatorna mente és a horgásztó környezete). Mezőhék külterületére jellemző a tanyavilágból fennmaradt, utak mellett látható épület-csoportok, tanyák és tanyahelyek körüli fásult területek. (Hék-halmi dűlő, Héken-inneni területek, volt Bem-telep). Mezőhék táji megjelenését meghatározza belterület közvetlen szomszédságában létesített mesterséges tájképi elemek: a majorok kimagasló gazdasági épületei (Táncsics major, volt állami gazdasági központ terménytárolói, a paprikaszárító, stb.), valamint az összefüggő, nagy szántóföldi művelésű területek egyhangúsága, amit az öntözőcsatornák és a belvízelvezető csatornák menti erdősávok, kisebb-nagyobb kiterjedésű erdők tesznek változatosabbá (Csorcsányi rész, Héki erdő).

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

OTfT szerinti területfelhasználási térségek: mezőgazdasági térség, erdőgazdasági térség, települési térség és vízgazdálkodási térség

1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1. Táj történeti vizsgálat

Mezőhék a megye legfiatalabb települései közé tartozik. A lakott terület mérnöki tervek alapján épült fel.

A község az akkori belügyminiszter 1953. július 17-én kiadott rendeletében a helyi elképzeléseket figyelmen kívül hagyva (Tiszahék, Újhék, stb.) a Mezőhék elnevezést adta a településnek. Ennek alapja, hogy az ott élő lakosság héknek ismerte a kiszáradt folyómedreket, valamint a határnevekben is gyakran szerepel a hék szó. (Pusztahék, Kishék, Nagyhék, Túlahék, Kishékpárt, Nagyhékpárt, stb.)

Mezőhék történeti jellegzetessége, hogy nem egy település külterületi részéből, hanem a mai községgel szomszédos települések határterületeiből alakult meg.

A település igazgatási területe nem bizonyíthatóan, de valószínűleg évszázadok óta lakott hely volt. (Mezőhék külterületén ásatás nem folyt, régészeti emlék sem került elő.). A község igazgatási területén a korábbi századokban valószínű, hogy a földművelés és a rideg állattartású tájhasználat volt jellemző, amit a folyók, kisebb vízfolyások áradásai, befolyásolhattak. A 19. század közepén jelentős tanyavilág alakult ki településsé szerveződés nélkül. A közösséggé, településsé szerveződés, a falu létrejötte szorosan kapcsolódik az iskola létesítésével, bővülésével. A Kiegyezés utáni népoktatási törvény szorgalmazására alakult ki egy közösség a Kishékpárti Iskola egy tanterem és a tanítói lakás építésével (1878). Az iskola fenntartója 1889-től a mezőtúri református egyház, majd 1907-ben az iskola állami kezelésbe került. Az Állam 2 kh földterületet, szükséges felszerelést biztosított a gyermekek gazdasági ismereteinek oktatására „minta iskolává” fejlesztve a Kishékpárti Iskolát.

Az I. Világháború után Mezőhék határában mezőgazdasági nagybirtokrendszer jött létre (pl.: Ugray-féle birtok), a környező települések családjainak (Kövér, Schwartz, Szarka családok) helybeli birtokán a szántóföldi műveléssel (gabonatermesztés), az istállózó állattartással, élelmiszer feldolgozással foglalkoztak. A gazdaságokban, majorokban a mezőgazdaságot

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

kiszolgáló iparosok (bognár, kovács, kerékgyártó, lakatos, stb.) A Kövér-majorban magtárak, istállók és cselédházak is álltak.

Mezőhék akkori határában jellemzően szolgatanyás területek, uradalmi cselédek lakhelyei (tiszafeöldvári határrészek) voltak, valamint kevés, önálló tulajdonnal rendelkező gazda dolgozott, és lakott az öcsödi és mezőtúri határrészekben. Tiszafeöldvárhoz tartozó héki területeken 1923-ban és 1942-ben földet osztottak. Az itt élők továbbra is gabonatermesztéssel, állattenyésztéssel foglalkoztak. A település a két világháború között szerény mértékben gyarapodott, létét Mezőtúr és Tiszafeöldvár és az iparosodó Martfű (Bata cipőgyár) közelsége határozta meg. A II. világháború után 1949-ben a tiszafeöldvári, az öcsödi, és a mezőtúri határrészekből 9533 kh területet szakítottak ki tanyaközpont céljára. 1951-ben kormányutasítással önálló közigazgatással rendelkező községet hoztak létre Mezőhék elnevezéssel és az új településhez Öcsödtől 1947 kh-t, Tiszafeöldvártól 4820 kh-t, Mezőtúrtól pedig 9078 kh-t csatoltak. A községi tanács 1951. december 30-án alakult meg.

Az állami gazdaság és a termelőszövetkezeti központok körül új községmagok fejlődtek lakóépületekkel, boltokkal, ami megakadályozta az egységes szociális létesítményekkel is ellátott belterület, falu kialakulását. Ezek a kis lakóterületek nehezítették az új község benépesülését. Az épületek a mai napig megtalálhatóak a volt ÁG terület, Táncsics-major mellett. Emiatt Mezőhék elvesztette önrendelkezését és 1977-ben Mesterszállás társközségévé vált, majd az új önálló Mezőhék község 1990. december 1.-én a Polgármesteri Hivatal megalakulásával jött létre.

A XX. század második felére jellemző (a tulajdonviszonyokban is bekövetkezett) változások: a mezőgazdaság többszörös átalakulása, fejlesztése, a közlekedés, szállítás megnövekedése, úthálózat fejlesztése, mind nyomon követhető a mai települést környező táj jelenlegi szerkezetében, tájhasználatában, táji látványában.

Napjainkban a fentiekén kívül a település mai életét meghatározzák a természetvédelemhez szorosan kötődő táji környezet (Héki erdők, halastó mentén lévő természetes és mesterséges növénytakasúlasok), valamint a szomszédos települések jelentős ipari és turisztikai fejlesztései is (Martfű iparterület és gyógyfürdő).

1.12.2.2. Tájhasználat értékelése

A történelmi hagyományokat követően a település igazgatási területén elsősorban a mezőgazdasági tájhasználat jellemző (nagyüzemi szántóföldi művelés, nagyüzemi állattartás, legelőgazdálkodás, zöldségtermesztés), valamint a mezőgazdasághoz köthető ipari-gazdasági és szolgáltatási célú tevékenység (terménytakarolás, szárítás, gépudvar, repülőgépes növényvédelem, tojástermelés). Jelentős a vízgazdálkodás (öntöző és belvízelvezető csatornák, halastó) és az erdőgazdálkodás (erdők, fásított területek) alá eső területek nagysága is.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Mezőhék külterületére jellemző a Túri út mentén lévő kisebb-nagyobb tanyák.

Mezőgazdasági tájhasználat

Az alföldi települések legfontosabb természeti erőforrása a termőföld. A mai napig ez jelenteti a Mezőhéken lakók megélhetési forrását. Jó minőségű termőtalajú területek ölelik körbe a községet: kedvező termékenységű alföldi mészlepedékes csernozjom talajok, réti csernozjom talajok, réti öntéstalajok és vályog-agyagos vályog talajok váltják egymást (Sz1, Sz3 értékű szántók).

A hajdani urasági földeken (Ugray-major, Kövér-major a későbbi Szarka major), kisparaszti gazdaságokban gabonanövények termesztése és legeltető, később istállózó állattartás folyt. A II. világháború után a földreform keretében 1300 kh-t osztottak ki a héki családok között. Héki Állami Gazdaság az Ugray-birtok területén 1948 kezdetben a Szenttamási ÁG-hez tartozott, majd 1951-ben tagosítás útján 3685 kh területen önálló gazdasági egységgé vált. Az 1960-as évekre 8000 kh földterületet művelő nagyüzemmé vált, majd az Alcsiszigeti ÁG csatlakozásával bemutató jellegű mezőgazdasági élüzemmé fejlődött. Vetőmagtermeléssel (hibrid-kukorica), a szarvasmarha telepen tejtermelő tehenészettel, sertéstartással, hizlalással, juh- és baromfitenyésztéssel is foglalkoztak. A település másik mezőgazdasági nagyüzemét a Táncsics Termelőszövetkezetet 1952. hozták létre, mely kezdetben 4044 kh-on, majd 1961-ben 8594 kh földterületen 654 fővel gazdálkodott. Később a rákócziújfalui Új Élet Tsz csatlakozásával 11500 kh-as nagyüzemmé fejlődött (sertés süldőszállítás, hizlaldája is volt). Ekkor a szántóföldi növények közül kukoricát, hibrid kukoricát (vetőmagtermesztés is), lucernát, a cukorrépát, napraforgót termesztettek. Kalászosok közül az őszi árpát, a tavaszi árpát, őszi búzát termeltek.

Belterület melletti fóliás magángazdaság.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Mezőhék északi határában lévő önjáró öntözőberendezés, lineár és a nagytáblás mezőgazdasági művelésű szántóterületek.

A rendszerváltoztatást követően egyéni gazdálkodók (őstermelők) és mezőgazdasági vállalkozások művelik a termőföldet. A szántóföldi művelésű határrészeken gabonaféléket (búzát, árpát), takarmány- és ipari hasznosítású növényeket kukoricát, lucernát, napraforgót, silókukoricát, repcét stb., termelnek. Szántóföldi termelés mellett a gyümölcs- és zöldségtermesztés is megtalálható a településen. Az önmozgó öntözőberendezés (lineár) szélességéhez alakított szántóterületek párhuzamos tábláin öntözéses gazdálkodásnak megfelelő, igényesebb zöldségnövények (borsó, fűszerpaprika, kapor, vöröshagymát, tök, stb.) termesztnek. Zöldségfélék közül, kisüzemben fűszerpaprikát, paradicsomot termesztnek szabadföldön és fóliasátrokban is.

Alcsiszigeti Zrt Táncsics telephelyének bejárata a község felől.

A külterület (összesen 8982,0302 ha) művelési ág szerinti megoszlása a Szolnoki Járási Földhivatal adatszolgáltatása alapján (2017. július 4.) alapján:

Művelési ágak	Belterület ha/m ²	Külterület ha/m ²	Zártkert ha/m ²	Összesen ha/m ²
szántó	2,7387	8055,5963	-	8058,3350
rét	-	16,5435	-	16,5435
gyümölcsös	-	2,2018	-	2,2018
legelő	-	61,4759	-	61,4759
erdő	0,8008	179,8175	-	180,6183
fásított terület	-	18,0669	-	18,0669
művelés alól kivett terület	33,6146	611,1742	-	644,7888

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Összesen:	37,1541	5944,8761	0,0000	8982,0302
-----------	---------	-----------	--------	-----------

A település külterületének jelentős része a magasabb-rendű területrendezési tervek (OTrT) szerint mezőgazdasági térség és a kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetébe sorolt.

Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület Mezőhék igazgatási területén. (MTrT)

Kertgazdaság- gyümölcstermesztés

Mezőhéken a zöldségtermesztés, szaporítóanyag előállítás (hibrid kukorica vetőmag-termesztés) nagy múltra tekint vissza. Családi hasznosítású kertek és komoly gazdálkodásra utaló fóliasátras területek is megtalálhatók. Termesztett növények zöldségfélék, fűszerpaprika. Gyümölcsös a Tánicsics major mellett van.

Tanyaközpontok, állattartás

A történelmi időkben Mezőhék területe mezőgazdálkodásból és állattartásból élők lakhelye lehetett. A 19. század második felétől a legelő és a rét területek fogyatkozásával a rideg állattartás visszaszorult, és az istállózó állattartás került előtérbe. A nagy háborút követően a majorokban gazdaságosabb (jobb hús-, és tejtermelő fajták) jellemezték az állatállományt. Sertés, szarvasmarha, juh, ló, volt a jellemző. A múlt század második felében a rendszerváltoztatás előtt a község külterületén állami gazdasági és termelőszövetkezeti majorokban nagyüzemi állattartás folyt. (sertés, szarvasmarha, tehenészet, baromfitartás). A privatizációt követően a szocialista nagyüzemek felbomlottak. Napjainkban a külterületi majorok, állattartó telepek burkolt úton megközelíthetőek, vagy a település közelében találhatók. (Vitaleggs Kft., Alcsiszigeti Kft., Tánicsics major) Ezek elsősorban baromfitartásra, szarvasmarha tartásra, sertésnevelésre, terménytárolásra és feldolgozásra rendezkedtek be. Horgászto – halastó is található a település közigazgatási területén.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A mezőtúri útról megközelíthető mezőgazdasági telephelyek.(Vadagró telephely, Mezőcsír sertéstelep)

Külterületi nagyobb gazdálkodók az önkormányzat adatszolgáltatása alapján:

- Mezőtúriak Mezőgazdasági Szövetkezete 5400 Mezőtúr, Szabadság tér 29.
- Mezőcsír Kft 5462 Cibakháza, Kispusztai tanya 1. (sertéstelep, Mezőhék, Turi út 46.)
- Patkós Agro Kft. 5400 Mezőtúr, Földvári út 107.
- Alcsiszigeti Zrt. 5400 Mezőtúr, Alsórészi Vízköz 352. (tehenészeti telep, Mezőhék, 0340 hrsz.)
- Vitaleggs Kft. 5100 Jászberény, Szelei u. 69.(baromfitelep, Mezőhék, Földvári út 0362/1 hrsz.)
- Szántó Lajos 5435 Martfű, Móricz Zs. u. 2.
- Kóródi Ferenc 5453 Mezőhék, Táncsics M. u. 47.
- Csalla Andrea község belterülete, (fóliás termesztés)
- Gonda Ferencné Mezőhék Köztársaság út 1. (állattartás)
- Balog Ferenc Mezőhék Felszabadulás u. 17.(szántóföldi gazdálkodás)
- Samu Jánosné Mezőhék Felszabadulás út 43. (szántóföldi gazdálkodás)

Erdőgazdálkodás

Mezőhéket is magába foglaló kistáj az Alföld flórávidék Duna-Tisza közti flórajárásba tartozik. A kistáj eredeti növénytakaságait a fűz-nyár-éger ligeterdő, valamint a tölgy-kőris-szil ligeterdő, és a tatárjuharos lösztölgyes erdőtakaságok alkották, azonban ezek mára a túlnyomó mezőgazdasági területhasználat miatt szinte teljesen kipusztultak. Összefüggő, nagyterjedésű erdő a Hangács és Hékhalmi dűlő határán található Mezőhék külterületén. Kisebb erdők, erdőfoltok a település közvetlen és a Héki határrészen, valamint a mezőgazdasági majorok körül látható. Telepített nyárfaerdő a Nagykunsági főcsatornához tartozó vízgazdasági területen a Cserhádi, Csorcsányi részekben van.

Napjainkban az erdőgazdasági területeken (117,95 ha) elsősorban fiatalkorú, középkorú keménylombú erdők cseres elegyes és kőris elegyes kocsányos tölgyesek, nyárfa- és akác erdősült területek és nyárfa ültetvény erdők találhatók. Ezek az erdőfoltok főként gazdasági célt szolgálnak. A védelmi célú, mezővédő erdősávok kőris, kocsányos tölgy, akác és nyárfa fajokból állnak.

Az erdők átlagos folyónövedéke a hektáronkénti három köbmétert nem éri el.

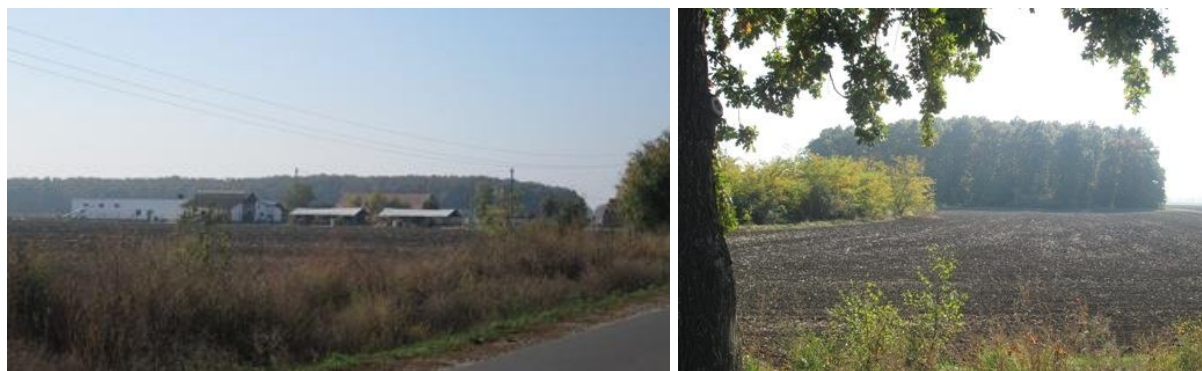
Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Az Országos Erdőállomány Adattár **1,14** ha erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületet (csemetekert, nyiladék, erdei tisztás, cserjés és állandó jellegű erdészeti magánút.) tart nyilván.

- védelmi célú erdőterület : **14,48** ha,
- gazdasági célú erdőterület: **103,47** ha,
- közzélzeti célú erdőterület: **nincs**.

Védelmi célú erdők, erdősávok helyenként hiányos területei találhatók a mezőgazdasági majorok körül (Táncsics major, volt állami gazdasági központ, belterület szomszédsága). Mezőhék külterületének útjait, csatornapartjait kísérő, fasorok többnyire szürke nyár, fehér fűz, fehér akácfákból, itt-ott lösztölgyes-maradványok erdő-sávokból állnak.

A magasabb rendű területrendezési tervek kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek jelölnek Mezőhék külterületén, ezek az Országos Erdőállomány Adattár adatai alapján **25,79** ha-t tesznek ki. Mezőhék a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdőfelügyeleti Osztály, mint erdészeti hatósághoz tartozik.

A Héki erdő és a az ökológiai folyosóként szereplő cseres-kocsányos tölgyes erdő.

Tájfásítás

Mezőhék külterületére jellemző a lineárokat kísérő, a szántóföldek melletti, utak és csatornapartok menti széles, fásított területek.

Széles erdősáv a szántóterület mellett és a mezőtúri út melletti növényzárványban lévő szép habitusú magas kőris.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Vízgazdálkodás alá eső területek

Jelentős mesterséges vízfolyás a település nyugati határát kettészelő Nagykunsági öntöző főcsatorna. A kétpói határ felől, Kengyel igazgatási területét érintve észak-déli irányú öntöző csatorna és a hozzá kapcsolódó Jó-kúti csatorna enyhíti a község külterületének természetes vízfelület-hiányából adódó vízhiányát. A Hármaskörös és a Hortobágy-Berettyó vízrendszerhez tartozó felszíni vízfolyások részben szabályozottak (Harangzugi csatorna), másrészt a természetes medermaradványokat feltöltő VI-15 jelű csatorna rekreációt is szolgáló horgásztó-halastó kialakítását tette lehetővé (Táncsics horgásztó).

Mezőhék igazgatási területén több, ivóvízként és az állatok ellátására szolgáló artézi kutat találhatunk bel- és külterületen egyaránt. A magasabb rendű területrendezési tervek szerint Mezőhék az érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik.

Belterületi víztorny és a Nagykunsági öntöző csatorna és zsilipje a Jókúti-csatorna elágazásánál.

Ipari-gazdasági tájhasználat

Mezőhék megalakulásáig az uradalmi iparosok jelentették a község ipari-gazdaságát. (lakatos, kovács, asztalos, bognár, kőműves). A II. Világháborút követően az iparban foglalkoztatottak Martfűre jártak át a cipőgyárba dolgozni. Kisboltok, vendéglátóhelyek a lakóhelyeken, belterületen és a mezőgazdasági központi majorokban voltak. Mezőhék belterületén korábban tejház is működött. A településen a korábbi és a mai időkben is az ipari-gazdasági tevékenység elsősorban a mezőgazdasági tevékenységhez (szántóföldi termeléshez, kertészethez, állattartáshoz) és a megtermelt javak feldolgozásához, tárolásához kötődik. Mezőgazdasági termékek feldolgozását szolgáló épületek, raktárak a belterület közvetlen szomszédságában is találhatóak. (Hazai Piros Paprika Kft szárítóüzeme, Alcsiszigeti Zrt telephelye, Vitaleggs Kft.). Kereskedelmi-gazdasági területek lényegében a község belterületén találhatóak.

Mezőgazdasági terménytároló építmények a belterület szomszédságában.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Az alábbi vállalkozások folytatnak gazdasági tevékenységet Mezőhéken:

- Házi Piros Paprika Kft. 6346 Sükösd, Dózsa Gy. u. 164. (fűszerpaprika szárító-, feldolgozó üzem)
- Mezőcsír Kft 5462 Cibakháza, Kispusztá Tanya 1. (baromfitartás, tojástermelés)
- Vad-Agro Kft. 5400 Mezőtúr, Balassa u. 1.
- Lévai Kft. 5430 Tiszaföldvár, Bezerédy u. 3/a. (műanyag újrahasznosítás)

Paprika-szárító és siló-tornyok, szárítóberendezés és gabonátárolók a belterület közvetlen szomszédságában.

Közlekedési tájhasználat

Mezőhék település-földrajzi helyzete közepesen kedvező. Az országos közúthálózat részeként a község belterületi határán 4627 számú közlekedési út húzódik, ezen Tiszaföldvár, Mezőtúr közelíthető meg. A másik alsórendű főút kapcsolja össze nyugatról Martfűvel, dél felől pedig Mesterszállással és Öcsöddel. Kerékpárral Martfű és Mezőtúr felől érhető el a község. Jelentős a teherforgalom a szomszédos településeken lévő ipari üzemek és a mezőgazdasági termékek előállítása, tárolása, kereskedése miatt. Az egészségügyi és oktatási intézmények elérése érdekében Naponta többször haladnak át a településen autóbuszjáratok is.

Vasúton nem közelíthető meg a település.

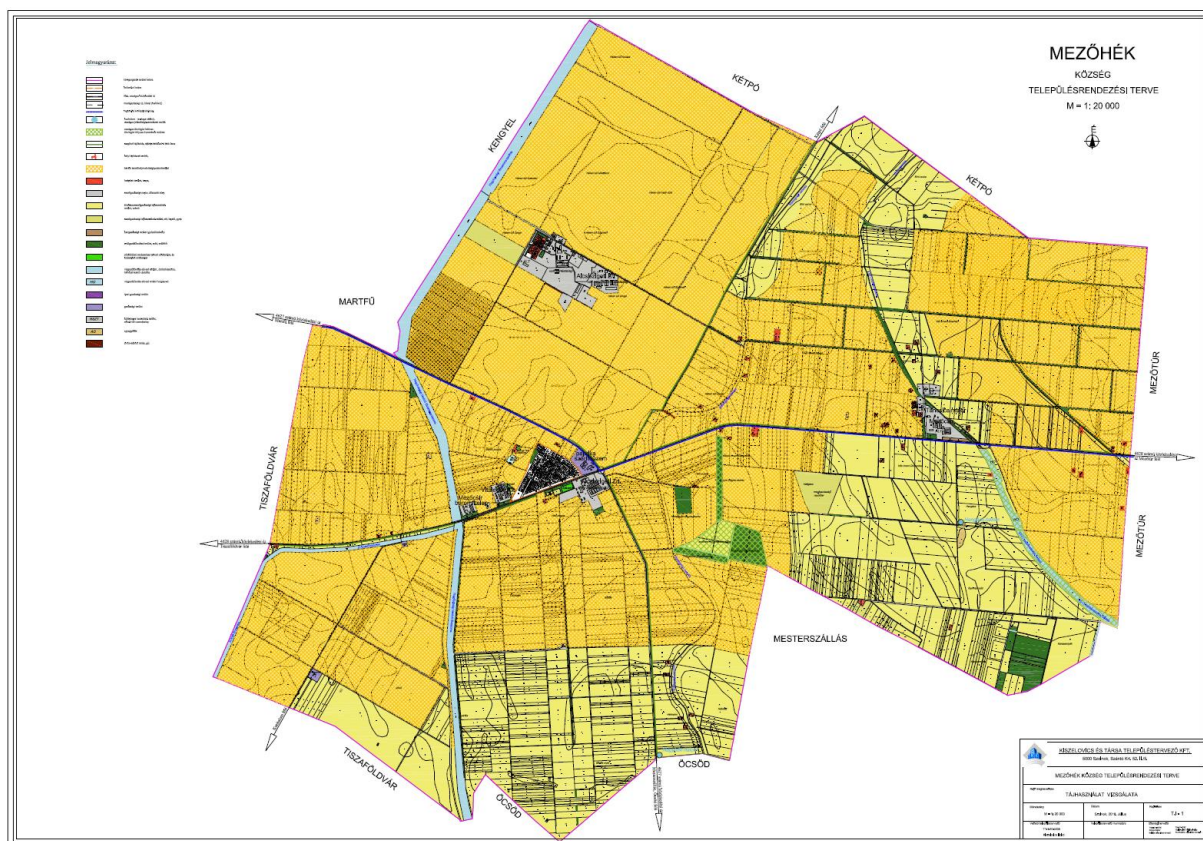
A 4627 számú közlekedési út e település külterületén.

Különleges tájhasználat, rekreációs tájhasználat-turizmus

A település elsősorban mezőgazdasági tájhasználatból él, ezért a rekreációs célú tájhasználat a felszíni vízfolyásokon történő horgászatból (horgász egyesület is működik itt) és az időszakos vadászatból tevődik össze. „Turista-csalogató” természeti érték, rendezvény nincs a településen. Turisztikai vonzerő a szomszédos településeken található (közeli a martfűi strand, a mezőtúri és tiszaföldvári kulturális élet).

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Különleges tájhasználatú területek közé sorolható a község déli határán lévő **temetőkert** és az aktív sportolás lehetővé tevő községi **sportpálya**.

1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

1.12.3.1. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Az alföldi táj képét változtatossá tevő, az élővilág számára menedéket nyújtó **szegélyek** a csatornapartok mentén lévő széles növényzettel fedett területek, a mezőgazdasági művelésű területek telek- (mezsgye) határain és külterületi utak mentén alakultak ki.

Tájképi szempontból értékesek a szántóművelés síkjából kiemelkedő kunhalmok, tanyák, a hozzájuk tartozó tanyafásítások, hagyományos gazdasági épületek, tájfásítások, mezővédő erdősávok, dűlőutak menti fasorok, és az egykori anyagyerő-helyek maradványainak növényzete.

Magyarországon a megmaradt gyepterületek akár a szántóföldi kultúrákhoz, akár a települések külterületéhez viszonyítjuk alacsony arányúak, ezért természetvédelmi, tájvédelmi szempontból igen értékesek. Mezőhék környezetében jelentős nagyságú legelők találhatók a Kengyeli határ mentén és a Héken-inneni területen.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Mezőhék külterületének szomszédságában található tájképi védelmet élvező terület.

Az OTTrT szerint és a megyei szintű területrendezési tervben foglaltak alapján a település igazgatási területe a nem tartozik a tájképvédelmi terület övezetébe.

A Kőrös-féle Kápolna a felújítást követően kívülről és belülről. (Forrás: Mezőhék honlapja)

Mezőhék tájképileg is meghatározó építészeti értékei:

- **A Kőrös féle Kápolna** (0356/5 hrsz.) A gyergyószentmiklósi Kőrös család az 1853-ban Tiszaföldvár környékén, Hékpusztán telepedett le. 1800 kateszteri holdas családi uradalmukat és historizáló stílusú kastélyukat az 1860-as évek közepén építtették fel, amit a kor legmodernebb technikai vívmányaival tettek kényelmessé. A szocialista időszak alatt 1960-ban a kastélyt és a majorsági épületeket lebontották, csak egy magányosan álló uradalmi jégverem tanúskodik a kápolna mellett arról, hogy hajdanán itt egy virágzó gazdaság létezett. Hékpusztán nem volt templom, 1866-ban a vallásos hívek részére Kőrös János és felesége egy temetkezési sírkápolnát emeltetett a kastély mellett. Ezt a kápolna bejárata felett, egy feliratos kőtábla adja hírül. A teljes enyészettől 2007-ben egy AVOP Leader + program támogatásával sikerült a kápolnát megmenteni.

(Kiszelyné Tóth Anett: A gyergyószentmiklósi Kőrös család uradalma Mezőhéken, című írásának felhasználásával)

- **Szent Kereszt Templom** (93/23 hrsz.)

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Mezőhék településképileg egyik meghatározó épülete. A hívek az 1960-as évekig a sírkápolnát használták egyházi ünnepek megrendezésére, ekkor épült fel a tűzoltószertárból a ma is átható templomépület.

- **Táncsics Mihály szobra** (03/11 hrsz.) Mezőhék emlékhelyei, emlékművei a külterületi volt Táncsics tsz központjában lévő közpark és a belterületen a Táncsics-parkban találhatók.

Táncsics Mihály szobra a mezőgazdasági telephely parkjában, tűzoltószertárból átépített a községi templom, és a Táncsics-park emlékműve. (forrás: Mezőhék honlapja, saját fénykép)

1.12.3.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett területek, értékek, emlékek

Mezőhék külterülete a **Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság** működési területén található. A település igazgatási területén nemzeti parki terület nincs, európai jelentőségű természetvédelmi területek sincsenek. Országos jelentőségű természetvédelmi oltalom alatt álló az Országos Ökológiai hálózathoz sorolt ökológiai zöldfolyosó található.

Európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek a Natura 2000 területek.

Az európai közösségi jelentőségű, természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet alapján az Európai Közösségek Natura 2000 hálózatába tartozó, (kihirdetett, illetőleg a korábban kijelölt területeken előforduló), valamint kiemelt jelentőségű közösségi élőhely típusok, és az ott élő állatok és növények élőhelyének megóvása, a biológiai sokféleség fenntartása, a biodiverzitás megőrzéséhez szükséges szabályok megállapítása, betartatása a település közigazgatási területén. (45/2006 XII. 8. KvVM Rendelet megerősítette a kijelölt területek védelmét.)

Mezőhék igazgatási területén a 14/2010. (V.11.) számú KvVM rendeleben foglaltak szerint európai közösségi jelentőségű természetvédelmi oltalom alatt álló terület nincs.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti terület

A településen külön jogszabállyal védett, országos jelentőségű természetvédelmi oltalom alatt álló terület nincs.

Természeti területek

Természeti területek megőrizték a település táji környezetére jellemző természetes társulások egyes elemeit. Mezőhéken a honos fafajú erdőterületek, gyepterületek és a nyílt vízfelületek (halastó) környezetének természetközeli növény együttese, tájképi megjelenése is jelentős. Élőhelyként is rendkívül értékesek a fent említett természetes táji elemek. A fasorokban és ligetekben számos természetvédelmi oltalom alatt álló madárfaj fészkel, ezért a mezsgyék és fasorok megmaradása és óvása fontos táj- és természetvédelmi prioritás.

Mezőhék fontosabb természeti értékei:

- Belterületén a Mártírok utcai vadgesztenye fasor
- Belterületen a játszótéren lévő magas kőris fák
- Külterületen a kengyeli határ melletti gyepterület
- Táncsics-majori (gépudvarhoz vezető út melletti) vadgesztenye fasor
- Cseres-kocsányos tölgy elegyes erdő a mesterszállási határhoz közel
- Horgásztó és környezete

A játszótéren lévő magas kőris és a Mártírok utcai vadgesztenye fasor. (forrás: saját fénykép)

Ide vonatkozó jogszabály még a 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet a védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről, és az 1996. évi LIII. Törvény a természet védelméről.

Ex-lege (a törvény erejénél fogva) védett területek

Kunhalmok

A kunhalom gyűjtőfogalomba tartoznak a sírhalmok (kurgánok), tellek (lakódombok), őrhalmok és határhalmok a Természetvédelmi Törvény (23.§) hatályba lépése -1997. január elseje óta védettek, a kunhalom fogalom meghatározása csak a törvény 2003-ban történt módosításával : „a kunhalom olyan kultúrtörténeti, kulturális örökségi, tájképi, illetve élővilág védelmi szempontból jelentős domború földmű, amely kimagasodó jellegével meghatározó

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

eleme lehet a tájnak”. A kunhalmok tájképi- és élővilág védelmi értékkel rendelkeznek. A terület természetes állapotára jellemző növénytakasúások (pl.: löszpusztagyep), vagy azok különböző mértékben degradált maradványai, valamint az ezekhez kötődő állatvilág maradhettek fenn a területükön. A kunhalmok természetesen kultúrtörténeti, régészeti, néprajzi stb. jelentőséggel is rendelkeznek, amelyek feltárásával, megőrzésével a kulturális örökségvédelem szakterülete foglalkozik.

A kunhalmok földrajzi elhelyezkedése Jász-Nagykun-Szolnok megyében (Tóth Cs. 2006)

Mezőhék igazgatási területén található kunhalmok Dr. Tóth Albert kutatása alapján:

~ **Hangács-halom** (058 hrsz.)

A település külterületének délkeleti részén a Hangácsi határreszen található akáccsorról, dűlőúttal határolt kunhalom. Régészeti, botanikai értéke nincs, feltáratlan halom

~ (Nagy) **Hék-halom** (092 hrsz.)

A település külterületének déli részén a 4627. számú út mentén haladva a Mesterszállási leágazás mellett található. Az út építésekor a halom déli oldalát elhordták. Feltáratlan halom. Botanikai és kultúrtörténeti jelentősége nincs. Tájképi értéke az elhelyezkedéséből adódóan van.

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság nyilvántartásában a község külterületének határán további kunhalmok (*Kalapos-halom*, *Gyilkos-halom*, *Büdös-halom*) nyilvántartottak. Ezek a határhalmok a Mezőhék igazgatási területének változása miatt jelenleg a szomszédos települések igazgatási területére estek.

1.12.3.3. Ökológiai hálózat

Az ökológiai folyosók folytonossága biztosításának jelentősége, a település határában mozaikosan elhelyezkedő természeti területeket, élőhelyeket (nedves réteket, vízpartokat, erdőfoltokat) fasorokkal, mezővédő erdősávokkal összekötve, ezek a természeti területek helyi ökológiai hálózatot alkotnak. Mezőhék külterületén más településektől eltérően jelentős számú széles mezővédő erdősáv, erdőfolt tagolja a mezőgazdasági szántóterületeket.

Az OTTrT szerint és a megyei szintű területrendezési tervben foglaltak alapján a község igazgatási területe az országos ökológiai hálózat övezetébe sorolt. Területén ökológiai (zöld) folyosó: Héki erdő, halastó-csatorna található. (Az említett területeket a TJ-1 tervlap látatja.)

Az ökológiai folyosók folytonossága biztosításának jelentősége, a település határában mozaikosan elhelyezkedő természeti területeket, élőhelyeket (nedves réteket, vízpartokat, erdőfoltokat) fasorokkal, mezővédő erdősávokkal összekötve, ezek a természeti területek helyi ökológiai hálózatot alkotnak. Mezőhék külterületén más településektől eltérően jelentős számú széles mezővédő erdősáv, erdőfolt tagolja a mezőgazdasági szántóterületeket.

Az OTTrT szerint és a megyei szintű területrendezési tervben foglaltak alapján a község igazgatási területe az országos ökológiai hálózat övezetébe sorolt. Területén ökológiai (zöld) folyosó: Héki erdő, halastó-csatorna található. (Az említett területeket a TJ-1 tervlap látatja.)

1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

1.13.1. A települési zöldfelületi rendszer elemei

- Védett természeti érték megőrzése és az egyéb tájhasználat:
A kunhalmokat veszélyeztető, emberi tevékenységből adódó káros hatások közül az alábbiak emelhetők ki.
 - Intenzív mezőgazdasági művelésből adódó káros hatások: a kunhalmokat (a halom-test épségét és magasságát) a legtöbb esetben és legnagyobb mértékben a szántásból és egyéb mezőgazdasági talajmunkákból adódó erózió pusztítja. A kunhalmok élővilágát veszélyeztetik a környezetében végzett növényvédelmi, tápanyag utánpótlást biztosító munkálatok.
 - Anyagnyerő helyként való használat: sok esetben a kunhalom (és a természetvédelmi szempontból értékes élőhely) roncsolását a halom-test anyagának elhordása okozza. (a XVIII. században még három halmot említenek az írások Mezőhéken, jelenleg már csak kettőt tartunk nyilván)
 - Túllegeltetés gyeppel borított kunhalmokon: az összefüggő gyeppusztulás, természetvédelmi szempontból jelentős élőhely degradációját, gyomosodását, a tájképi érték csökkenését, a halom-test gyorsabb pusztulását idézheti elő.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

- Illegális leletkeresés, ásatás: e tevékenységgel a kunhalmok kultúrtörténeti, régészeti értékei károsodnak, semmisülnek meg, halom-testen előforduló értékes élőhelyeket, valamint a kunhalom tájképi értékét is károsítják az elkövetők.
- Megélhetést jelentő földművelés, erdőművelés, állattartás valamint a táj természetes szépségét megtartó törekvések (az országos ökológiai hálózathoz tartozó erdőterületek, halastó és környezete, meglévő gyepek, legelők) élőhelyek zavartalanságának megtartása.
- Belterület közvetlen szomszédságában található mezőgazdasági telephelyek, szárítók látványa, működése és az ide irányuló forgalom nagysága, lakóterület nyugalma. Konfliktust okozhat a mezőgazdasági telephelyek működése és a meglévő lakóterületek zavartalan használata.
- Az turisztikai és rekreációs célokat szolgáló tevékenységek, valamint a fészkelő-, és élőhelyek zavartalanságának biztosítása.
- Az elhanyagolt, volt mezőgazdasági hasznosítású telephelyek épület-romjainak látványa, gondozatlansága, gazdátlansága (volt Héki ÁG területén lévő használaton kívüli épületei) A táji látványt károsítják a felhagyott, gondozatlan telepek, épületmaradványok látványa.
- Mezőgazdasági művelésből, állattartásból adódó többrétű környezeti terhelés. Az állattartásból adódó elsősorban szaghatás környezeti konfliktust eredményezhet.
- Mezőgazdasági tájhasználat során a gazdasági szempontok (szántóföldek hozamának növelése) érdekében történő talajerő-utánpótlás és a nem kívánatos kemikális környezetterhelés csökkentése.
- Illegális hulladéklerakás, környezeti konfliktust idéz elő, mind a táj terhelés, mind a termőföld szennyezés miatt.

Tájhasználati konfliktus jelent (vizuális és funkcionális) a temetőkert elmélyülést igénylő csendje, és a szellőztető berendezéstől zajos baromfinevelő közvetlen szomszédsága, valamint a Héki mezőgazdasági volt üzemterület elhagyatott, romló állagú épületei.

1.13.1. A települési zöldfelületi rendszer elemei

Mezőhék szabályos utcahálózátú település. A település méretéből adódóan zöldfelületi rendszerről nem beszélhetünk, zöldfelületi elemei a község intézményeihez kapcsolódik. A község igazgatási központja egyben a település zöldfelületi központja is. Mezőhék biológiailag aktív felületeinek nagysága jelentős. (növényzettel borított zöldterületek, nagyméretű, kertészetileg művelt lakótelkek, ligetes-fás területek). A lakosságot szolgáló,

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

minőségi, kondicionáló zöldfelületek aránya a beépített területekhez és a lakosság létszámához mérten megfelelő.

Az utóbbi években a település-központok fejlesztésére kiírt európai uniós pályázatok hatására a zöldfelületi elemek megújultak (játszótér, templom, művelődési ház környezete).

1.13.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

Egy település zöldfelületi rendszerét *területi és hálózati elemek* alkotják. Területi elemek a közhasználatú zöldfelületek és a korlátozott közhasználatú jelentős zöldfelületi intézmények, a jelentős zöldfelülettel rendelkező intézmények kertjei megjelenésükben, területi nagyságukban, és a település életében betöltött szerepükben igen eltérőek. A zöldfelületi rendszer hálózati elemei a község utcáit kísérő növényzet. (fasorok, virágágyak, sövények, stb.).

A település zöldfelületi rendszerének hármas funkciója van: ökológiai-, használati érték, és vizuális-esztétikai jelentősége van.

- **A zöldfelület ökológiai szempontból** előnyösen módosítja a helyi klíma alakulását. Előnyösen befolyásolja a település hő- és vízháztartási viszonyait, valamint a levegőszennyezettséget és a zajhatások mértékét is csökkenti. Kedvező környezetminőségét biztosítanak a településen élőknek.
- **A zöldfelületek vizuális, esztétikai hatása:** a dekoratív növényzettel borított közparkok, közkertek, a fásított utcák hozzájárulnak a kedvező településképi kialakításhoz. (pl.: elfedik az előnytelen megjelenésű területrészeket, ipari-, gazdasági használatú, vagy a rombolt területeket). Az utcafásítások „zöld folyósói” a település zöldfelületei elemeit fűzik egybe, valamint a település területrészeit a szomszédos külterület biológiaiailag aktív felületeivel kapcsolják össze.
- **Használati érték szempontból** a zöldfelületek értékét kertberendezési tárgyak, (utcabútorok, közvilágítás, ivó-kutak, kerti burkolatok, stb.) mennyisége, minősége, elrendezése, valamint a zöldfelületen folytatható rekreációs tevékenységek sokfélesége (pihenés, sportolás, játék-szórakozás, stb.) határozzák meg.

Mezőhék zöldfelületi elemeinek jelentős része a településközpontban és a község belterülete mellett haladó 4627 számú út mentén, található.

A kondicionáló hatású közhasználatú zöldfelületek: az intenzíven fenntartott közparkok, közkertek területe (Táncsics-park, községháza kertje, játszótér, kulturház kertje). A korlátozottan közhasználatú települési szintű zöldfelületi elemek a külterületen található sportpálya és a temető zöldfelülete. Korlátozottan közhasználatú zöldfelületi elemek a közintézmények zöldfelületei (óvodakert, orvosi rendelő kertje), és az egyéb zöldterület, (véderdő). A belterületi utakat kísérő zöldsáv, a nagy telekméretű ingatlanok kertjei, a zöldfelületi rendszer különleges elemeit jelentik.

A zöldfelületi elemeket jelentőségük (közhasználatuk, elhelyezkedésük), kialakításuk és növényzetük minősége, valamint a terület fenntartás gyakorisága, a zöldterület nagysága alapján rangsorolva az alábbiak:

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Közhasználatú, település szintű közparkok, közkertek

Vizuális-esztétikai jelentőséggel bír a **településközpont zöldfelületének** és a hozzá kapcsolódó templomkert. A települési főútvonalak találkozásában a Felszabadulás utca mentén található. A hajdani tűzoltó szertárból átépített, 1996.-ban felszentelt Szent Kereszt templomot fagyal sövény veszi körbe. Ezüstfenyő, juharfa, idősebb akácfák, rózsacserjék és virágzó évelők alkotják a növényzetét. Délről a buszmegálló fából készült váróépítményét magas fagyal- és aranyvessző sövény választja el a közösségi tértől.

Templom környezete.

A község egyetlen kiterjedésében nagyobb, újonnan létesített zöldfelülete a **Táncsics-*emlékpark***. (65 hrsz.) A zöldfelületi elemet 2016-ban hozták létre a József Attila utca és a 4628 számú közlekedési utat kísérő zöldfelület találkozásánál. Az emlékpark berendezése faszervezetű pihenőhelyekből, padokból, faburkolatú kútból, emlékoszlopból áll. Növényzete terméskő szélű virágágyásokból, csoportokban ültetett virágzó alacsony cserjékből és nagyfelületű füves területből áll.

Táncsics- emlékpark.

Korlátozottan közhasználatú, település szintű közkertek, közparkok

Játszótér (27 hrsz.)

Mezőhék felújított, korszerűen felszerelt játszótérrel rendelkezik. Karbantartott ideillő faszervezetű játszószerkezetek (mászóvár, hinta, csúszda, homokozó, gördülőhordó, falovak, kisház, vonat, esőházikó), ütéscsillapító burkolat, pihenőpadok jelentik a zöldfelület berendezését. A játszótér közepén magaslik a természeti értékként számon tartott kőrisfa. Vértesszilva fák, juharfák, és gyepfelület jellemzik a játszóhely növényzetét.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Minden igényt kielégítő játszótér a településközpontban.

Művelődési ház kertje és a hozzá kapcsolódó ligetes terület szintén a Felszabadulás utcáról közelíthető meg. (93/11, 93/1, 93/13, 93/22 hrsz.) Újonnan létesített közösségi térben esztétikus, faszervezetű, fedett helyeken, (építményekben) padok asztalok és épített kerti kemence szolgálja az itt lakókat. Az épület déli oldalán sorban ültetett, nyírfa, nyárfa, kőrisfa, juharfa alkotják a kis liget, fejlődő növényzetét. A buszfordulótól magas vegyes cserjefajú sövény határolja el a közösségi teret.

Kerti kemence és fedett pihenőhelyek a közösségi téren.

Polgármesteri hivatal, posta és a művelődési ház ligetes területe.

A községközpont zöldfelületi elemeihez kapcsolódik a polgármesteri hivatal és a posta épületét körbevevő zöldfelület (28 hrsz.). Az árnyas kertben örökzöldek (fekete fenyő, tuják), vadgesztenye fák és kőris fák, juharfák, szegélyezik az évelő és rózsaaágást, a gyepfelületet.

Korlátozott közhasználatú intézményi zöldfelületek

A község **óvodája** (121/1 hrsz.) a Mártírok utcáról nyílik. Játszószerekkel felszerelt külön elkerített területű játszótér áll a gyermekek rendelkezésére. Az egykori iskola udvarán salakos

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

sportpálya, pihenőhelyek, padok láthatók. Az önkormányzat elképzelése szerint ez a zöldterület a település nyitott sportudvarává válik majd a közeljövőben. Kertje rendezett, gondozott. Az utcán itt is parkolóhely és kerékpártároló, kulturáltan kialakított, rendszeresen gondozott előkert fogadja az érkezőket.

Az utca túloldalán magas természeti értéket jelentő vadgesztenyefák sora látható.

Az óvoda Mártírok utcai homlokzata és a belső kert.

Külterületen lévő zöldfelületi intézmények

A **település temetője**, külterületen, a belterület szomszédságában található. (0361/1 hrsz.) A sírkert szabályosan, kerítéssel körbevett, rendezett zöldfelület. Megközelítése kissé nehézkes Földvári útról lehetséges.

Temetőkert és a hajdani termelőségvetkezet, ma Alcsiszigeti Zrt. mezőgazdasági telephely község felőli parkrésze.

A **sportpálya**, (03/5 hrsz.) területileg a 4628 számú közút túloldalán, külterületen található a volt termelőségvetkezeti központ parkjához kapcsolódik. A sportpálya az út felől védőerdősávval határolt és öltözőépület is tartozik a gyepes játékterülethez.

Egyéb zöldterületek közé soroltuk a biológiai aktivitással bíró, de esztétikai élményt, és használati értéket a település közössége számára nem nyújtó nagyméretű belterületi, mezőgazdasági és kertgazdasági hasznosítású kerteket. Ide sorolhatók a közparkként nyilvántartott (127, 65, 62 hrsz.) zöldterületek, és a település nyugati határát szegélyező vegyes fafajú erdőfolt. (3/1 hrsz.)

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Abelterületet határoló, közlekedési utat kísérő zöldterületek.

Utcafásítás:

Mezőhék meghatározott vonalvezetésű (íves és négyzethálós) utcakialakítású, többnyire rendezett utcaképet mutató település. Változó utcaszélességű és eltérő útminőségű: aszfaltburkolatú és földes utcák egyaránt megtalálhatók a község belterületén.

A településen a közlekedési út mentén a lehetőséghez képest kevés fa-, fasor látható.

Az utcákon a lakóházak előtt többnyire gyümölcsfák és gömbformájúra metszett akácfa fordulnak elő leggyakrabban (Felszabadulás utca, Mártírok útja, stb.) A közelmúltban gömb virágos kőrisfákat, szivarfákat, és az idegenhonos, de gyors fejlődést ígérő császárfákat ültettek a közterületekre.

Figyelemre méltó, hogy az utcákon és a közösségi zöldfelületeken ízléses, faszerkezetű utcabútorokat, ismertetőtáblákat helyeztek el, megvalósítva ezzel az egységes, dekoratív településképet.

Buszmegálló környezete, az új telepítésű császárfák, a fedett pihenőhely és ismertetőtábla, utcanév tábla.

$$M = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 1 \\ -1 & 16 & 18 \\ 1 & -1 & 6 \end{pmatrix}, \quad A = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 6 \\ 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}, \quad B = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A zöldfelületi rendszer konfliktusai a község földrajzi elhelyezkedéséből, és környező táj természeti adottságaiból, a történeti település-szerkezetből és a település jelenlegi gazdasági helyzetéből adódnak.

- hiányzik a közparkként nyilvántartott területek növényzete (ez talán az erre fordítható kevés anyagi és emberi erőforrásnak is köszönhető),
- a lakosság egy része ingázik a szomszédos településeken lévő munkahelyére, másik része a mezőgazdaságban, a szabadban „természetben” dolgozik, így sem ideje sem igénye a további közhasználatú zöldfelületek létesítésére.

1.14. Az épített környezet vizsgálata

1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata

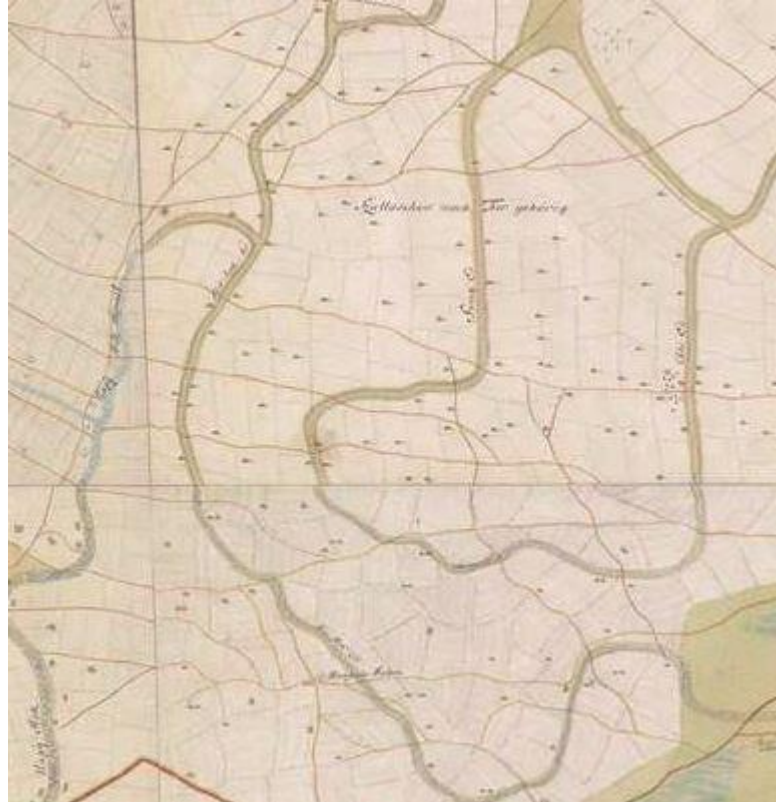
A település területfelhasználását tekintve külön vizsgáljuk a bel és a külterület területfelhasználását.

A belterület nagy része jellemzően lakóterület családiházak lakóingatlanokkal. A település központi részén a lakóépületek mellett a település mértének megfelelő intézményi területeket találunk, ahol a település igazgatási, oktatási, egészségügyi, kereskedelmi létesítményei találhatók. Az intézményi területek egymáshoz térben közel helyezkednek el (Polgármesteri Hivatal, Művelődési ház és könyvtár, Kápolna) térben kicsit távolabb a Községi Konyha és Óvoda található.

A belterületen sok az üres, beépítés nélküli ingatlan, melyek a lakótelkek között beékelődve találhatók. A lakóterületeken jellemző, hogy a mezőgazdasággal foglalkozók kertjük udvarán tárolják a mezőgazdasági gépeket. A belterület szélén található a település temetője, mely jelentős területtel rendelkezik. A belterület zöldterületei a közparkok a községháza melletti játszótér. A belterületi területfelhasználás a Tf-2 tervlapon ábrázolásra került.

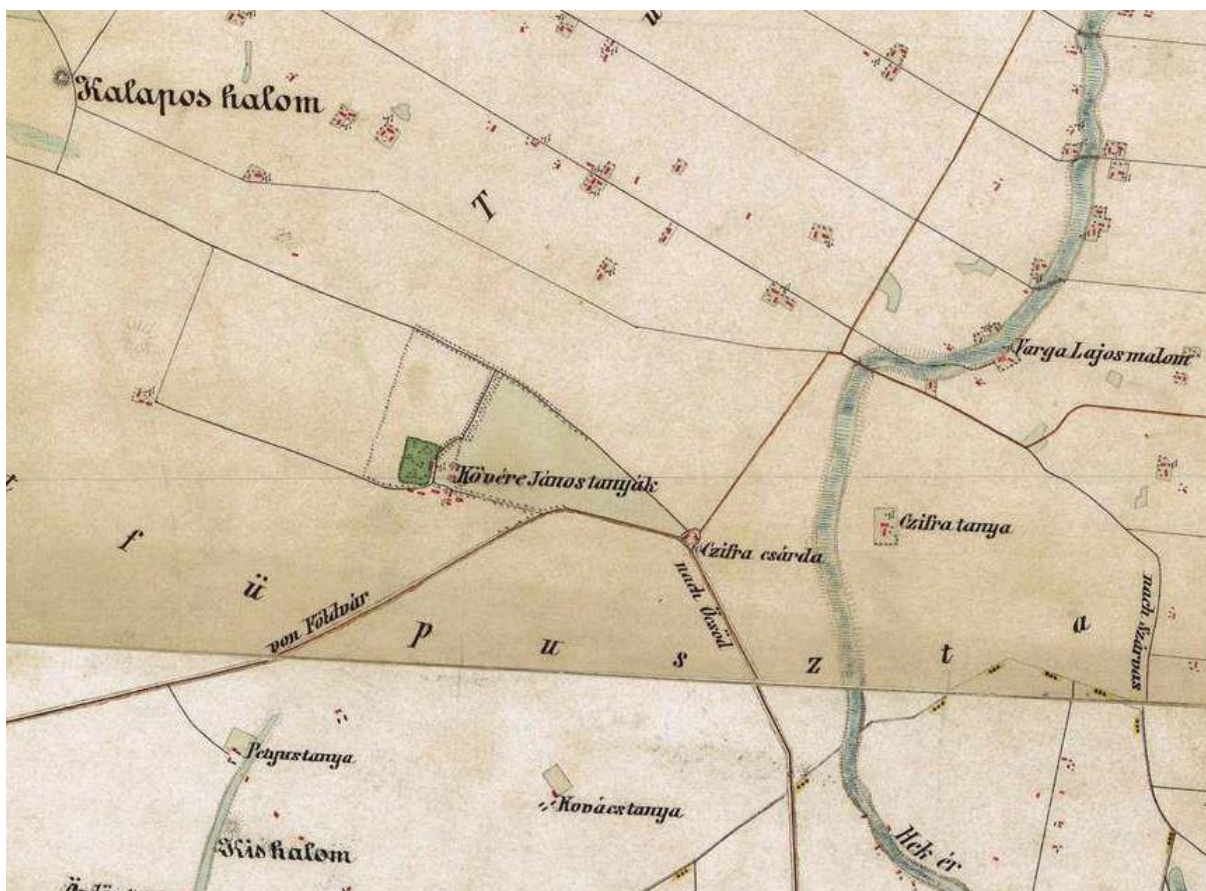
A külterület zöme általános mezőgazdasági, szántó terület. Jelentős nagyságú öntözött területek is vannak. A település belterületéhez mérten hatalmas a külterület, mely megyei viszonylatban is kiemelkedő. A külterületen nagy, működő állattartó telepek találhatók, jellemzően burkolt út mellett. A legnagyobbak a Vitaleggs baromfitelepe, A Hazai Pirospaprika Kft fűszerpaprika feldolgozó üzeme, az Alcsiszigeti MgZrt tehenészeti telepe.

1.14.1.1. A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

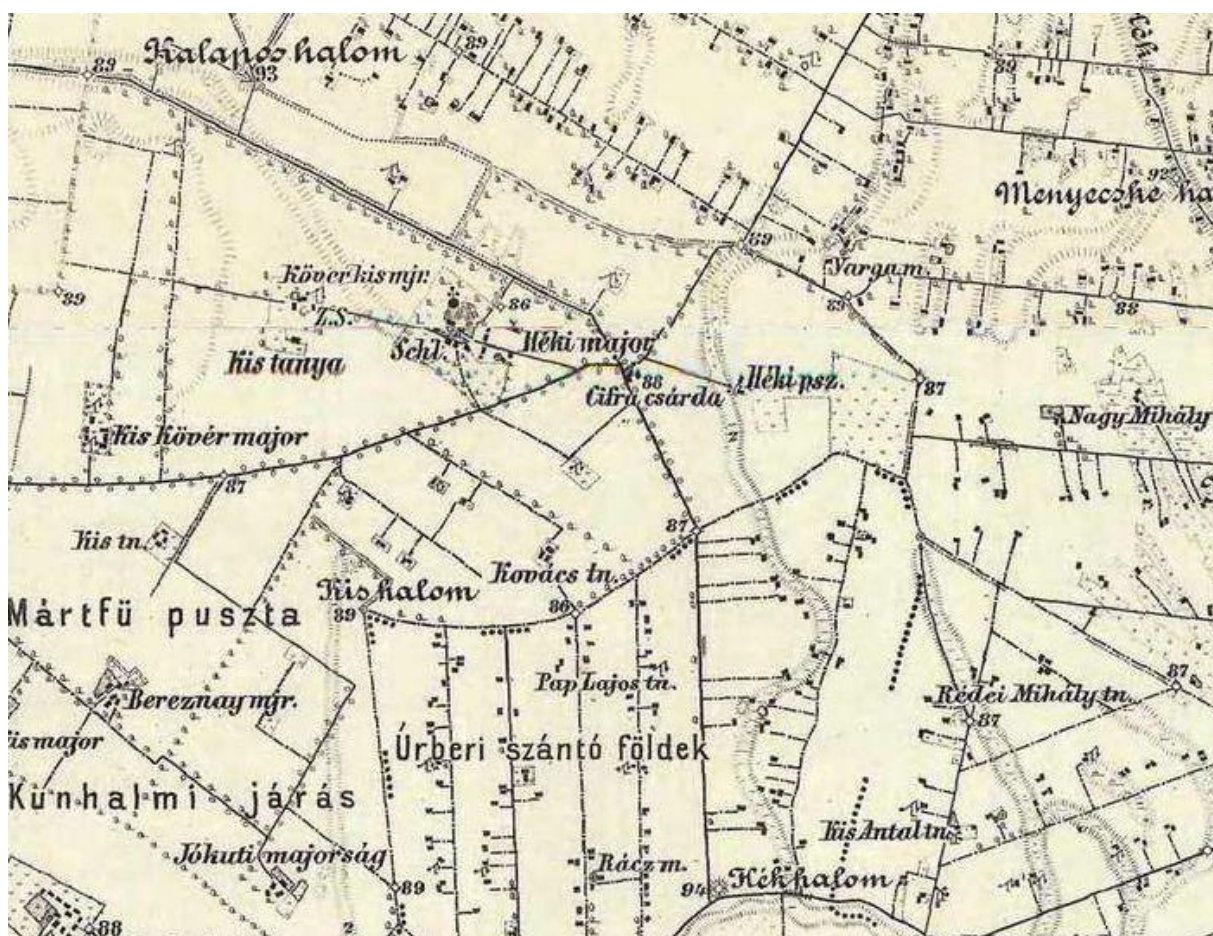
Az I. katonai felmérés (1763 – 1787) térképe jól mutatja, hogy Mezőhék ekkor még valójában nem létezett, csak elszórtan tanyákat találunk a külterületen

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A II. katonai felmérés (1806 – 1887) térképén a tanyák mellett nevesíti Kövér János tanyáját

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A III. katonai felmérés (1869 – 1887) már mutatja a Héki majort, a meghatározó főbb utakat és a tanyavilágot

1.14.1.2. Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok

Mezőhék Község ingatlan - nyilvántartási területi kimutatása a Szolnok Járási Hivatal, Járási Földhivatala 2017. július 04-i adatszolgáltatása alapján.

Művelési ágak	Fekvések területe ha/m ²			Összesen
	Belterület	Külterület	Zártkert	
Szántó	2.7387	8055.5963		8058.3350
Rét		16.5435		16.5435
Szőlő				
Kert				
Gyümölcsös		2.2018		2.2018
Legelő		61.4759		61.4759

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Nádas				
Erdő	0.8008	179.8175		180.6183
Kivett	33.6146	611.1742		644.7888
Halastó				
Fásított terület		18.0669		18.0669
Összesen	37.1541	8944.8761	0.0000	8982.0302

Földrészletek darabszáma:	Belterület:	194
	Külterület:	1898
	Zártkert:	0

	Összesen:	2092

1.14.1.3. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

Mezőhéken jellemzően a beépítésre szánt területek a belterület és a külterületen lévő jelentős nagyságú állattartó és mezőgazdasághoz kötődő major területek. A belterületi beépítésre szánt területek zöme lakóterület. A településen a beépítés intenzitása és jellege alapján falusias lakóterület alakult ki. A beépítésre szánt területen a település központjában a lakó és intézményi funkciójú épületek vegyesen találhatók.

A jelentős nagyságú külterületen a beépítésre szánt területek a belterületnek többszörösei. A külterületi kivett területek a majorok, állattartó telepek területei, a gazdasági létesítmények területei, a még meglévő tanyák. A nagyobb gazdasági telepek (volt TSZ majorok, állami gazdaság telepei) egykor a gazdasági létesítmények mellett szociális épületeknek, irodáknak és szolgálati lakásoknak is helyet adtak. Mára ezek a funkciók háttérbe szorultak, még fellelhetők használaton kívül ezek az épületek, vagy ezek maradványai és néhány típus szolgálati ház is megtalálható, melyek kisebb hányadát ma is lakják.

A belterületen beépítésre nem szánt területek jellemzően a közterületek, valamint a nagykiterjedésű zöldterületek, ahová a temető területét is soroljuk.

A település jellegzetessége belterületen a nagyszámú beépítetlen terület.

A beépítésre nem szánt területek zöme a külterületen helyezkedik el. A település külterületének nagy része szántó terület, ahol szántóföldi növénykultúrákat termesztnek, továbbá kisebb legelőterületek találhatók, valamint kisebb erdőterületek.

1.14.1.4. Funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatok)

A település intézmény- szervezete az elmúlt években jelentősen megváltozott.

Oktatási intézmények terén az intézményellátó szervezet a KLIK (Klébersberg Intézményfenntartó Központ), mely a település óvodájának fenntartója. Az elmúlt években a településen megszűnt az iskolai oktatás, így az általános iskolásokat naponta Martfű Általános

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

iskolájába szállítják. A martfői általános iskola fenntartója a KLIK (Klébersberg Intézményfenntartó Központ).

Egészségügyi ellátás terén a település háziorvosi szolgálatát látja el háziorvos, az ügyeleti ellátás Mezőtúron biztosított. Szakorvosi ellátást és a családsegítő szolgálatot szintén Mezőtúr városa biztosítja.

Kereskedelmi ellátás területén a településen a Mini ABC (József Attila út 15.) biztosítja az alapvető fogyasztási cikkek megvásárlásának lehetőségét. Egy vendéglátó egység van a településen a Lesz Vigasz Söröző a József Attila út 15 szám alatt.

1.14.1.5. Alulhasznosított barnamezős területek

A településen alulhasznosított területek közé sorolhatjuk a külterületi nem működő majorokat, a felhagyott külterületi ingatlanokat.

1.14.1.6. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

A településen klasszikus értelemben konfliktussal terhelt, szlömösödött terület nincs.

1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata

1.14.2.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

Mezőhék község telekméret vizsgálata a mellékelt Tm-1 rajzszámú térképen került ábrázolásra.

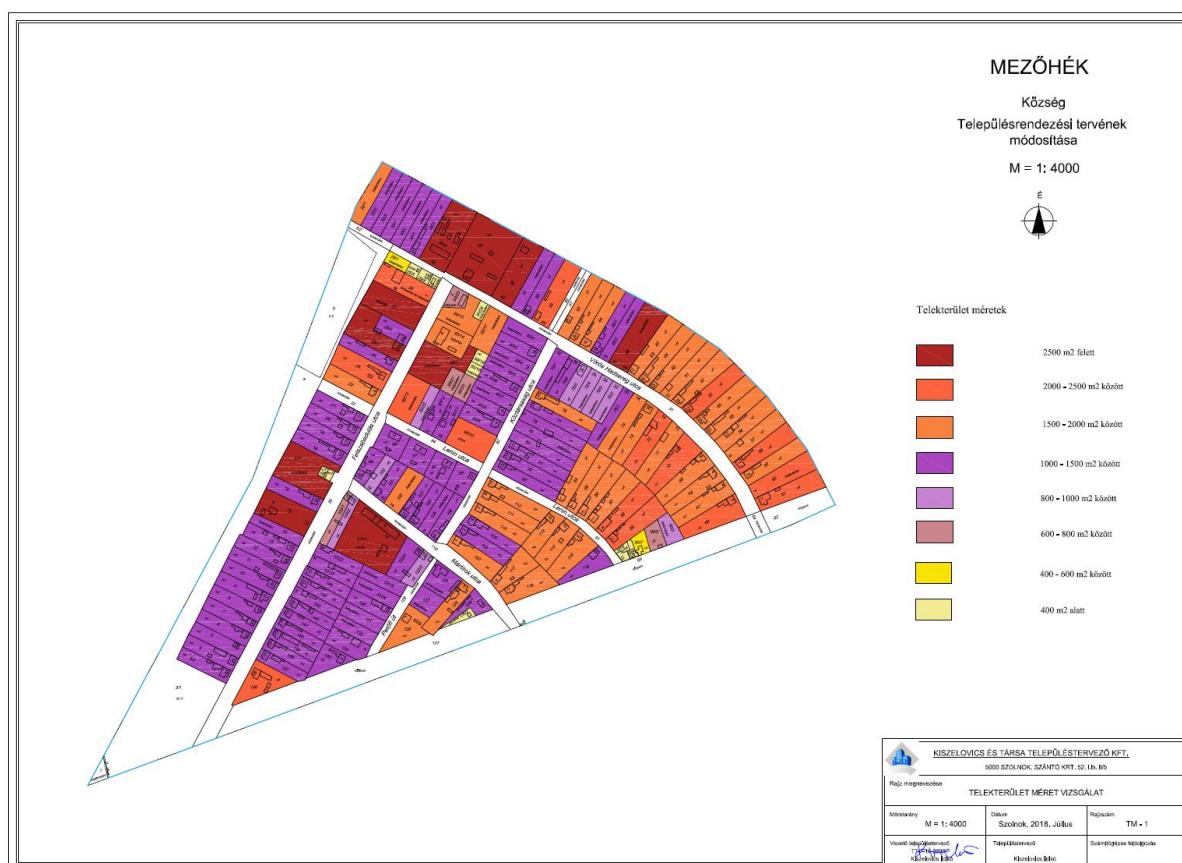
A település belső szerkezetét kétféle megközelítésben lehet vizsgálni.

A klasszikus morfológia elsősorban a települési utcahálózat vizsgálata alapján különíti el az alaprajzi típusokat, míg a funkcionális morfológia elsősorban a települési szerepkörök térbeli rendjét vizsgálja.

A klasszikus morfológia alapján általában a városok összetettebb típust képviselnek, vagyis többféle morfológiai, alaprajzi alaptípus keverékéből tevődik össze. Valamely település morfológiája a kialakulásához, az alapításához kötődik. Alapvetően meghatározó, hogy létrejötté fokozatos, hosszú történeti folyamat eredménye, vagy meghatározott alapításhoz kötődik. Mezőhék esetében hosszú történelmi folyamatról nem beszélhetünk.

A viszonylag fiatal település belterülete mérnöki tervek alapján kijelölt utcákból, kiosztott telkek áll. A telekméreteket a hagyományos, falusias gazdálkodást követve viszonylag nagy méretűek.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

1.14.2.2. A tulajdonjogi vizsgálat

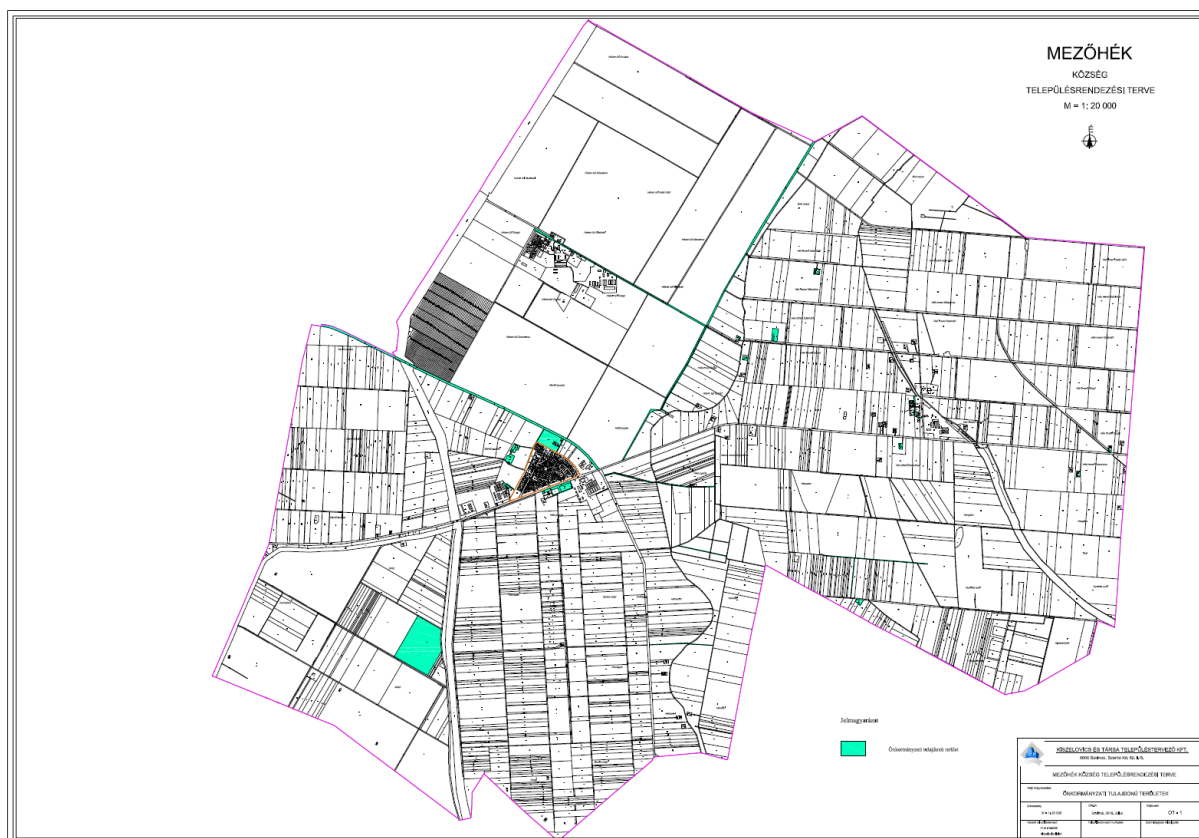
A településen az ingatlanok tulajdonjelleget szerint állami, önkormányzati, magán és egyházi tulajdonban vannak. A magántulajdonú ingatlanok nagy része magánszemélyeké, míg kisebb hányad magán tulajdonú gazdasági társaságoké. Az egyházak ingatlanai közé a templom területe tartozik.

1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter

Az önkormányzati tulajdonkataszter az önkormányzat adatközlése alapján került térképi ábrázolásra az ÖT-1 tervlapokon.

A belterületen az önkormányzati utakon, közterülteken kívül intézmények és lakóingatlanok és be nem épített területek tartoznak önkormányzati tulajdonba. A külterületen a feltáróutak nagy része, mezőgazdasági területek önkormányzati tulajdonú.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

A hivatalos alaptérkép állomány mellett az épületállomány és környezet geodéziai felmérése nem szükséges.

1.14.5. Az építmények vizsgálata

1.14.5.1. Funkció, kapacitás

Mezőhék teljes belterületének zömét a magántulajdonú lakóingatlanok alkotják. A lakóingatlanokat elsődlegesen lakó célokra használják. A főbb utak mellett megfigyelhető a lakóingatlanok vegyes célú használata elsősorban kisebb családi vállalkozások működnek az ingatlan egy részében. Jellemzően a falusi életvitelnek megfelelően a lakóingatlanok telkeit konyhakertként használják és jellemző a saját célú használat – elsősorban baromfi – tartása, valamint jellemző a mezőgazdasági gépek tárolása telken belül.

Az intézményeket az adott funkciónak megfelelően használják. A kapacitás megfelelő, azonban még a megújuló energiahasználat nem terjedt el.

Az intézmények közül iskola nem működik a településen.

1.14.5.2. Beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)

Mezőhék lakóterületein a jellemző beépítési mód az oldalhatáron álló családházak beépítés. A beépítés mértéke alapján a beépítés 30% alatt van. Az oldalhatárra épült családházak területek előkert tekintetében változatos képet mutatnak, a településen belül jelentős számú az előkert nélküli a beépítés, máshol 3-5 méteres előkertek vannak.

A községházához közel egy néhány lakásból álló tetőtérbeépítéses sorház alakult ki, mely jellegében különbözik a többi családházról.

A település központi részén lévő intézmények jellemzően szabadon állóak, de méreteik miatt a telek szélességének hangsúlyos elemei. A községháza jelentős méretű előkerttel rendelkezik. Az intézményi terület sűrűsége és beépítési százaléka hasonló a családi házas területekhez.

Az elmúlt években építési engedély a belterületi ingatlanok esetében nem került kiadásra, a külterületen a Versivet Kft. fejlesztése volt engedélyköteles az elmúlt években.

1.14.5.3. Magasság, szintszám, tetőidom

Mezőhék lakóterületein a jellemző szintszám a földszintes családház. Az 1960-70-es években jellemzően sátoztetős kockaházak is épültek. A földszint+tetőter beépítéses épületek nem jellemzőek.

A központi részen, a községházához közel lévő tetőtérbeépítéses sorház mérete és épületmagassága miatt is kiemelkedik a többi épülettől.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Épületmagasság tekintetében a templom nagyobb magasságú, de léptékében, méreteiben a település nagyságához igazodik. Az intézmények (községháza, könyvtár) épületmagassága a családiházakkal azonos, méretében és épületelhelyezésében tér el. A lakóházak átlagos épületmagassága 4,0 – 4,5 méter épületmagasság (homlokzatmagasság).

1.14.5.4. Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

A településkarakterre jellemző, a település kis méretéből eredően, hogy az egész belterülete egy egységnek vehetjük, ahol a központi részen a templom – művelődési ház – községháza található. Az utcaképekre jellemző, hogy a sok beépítetlen terület és jellemző a mezőgazdasági telekhasználat és géptárolás.

A település egészére jellemző az oldalhatáronálló épületek alkotta utcakép, a különböző épülettípusok egymásmellettiége.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

1.14.6. Az épített környezet értékei

1.14.6.1. Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

Mezőhék település kialakulásából következően a történelmi térképek tanulsága szerint történeti magról, ősi településről nem beszélhetünk. A korabeli katonai felmérések arról tanúskodnak, hogy mezőgazdasági terület volt ezen a részen, majd később elszórt tanyatelkek alakultak ki. Alapítása Kövér János uradalmához köthető, de még ebben az időben is a majorságon kívül csak tanyákkal találkozunk, a valódi belterület csak az 1950-es évek körül alakult ki.

1.14.6.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

A Lechner Lajos Tudásközpont adatszolgáltatása alapján Mezőhéken az alábbi lelőhelyek találhatók:

Azonosító	Lelőhelyszám	Név	hrsz
32814	1	Hangács - halom	092/6, 092/7, 095, 0116
32815	2	Hék - halom	057, 058/18
32816	3	Kalapos - halom	048/15, 048/16, 048/17, 048/20, 0321
78279	4	Hék – halmi dűlő, Arany tanya	060/11, 063, 060/12, 060/3

A régészettel az örökségvédelmi hatástanulmány régészeti fejezete foglalkozik részletesen.

1.14.6.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

A településen védett épített környezet nem található, de a helyi arculatot biztosító építészeti jellemzőkkel rendelkező épületek igen, mely részletesen a településképi arculati kézikönyvben található.

1.14.6.4. Világörökségi és világörökség várományos terület

A településen ilyen terület nem található.

1.14.6.5. Műemlék, műemlékegyüttes

A településen műemlék, műemlékegyüttes nem található.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

1.14.6.6. Műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történeti kert, temető és temetkezési emlékhely

A településen védett történeti kert, temető és temetkezési emlékhely nem található.

Temető

A község temetője a külterületen, a belterülethez térben közel helyezkedik el.

1.14.6.7. Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet

Műemléki terület nem került kijelölésre

1.14.6.8. Nemzeti emlékhely

A településen nemzeti emlékhely nem található.

1.14.6.9. Helyi védelem

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Mezőhék Község Önkormányzata a 12/2017. (XII.29.) számú településképi rendeletében döntött a településképinek védelméről. A rendeletben nem rendeltek el helyi védelmet, azonban a településképi arculati kézikönyv tartalmaz néhány a településképi és helytörténet szempontjából meghatározó helyi értéket, melyek a következők:

- Kővér kápolna

- Templom

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái

Mezőhék épített környezetének konfliktusai, problémái jellemzően a belterületen a mezőgazdasági gépek tárolása, közlekedése okozza.

A belterületen sok a burkolatlan utak aránya, valamint a jelentős mezőgazdasági gépforgalom miatt a sárfelhordás is gondot okoz és ez is épített környezeti konfliktushelyzetet eredményez.

A belterületi be nem épített területek is településképi szempontjából problémát okoznak.

1.15. Közlekedés

1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Mezőhék község Jász-Nagykun-Szolnok megyében, a megyeszékhelytől mintegy 30 km-re dél, dél-keletre, a megye középső részén található. A település közúti hálózati kapcsolatát a település külterületén Dél – Észak-Nyugat irányban áthaladó 4627. jelű Öcsöd – Martfű összekötőút és a Nyugat – Kelet irányú 4628. jelű Tiszaföldvár – Mezőtúr összekötőút biztosítja.

Mezőhék és környezete (Forrás: Google Maps)

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

1.15.2. Közüti közlekedés

Az országos közutak hálózata:

Az országos közutak hálózata:

Az országos közúthálózat részeként az alábbi utak érintik a települést:

A 4627. jelű és 4628. jelű összekötő utak biztosítják Mezőhék község országos közúthálózatba történő becsatlakozását. A 4627. jelű összekötőút a 7+505 – 16+150 km szelvényei között érinti a település külterületi szakaszát, amely során a 11+736 km szelvényben keresztezi a 4628. jelű összekötő utat. A 4628. jelű összekötőút a 7+165 – 19+540 km szelvények között érinti a település területét. A belterületet egyik összekötő út sem érinti, legfeljebb a belterületi határ mellett halad. Az összekötőutak burkolt szélessége 7,00 méter.

Az érintett 4627. jelű és 4628. jelű összekötő, állami kezelésű országos közutakon a 2016. évben mért közúti forgalomszámlálási adatok alapján az alábbi értékek mutathatók ki:

4627. jelű Öcsöd - Martfű összekötőút:

Az átlagos napi forgalom (ÁNF): 1413 jármű/nap, azaz 1852 E/nap volt a 2016. évben.

A számlálás a 11+000 km. szelvényben történt.

A járműtípusonkénti megosztás:

	2016. évben:	2031-ben:	E/nap	MOF
Személygépkocsi	817 j/nap x 1,311 =	1071 j/nap x 1,0 =	1071 x 0,15 =	161 E/óra
Autóbusz	24 j/nap x 1,032 =	32 j/nap x 2,5 =	80 x 0,15 =	12 E/óra
Tehergépkocsi	487 j/nap x 1,331 =	648 j/nap x 2,5 =	1620 x 0,15 =	243 E/óra
Motorkerékpár	8 j/nap x 1,038 =	8 j/nap x 0,8 =	6 x 0,15 =	1 E/óra
Kerékpár	4 j/nap x 1,000 =	4 j/nap x 0,3 =	1 x 0,15 =	0 E/óra
<u>Lassú járművek</u>	<u>73 j/nap x 1,333 =</u>	<u>97 j/nap x 2,5 =</u>	<u>243 x 0,15 =</u>	<u>36 E/óra</u>
	1413 j/nap	1860 j/nap	3021 E/nap	453 E/óra

A fentiek alapján várható forgalomnagyság a 2031. évben:

- az átlagos napi forgalom (ÁNF): **1860 j/nap**
- a mértékadó óraforgalom (MOF): **453 E/óra**

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A megengedett forgalomnagyság 1000 E/óra egy forgalmi sávra, így az útpálya jelenlegi geometriai kialakítása nem fog megfelelni a 2031. évig a várható forgalomnagyságnak.

4627. jelű Öcsöd - Martfű összekötőút:

Az átlagos napi forgalom (ÁNF): 1008 jármű/nap, azaz 1136 E/nap volt a 2016. évben.

A számlálás a 14+900 km. szelvényben történt.

A járműtípusonkénti megosztás:

	2016. évben:	2031-ben:	E/nap	MOF
Személygépkocsi	604 j/nap x 1,311 =	792 j/nap x 1,0 =	792 x 0,15 =	119 E/óra
Autóbusz	12 j/nap x 1,032 =	12 j/nap x 2,5 =	30 x 0,15 =	5 E/óra
Tehergépkocsi	362 j/nap x 1,331 =	482 j/nap x 2,5 =	1205 x 0,15 =	181 E/óra
Motorkerékpár	14 j/nap x 1,038 =	15 j/nap x 0,8 =	12 x 0,15 =	2 E/óra
Kerékpár	6 j/nap x 1,000 =	6 j/nap x 0,3 =	2 x 0,15 =	0 E/óra
Lassú járművek	10 j/nap x 1,333 =	13 j/nap x 2,5 =	33 x 0,15 =	5 E/óra
	1008 j/nap	1320 j/nap	2074 E/nap	312 E/óra

A fentiek alapján várható forgalomnagyság a 2031. évben:

- az átlagos napi forgalom (ÁNF): **1320 j/nap**
- a mértékadó óraforgalom (MOF): **312 E/óra**

A megengedett forgalomnagyság 1000 E/óra egy forgalmi sávra, így az útpálya jelenlegi geometriai kialakítása nem fog megfelelni a 2031. évig a várható forgalomnagyságnak.

4628. jelű Tiszaföldvár - Mezőtúr összekötőút:

Az átlagos napi forgalom (ÁNF): 1484 jármű/nap, azaz 1840 E/nap volt a 2016. évben.

A számlálás a 11+000 km. szelvényben történt.

A járműtípusonkénti megosztás:

	2016. évben:	2031-ben:	E/nap	MOF
Személygépkocsi	901 j/nap x 1,311 =	1181 j/nap x 1,0 =	1181 x 0,15 =	177 E/óra
Autóbusz	39 j/nap x 1,032 =	40 j/nap x 2,5 =	100 x 0,15 =	15 E/óra
Tehergépkocsi	483 j/nap x 1,331 =	643 j/nap x 2,5 =	1608 x 0,15 =	241 E/óra
Motorkerékpár	12 j/nap x 1,038 =	12 j/nap x 0,8 =	10 x 0,15 =	2 E/óra
Kerékpár	2 j/nap x 1,000 =	2 j/nap x 0,3 =	1 x 0,15 =	0 E/óra
Lassú járművek	47 j/nap x 1,333 =	63 j/nap x 2,5 =	158 x 0,15 =	24 E/óra

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

1484 j/nap

1941 j/nap

3058 E/nap 459 E/óra

A fentiek alapján várható forgalomnagyság a 2031. évben:

- az átlagos napi forgalom (ÁNF): **1941 j/nap**
- a mértékadó óraforgalom (MOF): **459 E/óra**

A megengedett forgalomnagyság 1000 E/óra egy forgalmi sávra, így az útpálya jelenlegi geometriai kialakítása nem fog megfelelni a 2031. évig a várható forgalomnagyságnak.

4628. jelű Tiszaföldvár - Mezőtúr összekötőút:

Az átlagos napi forgalom (ÁNF): 1008 jármű/nap, azaz 1321 E/nap volt a 2016. évben.

A számlálás a 24+000 km. szelvényben történt.

A járműtípusonkénti megosztás:

	2016. évben:	2031-ben:	E/nap	MOF
Személygépkocsi	626 j/nap x 1,311 =	821 j/nap x 1,0 =	821 x 0,15 =	123 E/óra
Autóbusz	46 j/nap x 1,032 =	47 j/nap x 2,5 =	118 x 0,15 =	18 E/óra
Tehergépkocsi	302 j/nap x 1,331 =	402 j/nap x 2,5 =	1005 x 0,15 =	151 E/óra
Motorkerékpár	15 j/nap x 1,038 =	16 j/nap x 0,8 =	13 x 0,15 =	2 E/óra
Kerékpár	10 j/nap x 1,000 =	10 j/nap x 0,3 =	3 x 0,15 =	0 E/óra
Lassú járművek	9 j/nap x 1,333 =	12 j/nap x 2,5 =	30 x 0,15 =	4 E/óra
	1008 j/nap	1308 j/nap	1990 E/nap	299 E/óra

A fentiek alapján várható forgalomnagyság a 2031. évben:

- az átlagos napi forgalom (ÁNF): **1308 j/nap**
- a mértékadó óraforgalom (MOF): **299 E/óra**

A megengedett forgalomnagyság 1000 E/óra egy forgalmi sávra, így az útpálya jelenlegi geometriai kialakítása nem fog megfelelni a 2031. évig a várható forgalomnagyságnak.

A fenti vizsgált 4628. jelű országos közút az osztályba sorolás szerint:

- a külterületet tekintve:

Tervezési osztály: K.V.

Környezeti körülmény: A

Tervezési sebesség: 90 km/óra

- a belterületet tekintve:

Tervezési osztály: B.V.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Hálózati funkció: c

Környezeti körülmény: C

Tervezési sebesség: 40 km/óra

Az egyéb közlekedő utaknál forgalomszámlálás a jelentéktelen nagyságú forgalomnagyság miatt nem történt, így adatok nem állnak rendelkezésre.

A belterületen a többi út a helyi Önkormányzat kezelésében lévő úthálózatot képezi.

A város belterületén a **gyűjtő utak** hivatottak a lakó utak közúti forgalmát az országos úthálózat útjaihoz vezetni, melyek beépítési szélességük jellemzően 20,00 méter.

A településen az alábbi utak sorolhatóak a gyűjtőút kategóriába:

- Mártírok út
- Felszabadulás út (Mártírok úttól a templomig)

Az osztályba sorolás szempontjából a gyűjtő utak a B.V. tervezési osztályú, a hálózati funkció: C, a környezeti körülmény: C, a tervezési sebesség: 40 km/óra.

A város belterületén a többi utca a lakó utak kategóriájába sorolható a beépítési szélességeket figyelembe véve.

A többi út a **lakóutak** kategóriájába sorolható, a lehetőségnek megfelelően 5,00 – 18,00 m közötti beépítési szélességgel.

A lakó utak osztályba sorolásukat tekintve a tervezési osztályuk jele: B.VI. , hálózati funkciójuk : d, környezeti körülmény: C, a tervezési sebesség: 30 km/óra.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Kiépítettség:

A település belterületén az úthálózat kiépítettsége a forgalmi viszonyokat és az úthálózat nagyságát tekintve megfelelő, hozzávetőlegesen az úthálózat 70%-a burkolattal rendelkezik, a nem szilárd burkolattal rendelkező utaknál rendszerint az útalap már elkészült.

Csomópontok:

A község belterületén a legforgalmasabb közúti csomópont a Mártírok út és a 4628. jelű Tiszaföldvár – Mezőtúr összekötő út csomópontja.

A csomópontok geometriai kialakítása megfelelő, területük elégséges, baleset a tervezés időszakáig nem volt, új csomóponti kialakításhoz a terület helye biztosított.

A felszorzott forgalomnagysági értékek szerint a meglévő csomópontok kialakítása a forgalomnagyságot, valamint a településen áthaladó tranzit forgalmat tekintve nem fog megfelelni a 2031. évi tervezési időszak végéig várható forgalmi igényeknek.

A csomópontok elhelyezkedését az A-2 rajzszámú Alaptérkép II. tartalmazza.

Töltőállomások:

A település területén töltőállomás nem található. A környező településeken (Tiszaföldvár, Martfű) biztosított az üzemanyag vételezési lehetőség.

Vízi közlekedés:

A településen vízi közlekedés nem üzemel.

Légi közlekedés:

A területen légi közlekedés nem üzemel.

1.15.3.Közösségi közlekedés

1.15.3.1. Közúti

Mezőhék lakói a környező településekre közúton egyéni- és tömegközlekedési eszközökön juthatnak el. Az autóbuszjárat a helyi igényeknek teljesen megfelel. A településen belül helyi tömegközlekedési járat nem üzemel.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A távolsági járatokkal jellemzően Szolnok, Kunszentmárton, Mezőtúr, Martfű, Tiszaföldvár felé juthatnak el a település lakói.

A településen belüli autóbusz megállóhelyek a Felszabadulás úton 1 db, a Mártírok úton 2 db a forgalmi sávon kerültek kijelölésre.

1.15.3.2. Kötőtpályás

A településen vasúti pálya nem üzemel. A legközelebbi vasúti állomás Mezőtúron, illetve Tiszaföldváron található.

1.15.4. Kerékpáros és gyalogosközlekedés

A településen belül kiépített kerékpárút nem található. A településen a lakosság jelentős része kerékpáron közlekedik, a kerékpáros forgalom az alföldi településeket tekintve megfelelő.

A burkolt utcákban legalább az egyik oldalon a gyalogos közlekedés érdekében kiépített szilárd burkolatú járdák találhatóak. A településen kijelölt gyalogos-átkelőhely nem található.

1.15.5. Parkolás

A településen belül jelentős férőhellyel rendelkező parkolóhely a Polgármesteri hivatal előtt 3 db és az Óvoda és Általános iskola előtt 2 db található.

A gépjárművek elhelyezése a városban belül saját telken megoldott. A település belterületén, az egyéb helyeken (lakóutakon) a keresztmetszeti elrendezés és a csekély forgalom nagyság lehetővé teszi az útpadkán történő megállásokat, várakozásokat.

A további közintézmények előtt a parkolóhelyek biztosítása nem megoldott, azok kiépítése szükséges és fontos lenne.

1.16. Közművesítés

1.16.1. Víziközművek

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Mezőhék község az Alföldön, Jász-Nagykun-Szolnok megye déli részén található, a Tiszától kb. 10 km-re észak felé, a Nagykunsági-főcsatorna mellett. Az Észak-Alföldi régióban, a Mezőtúri járásban helyezkedik el, Tiszaföldvártól 10 km-re keletre, Mezőtúrtól 18 km-re nyugatra. Legközelebbi település: Mesterszállás.

A település a kiterjedt tanyavilágból jött létre 1951. december 30-án a Belügyminisztérium utasítására.

Az Alföld nagytáján belül, a Közép-Tisza-vidék nevű középtáj 1.7.22. számú Szolnok-Túri-sík megnevezésű kistáján helyezkedik el, a Nagykunsági-főcsatorna keleti oldalán.

Teljes területe sík, a tengerszint feletti magasság 80-90 méter közötti.

A Mezőtúri kistérséghez tartozik, amely Jász – Nagykun – Szolnok megye déli részén helyezkedik el.

A kistérség települései a következők:

Mezőtúr, Túrkeve, Kétpó, Mesterszállás, Mezőhék.

Megközelíthetőség:

Közúton a Tiszaföldvárt Mezőtúrral összekötő harmadrendű főúton érhető el, illetve a Martfűt Öcsöddel (44 sz.) összekötő alsóbrendű úton.

Vasútvonal nem vezet át a településen, a legközelebbi vasútállomás Mezőtúron vagy Tiszaföldváron található.

A település közigazgatási területének szomszédai:

- 📍 Martfű,
- 📍 Mezőtúr,
- 📍 Tiszaföldvár,
- 📍 Kétpó,
- 📍 Kengyel,
- 📍 Mesterszállás,
- 📍 Öcsöd

Fontosabb statisztikai adatok:

- 📍 Lakónépesség: 347 fő (2017. január 1-i KSH statisztikai adat),
- 📍 Lakások száma: 164 db (2017. január 1-i KSH statisztikai adat),
- 📍 Lakossűrűség: 2,116 fő/lakás (2017. január 1-i KSH statisztikai adat),
- 📍 Népsűrűség: 3,863 fő/km² (2017. január 1-i KSH statisztikai adat),
- 📍 Közigazgatási terület: 89,82 km² (2017. január 1-i KSH statisztikai adat),

TERMÉSZETFÖLDRAJZI, DOMBORZATI, ÉGHAJLATI, HIDROLÓGIAI ADOTTSÁGOK

Részletesen a 1.7.22. számú *Szolnok-Túri-sík* bemutatása jelen dokumentum 1. fejezetében található.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

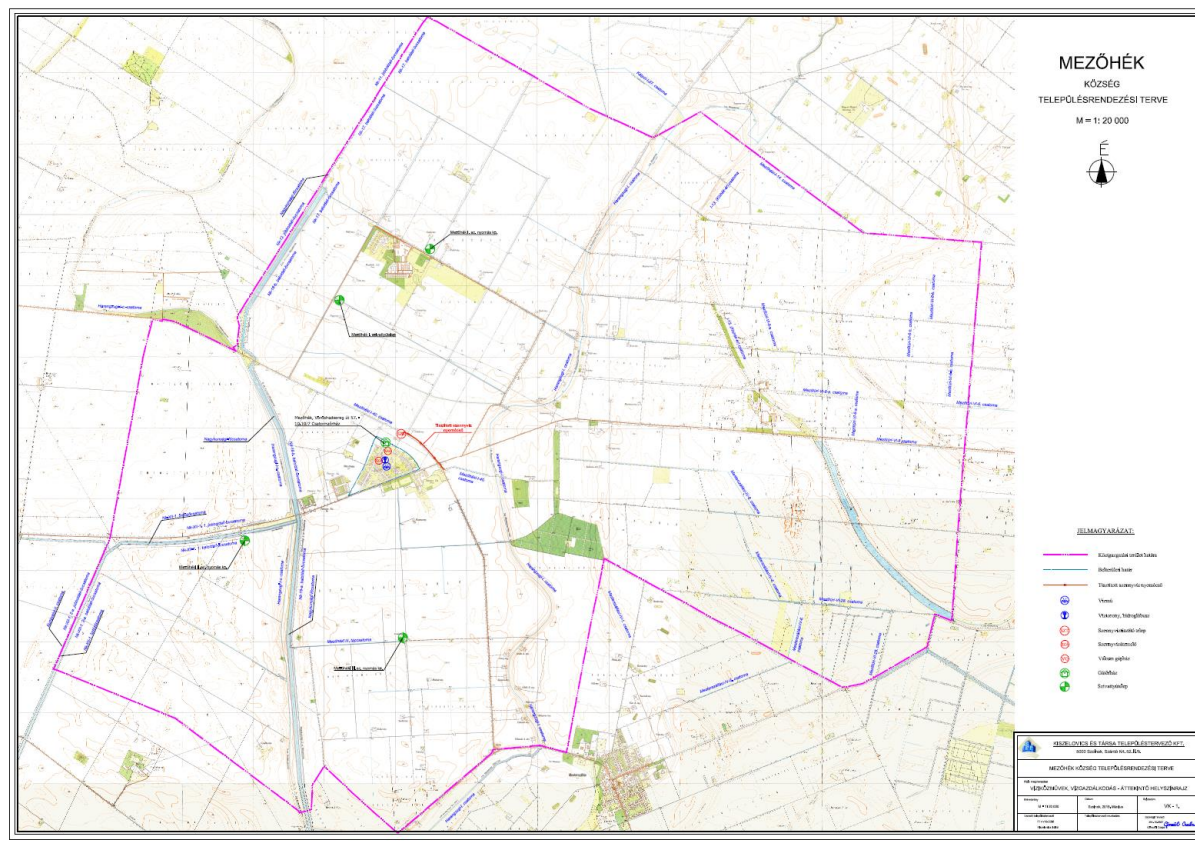
Közműellátási adatok a 2016-os évre vonatkozóan (Forrás: KSH statisztikai adatok):

MEZŐHÉK	2016.
Lakásállomány (db)	164*
Közüzem i vívívezeték hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	141
Közüzem i vívívezeték hálózatba bekapcsolt lakások aránya (ellátottság)	85,98 %
Közüzem i vívívezeték hálózat hossza (km)	9,20
Üzemelő közkifolyók száma (db)	4
Az összes szolgáltatott ivóvíz mennyisége (1000 m3)	11,99
Háztartásoknak szolgáltatott ivóvíz mennyisége (1000 m3)	11,80
Közüzem i szennyvíz-elvezető rendszerbe bekapcsolt lakások száma (db)	111
Közüzem i szennyvíz-elvezető rendszerbe bekapcsolt lakások aránya (ellátottság)	67,68 %
Közüzem i szennyvíz-elvezető csatornahálózat hossza (km)	2,3
Közüzem i szennyvíz-elvezető csatornahálózatban elvezetett összes szennyvíz mennyisége (1000 m3)	35,40
A közcatornában elvezetett összes tisztított szennyvízből III. tisztítási fokozattal is megtisztított szennyvíz mennyisége (1000 m3)	35,40
A háztartásokból a közüzem i szennyvíz-elvezető csatornahálózatban elvezetett szennyvíz mennyisége (1000 m3)	8,99
Közműves szennyvíztisztító telepek tervezett kapacitása (kgO2/nap)	9
A településről közvetlenül a szennyvíztisztító telepre szállított folyékony hulladék (szippantott szennyvíz) mennyisége (1000 m3)	**
Háztartási villamosenergia fogyasztók száma (db)	160
Villamos energia hálózatba bekapcsolt lakások aránya (ellátottság)	~ 100 %
Az összes villamosenergia-fogyasztó száma (db)	202
A kiefeszűltégű villamosenergia-elosztóhálózat hossza (km)	3,60
Háztartási gázfogyasztók száma (db)	84
Az összes gázfogyasztók száma (db)	109
Gázellátó hálózatba bekapcsolt lakások aránya (ellátottság)	51,22 %
A háztartási gázfogyasztókból a fűtési fogyasztók száma (db)	84
A teljes gázvezeték hálózat hossza (km)	12,60

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

* : 2017. január 1-i KSH statisztikai adat

** : Nem áll rendelkezésre adat

1.16.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz-termálvíz hasznosítás)

Mezőhék község víziközműveinek üzemeltetője a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt.

A település minden utcájában kiépültek a vízellátó rendszer létesítményei.

A város vízellátó hálózatának hossza 9,20 km. A vízellátó hálózat nagyrészt körvezetékes kialakítású. Az újabb vezetékek KM-PVC anyagúak, míg a régebbiek azbesztcementből épültek.

A Lenin utca és a Köztársaság utcák keresztezésénél lévő vízműtelepen található az 50 m³ térfogatú hidroglobusz, amely a megfelelő víznyomást biztosítja a település vízellátó hálózatában.

A lakások 100 %-a ivóvízzel ellátott, a vezetékes vízbekötéssel nem rendelkező ingatlanok számára 4 db jelenleg is üzemelő közfolyókról biztosított az ivóvíz.

A község központi részén lévő vízműtelep vízbázisa korábban egy db vízműkút volt, melynek kapacitása 51,7 m³/d (átlag), 2,154 m³/h, 36 l/sec.

A rendelkezésre álló vízmennyiség elegendő volt, azonban a kút esetleges meghibásodása esetén tartalék kút nem állt rendelkezésre.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Ezenkívül a vízmű által szolgáltatott ivóvíz minősége sem felelt meg a jogszabályban előírt határértékeknek.

A mezőhéki vízműtelep

A vízmű mértékadó kapacitása 51,7 m³/d volt. Víz tisztító berendezések a vízmű telepen a gáztalanító és fertőtlenítő műtárgy voltak.

A módosított 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet értelmében a jelenleg érvényben lévő vízminőségi határértékeknek nem felelt meg a szolgáltatott ivóvíz, elsősorban a vas és az ammónia tartalom voltak magasak.

Az **ivóvízminőség javítás érdekében** Mezőhék Község Önkormányzata részt vett az **Észak-Alföldi Ivóvízminőség-javító Programban** és tagja a program önkormányzati társulásának. A programon belüli **cél** új kút létesítése, korszerű ivóvízkezelési technológia megépítése, és a belterületi elosztóhálózat rekonstrukciója.

Berettyó-Körös Ivóvízminőség-javító projekt

A projekt célja a Berettyó-Körös Többcélú Társulás (tagok: Kétpó, Mesterszállás, Mezőhék, Mezőtúr, Túrkeve) projektcsoporthoz tartozó települések vízminőség-javító fejlesztésének végrehajtása, a lakosság egészséges ivóvízzel való ellátásának biztosítása.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A projektben előírányzott ivóvízminőség-javító beavatkozások szükségességét elsősorban az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről szóló 98/83/EK irányelv határozza meg, amely 1998 novemberében került kiadásra és 1998. december 25-én lépett hatályba. A Magyar Köztársaság és az Európai Közöség közötti, 1991-ben aláírt Európai Megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvénnyel összhangban került sor az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló új 201/2001 (X.25.) Kormányrendelet megalkotására. Ezt a rendeletet időközben módosította a 47/2005. (III. 11.), majd pedig a 65/2009 (III.1.) Kormányrendelet. A rendelet és mellékletei – a vízminőségi ellenőrzés részletes szabályozásán túlmenően – településenként mutatják be a határérték feletti ivóvízminőségi paramétereket, illetve a tervezett vízminőségi célállapotot kielégítő fejlesztési teendőket.

A Berettyó-Körös Többcélú Társulás 2004. március 4-én alakult meg, melyben résztvevő tagtelepülések mindegyike rendelkezik a komponensek valamelyikének határérték feletti előfordulásával a szolgáltatott ivóvízben.

A projekt keretében megvalósuló műszaki megoldások a saját vízbázisra alapozott úgynevezett önálló megoldások, melyekben a helyben, kutakkal felszínre hozott rétegvíz, nyersvíz előírás szerinti állapotba hozatala valósult meg.

A projekt részét képező vízműveknél az eltávolítandó szennyező anyagok, a határérték feletti vízkémiai paraméterek esetenként eltérőek. A megfelelő vízminőség biztosításához szükséges vízkezelési technológia minden település számára előírányzásra került.

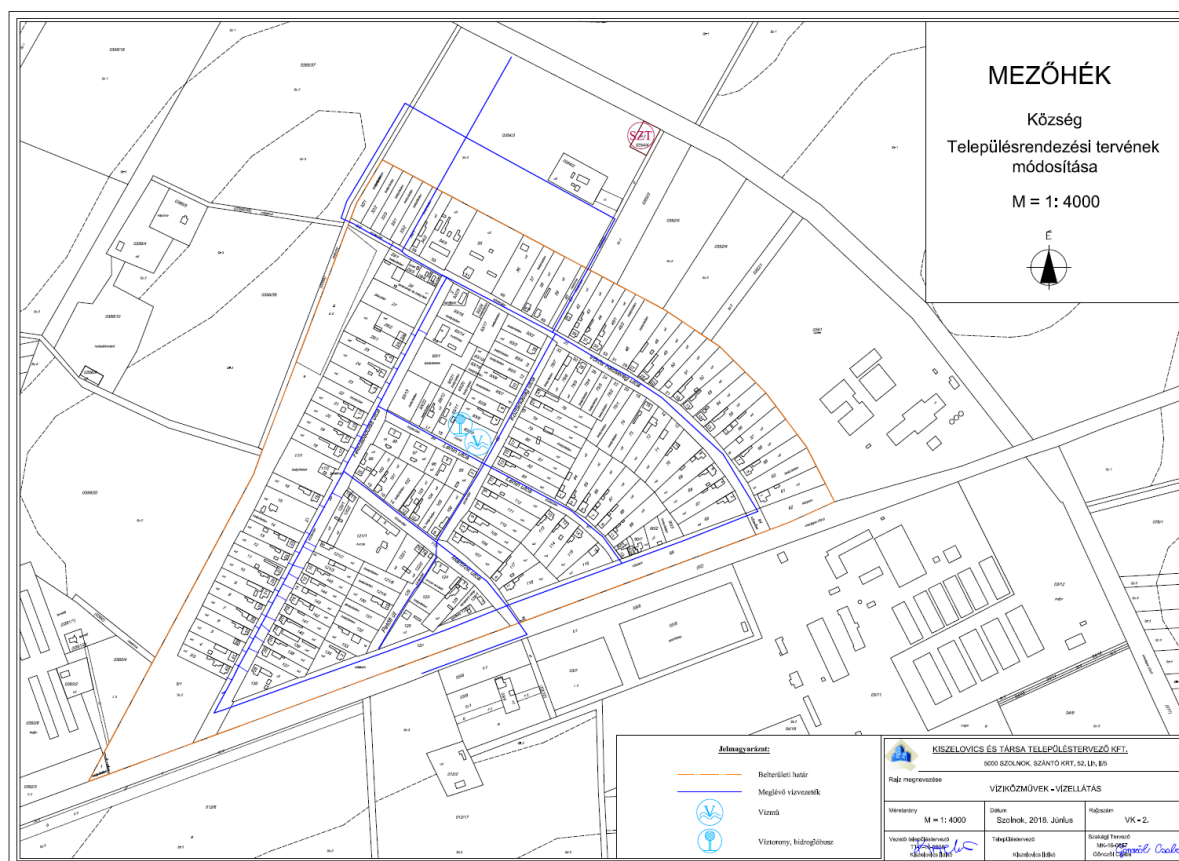
A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség a Környezet és Energia Operatív Program keretén belül 2007 októberében pályázati felhívást tett közzé települések vízminőség-javító fejlesztéseinek végrehajtása, a lakosság egészséges ivóvízzel való ellátásának biztosítása érdekében. A Berettyó-Körös Többcélú Társulás 2010. december 20-án nyújtotta be a pályázatát a Nemzeti Fejlesztési Ügynökséghez. A támogató döntés 2011. május 15-én született meg. A Berettyó-Körös Többcélú Társulás, mint kedvezményezett, a Nemzeti Fejlesztési Ügynökséggel, mint támogatóval a KEOP-1.3.0/2F/09-2010-0033 azonosító számon, 2011. augusztus 31-én kötött megállapodást.

A közbeszerzési eljárás során nyertesként kihirdetett kivitelező, az „AB Berettyó-Körös Konzorcium”, a részletes megvalósíthatósági tanulmány és a Sárga FIDIC dokumentációban foglaltak alapján, a vízbázis jövőbeni elvárásait figyelembe véve, Kétpón a meglévő mélyfúrású kút felújítását, Mesterszálláson egy már meglévő, de nem működő mélyfúrású kút üzembe helyezését, Mezőhéken 1 új mélyfúrású kút létesítését, Mezőtúron 3 db mélyfúrású kút felújítását, Túrkevén 1 db új mélyfúrású kút létesítését és az ehhez kapcsolódó tervezést végezte el. Az Európai Unió ivóvíz-minőségi normákat a települések vízműtelepeinek korszerűsítése, új vízkezelési technológia telepítése, gáztalanítás, vas-, mangán-, ammónium-, és arzénmentesítés biztosítja. A vízműtelepeken még 2013. évben elkezdődtek a rekonstrukciók, illetve a hálózatok egyes pontjain a hálózat tisztításához szükséges műtárgyak, szerelvények, tűzcsapok elhelyezése is megtörtént. 2014-ben, mind a vízműtelepeken, mind a hálózatokon az engedélyköteles rekonstrukciókkal folytatódtak a munkálatok. A kivitelezés 2014. december hónapban fejeződött be, amelyet 6 hónapos próbaüzem követett.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Település neve	Változat műszaki tartalma
Kétpó	Vízkezelési technológia fejlesztése
Mesterszállás	Vízbázis bővítése egy új kúttal, vízkezelési technológia fejlesztése
Mezőhék	Vízbázis bővítése egy új kúttal, vízkezelési technológia fejlesztése
Mezőtúr	Vízbázis bővítése 3 db kút felújításával, vízkezelési technológia
Túrkeve	Vízbázis bővítése egy új kúttal, vízkezelési technológia fejlesztése

A projekt eredményeként Mezőhéken új, 330 m talpmélységű kutat fúrtak, emellett egy új, korszerű vízkezelési technológia került kiépítésre. Mindezekkel párhuzamosan a vízellátó hálózat fejlesztését is elvégezték, az előregedett csőszakaszokat kicserélték, mosató csomópontokat építettek ki, valamint a hosszú ágvezeték szakaszokat körvezetékessítették.

A felszín alatti vizek védelme:

A víz alapvető és pótolhatatlan lételeme minden élőlénynek. Az érintetlen vagy természetközeli állapotú tiszta felszíni és felszín alatti vizek a biodiversitás megőrzése szempontjából kiemelt jelentőségűek. A víz természeti erőforrásként is értékes. A felszíni és

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

felszín alatti vizeket megannyi gazdasági tevékenységhez használják fel: turizmus, mezőgazdaság, ipar, bányászat és nem utolsósorban ezek az ivóvíz legfőbb forrásai is. Az ivóvízbázisok védelme, a vízminőség javítása, a fenntartható vízkészlet-gazdálkodás megteremtése a települések kiemelten fontos feladatai.

A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról szóló **27/2004. (XII. 25.) KvVM** rendelet szerint **Mezőhék** a "kevésbé érzékeny" felszín alatti vízminőség védelmi területen fekvő településként van nyilvántartva.

"A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről" rendelkező **123/1997. (VII.18.) Korm. rendelet** 23 §. (1) bekezdés a.) pontja értelmében a vízbázisok hidrogeológiai védőidomát legkésőbb 2007. szeptember 01-ig meg kellett határozni és ki kellett jelölni.

A vonatkozó jogszabály (123/1997. Korm. rendelet) szerint a településen lévő vízműkutak körül kötelezően kialakítandó 10 m sugarú belső védőterület lehatárolása megtörtént.

A területhasználatokat érintő bevezetendő egyedi intézkedésekre vagy korlátozásokra a vízbázis biztonságba helyezése érdekében nincs szükség. A kutak a település önkormányzatának a tulajdonában lévő ingatlanokon, megfelelő, zárt, kerítéssel körbevett védőterületen helyezkednek el.

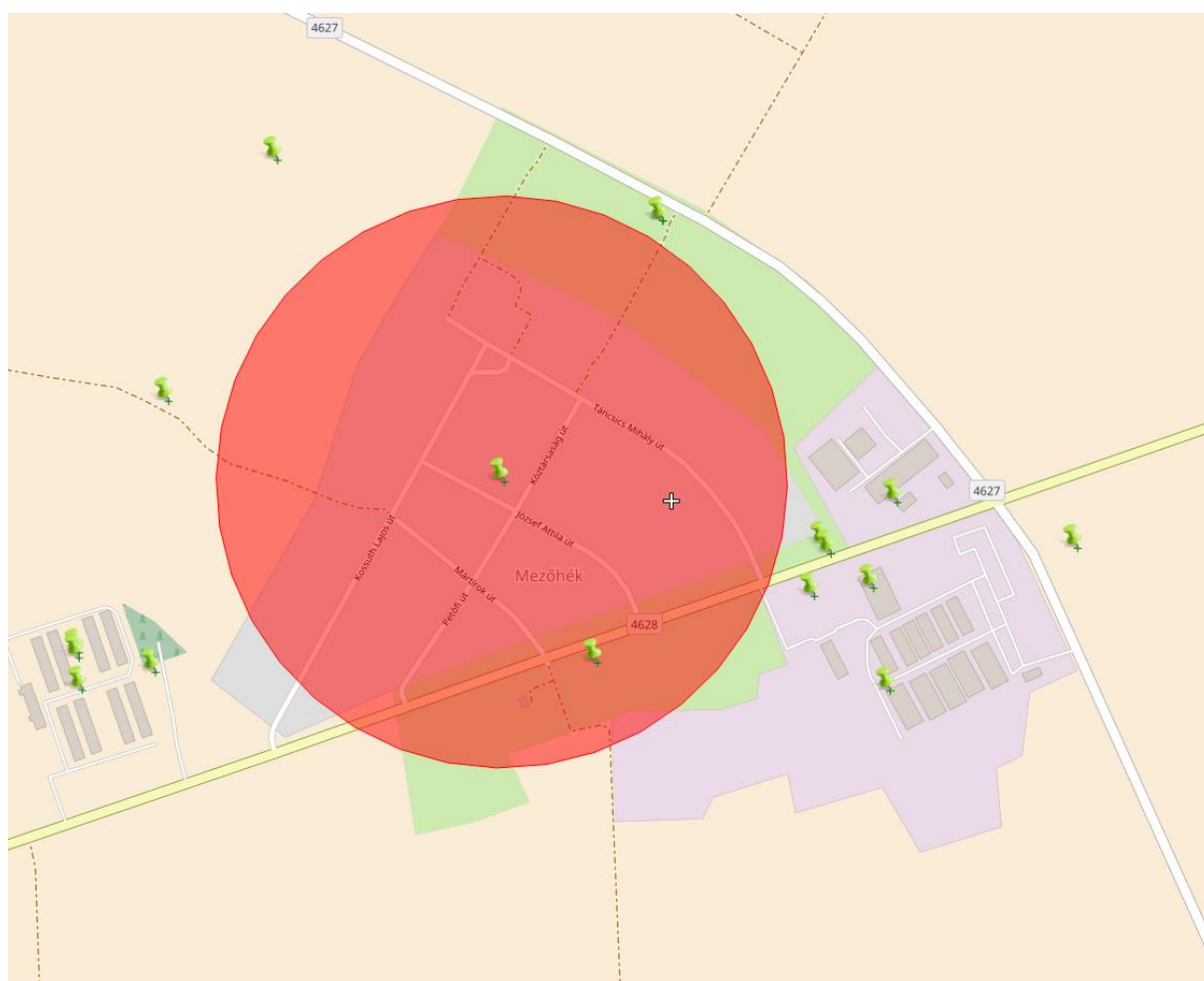
A térség területén a múlt század első felében több mélyfúrású (200 – 250 m talpmélységű) kutat is létesítettek, melyeknek egy részét eltömedékeltek, másik része viszont használaton kívül, de azóta is létezhet. Fontos feladat a meglévő kutak pontos helyének feltérképezése, tulajdonosának, vízjogi engedélyeztettségének és távlati használatának kiderítése. Amennyiben valamelyik kutat használaton kívül akarják helyezni, eltömedékelését – vízbázis védelmi szempontok miatt – csak szakszerűen, engedélyek alapján lehet elvégezni.

A "**vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról**" szóló **72/1996. (V.22.) Korm. rendelet** 24. § (1) bekezdés c) pontja szerinti, az 500 m³/év kitermelt vízmennyiséget meg nem haladó, kizárólag házi vízigény kielégítésére szolgáló, sekély (maximális talpmélység 25 m) mélységű kutak önkormányzati engedélyezési hatáskörbe tartoznak. (Létesítés, használatba vétel, megszüntetés, eltömedékelés, stb..) Ezek engedélyezésénél figyelembe kell venni az alapvető vízbázisvédelmi követelményeket (palástcementezés, stb.).

A lakossági fűtő kutakra ugyancsak a 10 m – es védőtávolság megtartása kötelező.

A meglévő vízellátó rendszerek bővítését, illetve újak létesítését – a felszín alatti vízbázisok ismeretében – a KÖTIVIZIG engedélyezi, igény szerint javaslatot is tesz rá. Tervezéskor minden esetben – állattartó telep kialakításakor kiemelten – be kell tartani "a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízilétesítmények védelméről" szóló **123/1997. (VII.18.) Korm. rendelet** előírásait.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Hidrogeológiai védőterületek Mezőhék területén (forrás: www.okir.hu)

A felszín alatti vizek védelmével kapcsolatosan az alábbi fontosabb jogszabályokat kell figyelembe venni:

- 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási művek védelméről, különös tekintettel a település ivóvízbázisára és a strandi kutakra.
- 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről.
- 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről.
- 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről.
- 27/2004. (XII.25.) „a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról” KvVM rendelet

Külterületi vízellátás

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Külterületi vízellátás a közüzemi hálózatról csak a mezőhéki szennyvíztisztító telepre történik. A település külterületén lévő mezőgazdasági üzemeknek saját vízellátó rendszerük van (Házi Piros Paprika Kft, Baromfi telep).

A külterületi helyi, saját szükségletek kielégítésére szolgáló kutak esetén is kötelezően érvényes a 10 m sugarú körnek megfelelő védőterület kialakítása. Ennek, illetve a vízbázisok védelméről szóló 123/1997. (VII.18.) Korm. rendeletben foglaltaknak a betartását a hatóságoknak rendszeresen ellenőrizni kell.

A meglévő vízellátó rendszerek bővítését, illetve újak létesítését – a felszín alatti vízbázisok ismeretében – a KÖTIVIZIG engedélyezi, igény szerint javaslatot is tesz rá. Tervezéskor minden esetben – állattartó telep kialakításakor kiemelten – be kell tartani "a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről" szóló **123/1997.** (VII.18.) Korm. rendelet előírásait.

A külterületi tanyák és egyes állattartó telepek vízellátását rendszerint egyedileg, többnyire 10-30 m körüli talpmélységű fűrt kutakból oldják meg a tulajdonosok, de található még néhol ásott kutak is. Ezen vízkivételi művek esetében is elő kell írni a védőterületekre vonatkozó korlátozásokat és tiltásokat, melyeket a **123/1997.** (VII. 18.) Korm. rendelet szabályoz.

A belterülettől távol eső telepek, majorok, tanyák vízellátása a távlatban is csak egyedileg oldható meg, a nagy távolságok miatt a városi hálózatra gazdaságosan nem kapcsolhatók.

A **72/1996.** (V. 22.) Korm. rendelet 24. § (1) bekezdés "C" pontja értelmében az 500 m³/év vízigényt meg nem haladó, kizárólag házi vízigényt kielégítő, talajvizet kitermelő kút létesítését a település jegyzője engedélyezheti. Minden egyéb esetben a Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség az engedélyező hatóság.

A kismélységű kutak különböző létesítményektől, potenciális szennyező forrásoktól való minimális védőtávolságát mindenhol be kell tartani! Környezetvédelmi szempontból különösen nagy figyelmet kell fordítani a kutak helyes kialakítására, a szennyező anyagok bejutásának megakadályozására.

Az udvari fűrt kút(ak) esetében felhívom a figyelmet a 1995. évi LVII. Törvény 8. Fejezet 29. § (7) bekezdésére:

„Mentesül a vízgazdálkodási bírság fizetése alól az a létesítő, aki a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII törvény módosításáról szóló 2016. évi XLI. törvény hatálybalépéséi megelőzően vízjogi engedély nélkül létesített vízkivételt biztosító vízellátási létesítményt, ha annak vízjogi fennmaradási engedélyezési eljárását 2018. december 31-ig kérelmezi, és az engedély megadásának feltételei fennállnak,"

A KÖTIVIZIG tájékoztatása szerint, Mezőhék község közigazgatási területén összesen 14 db mélyfúrású kút és 5 db monitoring kút található, melyek rendelkeznek vagy korábban rendelkeztek hatályos vízjogi engedéllyel.

Geotermikus energia, termálvíz hasznosítás

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A geotermikus energia-hasznosítás a megújuló energiaforrások egy olyan csoportja, amely hazánkban bőségesen rendelkezésre áll. Nevezhetnénk akár a „jövő energiájának” is, ugyanis kedvező adottságaink ellenére jelenleg még nagyon alacsony mértékben történik a kiaknázása, noha a megfelelő technológiák már régóta rendelkezésre állnak.

Mezőhék esetében is érdemes lenne több figyelmet szentelni a geotermikus energia hasznosításának, hiszen olcsó és környezetbarát módon lenne megvalósítható ezzel a „zöld” energiával például közintézmények fűtése, vagy akár melegházak, kertészetek melegvízellátása is.

A Víz Keretirányelv célkitűzései

A Víz Keretirányelv megteremti a jogi kereteket a szárazföldi felszíni vizek, az átmeneti vizek, a parti vizek és a felszín alatti vizek védelmének megvalósításához.

Az általános célokat az 1. cikk határozza meg:

- A vízi ökoszisztémák, és - tekintettel azok vízszükségletére - a vízi ökoszisztémáktól közvetlenül függő szárazföldi ökoszisztémák és vizes élőhelyek állapotának javítása és védelme.
- A vízkészletek fenntartható használatának elősegítése.
- A különösen veszélyes anyagok vizekbe való bevezetésének fokozatos csökkentése és megszüntetése.
- A felszín alatti vizek szennyezésének csökkentése.
- Az áradások és aszályok hatásainak mérséklése.

A környezeti célkitűzéseket a 4. cikk határozza meg. A legfontosabb előírások a felszíni vizekkel kapcsolatban:

- El kell érni a víztestek jó ökológiai állapotát 15 év alatt.
- El kell érni az erősen módosított és mesterséges víztestek jó potenciálját és jó kémiai állapotát 15 év alatt.
- Meg kell akadályozni a felszíni vizek állapotának romlását.

A legfontosabb előírások a felszín alatti vizekre vonatkozóan:

- El kell érni a jó mennyiségi és minőségi állapotot 15 év alatt.
- Vissza kell fordítani a jelentős terhelési trendeket.
- Meg kell akadályozni, illetve korlátozni kell a káros anyagok vizekbe történő bejutását.
- Meg kell akadályozni a felszín alatti vizek állapotának romlását.

1.16.1.2. SZENNYVÍZELVEZETÉS, -TISZTÍTÁS, - ELHELYEZÉS

Belterületi szennyvízelvezetés

A település szennyvízelvezetésének és -tisztításának a kiépítése 2000. körül kezdődött, majd 2014-2015. években a hálózat bővítését és a szennyvíztisztító telep rekonstrukcióját is elvégezték. Jelenleg minden utcában rendelkezésre állnak a szennyvízelvezető hálózat létesítményei.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A gravitációs rendszerű gyűjtőhálózat hossza 3,9 km, ebből bekötő vezeték 1,4 km hosszúságúak.

Jelenleg a lakások kb. 68 %-a csatlakozott rá a csatornahálózatra. A többi ingatlanon egyedi szennyvízgyűjtő tartályokba, aknába gyűjtik a keletkező szennyvizet, ahonnan időnként szippantójárművekkel szállítatják el, a szennyvíztisztító telepre.

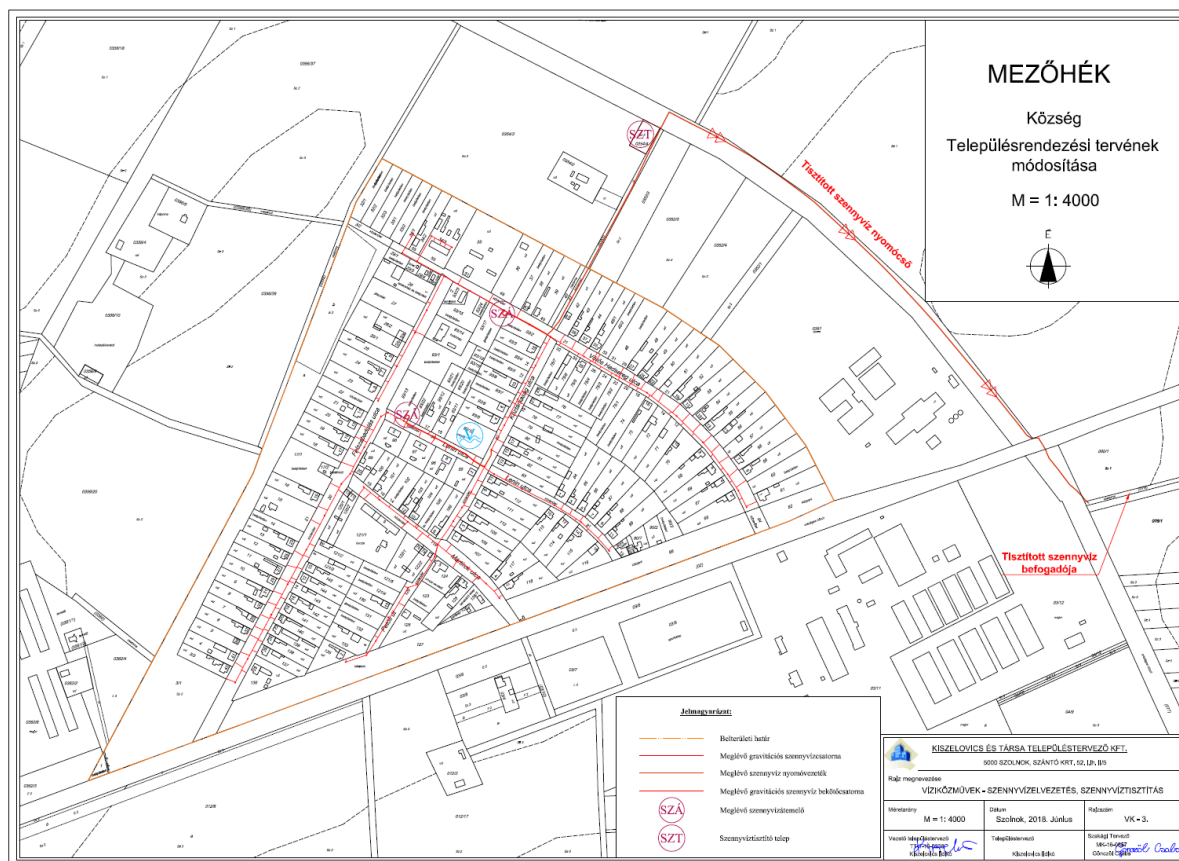
A csatornahálózaton elvezetett napi átlagos szennyvízmenyiség kb. 100 m^3 , (évente: 35.400 m^3) amely a községi szennyvíztisztító telepen kerül megtisztításra.

A szennyvíztelep külterületen, a 0354/4 hrsz-ú ingatlanon helyezkedik el. A tisztított szennyvizek a szennyvíztelepről egy kb. 850 m hosszúságú D 110 KPE nyomóvezetéken keresztül kerülnek bevezetésre a 079 hrsz-ú külterületi csatornába (Mezőhéki-I-40. csatorna), ahonnan a Harangzugi-I. csatornába kerülnek.

A tisztítótelepen keletkező szennyvíziszap a mezőtúri szennyvíztelepre kerül beszállításra.

A terepviszonyok miatt, a település mélypontjain szükség volt két körzeti szennyvízátemelő elhelyezésére is a Vörös Hadsereg úton és a Lenin utcában. Az átemelők az összegyűjtött szennyvizet nyomóvezetékeken keresztül a gravitációs hálózat magasabb pontjaiba juttatják el.

A települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtőterületük kijelöléséről szóló **240/2000. (XII. 23.)** Korm. rendelet szerint Mezőhék község területe, valamint az itt található felszíni vizek nem érzékeny besorolásúak.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és Tisztítási Megvalósítási Program

Azon települések, melyek nem szerepelnek a 30/2006. (II.8.) Korm. rendelettel módosított 25/2002. (II.27.) Korm. rendelet agglomerációs jegyzékében, illetve a rendelet 3. számú mellékletében (2000 lakosegynérték alatti csoport) besoroltak, a szennyvízelvezetés és -tisztítás megoldása jelenleg nem része a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és Tisztítási Megvalósítási Programnak, előírt határidő nincs erre vonatkozóan.

Azokon a településeken, amelyek a 30/2006. (II.8.) Korm. rendelettel módosított 25/2002. (II.27.) Korm. rendelet agglomerációs jegyzékébe, a 2000 lakosegynérték feletti csoportok valamelyikébe nem sorolhatók be (az agglomerációs felülvizsgálat elvégzését követően bizonyítottan nem indokolt besorolásuk/átsorolásuk), a szennyvízelhelyezéssel kapcsolatos feladatokat jelenleg a közműves szennyvízelvezető és -tisztító művel gazdaságosan el nem látható területekre vonatkozó Egyedi Szennyvízkezelés Nemzeti Megvalósítási Programról szóló 174/2003. (X.28.) Korm. rendelet határozza meg: a szennyvízelhelyezés megoldása egyedileg, az összességében legkedvezőbb alternatíva megkeresésével történhet.

„Egyedi szennyvízkezelés” című (VP6-7.2.1.2-16 kódszámú) pályázati felhívás

A vidéki térségben működő települési önkormányzatok, önkormányzati társulások számára a 2000 lakosegynérték alatti települések autonóm és természetközeli szennyvízkezelésének megvalósítása érdekében jelentetett meg pályázati felhívást a Miniszterelnökség Agrár-vidékfejlesztésért Felelős Államtitkársága.

A pályázat (VP6-7.2.1.2-16) lehetőséget nyújt a *Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és –tisztítási Megvalósítási Programról* szóló 25/2002 (II.27.) Korm. rendelet 2. számú mellékletében meghatározott agglomerációs településlistákon nem szereplő 2000 lakosegynérték alatti szennyvízkibocsátással jellemezhető települések, településcsoportok számára, a 2000 lakosegynérték alatti vidéki településeknek, valamint a 2000 lakosegynérték alatti településrészek esetében az autonóm természetközeli, illetve egyedi szennyvíztisztítási megoldások létesítésére. Az intézkedés célja, hogy a szennyvízkezelés megfelelő megválasztásával csökkenjen a vidéki települések környezetterhelése, ami jelentősen hozzájárul a vidéki életminőség javításához.

A pályázatok benyújtására a vidéki térségben működő települési önkormányzatok, önkormányzati társulások számára nyílik lehetőség. A rendelkezésre álló **12 milliárd forintos keretösszegből** a felhívás feltételeinek megfelelő projektekre maximálisan **155 millió forint** vissza nem térítendő támogatás igényelhető.

A támogatási kérelmek benyújtására a **2016. április 15. napjától 2018. április 16. napjáig** van lehetőség.

Külterületi szennyvízelhelyezés

A külterületi tanyákon, majorokban jelentősebb mennyiségű szennyvíz nem keletkezik. Ezeken a helyeken a szociális szennyvizek elhelyezhetők szikkasztással, amennyiben ennek

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

feltételei adottak. Ahol a szikkasztással kapcsolatos előírások nem teljesülnek, ott a zárt, szigetelt tározóban történő gyűjtésről és a szippantott szennyvíz fogadó aknában történő elhelyezésről kell gondoskodni.

Mezőhék a **27/2004. (XII.25.)** „a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról” KvVM rendelet alapján **kevésbé érzékeny földtani közegben található** a felszín alatti vizek szempontjából. Ennek értelmében a tervkészítés folyamán fokozottan kell figyelembe venni a felszín alatti vizek védelmére vonatkozó hatályos jogszabályokat.

Távlatban, kis mennyiségű szennyvizek esetében továbbra is a gyűjtés és szállítás lehetősége jöhet szóba, azzal a megkötéssel, hogy kizárólag zárt, szigetelt szennyvíztároló építhető. Nagyobb szennyvízmennyiségek esetén egyedi, kis szennyvíztisztító berendezés(ek) létesítése javasolt.

A meglévő csatornahálózattól távol lévő területek esetén lehetőség van egyedi szennyvízkezelés megvalósítására is. Amennyiben a talajvízszint átlagos szintje viszonylag alacsonyan helyezkedik el, valamint a terület nem minősül környezetvédelmi és természetvédelmi szempontból érzékeny, illetve védett területnek, akkor az egyedi szennyvízkezelést, illetve tisztítást végző berendezések alkalmazása lehetséges, a vonatkozó jogszabályok szerint (**147/2010. (IV. 29.)** Korm. rendelet).

Élővízfolyásba, csapadécsatornába, árkokba, felhagyott kutakba tilos szennyvizet belevezetni!

Állattartással kapcsolatban keletkező trágyalevek zárt gyűjtéséről és trágyaszarvasra történő öntözéséről, vagy alkalmas mezőgazdasági területen való szakszerű elhelyezéséről gondoskodni kell.

A szennyvizek elhelyezésekor figyelembe kell venni a **219/2004. (VII. 21.)** Korm. rendelet a *felszín alatti vizek védelméről* előírásait.

Külterületen a telek tulajdonosa köteles gondoskodni a keletkező szennyvíz, trágya, hígtrágya, egyéb hulladék ártalommentes átmeneti tárolásáról, kijelölt telepre történő szállításáról, illetve hasznosításáról.

A felszíni és felszínalatti vízbázisok védelme szempontjából különösen nagy gondot kell fordítani a szociális és az állattartásból származó szennyvizek elvezetésére, biztonságos elhelyezésére. A szennyvízcsatornára nem csatlakozott lakosok házi gyűjtőaknáit rendszeresen ellenőrizni kell. Ezen aknák általában nem megfelelő szigetelésűek, így azok tulajdonosait fel kell szólítani a környezetvédelmi jogszabályok betartására. Ezen ingatlanok esetében a lakosoknak gondoskodniuk kell a keletkező szennyvizek rendszeres elszállíttatásáról.

Amely ingatlantulajdonosok a kiépült közcsatornákra nem hajlandóak rácsatlakozni, a **2003. évi LXXXIX. törvény** előírásai szerint környezetterhelési, illetve talajterhelési díj megfizetésére kötelezhetők.

A szennyvizekkel a környezetet szennyezni nem szabad, ezért a talaj és a talajvíz védelme érdekében a szennyvizek szikkasztása a település teljes közigazgatási területén tilos, az még átmenetileg, rövid időre sem megengedhető.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A nyílt árkokba, csatornába, patakokba, egyéb időszakos, vagy állandó vízfolyásokba való szennyvízrákötéseket, valamint a felhagyott kutakba történő szennyvíz bevezetéseket meg kell szüntetni.

Vállalkozási, gazdasági, ipari területekről (lakótelkeken engedélyezett vállalkozások esetén is) a kibocsátott szennyvíz szennyezettségének a közcatornára való rákötési előírásoknak meg kell felelnie, az ettől eltérő szennyezettségű vizet telken belül létesítendő egyedi szennyvízkezeléssel - a megengedett szennyezettség mértékéig - elő kell tisztítani. Állattartással összefüggően keletkező szennyvíz kezelése-elhelyezése egyedi megoldást igényel, amelyhez a szakhatóságok (ÁNTSZ, Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség) engedélyének a beszerzése is szükséges.

Közvetlenül az élővízfolyásba, az ipari-vállalkozási-gazdasági területekről származó ipari eredetű szennyvíz kizárólag a hatóságok által előírt megfelelő kezelés után, a hatóságok által kiadott vízjogi létesítési engedéllyel, - az abban előírtak szigorú betartásával - vezethető be.

A mezőhéki szennyvíztisztító telep

Közműlétesítmények és közműhálózatok, valamint elektronikus hírközlési hálózatok és létesítmények elhelyezésénél az OTÉK előírásait, a megfelelő ágazati szabványokat és előírásokat, valamint jelen helyi építési szabályzatban előírtakat kell figyelembe venni. Az ágazati előírások szerinti védőtávolságokat biztosítani kell. A védőtávolságon belül mindennemű tevékenység csak az illetékes üzemeltető, és az érintett szakhatóság hozzájárulása esetén végezhető.

A meglévő és a tervezett közcélú vízellátás, vízvezetés (szenny- és csapadékvíz), energiaellátás (villamos energia ellátás, földgázellátás), valamint az elektronikus hírközlés hálózatai és létesítményei, továbbá azok ágazati előírások szerinti biztonsági-, védőövezeteinek számára közterületen kell helyet biztosítani. Ettől eltérő esetben a hálózatok és létesítmények, valamint azok biztonsági-, védőövezeteinek helyigényét szolgalmi jogi bejegyzéssel kell fenntartani.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Új út, utca létesítésekor a tervezett közművek egyidejű megépítéséről, a csapadékvizek elvezetéséről, beépítésre szánt területen a közvilágítás megépítéséről, út rekonstrukciónál a meglévő közművek szükséges egyidejű felújításáról és a még hiányzó közmű kiépítéséről is gondoskodni kell.

A közművezetékek átépítésekor és új vezetékek fektetésekor a racionális területgazdálkodás érdekében, az útburkolat alatt a közművek elrendezésénél mindig a távlati összes közmű elhelyezésére kell helyet biztosítani. Továbbá, a beépítésre szánt területeken a közművezetékek helyét úgy kell kijelölni, hogy azok 12 m szabályozási szélességet el nem érő utcákban legalább egyoldali, 12 m szabályozási szélességet meghaladó szélességű utcákban kétoldali fásor telepítését ne akadályozzák meg.

Az Országos Településrendezési és Építési Követelmények-ben (OTÉK) meghatározásra került a *szennyvíztisztító, szennyvíziszap-kezelő, -tároló és -elhelyező építmények legkisebb távolsága (védőterülete) lakó-, vegyes-, gazdasági- (a jelentős mértékű zavaró hatású ipari kivétellel), üdülő- és különleges (a hulladéklerakók területének kivételével) területektől.*

A szennyvíztisztító telep védőtávolságán belül lakó-, üdülő, kereskedelmi-szolgáltatási célú, ipari gazdasági, településközponti vegyes és különleges övezethez tartozó építmény nem helyezhető el, élelmiszer és gyógyszer alapanyag nem termelhető és nem állítható elő, élelmiszer és gyógyszer nem gyártható, nem csomagolható, nem raktározható és nem forgalmazható.

A szennyvízgyűjtő hálózatra telepített szagmentesen és zajmentesen kialakított szennyvízátemelő műtárgy 20 m-es, a szagtalanító berendezés nélküli műtárgy 150 m-es védőtávolság biztosítását igényli, az OTÉK előírásai szerint (Függelék az Országos Településrendezési és Építési Követelményekhez - Függelék "A").

1.16.2.3. CSAPADÉKVÍZ ELVEZETÉS, FELSZÍNI VÍZRENDEZÉS

Mezőhék község közigazgatási területe a **2-18 Nagyikunság** megnevezésű tervezési alegység területére esik.

Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv: 2-18 Nagyikunság tervezési alegység

Vízgyűjtők és víztestek jellemzése

A tervezési alegység az Alföld középső részén helyezkedik el, a Közép-Tisza vidékéhez tartozik.

Az alegységet természetes medrek és mesterséges vízgazdálkodási célú létesítmények határolják. Egy komplex vízgazdálkodási egység, mely a Közép-Tisza völgyében helyezkedik el. Meghatározó létesítményei a Tisza-tó és öntözőcsatornái. A területet a névadó Nagyikunsági-főcsatorna választja ketté, mely jelentős potenciáljával meghatározója az alegység vízgazdálkodásának. A tervezési alegységet észak, északnyugati irányból a Tisza-tó jobb parti töltése, északkeleti irányból a Tiszafüredi öntöző-főcsatorna és a Német-ér, keleti irányból a Hortobágy-Berettyó, déli irányból a Hármaskörös, nyugati irányból a Tisza határolja. Az alegységben 42 önálló felszíni víztest, illetve víztest vízgyűjtő terület került kijelölésre, ebből 16 vízfolyás, 9 holtág, 13 halastó illetve tározó, valamint itt található a Tisza-tó 4 medencéje. A Víz Keretirányelv meghatározása szerint a vízgyűjtő olyan területet

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

jelent, amelyről minden felszíni lefolyás vízfolyások, folyók, esetleg tavak sorozatán keresztül jut a tengerbe önálló folyóként. Mivel Magyarország tengerrel nem rendelkezik, a magyarországi vízgyűjtők esetében minden felszíni lefolyás végpontja egy másik befogadó vízfolyás, vagy tó.

Természeti környezet

A vízgyűjtő természeti adottságai és geopolitikai helyzete alapvetően meghatározzák a tervezési területen lévő víztestek környezetét. A víztest állapotértékelése, a „jó állapot” meghatározása, a környezeti célkitűzések, a műszakilag lehetséges intézkedések mind függenek a fent említett körülményektől. Az alegység területe 3300 km². A tervezési alegység területén komplex belvízelvezető, mezőgazdasági vízigény kielégítő és térségi vízpótló rendszerek működnek. Innen valósul meg a Körös-völgy vízpótlása is. A tervezési alegység természetföldrajzi témájú átnézet térképe az 1-1. térképmellékletben található. A felszín nagy része feltöltött síkság, a folyók alakították ki. A talajok többsége vályog és agyag, infúziós lösz, agyagos lösz. A genetikus talajosztályozás szerint a talajok mezőségi (csernozjom), réti, szikes és öntés főtípusokba sorolhatók. A földhasználat megoszlása:

- 5% településszerkezet
- 73% szántóterület
- 4% szőlő és gyümölcsös
- 10% rét-legelő
- 2% vegyes mezőgazdasági
- 5% erdős, cserjés terület
- 1% vízzel borított vagy lápos-mocsaras terület

Domborzat, éghajlat

Az alegység északi részén fluviálisan átmozgatott lösziszapos üledékekkel fedett egykori hordalékkúp-síkság húzódik. A felszín legnagyobb része alacsonyártéri és ármentes síkság. A felszíni változékonyságot az É-ÉNy-D-DK-i csapású, löszös homokkal fedett buckák alkotják. Ezek Tiszafüred–Kunmadaras, Tiszaszentimre–Abádszalók–Kunhegyes között fordulnak elő. A garmadák magassága 2-5 m. A Tisza holocén kori többszöri mederváltozásának emlékei a különböző feltöltődöttségi állapotban levő morotvák (Üllő-lapos, Oktalan-lapos). Az alegység középső területén löszszerű üledékekkel fedett hordalékkúp-síkság húzódik. A felszín több mint 50%-a alacsony ármentes síkság. A terület negyede az enyhén hullámos síkság (a Ny-i részen), illetve az ártéri szintű síkság (peremeken) domborzattípusába sorolható. A szórványosan megjelenő, hordalékanyagból felépülő, 1-5 m magas löszhátak, kusza hálózatot alkotó elhagyott folyómedrek, morotvák, valamint a kunhalmok jelentenek némi változatosságot az egyhangú sík területen. Az alegység déli része ármentes részekkel tagolt, ártéri szintű, a Duna pleisztocén hordalékkúpsíkjára épült tökéletes síkság. Az alegység nyugati oldala az ártéri szintű síkság domborzattípusába sorolható. Az egyhangú táj felszíni formáit teljesen a Tisza alakította ki oldalazó erózióval és erős feltöltő tevékenységével. Az alegységre jellemző magassági értékek a következők:

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

	Alegység területén	Tisza részvízgyűjtőn	Magyarországon
Legalacsonyabb pont tengerszint feletti magassága	77 mBf	75 mBf	75 mBf
Legmagasabb pont tengerszint feletti magassága	104 mBf	1014 mBf	1014 mBf
Terület átlagos tengerszint feletti magasság	86,6 mBf	130,7 mBf	148,2 mBf

Az alegység területe a mérsékelt meleg-száraz és a meleg-száraz övek határán terül el, de a déli rész már igen száraz. A napsütéses órák száma 1950-2050, az évi középhőmérséklet 9,8-10,6 °C. A vegetációs id őszak középhőmérséklete 17,0-17,6 °C. A h őmérséklet szélsőértékei -17,5 °C és +35,1 °C-ot értek el. Az uralko dó szélirány É-ÉK-ÉNy-i, az éves csapadékmennyiség általában 500-560 mm között változik, eloszlása egyenetlen. A párolgás mértéke szoros kapcsolatban van a levegő hőmérsékletével. A párolgás évi maximális értéke meghaladhatja a 700 mm-t. Az ariditási tényező értéke 1,26-1,43. Gyakori a vízhiány és aszály, máskor kiterjedt ár- és belvizek jönnek létre.

Földtan, talajtakaró

Az alegységhez tartozó felszín alatti porózus víztestek a medence aljzatot alkotó, a Középmagyarországi Kapos–Hernád nagyszerkezeti tektonikus vonaltól délre elhelyezkedő Mórággyi migmatit, Mecseki mezozoós, az Alföldi flis öv és a Közép-alföldi migmatit komplexum képződményeire települnek. Az alegység területén vízbeszerzési szempontból a porózus termál, porózus és sekély porózus víztesteknek van jelentősége. Ezek kőzetalkotói törmeléken üledékes képződmények (agyagok, iszapos agyagok, iszapos homokok, aleuritok, különböző szemcseméretű homokok, alárendelt mértékben kavicsok). Az alegység területén jelentős szénhidrogén-bányászati tevékenység több helyen is (Berekfürdő–Kunmadaras, Fegyvernek, Mezőtúr, Martfű) ismert. Egyéb ásványianyag-termelést a terület középső-nyugati részén előforduló homokbányászat, valamint a téglagyártáshoz kapcsolódó agyagbányászat (pl. Mezőtúr, Kisújszállás) képvisel.

Az alegységen a felső 10 m-ben található fedőközet képződmények a laza üledékes kőzetekhez tartoznak. Legelterjedtebb üledékek a felszín közelében a lösz (kőzetliszt) és a homok. A földtani képződmények felső pár métere meghatározza a fedőtalaj fizikai, kémiai tulajdonságait. Magyarország egyik legfontosabb természeti erőforrása a talaj. A termőtalaj bio-geokémiai körfolyamatokat meghatározó környezeti elem, a biológiai produkció legmeghatározóbb alapja és egyben helye. A talaj – típusra jellemző pufferképessége alapján – közvetve hozzájárul a felszín alatti vízkészletek, földtani képződmények védelméhez, az azokat érő terhelés csökkentéséhez. A felszínt borító képződmények között uralkodóak a folyóvízi öntésiszapok, agyagok (szikésedésre hajlamosak, rossz vízáteresztők). A Tisza öntésanyagain vályog vagy agyag fizikai féleségű, többnyire savanyú öntés réti talajok képződtek. Talajképző kőzete minden esetben az öntésterület, vagy volt öntésterület folyóhordaléka. A talaj fejlődésének dinamikája réti jellegű. A nyugati-dél nyugati területen az uralkodó talajtípus az ártéri jellegnek megfelelő, északi felében löszön, a déli felében alluviumon képződött, nehéz mechanikai összetételű (agyag, agyagos vályog) réti és öntés réti talaj jellemző. A tervezési alegység északi részén, középső és keleti területén a zömmel löszös üledékeken legnagyobb kiterjedésűek a kedvező mezőgazdasági adottságú alföldi mészlepedékes és a réti csernozjomok. A tervezési alegység déli részén a mezőgazdaságilag nem vagy alig hasznosítható futó- és humuszos homoktalajok alakultak ki. Jelentős a löszön

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

képződött alföldi mészlepedékes csernozjomok aránya. Elnevezésüket a szelvényükben általában 30-70 cm között jelentkező mészlepedékről kapták. Kitűnő vízbefogadó-, vízraktározó- és vízáteresztő képességűek. Tápanyag-gazdálkodásuk is igen kedvező. Legtermékenyebb hazai talajaink közé tartoznak.

Az alegységben a jó és erősen víztartó talajok dominálnak.

Vízföldtan

Ennek a területnek a földtani-vízföldtani adottságai bonyolult ösvízrajzi folyamatok során alakultak ki, jelentős üledék-közzettani különbségeket mutatva az egyes részkörzetekben. Meghatározó a Paleogén-medence jászági- valamint dél-alföldi fiókmedencéi viszonylagos közelségének szerepe. A fejlődéstörténet során a Pannon beltó fokozatos feltöltődése során a mélyvíztől a sekélyvízin át a part menti környezetig, majd a termál porózus víztest felső részén, valamint a porózus víztestekben folyóvízi környezetben folyt az üledékképződés. A folyóvízi környezetben keletkező képződmények változó vastagságú övzatonnyal faciesű és ártéri agyagos-homokos sorozatok váltakozásából épülnek fel. Ennek megfelelően a képződmények gyakran kiemelkednek, egymásba fogazódnak, vagy átmenetet képeznek egymásba. Az északi térséget már a felső-pannon elejétől az ős-Sajó-Hernád folyópáros durvahomokos, kavicsos hordalékkúpja borította be Tiszafüred–Karcag között olyan energiával, hogy a durvahomok csíkok még Kunhegyes, Kisújszállás és Túrkeve amúgy zömme agyagos rétegsoraiban is kimutathatók. Már ebből is látható, hogy kis távolságon belül jelentősek a közzettani eltérések: Tiszaörs–Berekfürdő között 770-840 m-nél nincs mélyebben a pannon fekvőszint, viszont a kb. 400 m vastag üledéktömeg jelentős része 5-10 m vastag kavicsos rétegekből áll, melyek kiváló vízáadó képességgel rendelkeznek. A mélyreható törésszrendszerek miatt a termálvizek gázossága jelentős, magas a víz oldott anyag tartalma, gyógyhatását pedig több híres fürdő is kihasználja. Észak, nyugat és dél-felé haladva gyökeresen megváltoznak a rétegsorok: egyrészt a felsőpannon fekvőszint leemelül 800 méteres szintről 1300-1700 m-re, másrészt a középső-tagozatból eltűnik a vízáadó homokok többsége, így az uralkodó kőzet a különböző szemcseméretű homokcsíkokkal szabdalts tarkaagyag lesz. Ez az oka annak, hogy Tiszafüredtől Tiszagyendrán és Törökszentmiklóson át Túrkeve–Mezőtúrig leginkább csak az alsó-tagozat vastag deltahomokjai alkalmasak kúttelepítésre, még ha részkörzetenként eltérő vízáadó képességgel is (700-1200 l/p). Nagyon eltérő a helyzet a Martfű–Mesterszállás vonaltól DNy-ra, ahol az ős-Duna és az ős-Körösök az alsó és a középső-tagozatban egyaránt olyan sok és jó vízáadó képességű homokrétet hoztak létre, hogy bármely mélységközre lehet 1000-1200-2000 l/p körüli maximális hozamú termálvízkutat telepíteni. A kitermelt víz 1000-3000 mg/l oldott anyagot tartalmaz, a kisebb értékű területrészek a jobb utánpótlódású, a nagyobb értékűek viszont a medencebelsei részekre esnek, távol a beszivárgásoktól. A termálvizeket itt ivóvízként sehol nem használják fel, a jellemző alkalmazási terület a fürdő, esetleg a fóliasátrak fűtése.

A levantei összlet részkörzetenként változó kifejlődésű, a terület északi kétharmadán tarkaagyagból áll, a Martfű–Mesterszállás vonaltól DNy-ra kúttelepítésre alkalmas homokok is kimutathatók. A pleisztocénben is hasonló maradt az ösvízrajz: a Fegyvernek–Kisújszállás vonaltól ÉK-re az ősSajó-Hernád üledéktömege helyezkedik el, a Martfű–Mesterszállás vonal alatt az ős-Dunáé, a kettő közötti területrészen pedig a két hordalékanyag fogazódik össze, közepes adottságok mellett. Az ős-Sajó-Hernád által feltöltött terület nagyobb részén az egész pleisztocénben vastag, jó vízáadó képességű homokrétegek tárthatók fel (lásd: Tiszaszentimre, Karcag, Kisújszállás), de a víz minősége többnyire kritikus a magas vas, arzén és bór értékek, valamint a metángáz-tartalom miatt. A Tisza vonala mentén Tiszaderzstől Törökszentmiklóson át Túrkevéig a középső és felsőpleisztocénben homokos, jó vízáadó képességű rétegek tárthatók fel, az alsó réteg viszont agyagos. A középső területrészen

Mezőhek Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

(Kengyel, Kuncsorba, Kétpó) szinte csak a fiatalabb üledékek tartalmaznak megfelelő vízádo képességű homokokat, de a víz felhasználását a magas vas és ammónia tartalom mellett az arzén is nehezítheti. Martfű–Mesterszállástól DNY-ra a pleisztocén üledékek nagyobb részét az ős-Duna rakta le, nem meglepő tehát az 1000-2500 l/p közötti maximális vízhozamot adó kút sem. Gondot okoz viszont a magas nátrium, metángáz- és bórtartalom, ami feltehetően a Lakitelek–Tiszakécske közötti törérendszerből feltörő és erre továbbszivárgó vizekkel is összefüggésben van. A felső-pleisztocénben többnyire csak az első süllyedési fázis során jött létre nagyobb hozamú homokrég (1000-2500 l/p), a többi apróhomok csak 300-600 l/p körüli maximális vízmennyiség adására képes, kedvezőtlen minőség mellett (pl. bórtartalom). Az alegység területén a talajvíz megjelenési mélysége változó, de uralkodóan 2-3 m közötti a terepszint alatt. Minősége a felszínközeli képződmények változatossága miatt mozaikszerűen változó. Az alegység felszín alatti hidrodinamikai szempontból sajátos helyzetben van, mivel a nagy üledékes medencékre, köztük az Alföldre is jellemző nagy áramlási rendszer központi, feláramlási területén helyezkedik el. Ennek megfelelően a mélyebben elhelyezkedő vízádo rétegek utánpótlódását az összletek egymás közötti kommunikációja, illetve az oldalirányú szivárgások határozzák meg, a felszín irányából történő beszivárgás itt nem jellemző. A viszonylag nagy mélységben történő település mellett ez az oka annak, hogy az alegység területén található és termelt ivóvízbázisok mindegyike megfelelő természetes hidrogeológiai védettségű.

Vízrajz

Az alegység lejtésviszonyai jelentősen meghatározzák a térség vízrajzi és hidromorfológiai viszonyait. Az ármentesítések után megindult a terület vízrendezése. A belvízelvezető főcsatornák természetes torkolati bevezetései megszűntek, oda stabil szivattyútelepeket építettek. Ezzel jelentősen megváltoztak a természetes lefolyási és vízjárási viszonyok. A csatornában tartott (üzemviteli) vízszint mindenkor meghatározza a térség befogadó képességét és az öblözetek lefolyási viszonyait. Kiépült a mellécsatornák rendszere is. A csatornasűrűség a terület keleti és déli részein nagyobb. Ezeken a területeken a belvíz veszélyeztetettség is magasabb. Az alegység déli részén leginkább kisebb hosszúságú és kisebb kiépítésű vízfolyások találhatók.

Az alegység területén az elmúlt 50 évben nagy jelentőségű vízrendezési munkák zajlottak, a lápok lecsapolásával óriási területek kerültek szárazra. A talajképződés pozitív irányba változott, a réti csernozjom, csernozjom irányába tolódott el. Probléma, hogy a szikesedési folyamatokat nem sikerült megállítani, sőt a helytelen öntözés miatt másodlagos szikesedés is előfordul. A vízgyűjtőn jelentős területen végeztek komplex meliorációs munkákat (felszíni és felszín alatti drénezés, vízrendezéssel együtt), mely a csatornák terhelését fokozta. A kis esés és a nagyszámú mellécsatornák által szállított esetenkénti nagyobb vízhozam, a vízgyűjtőterületen lévő halastavak belvízi helyzet idején történő lecsapolása fokozott terhelést jelentenek az egész belvízelvezető rendszerre nézve. A belvízvédelem megoldására létrehozott belvízelvezető rendszerek öblözeteket alkotnak. A csatornák által összegyűjtött víz befogadóba történő gravitálása a befogadó vízállásától függően nem mindig lehetséges, így torkolati szivattyútelepek kialakítására került sor. Ennek következményeként már nem beszélhetünk lefolyásról csak levezetésről, amely 4-6 nap közé tehető. Az alegységen 34 db kizárólagos állami tulajdonú belvízcsatorna van, ezek teljes hossza 351,568 km. Belvízelvezetés szempontjából szerepet játszik még 5 szivárgó csatorna – Tisza-tó és a Nagykunsági-főcsatorna mentén –, hosszuk összesen 204,334 km. A Nagykunság alegység területének jelentős része ártéri öblözetekhez tartozik. A tervezési alegység nyugati részén a Tisza (Közép-Tisza) ártere helyezkedik el. A Tisza Magyarország területén a vízjárás alakulását illetően három szakaszra: Felső-, Közép-, valamint Alsó-Tiszára osztható. A

Mezőhek Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Szamos torkolata feletti Felső-Tiszán három nagyobb árhullám szokott kialakulni: a hóolvadásból származó tavaszi, a májusi és az őszi árhullám. A Szamos-torkolat alatt azonban a két első árhullám összeolvad és a Bodrog, illetőleg a Körösök és a Maros árhullámaitól függően alakul ki a Közép- és az Alsó-Tiszán a változatos és esetenként igen hosszú ideig tartó árvízi helyzet.

A belvizek is általában kora tavasszal jelentkeznek. Ilyenkor a belvizeket levezető hálózat is nagyobb vízhozamokat vezet a befogadóba. A Tiszára az árvizek előfordulása mellett az éven belüli változékonyság is jellemző. A kisvizek túlnyomórészt az őszi és a téli időszakban állnak elő. A mezőgazdasági művelési intenzitásának növekedésével párhuzamosan megjelent a területek öntözésének igénye is. Az igények kielégítésére kialakításra kerültek az öntözőcsatornák, öntözőrendszerek. A tervezési alegységen 9 öntözőrendszer működik. Az öntözőcsatornák összes hossza 336,956 km. Az alföldi, sík jellegből adódóan szükség van ún. kettős hasznosítású, kettősműködésű csatornák működtetésére is, melyek az alapvető belvízelvezetés mellett mezőgazdasági és/vagy egyéb célú vízszolgáltatási feladatot is ellátnak. A 19 db kizárólagos állami tulajdonú kettősműködésű csatorna teljes hossza 205,166 km. A csapadék időben és térben egyenlőtlen eloszlása miatt Magyarországon 100 évből 28 év várhatóan aszályos. Aszály elsősorban az Alföld közepét sújtja, mivel ezen a területen a párolgás gyakran meghaladja a csapadék mennyiségét (éghajlati vízhiány). Az alegység területén éghajlati víztöbblet nem jellemző, az éghajlati vízhiány 250 mm/év feletti, a déli területeken a 350 mm/év vízhiány értéket is meghaladja. Ezt az időszakosan ismétlődő természeti jelenséget – amely az érintett területen az élővilág, a mezőgazdaság, és ezeken keresztül a társadalom számára is nagymértékű és tartós vízhiányt jelent – az éghajlat változása várhatóan súlyosbítja. A XIX. század közepét követő beavatkozások, az árterek és vízjárta területek visszaszorítása, a tájhasználat megváltozása következtében az aszály mértéke területében és időtartamában is növekedett.

Jelentősebb vízfolyások

A Harangzugi-I. csatorna jellemzően síkvidéki, kis esésű, 0+000-4+703 szelvény között nagy szelvényű belvízcsatorna. A belvízcsatorna természetes, mély vonulatban húzódik. A hosszirányú átjárhatósága teljes hosszúságban biztosított. Teljes hossza 32,500 km, vízgyűjtőterületének nagysága 323,36 km², befogadója a Harangzugi Holt-Körös 0,00 fkm szelvénye.

A Kakat-csatorna jellemzően síkvidéki, kis esésű, trapéz szelvényű belvízcsatorna, 45,3 km hosszú, vízgyűjtőterületének nagysága 351,972 km². A csatorna vízgyűjtője mélyfekvésű, belvízérzékeny. Befogadója a Hortobágy-Berettyó 44,900 fkm szelvénye.

A Karcagi-I. csatorna jellemzően síkvidéki, kis esésű, trapéz szelvényű belvízcsatorna. Vízgyűjtője mélyfekvésű, belvízérzékeny. A hosszirányú átjárhatóság teljes hosszúságban biztosított. A vízfolyás hossza 23,024 km, vízgyűjtőterületének nagysága 197,26 km², befogadója a Hortobágy-Berettyó 57,300 fkm szelvénye.

A Mirhó-Gyolcsi-csatorna síkvidéki jellegű, természetes vonulatban halad. Vízgyűjtője döntően alföldi sík terület, régi vízjárások vonulataival. Teljes hossza 8,511 km, vízgyűjtőterületének nagysága 90,137 km², befogadója a Tisza 401,160 fkm szelvénye.

A Nagyfoki-I. csatorna kis esésű, mely igen lassú vízelvezetést biztosít magas csatornaszint mellett is. A meder kanyargós, természetes vonulatban halad. Teljes hossza 16,130 km, vízgyűjtőterületének nagysága 137,237 km², befogadója a Tiszaderzsi-csatorna végszelvénye (8+750 km).

A Szajoli-I. csatorna jellemzően síkvidéki, trapéz szelvényű csatorna. Természetes mély vonulatban húzódik. A hosszirányú átjárhatósága teljes hosszúságban nem biztosított, az akadály az új 4. számú főúti áteresz (helye 10+654 fkm), melynek magassága 40 cm. A

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

vízfolyás teljes hossza 15,293 km, vízgyűjtőterületének nagysága 97,02 km², befogadója a Tisza 344,00 fkm szelvénye.

A Tiszaböi-csatorna jellemzően síkvidéki, kis esésű, trapéz szelvényű csatorna. A vízrendszer domborzata sík, a hosszirányú átjárhatóság nem biztosított a 7+326 szelvényben található C/3-as üzemén kívüli esésnövelő szivattyútelep miatt. A vízfolyás hossza 13,00 km, vízgyűjtőterületének nagysága 97,97 km², befogadója a Tisza 369,700 fkm szelvénye.

A Tiszaderzsi-3. csatorna és az Érfüi-csatorna síkvidéki jellegűek. A Tiszaderzsi-3. csatorna medre természetes vonulatban halad, hossza 8,750 km, az Érfüi-csatorna hossza 1,750 km, a vízfolyásokhoz tartozó vízgyűjtőterület nagysága 47,1 km², befogadója a Tisza 411,300 fkm szelvénye.

A Villogó-csatorna jellemzően síkvidéki, kis esésű, trapéz szelvényű belvízcsatorna. Vízgyűjtője mélyfekvésű, belvízérzékeny. A csatorna hosszirányú átjárhatósága teljes hosszúságban biztosított. Teljes hossza 37,470 km, vízgyűjtőterületének nagysága 331,615 km², befogadója a Hortobágy-Berettyó 54,900 fkm szelvénye.

A Nagykunsági-főcsatorna alakja kissé kanyargós, mély vonulatban haladó. A terepszint alatt kotort csésze szelvényű, a terepszint fölött töltésezett. A mesterséges csatorna teljes hossza 74,330 km, befogadója a Hármaskörös 35,900 fkm szelvénye. A Nagykunsági öntözőrendszert a Tisza-tó bal part 144+642 tkm szelvényében lévő gravitációs fővízkivételi beeresztő zsilipen keresztül látja el öntözővízzel. Az öntözőrendszer területe 1224,35 km². A Nagykunsági-főcsatorna keleti ág magasvezetésű csatorna, amely a terepszint alatt kotort csésze szelvényű, a terepszint fölött töltésezett. A vízrendszer domborzata uralkodóan sík. A csatorna teljes hossza 17,792 km, befogadója a Hortobágy-Berettyó 16,200 fkm szelvénye (a 25. sz. fenékleürítő műtárggyal kapcsolódik a Körös-völgyi vízrendszerhez). A Nagykunsági-főcsatorna keleti ág a Nagykunsági-főcsatorna 39+280 km mederszelvényénél balra ágazik ki. A kiágazásnál a keleti ág 0+206 km szelvényében lévő 18. sz. zsilipes műtárgyon keresztül jut be az öntözővíz a csatornába. A csatorna 76,1 km² kiterjedésű öntöző hatásterülettel rendelkezik.

Az NK-III-2. öntözőcsatorna a Nagykunsági-főcsatorna 17+820 km szelvényéből ágazik ki. A Nagykunsági-főcsatornától keletre terül el. A csatorna teljes hossza 26,911 km, befogadója a Karcagi-II. csatorna 10+370 km szelvénye. Az öntözőcsatorna hatásterülete 340 km² kiterjedésű.

A Német-ér időszakos vízfolyás. A belvízcsatorna vízjárását mindenkor a hidrometeorológiai viszonyok határozzák meg. Teljes hossza 12,554 km, vízgyűjtőterületének nagysága 55,86 km², befogadója a Hortobágy-Berettyó 78,000 fkm szelvénye.

A Tiszafüredi öntöző-főcsatorna alakja kanyarulatossá, természetes vonulatban haladó. Hatásterülete 400 km² kiterjedésű mezőgazdasági terület, melynek domborzata uralkodóan sík, a terület É-D-i irányba lejt. Teljes hossza 36,564 km, befogadója az NK-III-2-5. öntözőcsatorna.

A Tisza folyó 243,6-440,0 fkm közötti szakasza tartozik az alegységhez. A Kiskörei Duzzasztómű alatti folyószakasz közvetlen vízgyűjtője É-D-i irányba elnyúlt keskeny sáv, kiterjedése 556,557 km². A terület síkvidéki jellegű. A Tisza Tiszabábolna és Kisköre közötti szakasza (403,2440,0 fkm) a Tisza-tó területére esik. A folyó ezen szakasza is síkvidéki jellegű, közvetlen vízgyűjtőterülete 134,498 km² kiterjedésű.

Jelentősebb állóvizek

Az alegységen nagyszámú természetes illetve mesterséges állóvíz található. Sok a természetesen lefűződött és az átmetszéssel létrejött holtág. Az alegység területén található holtágak – melyek a Tisza, illetve a Hármaskörös folyók mentén alakultak ki – nagyobb része az árvízvédelmi töltésen kívül, az ún. mentett oldalon helyezkedik el, kisebb részük a

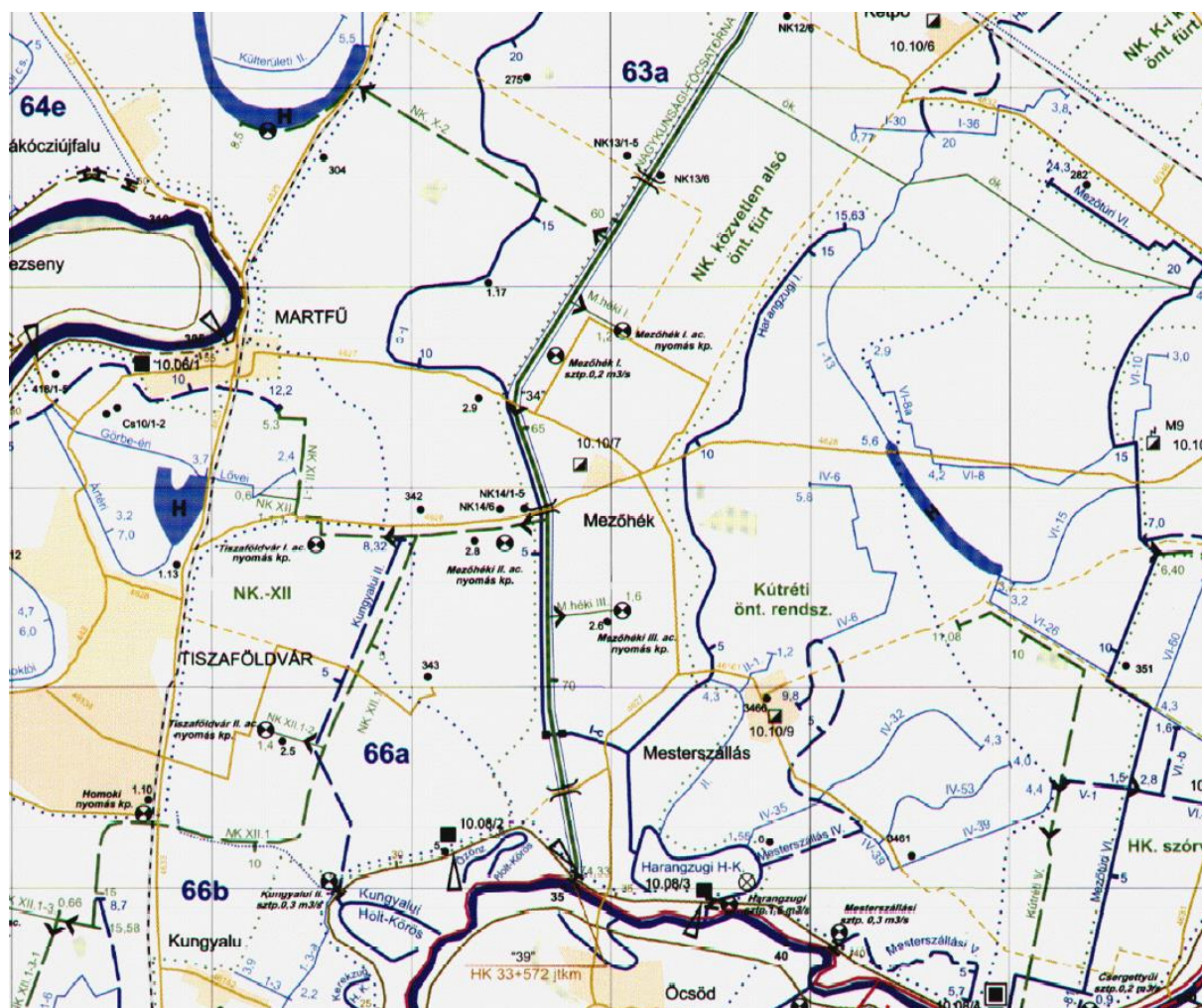
Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

töltések közötti hullámtéren. Az alegység területén jelentős számban létesítettek síkvidéki körtöltéses halastavakat. Szintén a mesterséges állóvizek közé tartoznak a belvíztározók (pl. Kecskeri-tározó, X. tározó). Az állóvizek közül a Nagykunság alegységen a legnagyobb a Tisza-tó, amely hazánk második legnagyobb, de egyben legfiatalabb tava. Eredeti neve Kiskörei-tározó, amely a Kiskörei vízlépcső által mesterségesen biztosított duzzasztás hatására jött létre 1978-ban (a duzzasztás hatására ekkor alakult ki a nyári időszakra jellemző vízborítottság). A Tisza-tó 33 km hosszú 127 km² felületű. A tó 4 medencéje északról dél felé (a Tisza folyásirányában) haladva a következő:

- Tiszavalki-medence,
- Poroszlói-medence,
- Sarudi-medence,
- Abádszalóki-öböl.

A síkvidéki tározó magába foglalja a Tisza folyó medrét is. A víztározó 1978 óta különleges természeti értékévé vált, mert a természet fokozatosan visszafoglalta a területet, és a Tisza szabályozása előtti tájhoz hasonló állapotok alakultak ki.

(Forrás: 2-18 Nagykunság alegység Vízyűjtő-gazdálkodási terve)

Mezőhék térségének vízrajza

Felszíni vízelvezetés, vízrendezés, belvízvédelem

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A települések ár-és belvíz veszélyeztetettségi besorolását a **18/2003. (XII. 9.)** KvVM-BM együttes rendelet határozza meg a legveszélyeztetettebb településrész helyzete alapján. Ez alapján **Mezőhék** a **közepesen veszélyeztetett (B)** kategóriába került besorolásra.

A település belterületén főként szikkasztó rendszerű csapadékvíz elvezető árkok találhatók. A csapadékvíz gyűjtés belterületen nagyrészt megoldott, azonban nagyobb esőzések alkalmával a rendszer nem biztosítja a kellően gyors elvezetést a befogadóig.

A település természetes vízfolyása a kb. 10 km-re folyó **Tisza**. A külterületétől Ny-ra húzódik a **Nagykunsági öntöző főcsatorna**, mely az öntözővíz ellátása terén kiemelt jelentőséggel bír. Ezen belül jelentős a NK-XI, NK-XII-es öntözőfűrt csatorna megléte. **Harangzugi I. főcsatorna**, mint a település egyik felszíni csatornája, amely a külterületek csapadékvíz befogadója.

Mezőhék Község a Mezőtúri kistérséghez tartozik. A kistérség területe nagyrészt a **Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság** illetékességi területe.

A település belterületi csapadékvíz elvezető-hálózat hossza: 4.070 m, melynek jelentős része **nyílt rendszerű csatornahálózat**. A felesleges csapadékvíz elvezetés céljából fontos feladat a meglévő csatornák karbantartása és szükségyszerű felújítása.

A csatornák vízminősége többnyire a vízbázis vízminőséget tükrözik, a **Nagykunsági főcsatorna** esetében a Tisza folyó vízminőséget. A **Nagykunsági főcsatorna** „kivaló-jó” vízminőséget képvisel, megfelelő oxigén- és tápanyagháztartással, alacsony oldott anyag mennyiséggel. A **Harangzugi I. főcsatorna** vízminősége ennél gyengébb minőségű, de még a tűrhető kategórián belül van, a további romlás megakadályozása érdekében a csatorna megkezdett rekonstrukciójának folytatása és befejezése szükséges.

A település külterületi részét É-D irányban szeli át a magasvezetésű Nagykunsági főcsatorna és a Harangzugi I. csatorna, melyek a KÖTIVIZIG kezelésében vannak. A Harangzugi I. csatornába torkollik az I-27. számú belvízlevezető csatorna, amely a Mezőtúr-Tiszasági Vízgazdálkodási Társulat kezelésében van. A külterületi részen még több kisebb hosszúságú és jelentőségű belvízlevezető csatorna található, amelyek szintén társulati kezelésűek. A közelmúltban ezen csatornáknak és műtárgyainak a szükséges karbantartása és rekonstrukciója megtörtént, mellyel javult az elvezetés biztonsága.

Az összegyűjtött csapadék- és belvíz a társulati kezelésű belvízlevezető csatornákon keresztül a Harangzugi I. csatornába vezethető, a Nagykunsági főcsatorna nem jöhet szóba, mint befogadó.

Mezőhék község belvízvédelmi szempontból a KÖTIVIZIG, 10.10. sz. Mezőtúri belvízvédelmi szakaszához (5400 Mezőtúr, Pétery Károly u. 5. sz., tel.:56/550-038, 30/336-8090) tartozik, ezen belül a 062. Túrkeve-Mezőtúri belvízrendszer, 062c Mezőtúr-Halásztelki belvízöblözetében helyezkedik el.

A község északabbra fekvő területei a 063. sz. Mesterszállás-Bartapusztai belvízrendszerben helyezkedik el, azon belül pedig a 063a Mesterszállás-Bartapuszta belvízöblözetben.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

É-on a Törökszentmiklós-Karcag vasútvonal, K-en a 062. sz. belvízrendszer, D-en a Hármaskörös jp.-i töltése, NY-on pedig a 064-065-066-os belvízrendszerek határolják. A teljes terület mélyártér, három folyó mentesített árterületén fekszik, nevezetesen a terület ÉNY-i részét a Tisza, ÉK-i részét a Hortobágy-Berettyó, D-i részét a Hármaskörös elöntései fenyegetik.

A belvízrendszer jellegzetesen síkvidéki terület, átlagos terepesés 10-20 cm/km. A belvízrendszer 68 %-a jó vízvezető képességű vályogtalaj. Fajlagos lefolyás a területen 6,2 l/s/km.

A vízgyűjtőn keletkező belvizeket a Harangzugi I. főcsatorna és a Mesterszállási IV. csatorna vezeti a Harangzugi Holt-Körösbe, melyből gravitációsan a Harangzugi zsilipen, szivattyúsán a 2,1 m³/s kapacitású Harangzugi szivattyútelepen keresztül jut a főbefogadóba a Hármaskörös jp. 37+121 tkm. szelvényében.

Az öblözet belvíztározója a Harangzugi Holt-Körös.

Mezőhék csapadékvizeinek befogadása szempontjából figyelembe vehető csatornák:

Vízfolyás	Hossza (km)
Mezőhéki I-40. csatorna	2,700

Fenti csatorna a 2014. évi jogszabályi változások következtében KÖTIVIZIG kezelésébe (részben) került belvízvédelmi mű, a vízjogi üzemeltetési engedély átírása folyamatban van, jelenleg még a Mezőtúr-Tiszazugi VGT. nevére szól.

Mezőtúr közigazgatási határán belül az alábbi KÖTIVIZIG kezelésében lévő vízpótló- és elosztó művek találhatók:

- Nagykunsági-főcsatorna,
- Nk. XII-1. fűrtfőcsatorna,
- Harangzugi I. fcs. (kettősműködésű csatorna)

Mezőhék és közvetlen külterülete a Dr. Pálfai Imre által készített belvíz veszélyeztetettség mutató alapján a közepesen belvízveszélyeztetett kategóriába, valamint Dr. Pálfai Imre féle Magyarország zonális aszályossági térképe alapján a nagyon erősen aszályos kategóriába tartozik.

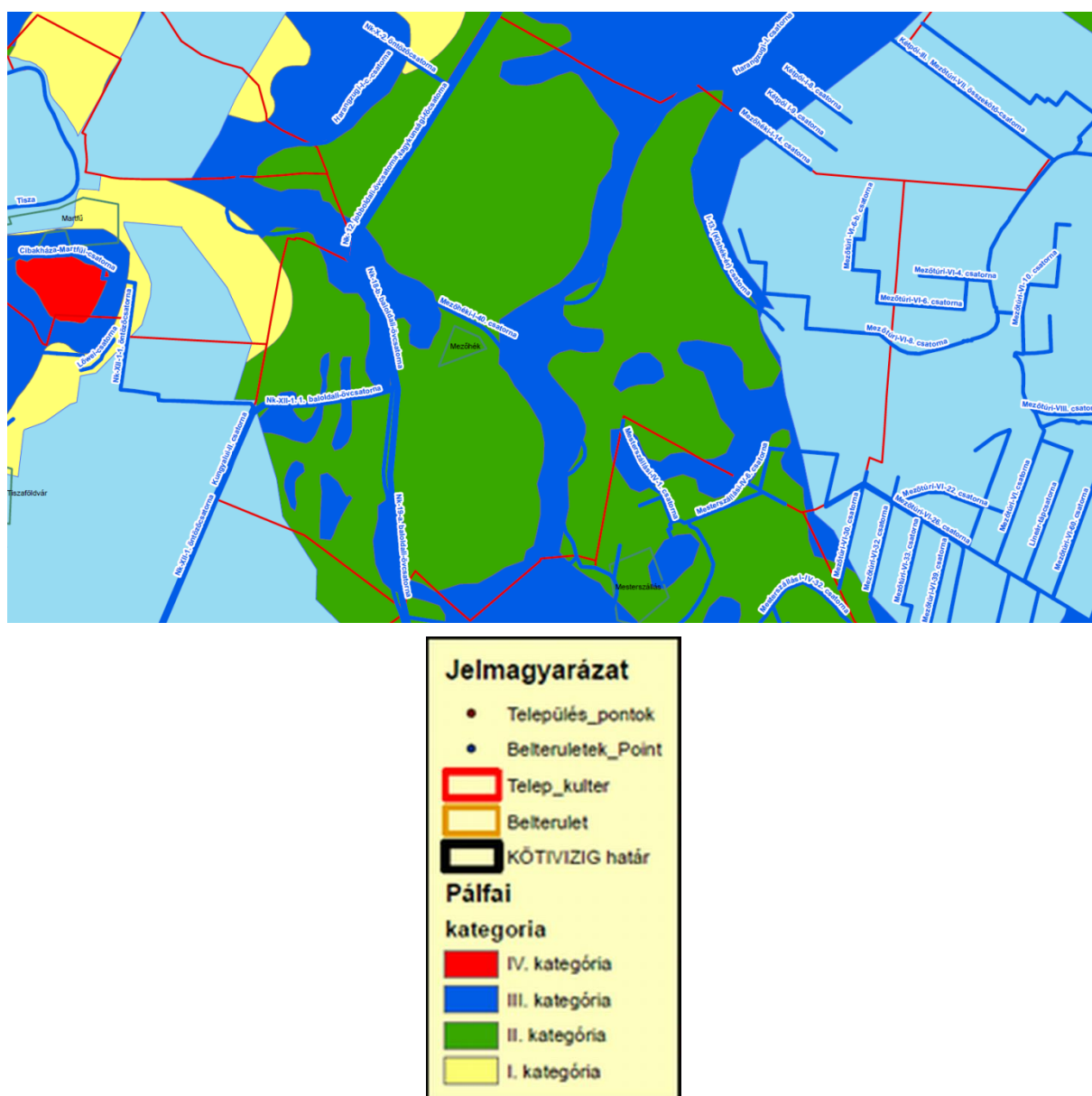
A KÖTIVIZIG részéről Mezőhék közigazgatási területén belül vízrendezési, illetve mezőgazdasági vízhasznosítási művet érintő fejlesztés jelenleg nincs előirányozva.

Víz kivétel, vízbeszerzés, öntözés

A település belterületén csak ivóvízellátás céljából történik vízkivétel.

A külterületen közel 100 ha-on történik öntözés, melyhez az öntözővíz beszerzési lehetőség az NK-XI és NK-XII. öntözőfűrt csatornákból biztosított.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Mezőhék térségének Páljai-féle belvíz veszélyeztetettségi térképe

Fejlesztési javaslatok:

A településrendezési eszközök módosításánál figyelembe kell venni a település vízrendezési és vízkár-elhárítási tervében foglaltakat. A település rendezési terveknek és a beépítésre tervezett területek építési előírásainak összhangba kell lennie a csapadékvíz-elvezető hálózat létesítésével és kiépítésével.

A 282/2009. (XII.11.) Korm. rendelet 1. számú melléklete szerinti Rendszeresen belvízjárta terület-nek minősül Mezőhék közigazgatási területe, ahol II-III -as veszélyeztetettségi kategóriájú területrészek is megtalálhatóak.

Településrendezési terveknel figyelembe veendő jogszabályok:

Mezőhek Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

- 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról.
- A felszín alatti vizek jó állapotának biztosítása érdekében, a csapadékvíz szikkasztásánál a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet előírásait, a felszíni vizek minőségének védelme érdekében, a felszíni vízbe történő bevezetésekor, pedig a 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet előírásait kell betartani.
- 120/1999. (VIII.6.) Korm. rendelet a vizek és a közcélú vízellátási létesítmények fenntartására vonatkozó feladatokról
- 1995. évi LVII. törvény a Vízgazdálkodásról 4.-6.,8.-10.,12.§
- 10/1997. VIL17. KHVM rendelet az árvíz és belvízvédekezésről
- 232/1996 (XII.26.) kormányrendelet a vizek kártételei elleni védekezés szabályairól 4.§(1)-(2). bek., 13. §
- 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről
- 36/2002. (III. 7.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII.20.) Korm. rend. módosításáról
- 7001/2002. (2002.01.) FVM-KöVim irányelv Az árvíz és belvíz által veszélyeztetett települések ár- és belvízveszély ellen hatásosabb védelmet nyújtó településrendezési eszközeinek elkészítéséhez és módosításához
- 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról

Az érintett területek fejlesztésével és az új épületek kialakításával egy időben javasoljuk a csapadékvíz-elvezetést biztosító csatornák kapacitásának vizsgálatát. A településrendezési terveknek és a beépítésre tervezett területek építési előírásainak összhangban kell lennie a csapadékvíz-elvezető hálózat létesítésével és kiépítésével. A településrendezési eszközök módosításánál figyelembe kell venni a település vízrendezési és vízkár-elhárítási tervében foglaltakat.

Vízgazdálkodási területként nyilvántartott területet (árok, vízfolyás, vízmosás, víztároló, vízállásos terület, vízelöntéses terület, stb.) egyéb célra hasznosítani csak vízjogi létesítési engedély alapján szabad.

A csapadékvíz (akár nyílt árokrendszerrel, akár zárt csapadékcatornával összegyűjtve) élővízbe történő bevezetése előtt hordalékfogó műtárgy elhelyezése kötelező. Csapadékvíz az elválasztott rendszerű szennyvízcsatorna hálózatba nem vezethető!

A belvízcsatornák mindkét oldalán, a partéltól számított 4-4 m széles fenntartási sávot karbantartási célból szabadon kell hagyni. Kizárólagos állami tulajdonú vízi létesítmények (jelentősebb vízfolyások, patakok és tavak) esetén a karbantartási sáv a partéltól mért 6-6 m széles területsáv. A közcélú vízi létesítmények esetében 3-3 m szélességű a karbantartási sáv. Parti sávon belül építmény nem helyezhető el, valamint le nem keríthető!

Új út, utca létesítésekor a tervezett közművek egyidejű megépítéséről, a csapadékvizek elvezetéséről, beépítésre szánt területen a közvilágítás megépítéséről, út rekonstrukciónál a meglévő közművek szükséges egyidejű felújításáról és a még hiányzó közmű kiépítéséről is gondoskodni kell.

A közművezetékek átépítésekor és új vezetékek fektetésekor a racionális területgazdálkodás érdekében, az útburkolat alatt a közművek elrendezésénél mindig a távlati összes közmű elhelyezésére kell helyet biztosítani. Továbbá, a beépítésre szánt területeken a közművezetékek

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A meglévő rendszerek folyamatos karbantartásáról, - a medrek kotrásáról, az átereszek és zárt csatornák tisztításáról, valamint az árokpartok kaszálásáról - gondoskodni kell. A csapadékvizek zavartalan lefolyását mindenkor biztosítani kell.

Az ingatlanok, intézmények, üzemek szennyvizét, egyéb szennyező anyagot (szemetet, trágyalevet, iszapot, vegyszermaradékot, stb.) tilos a nyílt felszínű, illetve a zárt csapadékvíz-elvezető csatornába, felszíni vizekbe, felszín alatti vizekbe, valamint a talajba, és ásott kutakba juttatni.

A csapadékvíz az egyes telkeken belül elszivárogtatható, ha ez a telek és a szomszédos telkek, továbbá az építmények állékonyságát és rendeltetésszerű használatát nem veszélyezteti.

Az egyes ingatlanokról a csapadékvíz a közterületi nyílt csapadékvíz elvezető árokba, zárt szelvényű csapadékvíz csatornába vagy biztonságos közlekedést nem akadályozó, tisztítható ráccsal ellátott folyóka segítségével az utcai járdaszint alatt, illetve a járda szintjével megegyező síkban szabad kivezetni. Amennyiben a vízelvezető árok a közút tartozéka, úgy abba a környezetéből - a telkekről - csapadékvíz bevezetése csak az út kezelőjének hozzájárulásával történhet.

A belterületi védekezési terv, illetve vízkár-elhárítási terv évenkénti rendszeres felülvizsgálatát és aktualizálását el kell végezni.

A tározók és a csapadékcsontrák folyamatos karbantartásáról az önkormányzatnak gondoskodni kell.

Telekkialakítás, közterület rendezés és közműépítés csak a tervben rögzített töltésnyomvonal figyelembevételével történhet. Csatlakozó telkek közművek tervezésekor 46/1999. Korm. rendelet (III.18.) előírásai betartandók. Minden egyéb, a vízgazdálkodást érintő tervezésnél a Vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. Törvényt kell figyelembe venni.

Mezőhék közigazgatási területén található vízgazdálkodási létesítményeket a VK-1 jelű tervlap szemlélteti.

1.16.2. Energia

1.16.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)

Meglévő kül –és belterületi hálózat

A TRT tervezési területének villamos energiaellátását a EON Hungária Zrt biztosítja a saját tulajdonában lévő elosztó hálózaton keresztül. A közigazgatási területet érinti egy 120kV-os vezeték is. (Mezőtúr- Martfű 120kV-os vezeték)

A területen 22kV-os szabadvezetékes hálózaton keresztül üzemelnek a fogyasztói transzformátorok állomások. A fogyasztói transzformátorok állomásokról a villamos energiaelosztás kisfeszültségű szabadvezetékes – szabadvezetékes és szigetelt szabadvezetékes, illetve földkábeles elosztóhálózaton keresztül jut el a fogyasztókhoz. A transzformátorállomások oszlop állomások. A település közigazgatási területén mindenütt biztosítható a villamos energiaellátás, ezért ilyen szempontból zárolt terület nincs.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Külterület energiaellátása:

- a villamos energiát az áramszolgáltató saját tulajdonú, üzembiztos hálózatról biztosítja a külterületi fogyasztók részére. A karbantartásuk, korszerűsítésük folyamatos.

A belterület közvilágítása már korábban került korszerűsítésre, viszont jelenleg már a még energiahatékonyabb LED-es közvilágítás még nem valósult meg a településen.

Fejlesztések:

Idegen tulajdonú középvezettségű hálózatról ellátott területek nincsenek.

Ellátatlan területek vizsgálata:

Az ellátatlan területen jelenleg nincs a településen. A jelentkező fogyasztói energiaigények műszaki-gazdasági feltételeit az áramszolgáltató határozza meg. A villamos energiaellátás jelentős költségei miatt csak a ténylegesen jelentkező igények kiszolgálását kell biztosítani. A fejlesztéseknél jelentkező költségek egy részét az áramszolgáltató fedezi az érvényben lévő rendelkezések alapján.

A jelenlegi belterület energiaellátása biztosított. Az új létesítmények kialakításához középvezettségű hálózat, állomás és kiefeszített hálózat létesítése szükséges.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Energiaellátás (Forrás: TEIR)

Év	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Háztartási vill. energia fogyasztók száma	172	170	171	170	170	170	167	164	161	159	159	156	157	160	154	154
Háztartások részére szolgáltatott vill. energia (1000kWh)	419	367	389	387	383	376	383	394	358	341	347	349	381	397	383	357

Közmű szolgáltató fejlesztései.

Az EON Hungária Zrt 2000 évtől kezdődően középtávú fejlesztésbe kezdett, melynek célja a villamos energiaellátás minőségének javítása, az üzembiztonság fokozása, a hálózatok átviteli kapacitásának bővítése .

A jelenlegi 22kV-os közép feszültségű hálózaton az EON Hungária Rt nem tervez jelentősebb beavatkozást, mert azok állapota és kapacitása megfelelő, a később jelentkező energiaigényeket is ki tudja elégíteni.

Az áramszolgáltató a fejlesztési terveiben Mezőhék község területén jelenleg hálózat bővítést nem tervez. A kiefeszültségű szabadvezetékes hálózat korszerűsítését az Áramszolgáltató (EON Hungária Zrt) folyamatosan végzi a biztonságos villamos energiaellátás érdekében.

A közép feszültségű hálózatokon az alábbi programszerű fejlesztéseket és korszerűsítéseket valósítja meg az áramszolgáltató a zavartalan és biztonságos energiaellátás érdekében:

- közép feszültségű oszlopkapcsoló készülékek cseréje
- közép/kiefeszültségű transzformátor állomások túlfeszültség védelme
- közép és kiefeszültségű hálózatok rekonstrukciója – tartószerkezetek és vezetékszszakaszok cseréje.
- Kiskeresztmetszetű hálózatok cseréje kapacitásbővítés céljából
- Meghibásodott szerkezetek folyamatos cseréje.

A fejlesztési területen az alábbi védőtávolságokat kell betartani a létesítés során a **112/2014. (X.15.) NGM** rendelet alapján:

villamosmű	elhelyezkedés	biztonsági övezet
200kV-ig (120kV)	külterület	13m
22kV-os szabadvezeték	külterület	5m
22kV-os szabadvezeték	belterület	2.5m
22/0,4 kVos transzformátor állomás és		
22kVos kapcsolóberendezés	kül- és belterület	5m
0,4 kV-os csupasz szabadvezeték	kül- és belterület	1m

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

0,4 kV-os szigetelt szabadvezeték
0,4 kV-os földkábel

kül- és belterület
kül- és belterület

0,5m
1m

Tilalmak a biztonsági övezetben

f) a villamosműhöz nem tartozó

a1) oszlop, torony, önálló tartószerkezet, daru, állványzat,

a2) A-C tűzveszélyességi osztályba tartozó – külön jogszabály rendelkezései szerint – robbanás- és tűzveszélyes anyag (pl. gáz, benzin, olaj) tárolására alkalmas tartály,

a3) üzemanyag töltőállomás,

a4) gémeskút, nyitott állapotban föld felszínétől mért 4 m-nél magasabb sorompó,

g) anyag tárolása és felhalmozása

c1) oly módon, hogy az oszlop járművel való megközelítését akadályozza,

c2) nem éghető anyagok 2 métert meghaladó magasságú tárolása (pl. siló, víztartály, építőanyag), amelynél a mértékadó magasság a depónia-ember-eszköz-mozgástér együttes mérete,

c3) az oszlopszerkezetben és az alapozásban agresszivitásuk miatt kárt okozó vegyi anyagok tárolása és felhalmozása,

c4) A-C tűzveszélyességi osztályba tartozó – külön jogszabály rendelkezései szerint – robbanás- és tűzveszélyes anyagok (pl. nád, fa, gumi, hulladék, szilárd, folyékony, gáznemű tüzelő- és üzemanyag, lőszer) tárolása és felhalmozása, a mezőgazdasági termelésben szükségszerűen, ideiglenesen a táblán maradó szalmabála, valamint nem kazlázott széna kivételével;

h) munkavégzés

d1) a c) pontban felsorolt A-C tűzveszélyességi osztályba tartozó – külön jogszabály rendelkezései szerint – robbanás- és tűzveszélyes anyagokkal, kivéve a mezőgazdasági termeléssel együtt járó szokványos munkaműveleteket,

d2) a jármű (gépjármű, mezőgazdasági vontató, munkagép stb.) üzemanyaggal való feltöltése,

d3) a c) pontban említett A-C tűzveszélyességi osztályba tartozó – külön jogszabály rendelkezései szerint – robbanás- és tűzveszélyes anyagok elégetése, kivéve a mezőgazdasági munkák végzése során szükségszerűen a táblán maradó szármaradványt, valamint a tarló égetését. A tarló, illetőleg a szármaradvány égetésnél be kell tartani az Országos Tűzvédelmi Szabályzat előírásait;

i) a föld felszínétől mért 3 méternél magasabb idegen létesítményhez tartozó fémhuzal,

Mezőhek Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

12. § Földben elhelyezett vezeték biztonsági övezetében tilos:

- j) építeni, elhelyezni (pl. alapozás, oszlop), üzemeltetni bármilyen végleges épületet, építményt, berendezést – ide nem értve nyomvonalas létesítménynek jogszabály, illetőleg a szabvány előírásainak megfelelően kialakított keresztezését, illetőleg megközelítését – amely a földben elhelyezett vezeték

- hűlési viszonyait rontja,

- folyamatos és biztonságos üzemeltetését akadályozza,

- üzemzavar elhárítását, karbantartását akadályozza, veszélyezteti vagy lehetetlenné teszi;

b) bármilyen ideiglenes épületet, építményt, berendezést a földben elhelyezett vezeték üzemben tartójának előzetes hozzájárulása nélkül elhelyezni;

- k) a vezeték üzemben tartójának előzetes hozzájárulása nélkül minden olyan, a föld felszíne alatti és feletti tevékenység végzése, amely az élet- és vagyonbiztonságot, illetőleg a föld alatti vezeték épségét, valamint folyamatos és biztonságos üzemét veszélyezteti, vagy veszélyeztetheti.

E rendelet alkalmazásában ilyennek minősül:

c1) korróziót előidéző erősen savas vagy lúgos folyadék talajra öntése,

c2) fokozottan tűz- és robbanásveszélyes anyagok tárolása,

c3) a robbantás,

c4) éghető anyagoknak nagy tömegben való elégetése,

c5) az útburkolat felbontása,

c6) az árok- vagy gödörásás,

c7) a szondázás (különböző vizsgálati céllal fémrudak leverése),

c8) fúróberendezés, pneumatikus munkagépek, földgyaluk üzemeltetése,

c9) a talajba beágyazott műtárgy, oszlop, vízóraakna gépalap stb. daruval, vontatóval vagy más géppel, eszközzel – a műtárgy kézi erővel végzett körüljárása nélküli – kiszakítása;

- l) a földben elhelyezett vezeték földművén (töltésén) a vezeték üzemben tartójának hozzájárulása nélkül mindennemű munkavégzés, ami a földmű megbontásával jár.

13. § Az erőmű és az állomás biztonsági övezetében a 11. § (1) bekezdésében és a 12. §-ban foglalt rendelkezéseke kell alkalmazni.

(2) A biztonsági övezetben

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

m) tábor, kemping, vásártér, sportpálya, játszótér, gyakorlótér, karám, kijelölt autóparkoló, tömegközlekedési járművek megállóhelye 100-500 kV-os névleges feszültségű vezeték esetén akkor létesíthető, ha a 7. §-ban meghatározott távolságokra vonatkozó és egyéb előírások megtarthatók (pl. a vezeték oszlopa körül a talajfelszín aszfaltozott vagy azzal villamos szigetelés szempontjából egyenértékű vagy más anyagú réteggel ellátott, vagy az oszlop körülkerített);

b) az épületre szerelt televízió- vagy egyéb antenna, villámhárító stb. úgy létesíthető, hogy üzemszerű helyzetben a szél által a szabvány szerint kilengett áramvezetőket, feldőlés esetén a nyugalomban levő áramvezetőket

b5) 1-35 kV névleges feszültségszint között 2,0 méternél,

b6) kiséfeszültségnél 1,25 méternél

jobban ne közelítse meg;

n) közúton és saját használatú szilárd burkolatú úton (a továbbiakban együtt: szilárd burkolatú út) csak 4,5 méternél, illetőleg a magasságkorlátozó táblán feltüntetett magasságnál, ezen kívüli területen csak 4 méternél alacsonyabb építésű vagy ezzel azonos magasságig anyaggal rakott jármű közlekedhet, illetőleg dolgozhat; e magasságot a rakomány, a járművön szállított személy, illetőleg szerszám legmagasabbra nyúló része, valamint a jármű működés közben sem haladhatja meg.

A jármű legkiállóbb része az oszlopot, kikötését, illetőleg ezek alapozását úgy közelítheti meg, hogy abban károsodást ne okozzon, az áramvezetőket pedig sem vízszintesen, sem függőlegesen, a következőkben megadott távolságértékeknél jobban a legkedvezőtlenebb helyzetben és esetben sem közelítheti meg:

d5) 35-15 kV névleges feszültségszint között az 1,5 métert,

d6) 15 kV névleges feszültségszint alatt az 1,2 métert;

o) olyan fémtárgyat, amelyet hosszúsága vagy tömege miatt legalább két vagy több embernek kell szállítani, a távvezeték tartószerkezetétől mért 15 m távolságon belül csak akkor szabad vinni, illetőleg tartani, ha a munkavégzőket megfelelő anyagú, villamosan szigetelő, sérülésmentes védőlábbeli védi, amely a talajtól villamosan elszigeteli vagy maga a talajfelszín villamosan szigetelőanyaggal burkolt (pl. aszfaltozott);

f) a föld felett 3 méternél nem magasabb, összefüggő, 50 méternél hosszabb fémszerkezetek, fém szőlőkordon, fémkerítés, fém csővezeték (pl. öntözőberendezés csővezetéke) érintésvédelemmel ellátva létesíthető;

g) föld alatti csővezeték (pl. gázvezeték, öntözőberendezés csővezetéke) érintésvédelemmel ellátott fémcső, vagy szigetelőanyagú cső lehet;

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

(3) A villamosmű üzemben tartójának írásbeli hozzájárulása, kell a biztonsági övezetben:

p) épületnek, építménynek a létesítéséhez;

b) idegen létesítményhez tartozó, 0,2x0,3 méternél nem nagyobb jelzőtábla (pl. tűzcsapjel) a vezeték oszlopán, illetőleg alapozásán a föld felszínétől mért legfeljebb 2 méter magasságban történő elhelyezéséhez;

q) 4,5 méternél magasabb jármű vagy rakomány közlekedéséhez, illetőleg munkavégzéséhez. A villamosmű üzemben tartója a hozzájárulásában előírhatja, hogy a közlekedés, illetőleg a munkavégzés csak megbízottja jelenlétében történhet. A villamosmű megközelítésére ebben az esetben is alkalmazni kell a (2) bekezdés d) pontjában foglalt előírásokat;

r) nem éghető anyag (pl. építőanyag, föld, törmelék, ócskavas) tárolásához. Az anyagot a hozzájárulásban meghatározott módon és időtartamig, a földfelszíntől mért, legfeljebb 2 méter magasságig szabad tárolni, amelynél a mértékadó magasság a depónia-ember-eszköz-mozgástér együttes mérete;

s) a terepszint megemeléséhez (pl. tereprendezés, gátépítés, vízszintszabályozás, halastó vagy zagytér létesítése), amely munkákat a hozzájárulásban foglaltaknak megfelelően kell elvégezni;

f) nyílt árok vagy gödör létesítéséhez

f1) a fa, illetőleg betonoszlop 5 méteres körzetében,

f2) az acélszerkezetű oszlop, illetőleg kikötése alapozásának szélétől vízszintesen mért 8 méter távolságon belül vagy e távolságtól kezdődő 45°-os lejtőszögű sík alá nyúlóan. A 100 kV-os és ennél nagyobb feszültségű vezetéknél az árok vagy gödör az oszlop terepjáró gépjárművel való megközelítését nem akadályozhatja;

Jelen tilalmak és korlátozások csak a legfontosabb előírásokat tartalmazzák, azok részletes leírását a **112/2014. (X. 15.) NGM rendelet** tartalmazza.

Gázellátás:

Mezőhék község az öt településből álló Martfői gázellátási rendszer része (Martfű, Rákóczi falva, Rákócziújfalú, Mezőhék, Kengyel-Bagimajor). A rendszer a Martfűn található központi MOL-os gázátadó állomástól indul, és így az ellátott települések beérkező nyomása $p=6$ bar nagyközépnymomás (változó érték).

Mezőhéket ellátó 6 bar-os vezeték mérete és minősége – a martfői gázfogadótól –Ø160 KPE P10

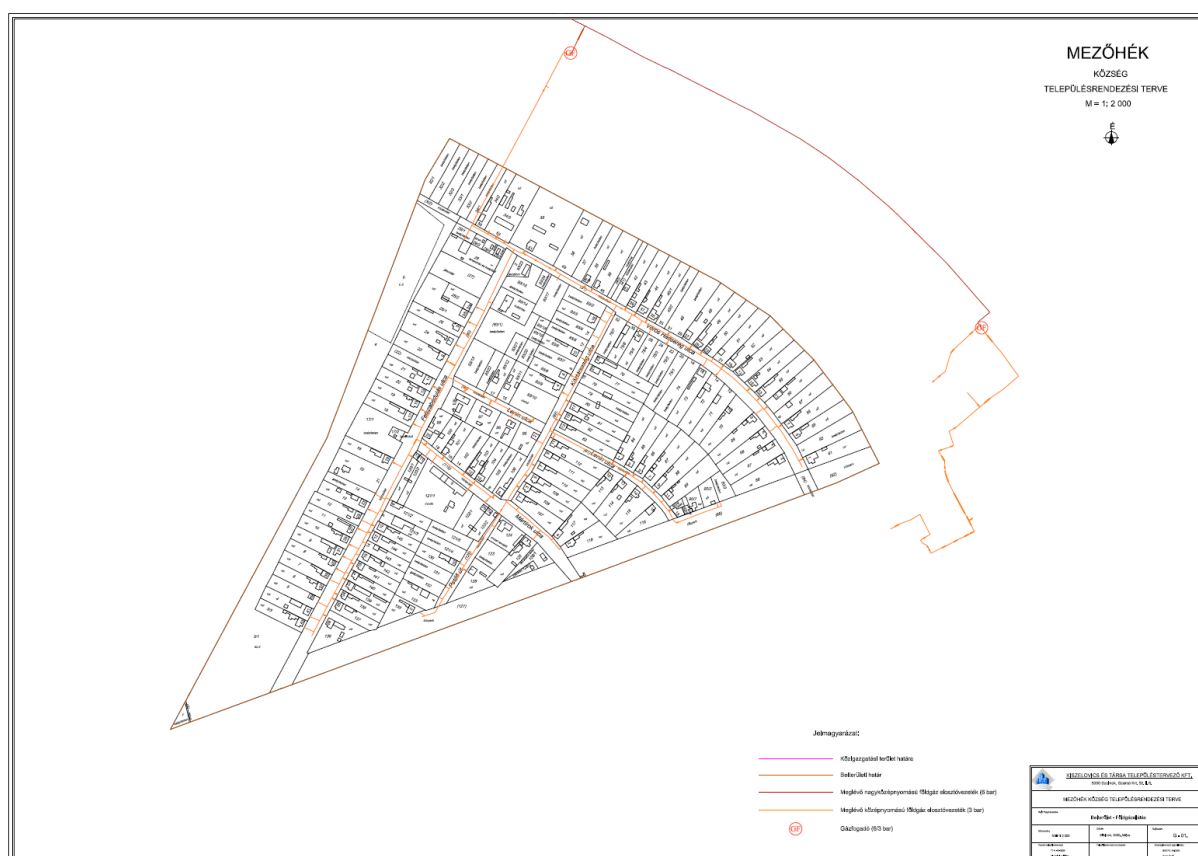
A mezőhéki középnyomású gázelosztó hálózat Ø63 KPE P10-es méretű és minőségű.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A kiépített elosztói és fogyasztói hálózat mai állapotában 1993-ben került átadásra.

A település keleti irányból lett ellátva DN 150 dimenziójú nagyközépnomású ($p=6$ bar) gázvezetékkel, mely a Martfű felől vezető 0350 hrsz. betonút mentén haladva éri el az északi külterületet. A település ellátása a betonút mellett telepített Fiorentini SZD-160 típusú nyomásszabályozó állomásnál redukált közepnyomású ($p=3$ bar) gerincvezetékkel történik. Az elosztóhálózat kemény-polietilén (KPE) anyagú PE 80/G SDR 11 anyagú műanyag-csőből valósult meg, a teljes rendszer gerince DN 63 x 5,8 méretben.

A hálózat viszonylag régebbi kiépítésű, de a gázszolgáltató tájékoztatása szerint üzemeltetési és nyomásesési problémák nincsenek.

Gázszolgáltatási adatok (forrás: TEIR)

Év	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Háztartási gázfogyasztók száma	101	101	100	102	101	103	102	102	98	85	87	85	84	85	86
Összes	1559	1127	1360	1753	1654	1341	842	875	474	156	317	698	545	596	431

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

szolgáltatott vezeték gáz mennyisége (1000m ³)															
Összes szolgáltatott gázból háztartások részére szolgáltatott (1000m ³)	151	147	137	103	119	109	102	80	65	67	53	70	65	84	78
Összes gázcsőhálózat hossza (km)	12	12	12	12	12	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13
Összes gázfogyasztó (db)	114	113	113	115	113	115	114	114	109	101	103	101	109	98	100
Gázzal fűtött lakások száma	101	101	100	100	99	101	101	102	98	85	87	85	84	85	86

Az elosztóvezeték hosszát a gázszolgáltató adatszolgáltatása alapján a hálózat jelenlegi állapotában csővezetéki dimenzionális bontásban az alábbi táblázat tartalmazza :

Elosztóvezeték fajtája	Csővezetéki dimenzió	Összes hossz
Gerincvezeték	DN 63	3 680 fm
Leágazó vezeték	DN 20	1 020 fm

Új utcanyitás, telekkiosztás, építési engedély kiadásánál, illetve egyéb közmű létesítésénél figyelembe kell venni az MSZ 7048/3-83 illetve az azt módosító Szabványügyi Közlöny 2002. augusztus 01. (Sz.K.8.) számában közzétetteket, továbbá az MSZ 7487/2-80 szabványokban foglaltakat.

A közigazgatási és a belterületen tervezett településfejlesztési célkitűzések megvalósításánál a létesítményektől az alábbi védőtávolságokat kell figyelembe venni :

Vezeték típusa	Létesítmény	Védőtávolság
Emelt kisnyomású vezeték 0,1 bar	lakóépülettől	3,0 m
Középnomású vezeték 3 bar	lakóépülettől	4,0 m
Középnomású és emelt kisnyomású vezeték	szennyvíz vezetéktől	1,0 m
	vízvezetéktől	0,7 m
	üreges földalatti műtárgytól	2,0 m
	telefon földkábelről	0,5 m
	elektromos földkábel	0,5 m

oldal 155

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

- „Körös szénhidrogén” kutatási terület
- Mezőhék – Kétpó földtani kutatási terület
- „Mezőtúr szénhidrogén” koncessziós terület
- „Tiszaföldvár I. szénhidrogén” bányatelek

A település közigazgatási területén az alábbi hrsz-ú területeken találhatók földgázkutak:

037/2, 0369/2, 047/6, 047/13, 037/3

1.16.2.2. Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Az elmúlt években országosan, így Mezőhéken is előtérbe került a megújuló energiaforrás alkalmazása. Jelenleg a településen még nem üzemel szél, nap vagy geotermikus energiát felhasználó, előállító létesítmény.

1.16.2.3. Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati intézmények energiahatékonysága javítható egyrészt a korszerűbb energiatakarékosabb készülékekkel, alternatív kapcsolós vagy mozgásérzékelős világításokkal, kompakt fénycsővekkel. Az energiahatékonyság növelését szolgálja az épületek korszerűsítése mind gépészeti, mind építészeti oldalról. Építészeti terén a homlokzatok utólagos hőszigetelése és a nyílászárók cseréje, növeli az energiahatékonyságot. Ugyancsak az energiahatékonyságot növeli a napkollektorok beszerelése, mellyel mind a világítás, mind a melegvíz ellátáshoz nyerhető energia. Jelenleg Mezőhéken még nem üzemel napelem, amely javítaná az energiaellátást.

1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)

Telefonellátás:

a./ Helyközi hálózat:

A településen és közigazgatási területén helyközi kábel található. Rézkábelen él Mezőhék távbeszélő központja Öcsöd felől.

A jelenlegi hálózat bővítése a település fejlesztés után szükséges. Optikai megtáplálás kiépítése javasolt a Martfű – Kunszentmárton optikai kábelről.

b./ Helyi hálózat :

A helyi hálózat központja a Polgármesteri Hivatal ingatlanán található a Felszabadulás u. 1. szám alatt. A helyi hálózat földkábel vezetékes és légkábel vezetékes vegyes rendszerű. A telefonközpont a helyi igényeket kielégíti és nem bővíthető. A hálózat jelenlegi tulajdonosa a Magyar Telekom Nyrt.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A tervezett területbővítésekhez a telefonközponttól vagy a nagyelosztótól új kábel és elosztóhálózat kiépítése szükséges. A jelentkező új igényeket a bővített hálózatról a jelenlegi központból ki lehet elégíteni.

c./ Kábel nélküli telefonellátás:

A település közigazgatási területén belül adótorony nem található.

Magyar Telekom Nyrt adótornya Martfűn található legközelebb. Az adótoronyról a jelentkező kábel nélküli telefonigények kielégíthetők. A belterülettől távol eső igényeket szintén ezen a rendszeren keresztül lehet majd kielégíteni.

A jelentkező kábel nélküli telefonigények kielégíthetők.

d./ Mikrohullámú rendszer:

A településen mikrohullámú rendszer következtében az építési szabályozását megkövetelő védősáv nem található.

Kábeltelevízió és Internet ellátás:

A településen vezetékes rendszerű kábeltévé ellátás nem üzemel.

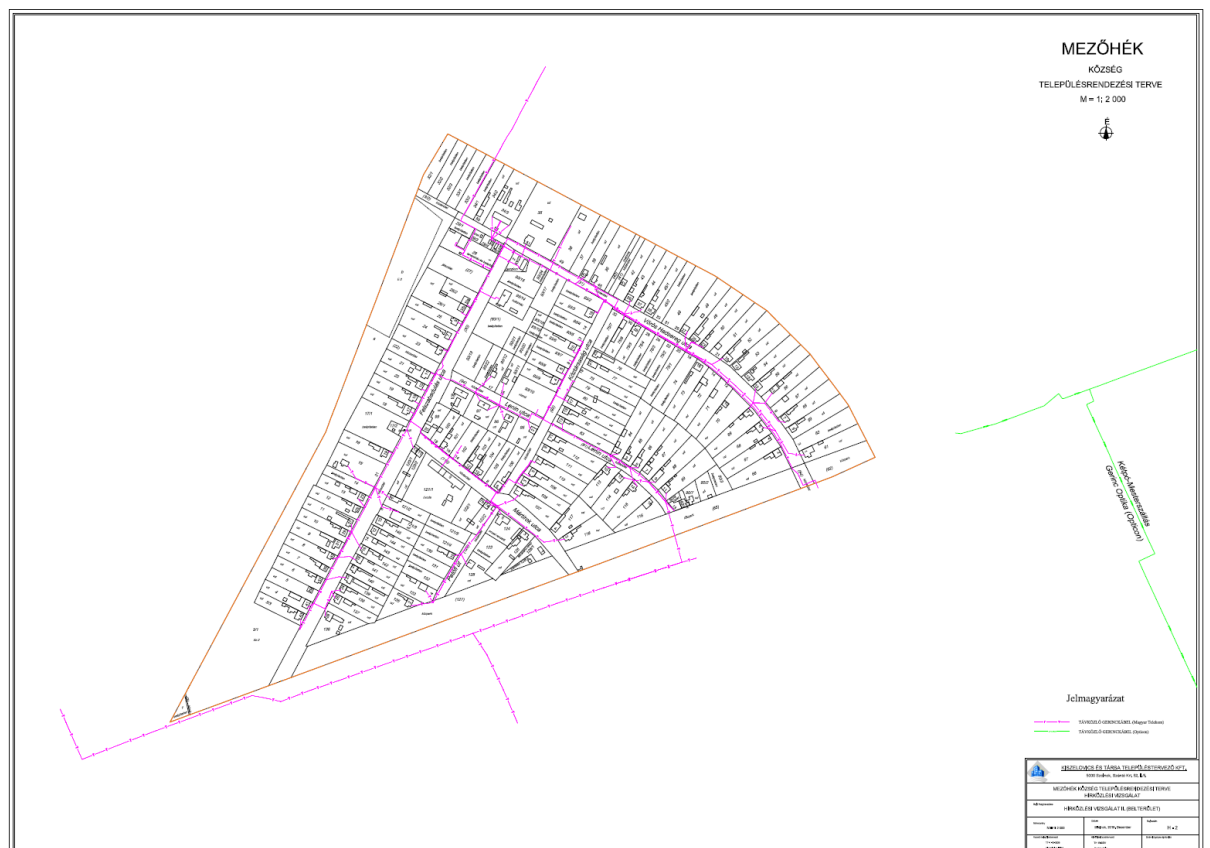
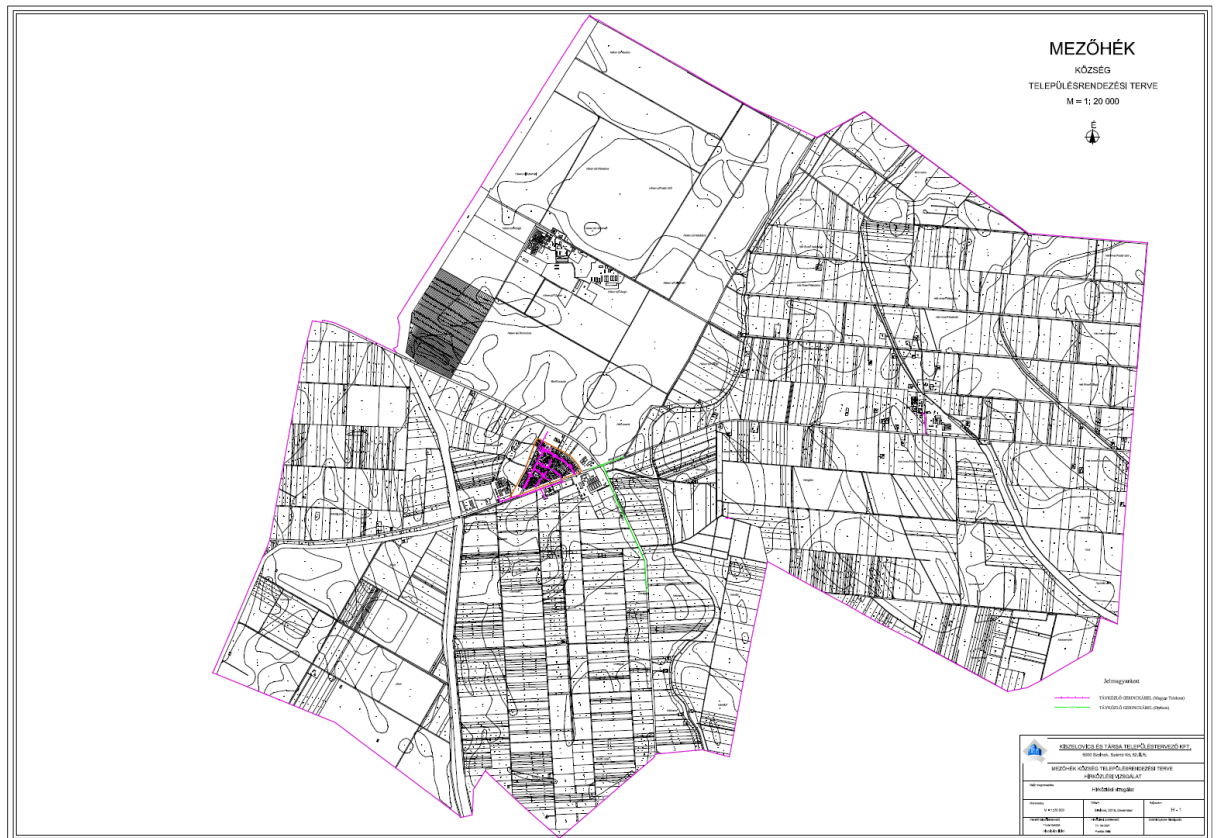
a./ Helyközi hálózat:

A település külterületén az Opticon kábele halad Kétpó irányából Mesterszállás településre.

b./ Helyi hálózat :

Nem épült ki.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Védőtávolság:

Telefon, ktv földkábel társszolgáltató földkábeltől 0,5 m

Telefon, ktv földkábel minden más létesítménytől általánosan 1,50 m

Az elektronikus hírközlési építmények vonatkozásában a 2003. évi C. törvény 94.§. (1) alapján: „a településtervezésénél, rendezésénél utak és közművek építésénél, korszerűsítésénél, egyéb építmények és más létesítmények megvalósításánál, felújításánál – a külön jogszabályban meghatározott módon – biztosítani kell az elektronikus hírközlési építmények elhelyezésének lehetőségét.”

A postai létesítmények vonatkozásában pedig a 2003. évi CI. törvény 40.§. (1) alapján: „a településtervezésénél, rendezésénél utak és közművek építésénél, korszerűsítésénél, egyéb építmények és más létesítmények megvalósításánál, felújításánál – a külön jogszabályban meghatározott módon – biztosítani kell a postai létesítmények elhelyezésének lehetőségét.

Szolnok, 2018. december 14.

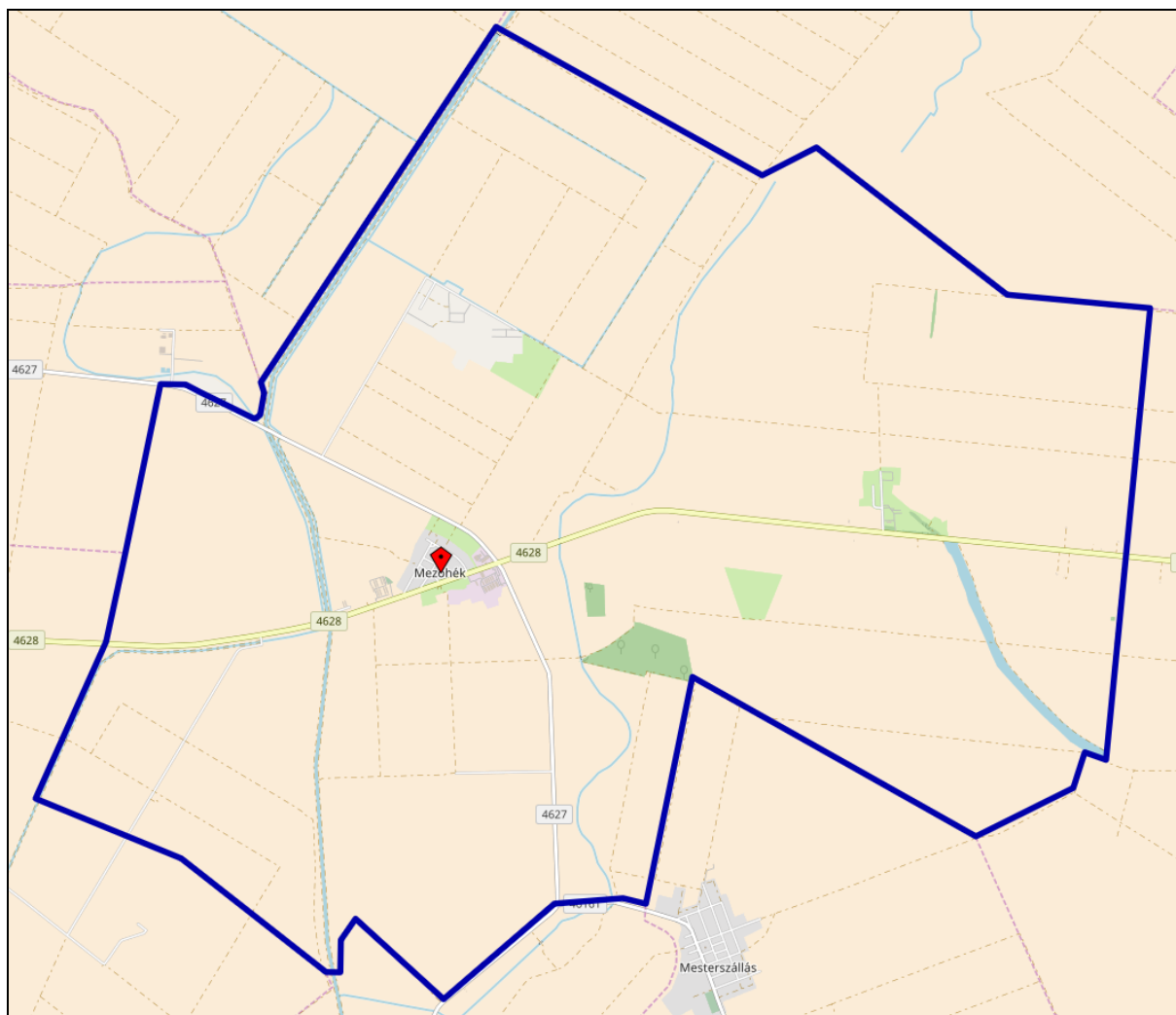
Puskás Béla
MK-16/297.

1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)

Mezőhék település rendelkezik környezetvédelmi programmal, amelyet helyi rendelet is elfogadott, továbbá 2011-ben készült környezeti fenntarthatósági terv is településre.

Mezőhék község az Észak-Alföldi régióban, Jász-Nagykun-Szolnok megyében, a Mezőtúri kistérségben az Alföldön, a megye déli részén található. A Tiszától kb. 10 km-re észak felé, a Nagykunsági-főcsatorna mellett fekszik. Tiszaföldvártól 10 km-re keletre, Mezőtúrtól 18 km-re nyugatra, Szolnoktól pedig 40 km található.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Mezőhék kül- és belterületi ábrázolása topográfiai térképen

Mezőhék az Alföldön, Jász-Nagykun-Szolnok megyében, Szolnoktól délre, közúton 40 km-re található. A város a Szolnok – Túrli - sík kistáj területén helyezkedik el.
A természeti adottságok bemutatását jelen vizsgálat 1.1 fejezete tartalmazza.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

1.17.1. Talaj

Külterület művelési ág szerinti megoszlása:

- szántó	8.111 ha
- gyümölcsös	2 ha
- legelő	56 ha
- mezőgazdasági terület	8.169 ha
- erdő	149 ha
- termőterület	8.318 ha
- kivett	649 ha
összesen:	8.967 ha

A fenti kimutatást értékelve elmondható, hogy a település mezőgazdasági területének jelentős része szántó. Az erdőterület (149 ha) lényegében nem számottevő.

A külterület talajtípusai és fizikai talajfélesége

Meghatározó fő talajtípus a réti csernozjom, mélyben sós réti csernozjom, szolonyeces réti talaj. Jellemző fizikai talajféleség az agyagos vályog, vályog, a réti talajoknál meghatározó az agyag.

Talajvédelem

A terület és földhasználatra ható jellemző tényezők:

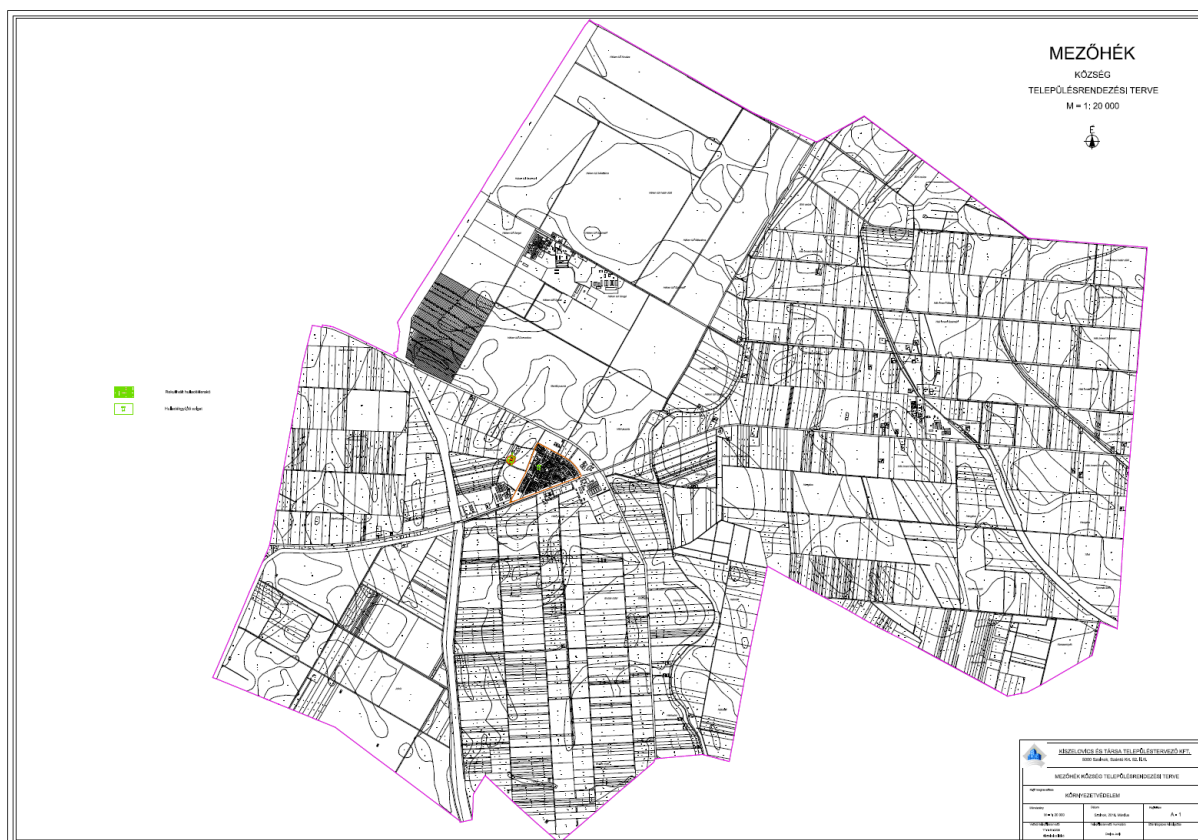
- **talajművelés**
leggyakoribb problémák: egysíkú, tárcsás művelés,
lazítás mellőzése,
kényszerművelés;
- **szerves és műtrágya felhasználás**
jellemző az alacsony szerves trágya dózis és igen jelentősen visszaesett a műtrágya felhasználás;
- **savanyosodás**
a meszezés típusú talajjavítás elmaradása, illetve az alacsony dózis eredményeképpen jelentkezik a talajok savanyosodása;
- **defláció**
a külterületen zömmel vályog fizikai talajféleségű talajoknál a művelt réteg lefedettségének hiányából adódóan a szélhatás (defláció) bizonyos mértékben jelentkezik;
- **öntözés**
a külterületen, közel 100 ha-on történik esőszerű öntözés.

Az agrárágazat fejlesztésének főbb irányai:

- agrár-környezetvédelmi földhasználat,

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

- hagyományos agrártevékenységek, a fenntartható intenzív és extenzív termelés, tartástechnológia fejlesztése,
- környezetbarát termelési eljárás és gazdálkodási forma előtérbe helyezése,
- az állattenyésztés korszerűsítése,
- szervestrágyázás előtérbe helyezése,
- fizikai és kémiai talajjavítás a talajtípus és a talajvizsgálat figyelembevételével,
- erdőterület növelése, különös tekintettel a külterület gyengébb minőségű földterületein,
- optimális költségvonzatú talajművelés és talajápolási technológia alkalmazása.

1.17.2. Felszíni és felszín alatti vizek

Belterületi vízellátás

Mezőhék község vízellátást a Bácsvíz zRt. biztosítja.

Mezőhéken az ivóvízhálózatba bekötött lakások száma *135 db*. A települési ivóvízhálózatban szolgáltatott víz **helyi vízműből** származik. A víztermelést a településen 1 kút biztosítja. Az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X.25.) Korm. Rendelet 6. számú melléklete szerint Mezőhék az *megengedett koncentrációnál nagyobb ammónium tartalmú* vízzel ellátott települések között található.

Az **ivóvíz minőség javítás érdekében** Mezőhék Község Önkormányzata részt vesz az **Észak-Alföldi Ivóvízminőség-javító Programban** és tagja a program önkormányzati társulásának. A

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

programon belül megvalósult egy új kút létesítése, a csővezeték cseréje és a belterületi elosztóhálózat rekonstrukciója.

Szennyvízelhelyezés és tisztítás

- Megépített csatorna hossza: 3,9 km.
- Gerincvezetékre rákötött lakások száma: 135.
- Csatornahálózat műszaki állapota megfelelő, így felújítást és korszerűsítést a közeli időben nem igényel.

Települési szennyvíztisztító telep

A szennyvíztisztító mű kapacitása vízjogi üzemeltetési engedély szerint:

- Mechanikai tisztítási fokozatú: 24 m³/d
- Biológiai tisztítási fokozatú: 24 m³/d
- LE-ben kifejezett (BOI₅) alapján: 120 LE
- A telep kihasználtsága: 76,5 %-os.

Tisztított szennyvíz minőségi jellemzői:

- BOI₅ 14,8 mg/l,
- KOI 72,8 mg/l,
- összes nitrogén 44,0 mg/l,
- összes foszfor 2,1 mg/l,
- összes lebegőanyag 18,5 mg/l.

Tisztított szennyvíz befogadója: 079 hrsz.-ú csatorna.

Szennyvíziszap elhelyezés: a szennyvíziszap Mezőtúri szennyvíztelepre kerül beszállításra.

A szennyvíztisztítást és a csatorna hálózat üzemeltetést a Bácsvíz zRt. látja le.

Vízrendezés, vízhasznosítás

Belterületi vízrendezés

A település belterületi csapadékvíz elvezető-hálózat hossza: 4.070 m, melynek jelentős része **nyílt rendszerű csatornahálózat**. A felesleges csapadékvíz elvezetés céljából feladat a meglévő csatornák karbantartása és szükségyszerű felújítása.

A csatornák vízminősége többnyire a vízbázis vízminőséget tükrözik, a **Nagykunsági főcsatorna** esetében a Tisza folyó vízminőséget. A *Nagykunsági főcsatorna* „kiváló-jó” vízminőséget képvisel, megfelelő oxigén- és tápanyagháztartással, alacsony oldott anyag mennyiséggel. A *Harangzugi I. főcsatorna* vízminősége ennél gyengébb minőségű, de még a tűrhető kategórián belül van, a további romlás megakadályozása érdekében a csatorna megkezdett rekonstrukciójának folytatása és befejezése szükséges.

Külterületi vízrendezés, vízhasznosítás

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A település belvízrendszer vonatkozásában a 63. Mesterszállás-Bartapasztai belvízrendszerhez tartozik.

Harangzugi I. főcsatorna, mint a település egyik felszíni csatornája, amely a külterületek csapadékvíz befogadója.

A település külterületétől Ny-ra húzódik a Nagykunsági öntöző főcsatorna, mely az öntözővíz ellátása terén kiemelt jelentőséggel bír. Ezen belül jelentős a NK-XI, NK-XII-es öntözőfűrt csatorna megléte.

27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról jogszabály szerint: **Mezőhék az érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik.**

A kockázatos anyagok elhelyezése, felszín alatti vízbe történő közvetlen vagy közvetett bevezetése engedély köteles tevékenység, mely csak az illetékes környezetvédelmi felügyelőség által kiadott engedély, illetve a felügyelőség szakhatósági állásfoglalásával más hatóság által kiadott engedély alapján történhet.

Fontos talaj és a felszín- és felszín alatti vizek védelmével kapcsolatos hatályos jogszabályok betartása ill. betartatása!

Élővíz folyásba, kutakba, csapadék csatornába hulladékot és szennyvizet bevezetni tilos!

1.17.3. Levegőtisztaság és védelme

Mezőhéken a **közlekedésből** származó légszennyezés a kis forgalom miatt nem számottevő. A mezőgazdasági járművek mozgása tavasztól ősziig jellemző. **Tömegközlekedési eszköz** a távolsági busz.

Legközelebbi település: Mesterszállás (6 km-re, délkeletre). Szomszédos települések: Martfű, Mezőtúr, Mesterszállás, Öcsöd, Tiszaföldvár. Közúton a Tiszaföldvárt Mezőtúrral összekötő harmadrendű főúton érhető el, illetve a Martfűt Öcsöddel (44-es főút) összekötő alsóbbrendű úton.

A település **belterületén** lévő utak legalább **75%-a szilárd burkolatú**, amely összesen kb 2,1 km-t burkolt utat jelen, a burkolat nélküli földút 0,7 km. **Külterületen** kevés a szilárd burkolattal ellátott utak száma.

A környező községekbe, településekbe, városokba történő eljutást a helyközi autóbuszjárat biztosítja, amely Mezőtúr–Kunszentmárton-Szarvas, Martfű-Szolnok irányokba közlekedik.

A település részben rendelkezik kiépített gázvezetékkel. Ennek okán a háztartási tüzelésből származó füstgázok a téli időszakban szennyezik a levegőt. A **lakossági fűtésből** eredő légszennyezés csökkenne, ha több lakos csatlakozna rá a gázvezetékre. Problémát okoz, hogy

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

a településen több ingatlan tulajdonos áll vissza a szén és fatüzelés használatára, tekintettel arra, hogy a gáz és villanyáram ára lényegesen megemelkedett.

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X.7.) KvVM rendelet 1. számú rendelete alapján a légszennyezettség tekintetében **Mezőhék** az alábbi kategóriába tartozik:

Zónacsoport a szennyező anyagok szerint						
	Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szén-monoxid	PM ₁₀	Benzol	
10. Az ország többi területe,	F	F	F	E	F	PM10 benz(a)- pirén (BaP)
	Talajközeli ózon	PM ₁₀ Arzén (As)	PM ₁₀ Kadmium (Cd)	PM ₁₀ Nikkel (Ni)	PM ₁₀ Ólom (Pb)	
	O-I	F	F	F	F	D

A levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I.14.) VM rendelet 5. sz. melléklete a zónabesorolásokat az alábbiak szerint értelmezi:

D csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték, az 1. sz. melléklet 1.1.4.1. pontjában foglalt táblázat 3-6. sorában szereplő anyagok esetében a célérték között van.

E csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

F csoport: azon terület, ahol levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

O-I csoport: azon terület, ahol a talajközeli ózon koncentrációja meghaladja a cél értéket.

A levegőtisztaság-védelmi szempontból meg kell említeni azokat a mezőgazdasági telepeket ill. vállalkozásokat, amelyek por emissziót (gabona szárítók), ill. bűzhatást (intenzív állattartás) okoztak ill. okoznak.

A települési környezetvédelmi rendelet szabályozza a belterületi állattartást építési övezetenként, meghatározva a létszámkorlátokat és a védőtávolságokat.

A település külterületén lévő állattartó telepek

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Alcsiszigeti Mezőgazdasági Zrt. mezőhéki tehenészeti telepe (Mezőhék, külterület 0340 hrsz.).

Tárgya és hígtrágya elhelyezés vonatkozásában jelentős beruházást hajtottak végre 2010. évben. Az almos trágya és a hígtrágya elhelyezése vízzáró, szigetelt almos trágya tárolóban, illetve szigetelt földmedrű tározókban történik. A hígtrágya és almos trágya hasznosítása mezőgazdasági területen történik, a hígtrágya kihelyezésre a szükséges engedélyekkel rendelkeznek.

Mezőcsír Kft., sertéstelepe (Mezőhék, Túri u. 46. sz.)

Az almos trágya elhelyezése vízzáró, szigetelt trágya tárolóba történik. A trágyatároló 2009. évben valósult meg. Az almos trágya hasznosítása mezőgazdasági területen történik.

Vitaleggs Kft. baromfi telepe (Mezőhék, Földvári út 0362/1 hrsz.)

Az almos trágya elhelyezés vízzáró, szigetelt trágya tárolóba történik. A trágyatároló már évekkel ezelőtt megvalósult. Az almos trágya hasznosítása mezőgazdasági területen történik. A baromfi telep üzemeltetésére egységes környezethasználati engedéllyel rendelkeznek.

A levegő védelmével kapcsolatos jogszabályok előírásait be kell tartani ill. tartatni!

1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés

Települési zajforrások:

- Közlekedés,
- Ipar,
- Kereskedelem,
- Szórakozás,
- Építkezés,
- Háztartási tevékenység.

A település területét részben a Tisza-földvár-Mezőtúri, másrészt a Martfű-Öcsödi **közlekedési** utak érintik.

Az **állattartás zajkibocsátása** a belterületre vonatkozóan nem jelentős. A belterületi állattartás szabályozása önkormányzati hatáskörbe tartozik. A belterületi állattartó telepek megfelelő elhelyezésével és tervezésével általában sikerül a zajhatásokat a szükséges határértékeken belül tartani

Az **egyéb zajok** főbb zajcsoportját a különböző szórakoztató létesítmények jelentik. A zavaró hatás kritikusan a szabadtéri rendezvények esetében van, ahol hiányoznak a hanggátlással rendelkező külső határoló szerkezetek, így fokozottabb a zajkibocsátás. Esetenként előfordul olyan is, hogy a diszkós hangosító berendezést üzemeltető olyan nagymértékben erősíti ki a mélyhangokat, amely a zajkibocsátás megítélhetőségét a további korrekciós tényezőkkel súlyosbítja. Megemlítsre méltó a lakótársak életviteléből származó úgynevezett szomszédzaj is. A szabadidős tevékenységek sorában egyes sporttevékenységek is elég nagy zajjal járnak, és lakossági panaszra adhatnak okot.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A zajhatástól védendők az emberi tartózkodásra szolgáló épületek, közterületek. A rendezési terv készítése során fontos szempont, a területi funkciók, telepítések olyan meghatározása, hogy a megengedett határérték feletti zajterhelés ne keletkezzen.

A zaj- és rezgés védelemmel kapcsolatos jogszabályok előírásait be kell tartani ill. tartatni!

1.17.5. Sugárzás védelem

Mezőhék község villamosenergia ellátását az E.ON Tiszántúli Áramhálózati ZRt. biztosítja.

A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének mérésére épült ki hazánkban az országos sugárzásfigyelő rendszer, melynek legfontosabb eleme a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat. Ezek a műszerek folyamatosan mérik a szabadtéri sugárzás, az óránkénti dózis, azaz a dózisteljesítmény értékét. A dózisteljesítmény mértékegysége a nanosievert/óra (nSv/h). A természetes háttersugárzás mértéke Magyarországon 50 - 180 nSv/óra körül ingadozik. A mérőállomásokról beérkező jeleket folyamatosan figyelik. **A figyelmeztető szint 250 nSv/óra.** Ez a szint a valós veszélyt jelentő szint töredéke, nem jelenti azt, hogy az állomás közelében lévők veszélyben lennének, csak a szakembereket figyelmezteti a kivizsgálás megkezdésére. A 250 nSv/óra alatti háttersugárzás természetes és semmiféle veszélyt nem jelent.

Mezőhéken nincs háttersugárzást mérő berendezés, a legközelebbi Kisújszálláson és Szolnokon található.

1.17.6. Hulladékkezelés

Mezőhék község villamosenergia ellátását az E.ON Tiszántúli Áramhálózati ZRt. biztosítja.

A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének mérésére épült ki hazánkban az országos sugárzásfigyelő rendszer, melynek legfontosabb eleme a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat. Ezek a műszerek folyamatosan mérik a szabadtéri sugárzás, az óránkénti dózis, azaz a dózisteljesítmény értékét. A dózisteljesítmény mértékegysége a nanosievert/óra (nSv/h). A természetes háttersugárzás mértéke Magyarországon 50 - 180 nSv/óra körül ingadozik. A mérőállomásokról beérkező jeleket folyamatosan figyelik. **A figyelmeztető szint 250 nSv/óra.** Ez a szint a valós veszélyt jelentő szint töredéke, nem jelenti azt, hogy az állomás közelében lévők veszélyben lennének, csak a szakembereket figyelmezteti a kivizsgálás megkezdésére. A 250 nSv/óra alatti háttersugárzás természetes és semmiféle veszélyt nem jelent.

Mezőhéken nincs háttersugárzást mérő berendezés, a legközelebbi Kisújszálláson és Szolnokon található.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A katasztrófavédelem honlapján az aktuális adatsorok mindenki számára elérhetőek és megtekinthetőek (www.katasztrofavedelem.hu/index2.php?pageid=monitor_nbiek_terkep).

1.17.7. Vizuális környezetterhelés

A hulladékgazdálkodás körébe tartozik a települési szilárd kommunális hulladék és a kommunális szennyvíz gyűjtése és elhelyezése.

A kommunális hulladékok gyűjtését és szállítását a Inno -Szolnok Nonprofit KFT végzi. A hulladékok gyűjtése 60, 80 és 120 l-es hulladékgyűjtő edényzetben ill. 1100 l-es konténerben történik, elszállításuk heti rendszerességgel valósul meg. A szelektív hulladékgyűjtést a lakosságnak kiosztott sárga (papír és műanyag frakció), barna (zöld hulladék) és szürke (fém hulladék) zsákok begyűjtésével és elszállításával végzik. A gyűjtőjárat az év elején megadott időpontokban, utcánkénti bontásban a lakosság által kihelyezett hulladékot tartalmazó zsákok elszállításával, és a szelektált frakciók feldolgozásával valósítja meg a hulladékgazdálkodási törvényben a szelektív hulladékgyűjtésre vonatkozó előírásokat.

A egy gyűjtősziget került elhelyezésre a főbb csomóponton, ahol a boltok és egyéb intézmények látogatottsága jelentős mértékű. A négy hulladékfrakció (műanyag, két fajta üveg és papír) elhelyezésére alkalmas gyűjtőszigetet a lenti fotó szemlélteti.

A szigetekken lévő edényzeteket havi rendszerességgel üríti, illetve a telítődésnek megfelelően.

A gyűjtő konténerek űrtartalma 1.100 literes. A pontos elhelyezkedésüket a Kö jelű helyszínrajz szemlélteti.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Mezőhék község rekultivált hulladéklerakója a 0356/10 hrsz.-ú területen helyezkedik el. A lerakó 2014-ben került rekultiválásra, a KEOP-7.2.3.0-2008-0036 számú „A Szelevényi és az egykori Hunyadfalva-Kőtelki hulladékgazdálkodási rendszerhez tartozó települések szilárdhulladék-lerakóinak térségi szintű rekultivációs programja” című pályázat keretén belül. A rekultivált állapotot a lenti fotók is szemléltetik, a pontos helye a helyszínrajzon található. Jelenleg a lerakó utógondozása történik az önkormányzat által.

Az **építési-bontási hulladékot**, a lakosság az építkezésnél használja fel.

A termelésből származó **veszélyes hulladékok** kezeléséről és ártalmatlanításáról a termelő köteles gondoskodni.

A helyi jogalkotásnál a közösségi hulladékgazdálkodási politikának a magyar jogi szabályozásba beépült alapelveit kell követni, melyek a következők:

- megelőzés elve,
- elővigyázatosság elve,
- megosztott felelősség elve,
- szennyező fizet elve,
- közelség elve,

valamint a közösségi környezetvédelmi szabályozásának megfelelően harmonizált hazai jogszabályok követelményeit szükséges figyelembe venni.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A hulladékokkal és a hulladékgazdálkodással összefüggő törvények és a hozzá kapcsolódó rendeletek betartása ill. betartatása fontos feladat!

1.17.8. Árvízvédelem

Az árvizek általi veszélyeztetettséget potenciális veszélyforrásként kell jellemezni.

A településtől D-re fekvő Mesterszállási település vonzáskörzetében húzódik a Hármaskörös folyó. Árvízveszély esetén mesterszállási települést közvetlenül, a mezőhéki települést közvetve veszélyezteti a Hármaskörös folyó.

1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

- Hármaskörös folyó általi közvetett jellegű árvíz veszélyeztetettség,
- belvíz veszélyeztetettség (hosszantartó, nagymennyiségű záporosó esetén),
- a csapadék időben és térbeli egyenetlen eloszlása,
- az állattartó telepi hígtrágya nagyobb mértékű kihelyezése, elhelyezése,
- a kül-és belterületen az átfogó rendszerű talajvíz monitoring rendszer hiánya,
- igen alacsony szintű erdősültség,
- a talajban és a felszín alatti vizekben feltáratlan, illetve feltárt szennyezések veszélyeztethetik az ökoszisztémákat és az emberi egészséget;
- a házi ingatlanoknál még meglévő, nem szakszerűen megépített házi szennyvízgyűjtő aknák rekultiválása;
- Talajeredetű portterhelés csökkentése a környezetbarát mezőgazdasági technológiával, megfelelő talajhasznosítással, vetésszerkezet jó megválasztásával.
- Átfogó gyommentesítés, hatékony parlagfű irtás.

1.17.10. Természetvédelem

Mezőhék település külterülete a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósághoz tartozik.

Védett Kunhalmok a település külterületén:

Hangács-halom a Hangács dűlőben található,

Hék-halom, mely a Mezőtúr-Öcsödi út Mesterszállási kiágazásánál található.

A fenti kunhalmok az 1996. évi LIII. törvény 23. §.(2) bekezdése értelmében országos védelmet élveznek.

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság tájékoztatása alapján a település rendelkezik továbbá három un. határ halommal (Kalapos-halom, Büdös-halom, Gyilkos-halom), amelyeket az ősi településhatáron hoztak létre, ám a településhatárok módosulása miatt jelenleg a szomszédos települések külterületén találhatók meg, néhány 10 m-re a jelenleg érvényesben lévő településhatártól.

A **növényvilág**ra főleg gyomtársulások jellemzőek, melyek tipikus fajai a következők pl.: foltos bürök (*Conium Maculatum*), héjakútmácsonya (*Dipsacus Laciniatus*), gilisztaűző varádics (*Tanacetum Vulgare*), szőrös disznóparéj (*Amaranthus Retroflexus*), tatár laboda

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

(Atriplex Tatarica), faluszéli libatop (Chenopodium Urbicum) stb. A lágyszárúak között felbukkan a sziki saláta (Statice gmelini), a réti őszirózsa (Aster punctatus), a csillagboglárka (Raunculus pedatus). Tömegesebb előfordulású az erdei gyöngyköles (Lithospermum purpureo-coeruleum), bársonyos tüdőfű (Pulmonaria mollissima), a tarka nőszirm (Iris variegata).

Az **állatvilág**át tekintve szintén az Alföldre jellemző fajokból áll. A gerinctelen faunát főként egyenesszárnyúak (Orthoptera) és poloska (Heteroptera) valamint pókfajok (Araneae) képviselik. A kisorogcsalók közül a mezei pocok (Microtus Arvalis), mezei nyúl (Lepus Europaeus), kisorogatózók közül a róka (Vulpes Vulpes), keleti sünn (Erinaceus Europaeus) is fellelhető.

A **madárvilág** képviselői közül a ragadozó madárfajok (pl. az egerészölyv (Buteo Buteo), barázdabillegető (Motacilla Alba), a tövisszúró gébics (Lanius Collurio), feketeterítő (Turdus Merula), vetési varjú (Corvus Frugilegus), holló (Corvus Corax), sirály (pl. Larus Ridibundus) stb. is megfigyelhető.

A település kül-és belterületén a felsorolt kunhalmokon kívül Országos jelentőségű védett, illetve védelemre tervezett természeti terület nem található.

A település területén a 14/2010. (V.11.) számú KvVM rendelet alapján EU közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek nincsenek kijelölve.

Természeti területek

Helyileg védett természeti területek:

Belterületen:

- Vadgesztenyesor a Mártírok út mellett (hrsz.: 119),
- Kőrisfák a játszótéren (hrsz.: 17),

Külterületen:

- Kengyeli határral szomszédos gyep,
- Horgasztó és környéke,
- Tölgy elegyes keménylombú erdő és környezete,
- Vadgesztenye fasor a géptelephez vezető út mellett,
- Vadgesztenye sor az Egyenes dűlőhöz vezető út mellett.

1.17.11. Megújuló energiaforrások alkalmazása, környezettudatos energiagazdálkodás, egyedi közműpótlók

A fejlesztések során lehetőség szerint törekedni kell a megújuló energiaforrások egyedi alkalmazására. A hálózati energia felhasználás csökkenthető napelemek v. napkollektorok beépítésével. Fűtés rásegítésre és a használati melegvíz előállítására napkollektorok alkalmazása célszerű.

Az önkormányzati energia-költségek és károsanyag-kibocsátás csökkentésének csak az egyik lehetséges módja a megújuló energiaforrások alkalmazása. Ezen energiaforrások is csak akkor jelentenek igazán nagy megtakarítást, ha korszerű, kis energia-igényű épületekben vannak

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

felhasználva. Ha a fűtés-korszerűsítés megelőzi az épületszerkezet hőszigetelését, az újonnan telepített rendszernek a régi hőszükségletnek megfelelő teljesítményűnek kell lennie, hogy elláthassa feladatát. Amikor a későbbiekben az épületszerkezet szigetelése elkészül, a beépített teljesítménynek csak egy részére lesz szükség, amely a kapacitás-kihasználatlanság miatt drágábban termel majd. Ebben az esetben nem fog hatékonyan működni a rendszer, hiába korszerű a fűtési rendszer és az épületszerkezet is. Ebből következően az épület-felújítást követően célszerű csak a fűtési mód megváltoztatása.

A fejlesztések során lehetőség szerint törekedni kell a megújuló energiaforrások egyedi alkalmazására. A hálózati energia felhasználás csökkenthető napelemek v. napkollektorok beépítésével. Fűtés rásegítésre és a használati melegvíz előállítására napkollektorok alkalmazása célszerű.

Az önkormányzati energia-költségek és károsanyag-kibocsátás csökkentésének csak az egyik lehetséges módja a megújuló energiaforrások alkalmazása. Ezen energiaforrások is csak akkor jelentenek igazán nagy megtakarítást, ha korszerű, kis energia-igényű épületekben vannak felhasználva. Ha a fűtés-korszerűsítés megelőzi az épületszerkezet hőszigetelését, az újonnan telepített rendszernek a régi hőszükségletnek megfelelő teljesítményűnek kell lennie, hogy elláthassa feladatát. Amikor a későbbiekben az épületszerkezet szigetelése elkészül, a beépített teljesítménynek csak egy részére lesz szükség, amely a kapacitás-kihasználatlanság miatt drágábban termel majd. Ebben az esetben nem fog hatékonyan működni a rendszer, hiába korszerű a fűtési rendszer és az épületszerkezet is. Ebből következően az épület-felújítást követően célszerű csak a fűtési mód megváltoztatása.

1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást; beépítést befolyásoló vagy korlátozó tényezők)

1.18.1. Építésföldtani korlátok

1.18.1.1. Alábányászott területek, barlangok és pincék területei

Mezőhéken alábányászott területek, barlangok és pincék nem találhatók. Ezen területek építésföldtani korlátozásával nem kell számolni.

1.18.1.2. Csúszás, süllyedésveszélyes területek

Mezőhéken csúszás, süllyedésveszélyes területek nem találhatók. Ezen területek építésföldtani korlátozásával nem kell számolni.

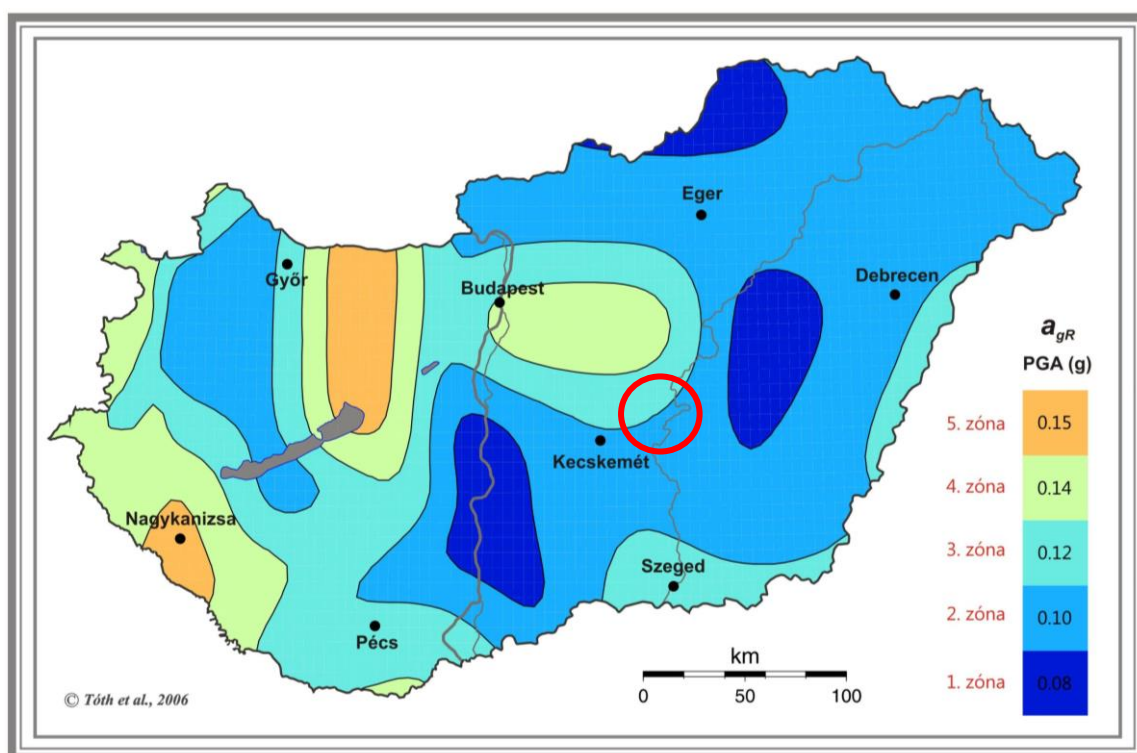
1.18.1.3. Földrengés veszélyeztetett területei

Mezőhéken földrengés veszélyeztetett területek nem találhatók. Ezen területek építésföldtani korlátozásával nem kell számolni.

A települést és környékét ritkán érik földrengések. Az ország szeizmikus veszélyeztetettségi zónáiból, a település közvetlen környezete a 2. zónához tartozik.

Magyarország szeizmikus zónatérképe

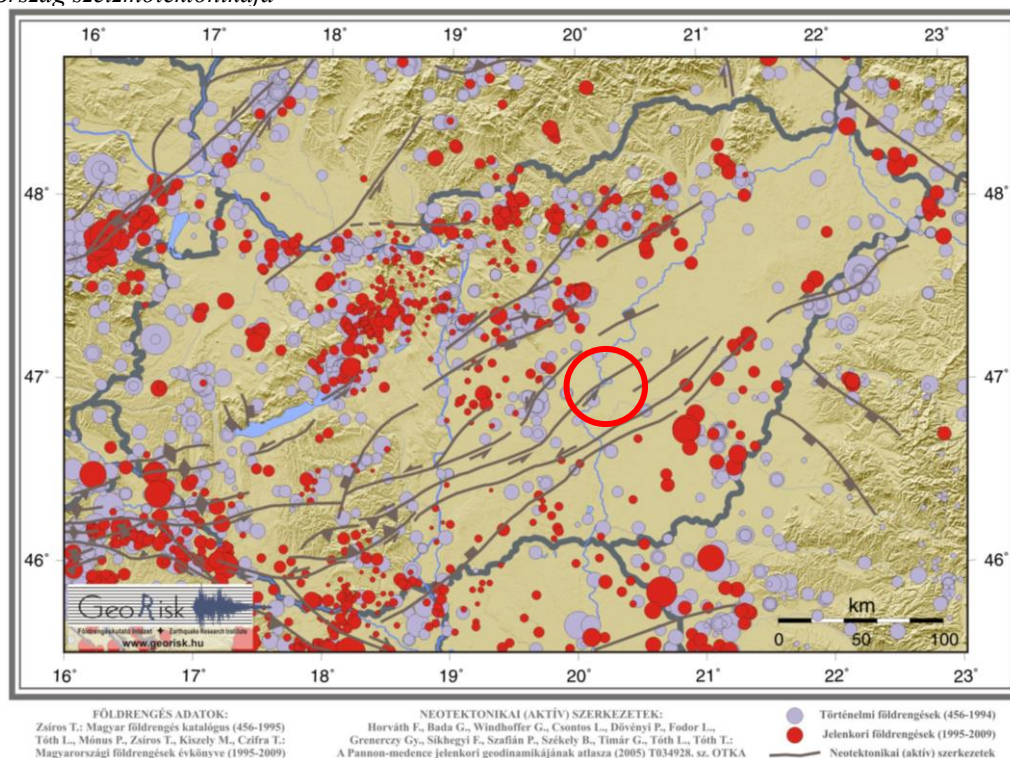
Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

(Forrás: GeoRisk Földrengés Mérnöki Iroda)

A történelmi és a jelen korokban feljegyzett szeizmológiai események által közepesen érintett területen fekszik Mezőhék.

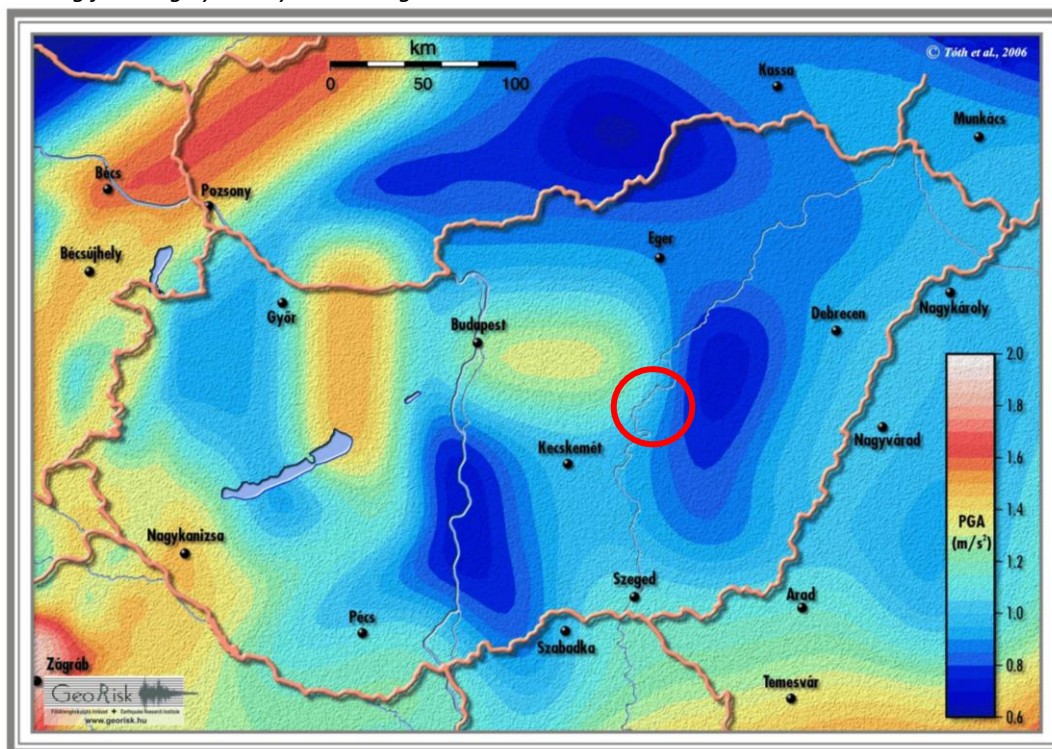
Magyarország szeizmotektonikája

(Forrás: GeoRisk Földrengés Mérnöki Iroda)

Mezőhek Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Magyarország földrengélyveszélyeztetettsége

(Forrás: GeoRisk Földrengés Mérnöki Iroda)

A település közigazgatási területe közepesen érintett földrengés veszélyeztetett területekkel.

1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség

1.18.2.1. Árvízveszélyes területek

Jász–Nagykun–Szolnok megye területének 76 %-a árvíz által veszélyeztetett terület.

A települések ár-és belvíz veszélyeztetettségi besorolását a 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet határozza meg a legvesélyeztetettebb településrész helyzete alapján. Ez alapján Mezőhek a „B” kategóriába került besorolásra, közepesen veszélyeztetett.

A lakosság és az anyagi javak védelme kiemelkedően fontos, ezért minden érintett településnek rendelkeznie kell „Árvízvédelmi Terv”-vel. A terv tartalmazza a veszélyhelyzetek feltárását, a védelmi feladatok meghatározását, a védelemhez szükséges erők és eszközök számbavételét, az együttműködés megszervezését.

A Tisza folyón a védekezési feladatokat a KÖTIVIZIG, valamint az ATIVIZIG látja el. Az Önkormányzat közreműködik a szükséges közérő mozgósításában.

10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet az árvíz- és a belvízvédekezésről tartalmazza a védekezésre vonatkozó előírásokat.

Az árvizek általi veszélyeztetettséget potenciális veszélyforrásként kell jellemezni.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Mezőhék közigazgatási területétől nyugati irányban, kb. 10 km távolságban, Martfűnél helyezkedik el a Tisza folyó.

Ezért a Tisza Mezőhék vonatkozásában közvetlen árvízi veszélyeztetettséget nem jelent. Tiszai árvízvédelmi mű Mezőhék területén nem található.

A községtől D-re fekvő Mesterszállás település vonzáskörzetében húzódik a Hármaskörös folyó. Árvízveszély esetén Mesterszállás települést közvetlenül, a Mezőhék települést közvetve veszélyezteti a Hármaskörös, ezért a töltés magasítását és erősítését korábban már előirányozták a fejlesztésre megjelölt töltésszakaszokon.

Árvízvédelmi mű Mezőhék területén nem található.

Fejlesztési javaslat:

Az első- és másodrendű védtöltések és szivárgó csatornák mellett védő- ill. fenntartó sávot szükséges tartani, amelyen semmilyen építési tevékenység nem végezhető és a fenntartó sáv mezőgazdasági hasznosítása csak gyepterületen történhet.

Az árvízvédelmi töltés és szivárgócsatorna közötti területre csak ideiglenes jellegű, a terület elsődleges árvízvédelmi célját figyelembe vevő hasznosítás tervezhető.

A töltéslábtól számított 10-10 m, a szivárgó partételtől számított 6-6 m védősávot kell tartani. Az árvízvédelmi töltésen közforgalmú út nem vezethető.

- A megvalósítandó fejlesztésekkel kapcsolatban szigorúan be kell tartani a vizek és a közcélú vízellátási létesítmények fenntartására vonatkozó feladatokról szóló 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendeletben foglaltakat, a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó szabályokról szóló 30/2008. (XII. 31.) Korm. rendeletben foglaltakat, továbbá a nagyvízi medrek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról szóló 21/2006. (I. 31.) Korm. rendeletben foglaltakat.

Telekkialakítás, közterület rendezés és közműépítés csak a tervben rögzített töltésnyomvonal figyelembevételével történhet. Csatlakozó telkek közművek tervezésekor 46/1999. Korm. rendelet (III.18.) előírásai betartandók. Minden egyéb, a vízgazdálkodást érintő tervezésnél a Vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. Törvényt kell figyelembe venni.

Minden vízgazdálkodást érintő tervezésnél, fejlesztésnél a Vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. Törvényt, továbbá az alábbi árvízvédelemmel kapcsolatos jogszabályokat kell figyelembe venni:

- Árvízvédelmi töltés környezetében végzett munkák esetén: 30/2008. (XII. 31.) KvVM rendelet „a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó műszaki szabályokról,„ előírásait kell figyelembe venni.*

Különösen a 23. §-ban foglaltakat: Az árvízvédelmi földmű és fal mentén a hullámtéren a vízdoldali töltésláb vonalától mért 60 m-en, a mentett oldalon pedig 110 m-en belül anyaggödröt, munkagödröt nyitni, szabadkifolyású kutat létesíteni, tavat kialakítani, illetve a fedőréteg tartós eltávolításával járó tevékenységet folytatni csak a

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

környezetvédelmi és vízügyi igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) hozzájárulásával, szükség esetén részletes talajfeltárás, állékonysági és szivárgási vizsgálat alapján lehet.

- Árvízvédelmi töltés létesítménnyel történő keresztezésénél: **147/2010. (IV. 29.)** Korm. rendelet „a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó szabályokról” előírásait be kell tartani.

- Árvízvédelmi töltés 10-10 m-es védősávjainak használatánál: **120/1999. (VIII. 6.)** Korm. rendelet „a vizek és a közcélú vízellétesítmények fenntartására vonatkozó feladatokról” előírásait kell figyelembe venni.

Különös tekintettel a 7. § (1) -ban foglaltakra: „A fenntartási feladatok ellátása és az árvízvédelmi töltés védelme érdekében a töltésen, valamint a töltés lábvonaltól, annak mindkét oldalán számított 10-10 méteres védősávon (töltésmenti sávon) belül nem szabad olyan tevékenységet végezni, amely a talaj szerkezetét, szilárdságát, összetételét megbontaná, illetve hátrányosan megváltoztatná, annak elszennyeződését eredményezné.”

- Hullámtéri területek és a fakadóvíz által érintett területek használatánál: **83/2014. (III. 14.)** Korm. rendelet „a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról” előírásait kell figyelembe venni.

A 2. §. (3) pontjában foglaltak szerint:

A parti sáv szélessége:

a. / a Duna, a Tisza, a Dráva, a Körösök és a Bodrog mindkét partján a partvonalától számított 10 méterig,

b. / az a.) pontban nem említett egyéb kizárólagos állami tulajdonú vízfolyások, tavak, tározók és holtágak mentén a partvonalától számított 6 méterig,

c) az a) és b) pontba nem tartozó vizek és közcélú vízellétesítmények partvonalától számított 3 méterig terjed.

Mezőhék közigazgatási területén található vízgazdálkodási létesítményeket a VK-1 jelű tervlap szemlélteti.

1.18.2.2. Belvízveszélyes területek

Az ide vonatkozó információk megtalálhatóak az 1.16.2.3. számú fejezetben.

1.18.2.3. Mély fekvésű területek

Az ide vonatkozó információk megtalálhatóak az 1.16.2.3. számú fejezetben.

1.18.2.4. Árvíz és belvívvédelem

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Vízrendezés, belvízvédelem

Az ide vonatkozó információk megtalálhatóak az 1.16.2.3. számú fejezetben.

Árvízvédelem

Az ide vonatkozó információk megtalálhatóak az 1.18.2.1. számú fejezetben.

1.18.3. Egyéb

1.18.3.1. Kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl lejtés, falszakadás)

Mezőhéken kedvezőtlen morfológiai adottságokkal (pl.: lejtés, falszakadás) nem kell számolni.

1.18.3.2. Mélységi, magassági korlátozások

Mezőhéken mélységi, magassági korlátozással nem kell számolni.

1.18.3.3. Tevékenységből adódó korlátozások

Mezőhéken településen tevékenységből adódó korlátozás a belterületen az országos előírásoknak megfelelően a lakóterületek védelme érdekében, mind a gazdasági tevékenységre, mind az állattartásra nézve van.

1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely

A település közigazgatási területén bányatelek nem található.

1.20. Városi klíma

Mezőhék belterületén az áthaladó gépjárműforgalom miatt nem beszélhetünk klimatikus negatív hatásról. A településen keresztülmenő főbb közlekedési utak környezetszennyezése nem jelentős. A település átszellőzöttsége jó, a belterület a viszonylag laza beépítés miatt szmogról, közlekedés okozta levegőszennyezettségről nem beszélhetünk.

2. rész Helyzetelemző munkarész

2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetés, folyamataik elemzése

Mezőhék népesedési, demográfiai helyzetét tekintve, az adatsorokat elemezve látható, hogy az elmúlt 10 év időtávtátaban, mind az állandó, mind a lakónépesség száma csökkent. A halálozások száma meghaladta a születések számát. A népesség fogyása a korszerkezet előregedő tendenciájával, valamint az elvándorlással magyarázható. Az elvándorlás oka a helyi munkaerő foglalkoztató üzemek, vállalkozások hiánya, az alacsony foglalkoztatottság. Az okok közé sorolható még a térség viszonylagos elmaradottsága foglalkoztatottság terén és a település nem túl szerencsés megközelíthetősége. A településen az alacsony foglalkoztatottsággal párosul az alacsony jövedelmi színvonal, amely a település egészére rányomja bélyegét. Ennek következtében (az országos gazdasági folyamatok mellett) az ingatlanárak a térség országos átlagához képest is alacsony ingatlanárak alatt vannak. A lakóépületek közül nagyon keveset korszerűsítettek, az energetikai felújítások is elmaradtak. Sok a beépítetlen terület.

A település a foglalkoztatottság terén évek óta a szociális közmunkaprogram adta lehetőségeket kihasználva próbálja a munkanélküliséget csökkenteni. A közmunkaprogramban a településellátó, településüzemeltetési, településszépítő és kommunális tevékenységeken túl, mezőgazdasági tevékenységet is végeznek. Ugyancsak a foglalkoztatás és munkahelyteremtés érdekében a település minden munkahelyteremtő szándékot, lehetőséget támogat, mely a településen új munkahelyek létrehozásával, vagy a meglévők megtartásával jár.

Mezőhék intézményellátottsága alacsony, az alapvető ellátás egy része is más településekkel együtt megoldott. Intézményeik felújítását, korszerűsítését, energetikai megújítását folyamatosan pályázatok révén próbálják megvalósítani.

A település infrastrukturális ellátottsága jó, vezetékes ivóvíz, szennyvíz, elektromos energia és gázellátás megoldott.

A szociális ellátás terén járási szinten a Családsegítő szolgálaton keresztül a házi idősgondozás és szociális étkeztetés a saját főzőkonyha révén megoldott.

Mezőhék belterületéhez képest és az országos átlaghoz is , igen jelentős nagyságú a külterület. a külterület nagy része mezőgazdasági szántó terület, ahol szántóföldi növénykultúrákat termesztnek, nagy területeken lineár öntözőberendezésekkel biztosítják a víz utánpótlását.

Jelentős állattartó telepek találhatók a külterületen, melyek közül a Vitaleggs Kft baromfitelepe igen jelentős. ugyancsak jelentős a Hazai Pirospaprika előállító üzem.

A településképhez tartoznak az épített emlékek. Mezőhéken országos védelem alatt álló műemlék nincs, és a település történetével magyarázhatóan kevés az épített érték, melyek közül a településképző szempontjából a Kövér kápolna és a templom a meghatározó.

A település szerkezetét tekintve a település belterülete mérnöki tervek szerint kialakított, egyenes vonalvezetésű utcákkal, gazdálkodásra alkalmas telkekkel. Jellemzően a beépítés oldalhatáron álló. A családházak területén zömében földszintes lakóházak épültek.

A településen a kereskedelmi ellátás a meglévő vegyes boltra szorítkozik, szaküzletek, piac nincs a településen.

A település játszótere a községháza melletti közterületen található. A közterületek növényállománya felújításra szorul, lehetőleg egységes zöldfelületi rendszert kell létrehozni.

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

A település gazdasági aktivitása a mezőgazdasági vállalkozásokat leszámítva elmarad a megyei és a térségi átlagtól. Mindez magyarázható az ipar szinte teljes hiányával és tőkeerős vállalkozások hiányával. A helyben lévő nagyobb vállalkozások a mezőgazdasághoz kapcsolódó állattenyésztéssel, növénytermesztéssel foglalkoznak.

A település megközelítése csak közúton országos mellékútról lekanyarodó bekötőútról lehetséges. A településről négy irányban lehet továbbutazni, Martúre, Kétpóra, Mezőtúrra és Tiszaöldvára. Munkaerő felvétel és távolság, valamint az intézményhálózat kiegészítése révén Martfűvel a legszorosabb a kapcsolat. A járási szintű ellátás és a közigazgatás Mezőtúr intézményei révén biztosított. A legközelebbi vasúti megállóhely Martfűn található.

3. rész Helyzetértékelő munkarész

3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése , szintézis

3.1.1. A folyamatok értékelése

Mezőhék társadalmi-gazdasági szempontból egyaránt az ország elmaradottabb területei közé tartozik, mely kifejezésre jut az alacsony vállalkozási aktivitásban, a tökeszegénységben, az alacsony ipari foglalkoztatottságban, a képzett munkaerő alacsony arányában, valamint az ipari termelés alacsony technológiai színvonalában. A térség felzárkóztatása érdekében tehát kulcsfontosságú a tőkeabszorpciós képesség, illetve a helyi gazdaság versenyképességének javítása, különös tekintettel a munkahelyteremtő beruházásokra és a gazdaság fejlődését elősegítő infrastrukturális fejlesztésekre. A település jelenlegi kedvezőtlen helyzetéből kitörési pontot jelenthet a nem, vagy alulhasznosított területeken munkahelyteremtő beruházás megvalósítása, a mezőgazdasági vállalkozások fejlesztése, az állattartó telepek korszerűsítése, a régi külterületi majorok revitalizációja. Demográfiai szempontból egyrészt a munkahelyteremtés, másrészt a rendezett, kulturált lakókörnyezet, valamint a megközelíthetőség javítása indukál változást.

Mezőhék település célja, hogy a helyi gazdaság fejlődjön, idegenforgalmi, turisztikai fejlesztések valósuljanak meg.

A település jövőképe, hogy Mezőhék működő mezőgazdasági vállalkozásokkal, stabil népességmegtartó képességű település legyen. A helyi gazdaság versenyképes, korszerű szerkezetű és magas jövedelemtermelő képességű legyen továbbá megvalósuljon a település tőkevonzó képességében erősítése, valamint idegenforgalmi fejlesztés induljon. A legfontosabb prioritások a helyi gazdaság fejlesztése és az idegenforgalom.

Népességmegtartás területén a település szeretné elérni, hogy a népességszám stagnáljon, majd növekedjen.

A népesség gazdasági aktivitása az elmúlt évtizedekben jelentősen csökkent, és Mezőhéken ez a kistérségi illetve a megyei adatok alatt van. Jelentős a munkanélküli álláskeresők száma, akik jellemzően alacsony iskolai végzettségűek. Az önkormányzat folyamatosan a

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

közmunkaprogram és a startmunka program révén igyekszik részükre munkát és jövedelmet biztosítani. Az önkormányzat programban történő részvételi aránya a megyei átlag fölött van. A későbbiekben is az országos program adta lehetőségeket foglalkoztatás terén ki kell aknázni, valamint az önellátóvá válásra kell törekedni.

A település gazdasági helyzetével összefüggésben a lakások avultsága és állaga jóval a megyei átlag alatti. Meg kell akadályozni az épületállomány további romlását, az avult, épületeket fel kell újítani és energetikailag korszerűsíteni kell.

A településen lévő jelentős nagyságú beépítetlen telek hasznosítására törekedni kell.

A helyi gazdaság beindításához tőkeerős befektetőkre és piaci kapcsolatokra van szükség. A gazdaság beindítása kedvezően hatna az egyéb gazdasági - társadalmi folyamatokra, így a munkanélküliség aránya csökkenne, a településen a jövedelmi viszonyok emelkednének, amely kedvezően hatna a településképre és vonzóvá válna a település a letelepedni szándékozók számára.

3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

Mezőhék település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők sokszor összefüggésben vannak egymással, vagy éppen egyik tényezőtől következik a másik tényező.

Fejlesztést befolyásoló külső tényezők	• Pályázati lehetőségek • Tőkeerős befektetők
Fejlesztést befolyásoló belső tényezők	• Gazdasági terület kialakításának lehetősége • Pályázatok benyújtása • Infrastruktúra kiépítése • Képzett munkaerő • Átképzési lehetőség • Rendezett településképp

3.1.3. A településfejlesztés- és rendezés kapcsolata

A település fejlesztés tartalmazza mindazon beavatkozási pontokat, elképzeléseket, melyek a település közép- és hosszútávú tervezett elképzeléseinek eredménye. A fejlesztés elképzelhetetlen rendezés nélkül. A fejlesztéssel kijelölt területek településszerkezetbe illesztése, a beépítés paramétereinek, feltételeinek meghatározása a rendezés, amelyek

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

közvetlen és állandó kapcsolatban vannak. A fejlesztés és rendezés kapcsolata nem egyirányú, hanem oda-vissza irányú folyamat, ahol a fejlesztésnél elképzelt fejlesztések rendezési megvalósítása sokszor a környezetet is megváltoztatja, melynek rendezése viszont a fejlesztési elképzelés nélkül megvalósíthatatlan.

3.2. Problématérkép/értéktérkép

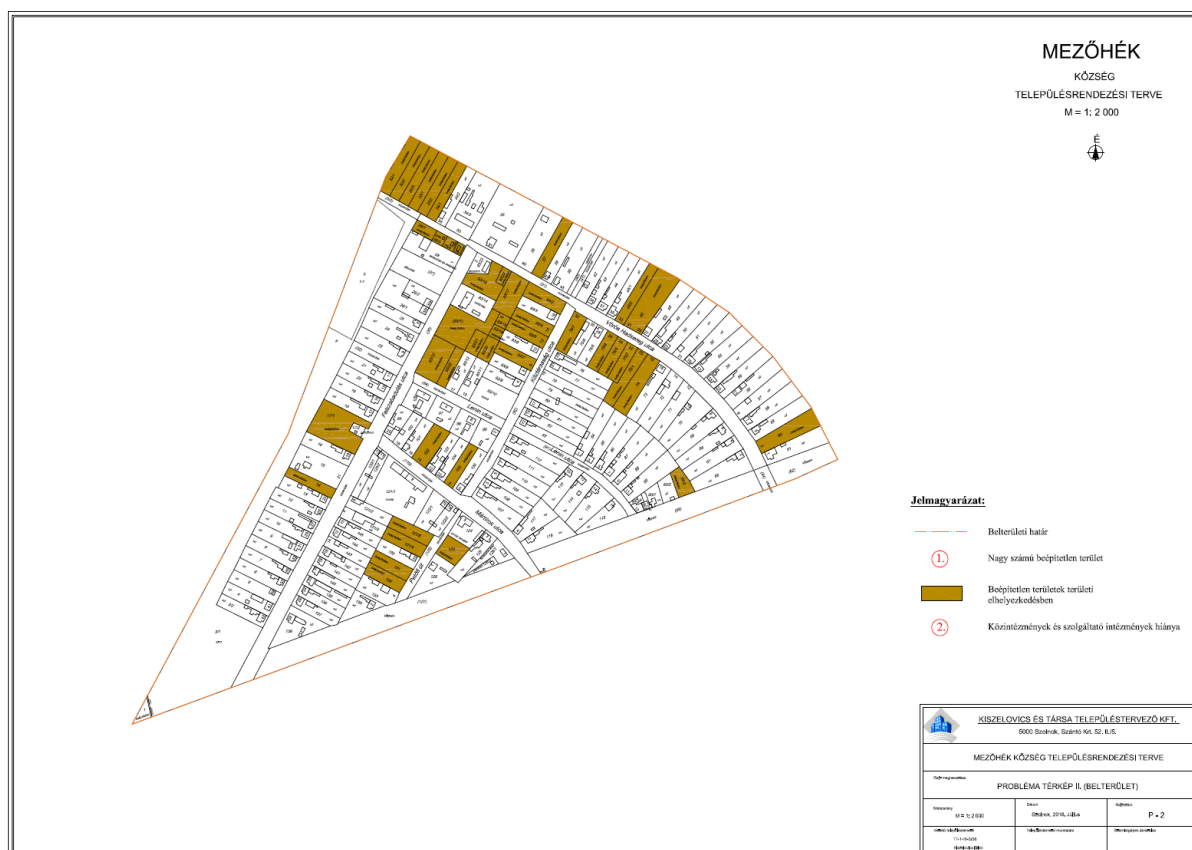
Mezőhék község problématérképét és értéktérképét külön- külön tervlapon ábrázoltuk. A problématérkép tartalmazza mindazon objektumokat, területeket, vonalas és térbeli létesítményeket melyeknek megléte vagy éppen hiánya a település számára problémát okoz.

A problématérképen jelöltek magyarázata és kiegészítése:

- Felhagyott állattartó telep
- Közvetlen vasúti kapcsolat hiánya
- Termelőüzemek, nagyobb munkaerő foglalkoztató gyárak hiánya
- Belterületen jelentő számú beépítetlen telek
- Közfintézmények és szolgáltató létesítmények hiánya
- Belterületen mezőgazdasági gépek tárolása, közlekedése

Mezőhék Község Településrendezési Eszközök - Megalapozó Vizsgálat

Az értéktérképen jelöltek magyarázata és kiegészítése:

- Működő állattartó telepek, majorok a külterületen
- Külterületen lévő, településképi szempontból jelentős Kövér kápolna épülete
- Nagy, összefüggő mezőgazdasági területek
- Kunhalmok, mint a múlt emlékei
- Régészeti lelőhelyek
- Belterületen meglévő működő óvoda és konyha
- Meglévő játszótér
- Településképi szempontból meghatározó templom
- Csendes, nyugodt környezet

3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

A település nagysága alapján egy településrészeiről beszélhetünk.

3.3.1. Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása

A település belterületén településrészeket nem határolunk le a település nagysága és jellege miatt.

3.3.2. Szegregált, vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése

A település adatközlése alapján Mezőhéken nincs szegregációval veszélyeztetett terület.

3.3.3. Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése

A beavatkozást igénylő területek egy része lehatárolásra került a problématerképen, melyek további területekkel kiegészítésre kerültek. Ezek a következők:

- Beavatkozást igényelnek a beépítés nélküli üres területe, melyek területfelhasználást, funkcióját meg kell határozni.
- A külterületi alulhasznosított majorok rendezése
- Hosszútávon gazdasági fejlesztési terület kijelölése
- Közterületi parkolók kialakítása
- Településközpont rendezése, a zöldfelület rendezése kertészeti eszközökkel
- Községi tér kialakítása

Felhasznált irodalom:

- Magyarország kistájainak katasztere
- Mezőhék község településrendezési terv, Alátámasztó munkarész, Településrendezési és Műszaki Társulás
- Mezőhék község honlapja,
- Természetvédelem. hu honlapja
- Wikipedia – Mezőhék
- 2015-2019. évekre és 2020-2024. évekre vonatkozó gazdasági program
- Költségvetés
- Szolnok megye településeinek története - Szolnok Megyei Levéltár